Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s): Schøyen, Elisabeth.
Titel | Title: Vor Samfunds-Komedie : Olaf : Roman.
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Andr. Schou, 1881
Fysiske størrelse | Physical extent: 416 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-266.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130024222307

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

VOR SAMFUNDS-KOMEDIE.

OLAF.

ROMAN

AF

ELISABETH SCHØYEN.

KJØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1881.

BIBLIOTHECA · BAVARICA · MONACENSIS

OLAF.

SKREVET I HARDANGER SOMMEREN 1879.

FØRSTE AFDELING.

I.

Professor Sten vandrede op og ned i sit Arbejdskammer, hvis Vægge var overfyldte af Boghylder, medens Avisruller og beskrevne Papirer dækkede ikke alene Skrivebordet i Midten af Stuen, men ogsaa de fleste Stole. Sten var en Mand paa henved sexti Aar, høj og sværlemmet. Legemets Styrke tilsvarede ogsaa Udtrykket i hans Ansigt; thi den brede Pande med de to dybe Rynker mellem Øjenbrynene, det skarpe Blik og de smale, tætsluttede Læber talte om en ubøjelig Vilje forenet med stadigt Aandsarbejde. Det eneste Tegn paa legemlig Svækkelse var det næsten fuldkommen skaldede Hoved, der var noget fladt over Issen, men temmelig bredt udviklet over begge de fremstaaende Øren.

Hvad var det, som lagde saa stærkt Beslag paa hans Tanker, medens han fortsatte sin langsomme, regelmæssige Vandring henover det bløde Gulvtæppe? Forberedelsen til en eller anden theologisk Forelæsning?

Sten var nemlig Professor i Theologi ved Universitetet i Kristiania.

Dette Ansigt var altid det samme, lige roligt, lige strængt. Den brune Hudfarve syntes aldrig at have været oplivet af nogen rødere Strømning, der kunde forraade vexlende Sindsbevægelser.

En Tjenestepige bankede paa Døren og traadte ind for at overbringe sin Herre en Pakke udenlandske Aviser.

Professoren tog Plads foran Skrivebordet og aabnede med Iver de modtagne Blade. Hvad han først søgte, var hverken Afhandlinger om theologiske eller sociale Verdenskampe, men blot Nyheder fra det udenlandske Børsmarked og Beretninger angaaende Sandsynlighederne af Krig i Orienten. Det Læste var lidet opmuntrende, overalt Rentefald, Ruin og Frygt for Fremtiden. Han bøjede sig nedover den store Regnskabsbog paa Bordet og begyndte at gjennemse det Opskrevne: tyrkiske og russiske Statsobligationer, rumænske Jernbaneaktier o. s. v.

«Naar jeg blot vidste, hvad der var klogest,» mumlede han, «enten at sælge nu strax eller at oppebie det endelige Resultat af Urolighederne?»

Stens Far var begyndt sin Løbebane som fattig Jægteskipper, men efter en Række dristige Spekulationer, hvoraf de fleste havde havt et heldigt Udfald, var han endt som en af de rigeste Grosserere i Kristiania. Hans Søn blev derimod fra Vuggen af bestemt til at gaa den studerende Vej. Da nu Moderens første Ungdomsinklination havde været Kapellanen hos hendes Far, havde hun bevaret en vis Forkjærlighed for dennes Stand og havde derfor

allerede fra Sønnens Barndom af gjort ham fortrolig med Tanken paa at blive Theolog. Sten havde begyndt dette sit Studium aldeles paa samme Maade, som han vilde have læst Statsøkonomi eller Retsvidenskab, uden nogen Følelse af Kald, men blot som et Middel til at opnaa en eller anden hædret Stilling i Samfundet. Med medfødt Anlæg til spekulativ Tænkning havde han ogsaa produceret literære Arbejder, hvorved han i en tidlig Alder havde tildraget sig Opmærksomhed, og som hurtigt havde ladet ham stige til Professorkathedret ved Universitetet i Kristiania.

Tiltrods for sit aandelige Virke kunde Sten alligevel ikke undertrykke den Handelslyst, der fra Faderen var gaaet over i hans Blod, og da han efter Forældrenes Død modtog sin rige Arv, den han blot skulde dele med en Søster, kunde han ikke modstaa Fristelsen til at vove sin Formue i flere mer og mindre heldige Spekulationer, og han var nu en ligesaa ivrig Handelsmand som Theolog.

Stens Hustru var død i en ung Alder og havde efterladt ham to Sønner, hvoraf den Yngste var traadt i Faderens Fodspor og studerte Theologi, medens den Ældste var Naturforsker; denne sidste var netop idag afrejst til Udlandet for der at fortsætte sine videnskabelige Studier.

Da Professoren havde siddet en lang Stund hensunken i Tanker og Beregninger, faldt hans Blik endelig paa en anden Spalte i en af Dagens Aviser, hvori Ligningen over Hovedstadsbeboernes

Formuer stod aftrykt. Han smilte ved at læse den Sum, der stod efter hans eget Navn. «Inden et Aar staar jeg maaske her opregnet blandt de sidste Skatteydere», sagde han, og hans Ansigt fik et mørkt, fortrædeligt Udtryk. Lige under hans Navn stod hans Svogers, Professor Buls; denne, hvis hele Stolthed og Ærgjerrighed havde bestaaet i at udforske Fugleverdenens Rigdomme, havde aldrig risikeret sin Hustrus Formue, og Stens pekuniære Bekymringer var ham fuldkommen ukjendte. «Naar min Svoger falder fra, er hans Hustru og Datter sikrede en sorgfri Tilværelse», vedblev Sten, «medens mine Sønner maaske vil staa fuldkommen overladte til, hvad deres Arbejde kan indbringe, og de vil maaske engang kalde min lille Søsterdatter deres rige Kusine.»

Da fik Sten pludselig en Idé. Uden Vedkommendes Vidende og Vilje havde han forleden Dag hørt nogle unge Mænd drille hans yngste Søn med dennes Interesse for den smukke Frøken Bul. «Enkelte Læger fraraader Giftermaal mellem Fætter og Kusine; men jeg har selv kjendt flere Ægteskaber, hvori Blodsbaandet ingen daarlige Følger har efterladt!»

Her afbrødes han atter af en Banken paa Døren, og paa Professorens: «Kom!» traadte den yngste Søn ind i Værelset.

Der var Intet i det Ydre, som tydede paa Slægtskab mellem disse To. Over Sønnens rene, billedskjønne Træk laa der en næsten kvindelig Blidhed; Udtrykket i de blaa Øjne var varmt og

uskyldigt, og paa hans Kinder vexlede Rødmen som hos en sextenaarig Pige. Over hele hans Væsen var der en sjælfuld Ynde, forenet med et vist tungsindigt Drømmeri, som levende mindede om den afdøde Moder. Den fyldige Haarmængde, der faldt ned om Hovedet som en Manke, gav ham et ejendommeligt Udseende, medens den hvide Halsdug tydede paa hans theologiske Studium.

«Nu, er det dig, Edvard?» sagde Sten og lænte sig tilbage i Gyngestolen. «Har du fulgt Karl ombord?»

«Ja, jeg blev paa Bryggen, indtil Skibet rejste,» svarede Sønnen, «han bad mig hilse dig saa meget!» og medens han talte, nærmede han sig Skrivebordet og søgte i sin Frakkelomme efter en Pakke Papirer.

«Du bragte Korrekturen op i Trykkeriet?» spurgte Faderen og greb atter efter Dagsavisen for at fortsætte sin Læsning.

«Nej, jeg kom for sent!» svarede Edvard med et lidt ængsteligt Udtryk i Stemmen.

«For sent? Hvorledes hænger det sammen? Det er jo allerede flere Timer siden, at Skibet rejste.»

«Da jeg vendte tilbage over Jernbanetorvet, blev jeg standset af Mor Persen, den gamle Kone, som du giver en maanedlig Understøttelse; hun fortalte mig grædende, at hendes syge Datter laa for Døden, og hun var netop gaaet ud for at søge Bistand hos en Læge eller Præst. Hun bad mig

følge med hjem, og da jeg kom tilbage fra hende, var Trykningen allerede paabegyndt, saa at din Artikel ikke kunde indrykkes.»

Sten greb Papirrullen og kastede den ærgerligt hen over Bordet. «Det vilde været mere passende, om du først havde udført det Ærind, din Far paalagde dig!» sagde han.

«Var det ikke vigtigere at bringe Guds Ords Trøst til en syndebetynget Sjæl, der skulde møde for den evige Dommer?» begyndte Sønnen i en ydmyg Tone.

Men Sten afbrød ham utaalmodigt:

«Dom ikke din Fars Mening og Ord; du véd, det behager mig ikke!» og han fordybede sig atter i Læsningen af sin Avis.

Edvard svarede Intet; thi en blandet Følelse af Kjærlighed og Frygt havde stedse afholdt ham fra at hæve sin Stemme imod Faderen, der var agtet og æret af sine Sønner som af den hele Stad. Han stod nogle Øjeblikke og bladede i et Hefte af det religiøse Tidsskrift, der optog Faderens Artikler, derefter lagde han det atter fra sig og nærmede sig Døren for at gaa.

Professoren løftede Hovedet og saa over Avisen hen paa Sønnen. «Har du nylig talt med din Kusine Anna?» spurgte han.

«Nej!» svarede Edvard og blev rød, hvilket Faderen vel bemærkede. «Hvorfor?»

«Søster Amalie var hernede idag; hun fortalte, at hun iaften skal paa Studenterbal sammen med sin Datter. Agter du dig didhen?»

«Nej!»

«Du er jo Medlem af Samfundet?»

«Ikke længere nu,» svarede Edvard. «Det Selskab, med hvem jeg der traf sammen, havde andre Livsinteresser end jeg, og desuden gaar jeg jo aldrig paa Bal. Der staar skrevet, at vi skal vogte os for denne Verdens Glæder, der lader os glemme det ene Nødvendige. Jeg føler mig ofte saa svag i Fristelsen, derfor vil jeg heller undfly den og udelukkende hellige mine Tanker til Opfyldelsen af de Pligter, som den hellige Skrift paalægger os.»

«Det kommer blot an paa, med hvilket Sind man selv gaar til disse Glæder,» svarede Professoren. «Men gjør, som du vil; jeg tænkte blot, at du havde havt Lyst til at træffe din Kusine.»

Edvard svarede Intet, men vendte sig bort uden at have bemærket det halvt medlidende, halvt ironiske Blik, hvormed Faderen et Øjeblik havde betragtet ham.

«Dette sygelige Sværmeri har han arvet efter min Hustru,» mumlede Professoren. «Jeg vædder paa, at han lader den gyldne Fugl flyve sig ud af Haanden af Frygt for at synde!»

Imidlertid vandrede Edvard ned gjennem den lange Gang og ind paa sit Værelse, der var ligesaa forskjelligt fra Professorens, som der var Forskjel paa de to Mænds Ydre og Karakterer. Medens Alt omkring Professoren var bekvemt og rigt, herskede der her hos Sønnen en paafaldende Tomhed og Tarvelighed: nogle simple Rørstole, en Jernseng, et Bord og en Hylde med Studiebøger,

det var Alt. Han satte sig ned og begyndte at gjennemlæse Kopien af en Forelæsning, som Professoren forleden Dag havde holdt paa Universitetet. Men medens hans Øjne fulgte Bogstaverne, vandrede hans Tanker langt derfra, ud gjennem Staden til et lidet Hus, i hvis Dagligstue han saa en ung, brunhaaret Pige sidde bøjet over en Balkjole, som hun gjorde istand til iaften.

Edvards mægtige Haarmasse faldt frem over Panden, dækkede den Haand, hvorpaa han støttede sit Hoved, og skjulte de beskrevne Papirer foran ham. Videre gik hans Fantasi: han saa en oplyst Balsal, glade, dansende Par, medens andre smilende og hviskende svævede ud og ind gjennem de aabne Døre; han saa den samme brunhaarede Pige ved en ung Kavallers Arm leende og rødmende under sin Ledsagers Blik — og Edvard stod op, strøg Haaret tilbage og følte pludselig en varm Blodstrøm pulsere gjennem hele sit Legeme. Han kjendte en stærk Lyst til at styrte sig ud mellem denne glade Vrimmel og trænge frem til den unge Kvinde — men hans Blik faldt paa det eneste Kobberstik, der prydede Væggen, en Kopi af det berømte Billed: Kristi Vandring til Korset — og pludselig foldede han sine Hænder og førte dem saaledes sluttede op imod Panden som for at bekæmpe, hvad der bankede og koglede derinde.

Paa Stolen ved Siden af hans Seng laa en opslaaet Bibel; han bøjede sig ned og læste Fortællingen om Fristelsen i Ørkenen, hvorledes Djævelen viste Kristus al Verdens Herlighed og

lovede ham denne, hvis han vilde falde ned og tilbede. Edvard tog det Læste som et Vink til sig selv; ogsaa han vilde sejre over Verdens Tillokkelser, og han bad en brændende Bøn om Kraft til at modstaa de Glæder, som hans Fantasi udmalte ham med endnu friskere Farver, fordi han ansaa dem for en forbuden Frugt.

Ved Aftensbordet var Far og Søn som sædvanligt meget faamælte. Professoren havde altid en vis overlegen Maade at udtrykke sig paa, hvilket fra Sønnens Side ikke taalte nogen Modsigelse og derfor gjorde enhver livligere Samtale umulig.

Efter Maaltidet gik Edvard atter ind paa sit Kammer og fortsatte sine Studier, indtil baade Hjerne og Øjne mindede ham om at gaa tilsengs. Idet han rejste sig, slog det gamle Uhr i «Vor Frelsers Kirke» tolv. Han nærmede sig Vinduet og saa ud over Stortorvet, som nu laa fuldkommen stille efter Dagens Færsel og kun var oplyst af enkelte Gasblus. Nederst i Gaden hørtes Bjeldeklang, og snart efter kom to Slæder surrende og knirkende op igjennem Kirkegaden. Nogle unge Herrer og Damer drog snakkende og leende forbi; de vendte maaske tilbage fra en eller anden Fest — og nu kom atter Tankerne, som han forhen havde forjaget. Istedetfor at gaa tilsengs tog han Ydertøj paa og vandrede ud.

Medens det lange Haar flagrede om hans Hoved, drev han Skridt for Skridt opover og slingrede hvert Øjeblik, som om han vilde falde om i denne bløde Snegrød, som bedækkede Fortouget.

Kristiania har ved Midnatstid Intet af Hovedstædernes Præg, og kun af og til mødte den unge Theolog et levende Væsen, Menneske, Hund eller Kat, der afbrød Ensformigheden.

Edvard var endelig naaet frem til Universitetet, hvorfra han kunde se over til Studentersamfundets Lokale, der var rigt oplyst. Derinde svævede hun, der fyldte hans Tanker, men som han ikke havde vovet at opsøge, fordi al denne verdslige Glæde ængstede ham som en forgiftet Blomst. En Række Vogne holdt udenfor den aabne Port. Han nærmede sig og blev staaende paa Fortouget ligeoverfor, medens han stirrede ufravendt op imod de oplyste Vinduer.

II.

Studentersamfundets store Sal var rigt oplyst med Hundreder af Gasblus, hvis gule Flammer spillede i Lysekronernes vandklare Facetter. Hvilket vexlende Farvespil, hvilke skiftende Reflexer i disse luftige Tarlatanskjoler, hvide, lyserøde, gule og blaa. Her var ingen Diamanter, ingen Overflod af kostbare Smykker; men Kvindernes Marmorhalse var derfor ikke mindre blændende, Øjnene straalte derfor ikke med mindre Varme. Over alle de dansende Par laa der et Skjær af rødmende Ungdomsfriskhed og Livsjubel. Øverst i Salen var

Tæppet rullet op for den lille Scene, hvorpaa Studenterne i Almindelighed giver sine Theaterforestillinger. Idag var den dekoreret med røde Tæpper, besatte med Guldfrynser, og her havde Orkestret faaet Plads. Musikanternes halvttillukkede Øjne og slappe Træk tydede paa, at Ballet allerede var ved sin Slutning. Op imod den ene Langvæg sad en Række mørktklædte, ældre Damer, for det meste Professorfruer, der var anmodede om at være tilstede som Værtinder ved denne Fest, hvortil enhver Student imod en vis Betaling havde kunnet medbringe en Dame.

Midt i Rækken sad en Person, der i Paaklædning udmærkede sig fremfor de Øvrige, hvis Dragter alle var mer eller mindre paafaldende tarvelige og gammeldagse. Det var Professor Stens Søster, Fru Bul. Den sorte Fløjelskjole, besat med hvide Kniplinger, et funklende Smykke af Brillanter i Haaret saavelsom omkring Halsen gav hende en vis Elegance, som Forsamlingen i sin Helhed ellers fuldkommen manglede. Hun var liden af Vækst, og i det korte, runde Ansigt laa der mere Godhed end Aand; tiltrods for hendes femti Aar var Panden ligesom Partierne omkring de blaa Øjne endnu ganske glat, hvilket røbede, at Skjæbnen enten maatte have plantet hendes Livstræ i en fredet, solbeskinnet Egn, eller ogsaa havde hendes elastiske Natur hjulpet hende til aldrig at knækkes under Livets Storme. — I hendes mørke Haar saas blot af og til en sølvgraa Stribe, der dannede

en harmonisk Overgang til den hvide Kniplingskappe, som dækkede Issen.

Endskjønt hun i Rang var deres Lige, blev Fru Bul alligevel behandlet med udpræget Høflighed af sine Sidedamer, hvad der ingenlunde overraskede hende; thi helt fra sin Barndom af var hun vant til denne Udmærkelse. Den rige Grosserer Sten havde paa Slutningen af sit Liv ført et stort Hus, og hans eneste Datter var bleven søgt og tilbedet ligesaa meget paa Grund af Faderens mægtige Stilling som paa Grund af sin egen livfulde Elskværdighed. Hendes Mand, Professoren, havde ophørt at praktisere som Læge for udelukkende at fordybe sig i zoologiske Studier, der optog ham saa aldeles, at de afspærrede ham fra Deltagelse i alle andre Livsrørelser. Men hans Hustru, der var det herskende Element i Huset, var vedbleven at omgive sig med en smagfuld Luxus og om end i mindre Stil at fortsætte det glade Liv, som lod hende indtage en Stilling i Hovedstadens finere Selskabskredse.

«Er det Fruens Datter, som danser dernede med Statsraad F.s Søn?» spurgte den ene Sidedame.

«Ja, hun i den hvide Kjole!»

«Hvor hun er fortryllende!» udbrød den Samme. «Hvilken Glæde at kunne indføre i Verden et saadant yndigt Væsen!»

«Ja,» svarede Fru Bul; «man lever sin Ungdom op igjen!» og hun smilte paanyt, idet hendes

Øjne fulgte Datteren, der var hendes Livs Afgud og Stolthed.

«Aa, min Gud, hvor Deres lille Datter er henrivende iaften!» hviskede den anden Sidedame. «Hun er saa naturlig og barnlig.»

«Ja, ganske Barn endnu!» svarede Fru Bul, som saa, hvorledes Datteren blev ført tilbage til sin Stol og derefter omringet af tre eller fire Herrer.

Den sidsttalende Sidedame blev tiltalt af den Professorfrue, der sad nedenfor hende.

«Frøken Bul er virkelig altfor koket,» yttrede denne. «Se, hvorledes hun lader sig kurtisere dernede; jeg skulde ikke ønske mig et saadant Barn; hvilket sørgeligt Emne til en Hustru og Mor.»

«Fuldkommen enig med Dem,» svarede den Tiltalte, «og dertil affekteret. Min Sofie var hendes Klassekammerat, og hun paastaar, at Anna var den mest affekterte lille Pige paa hele Skolen.»

«Deres Datter er Ballets Dronning,» vendte den samme Dame sig til Fru Bul. «Aa, hvor hun er sød!»

Og Moderen smilte og nikkede, medens den Omtalte, vugget af Musikens Toner, atter bares ud i Dansens Hvirvel sammen med en anden Kavaller. Det behagede ikke Fru Bul, at den stive Ministersøn saa snart havde trukket sig tilbage og overladt sin Dame til Kandidat Berg, der virkelig havde et altfor slusket Ydre til at passe i en Bal-

sal. Og det var nu den tredje Dans, hvortil han optog Anna.

Fru Bul havde Ret i ikke at anse denne unge Kavaller for nogen smuk Balløve: Hans rødagtige Haar var rigt og langt, men saa ud, som om det aldrig havde kjendt Kam eller Børste, hvori det passede fuldkommen til det store Skjæg, der imidlertid ikke var stort nok til at skjule de brede, kjødfulde Læber, der som oftest havde en fugtig, fedtagtig Glans. Naar han lo, viste der sig en Række brungrønne Tænder, og de rødkantede Øjne fik et plirende, fælt Udtryk, medens den tykke Næse udvidede sig paa en ubehagelig Maade. Hertil kom en paafaldende Ligegyldighed i Paaklædningen; hans Frakke var for stor, hans Benklæder for korte, og hans Støvler for tunge; men hans Linned var altid lysende rent, dette var hans eneste Forfængelighed, hvad der angik det Ydre. I hans Fremtræden var der en gutteagtig Raahed og en djærv Ligegyldighed, der vidnede om stor Tillid til sig selv. Berg var filologisk Kandidat og Avisliterat. Uden at være elegant i sin Dans fulgte han med bondeagtig Støhed Takten; men han stønnede den hele Tid som under en legemlig Anstrængelse; Panden haglede af Sveddraaber, og der stod en Varme ifra ham som Dampen fra en prustende Hest, hvilket berørte hans Dames Hals og Arme og gjorde hende Valsen i højeste Grad ubehagelig.

«Undskyld, jeg er meget træt, jeg kan ikke mer!» hviskede hun tilsidst og sled sig sagte løs.

Han bød hende Armen og førte hende ud af Salen. Bagenfor denne laa der en Række af ganske smaa Rum, hvori enkelte Par spadserte frem og tilbage for at hvile efter Dansen, medens andre tog Plads i de lave Sofaer for her uforstyrret at kunne fortsætte en Samtale. Hist og her sad en ung Student med et tvært, misfornøjet Udtryk, maaske egget af den første Skinsyge. Enkelte unge Piger, der som Følge af Naturens stedmoderlige Behandling blev tilsidesatte af Ballets Herrer, havde gjemt sig i Krogene herude, for at ikke deres lykkeligere Veninder og Bekjendte skulde bemærke deres Ensomhed.

Berg var i de første Sekunder altfor stakaandet til at kunne tale; men medens han førte sin Dame længre og længre ud fra den støjende Forsamling, bøjede han Hovedet til Siden og betragtede hende ufravendt.

Anna var ligesom Moderen temmelig lav af Vækst; uden at have regelmæssige Træk var Ansigtet alligevel smukt; straalende brune Øjne, hvori der laa et intelligent Skjælmeri og en stor Bevægelighed; Pande, Hals og Arme var hvide som Alabast, medens en fin Rosafarve dækkede de fyldige Kinder. Det brune, naturligt krøllede Haar var bundet stramt op i Nakken, som havde noget af Svanens graciøse Bøjning. Anna var munter som en løssluppen Fugl, og i hele hendes Væsen var der noget raskt og sikkert.

«En Kammerat fortalte mig iformiddag,» be-

gyndte Berg, «at Deres Plejebror, Olaf Falk, imorgen kommer tilbage til Kristiania; forholder det sig saa?»

«Javist!» svarede Anna, som ved at høre dette Navn blev mere forlegen, end det ellers var hendes Vane, medens den fine Rosarødme pludselig fik et mørkere Underlag og bredte sig videre op under Øjne og Tindinger.

«Han kommer direkte fra Italien?» fortsatte Berg.

«Ja, fra Vesuv! Han har overværet det sidste Udbrud og undersøgt Lavasorterne.»

«Lykkelige Mand, som skal bo under samme Tag som Frøkenen!» udbrød Berg. «Hvis han ikke var min Ven, kunde jeg næsten misunde ham denne Skjæbnens Gunst.»

«Hr. Berg siger mig altfor mange smukke Ord iaften,» svarede Anna og lo. «Men se, derborte er der noget at drikke. Kom, jeg er tørst!»

I Hjørnet af Værelset stod der et firkantet Spillebord, opfyldt med Glas, hvori den gulhvide Punch og den røde Limonade kastede en dæmpet Farvepragt.

Hun greb et Glas og førte det til sine Læber, hvis blege Koral fik en fugtig Glans, som lod hendes hvide Tandrække skinne endnu mer. Hun smilte over sin Kavaller; thi efterat have tømt Glasset holdt han det nemlig højt op ivejret, bøjede Hovedet tilbage og aabnede Munden for at lade de sidste Draaber perle ned mellem de brungule Tænder. Idet de satte Glassene fra sig paa Bordet, klirrede de imod hinanden.

«Det er sandt, vi har jo glemt at klinke!» udbrød Berg. «Lad os drikke en Velkomstskaal for min Ven Olaf!» og dermed søgte han et andet Glas; de drak paanyt.

Naar Berg havde sagt, at han skulde kunne misunde sin Ven, da var der en dybere Sandhed heri, end han i Øjeblikket selv var sig bevidst. Paa Skolen havde Olaf været hans Klassekammerat, og da de boede i samme Strøg, havde de ogsaa som oftest tilbragt sine Eftermiddage med at gaa paa Ski eller at age sammen paa Tulinløkken, der var et almindeligt Mødested for alle Omegnens Børn. I Opvæxten havde Berg følt megen Lyst til at lege med alle de fintklædte Smaapiger; men uheldigvis havde han en altfor vild Maade at gjøre dem sin Opvartning paa, undertiden ved at gjemme sig i Portrummene og løbe efter for at skræmme dem, i hvilken Anledning Olaf ofte var optraadt som det smukke Kjøns beskjærmende Ridder. Berg havde ofte været ærgerlig herfor og misundte den anden hans Lethed i at behage, men derfor var deres daglige Samvær ingenlunde ophørt. Bergs Far var en fattig Pølsemager, der ikke følte sig lidet stolt, naar Sønnen blev indbudt til det elegante Hus hos Olafs Plejeforældre. Ved Universitetet havde de senere slaaet ind paa forskjellige Studier; men da de ofte fulgtes hjem den samme Vej opover bag Slottet, var deres Bekjendtskab stadig vedblevet. I de tre sidste Aar havde Olaf opholdt sig i fremmede Lande for at udvide sine naturvidenskabelige Kundskaber, medens Berg efter

Pølsemagerens Død havde maattet ernære sig paa en kummerlig Maade ved at give privat Undervisning i Skoler og skrive Artikler for forskjellige Dagblade. Kjed af dette Trælleliv og med Overbevisning om, at han havde Evner til noget større, var han i den sidste Tid begyndt at omgaas med den Tanke selv at skabe et eller andet literært Organ, der kunde give et frit Raaderum for hans aandelige Kræfter. Hertil krævedes imidlertid en Kapital, og da han ikke vidste, paa hvad Maade han skulde kunne skaffe sig en saadan, havde han faaet den Idé at søge den letteste Udvej, nemlig den, at ægte en eller anden rig Arving. At hans Valg faldt paa Anna, kom ganske naturligt deraf, at blandt hans Bekjendtskaber var hun den eneste unge Pige, der i saa Henseende kunde opfylde de nødvendige Betingelser. I de sidste Maaneder havde han ved alle Anledninger søgt hendes Selskab og spækket sin Tale med de utroligste Smigrerier; men da han ogsaa i alle andre Emner havde en Rigdom af Fraser paa rede Haand, og da Anna desuden altid var vant til den Slags Opmærksomhed, lagde hun ingensomhelst Betydning i hans Væsen eller Ord.

Iaften havde han imidlertid bestemt sig til et afgjørende Skridt.

Da de havde tømt Skaalen for Olaf, bød Berg sin Dame Armen og førte hende ind i det bagerste af de smaa Rum. Her var der mere kjøligt og tomt. Langsmed Væggene stod der lave, bruntbetrukne Skindsofaer, hvorpaa nogle af Herrerne

havde lagt sine Hatte og Frakker. Et eneste Gasblus oplyste Rummet.

«Nu vender vi om! Her er det ikke hyggeligt,» sagde Anna.

«Nej, lad os vente et Øjeblik!» bad han. «Kjøligheden herude er behagelig. Lyt til Musikens Toner! Naar man hører den saaledes i det Fjærne, ledsaget af en sagte Summen fra Hundreder af glade Menneskerøster, da forekommer det mig lig en fager Drøm, lig en Anelse om endnu ukjendte Livsnydelser. Men alle Ungdommens ideelle Drømme om Lykke, hvem gjælder de alle uden samme Væsen, der begejstrer os til ethvert stort Virke, til enhver højere Stræben: Kvinden, Kvinden, Kvinden!» Og medens han trykkede hendes lille Haand, der endnu hvilte paa hans Arm, fast indtil sig, gik han over til at tale om sig selv, om alle de Længsler, der fyldte hans Bryst, og gjorde hende derefter pludselig en blomstersmykket Kjærlighedserklæring.

Anna blev saa forvirret, at hun uden at svare andet end: «Nej, jeg vil ikke — jeg kan ikke — er De da rent forrykt!» — rev sin Haand løs og skyndte sig ene ind gjennem de tilstødende Værelser.

Berg blev staaende tilbage overrasket og ærgerlig, og da det sidste Glimt af hendes hvide Kjole forsvandt gjennem Døren inderst inde, skyndte han sig ud i den modsatte Retning for nede i Kaféen at trøste sig over Skuffelsen ved Hjælp af Cigarer og Vin.

I Salen ophørte Dansen, og et Kor af Studenter dannede en Rundkreds midt paa Gulvet og istemte følgende Sang:

Ude Vinterstormen bruser;
Men herinde Glæden suser,
Varme Luftning om vort Sind.
Strengelyd,
Hjærtefryd
Lokker Sommersol herind.
Straaleblik, Duft af Blommer,
Længslers Flok, som svulmer, flommer,
Dans og Toners Harmoni —
O, hvor er vi glade vi!
O, hvor er vi glade vi!

Samlet Jubelstund gir Kræfter
Til en Alvorsdyst herefter.
I vort friske Ungdomsliv
Er der lagt
Tryllemagt:
Døgnets Trolde, Verdens Kiv
Nu i Storm tilbage trænges;
Fremtid lyser, Lænker sprænges,
Naar vi glade vugges i
Dans og Toners Harmoni. —
O, hvor er vi glade vi!

Atter bruste en Strauszervals ned fra Orkestret. Alle Fødder, som kunde røre sig i Takt, kom nu i Bevægelse; thi det var den sidste Dans. Heden var trykkende, Luften opfyldt af Støv og mild Parfymeduft.

Anna blev strax optagen og førtes ud mellem de glade Par. Da hun standsede et Øjeblik

nederst ved Døren, stod Moderen ved hendes Side og berørte hendes Arm.

«Kom, mit Barn,» sagde hun, «lad os skynde os ud, for at vi kan finde vort Tøj, inden Trængselen bliver for stor!»

Anna maatte afslaa sin Kavallers Opfordring til at fortsætte Valsen og istedetfor følge Moderen. De to Damer indhyllede sig i hvide Kasimirskaaber kantede med Svanedun og steg ned over de brede Trapper. Et halvt Dusin Studenter fulgte efter, og da de stod ved den nederste Afsats, traadte en af Kavallererne ud i Porten og raabte højt:

«Fru Buls Vogn hid! Fru Buls Vogn!»

Medens ude i det stenbelagte Gaardsrum flere Hestefødder trampede frem og tilbage for at give Plads til den fremkaldte Vogn, saas en menneskelig Skygge nederst i Porten. Den nærmede sig, og til Fru Buls og hendes Datters store Overraskelse stod Professor Stens yngste Søn foran dem.

«Men, bedste Edvard, har du været paa Ballet?» udbrød Moderen; «og vi har ikke seet dig!»

«Nej, jeg var der heller ikke!» svarede han lidt forlegen. «Jeg stod tilfældigvis hernede i Porten, og da jeg hørte Eders Navn blive opraabt, nærmede jeg mig.»

«Det vidste jeg nok,» sagde Anna muntert. «Hvis du havde været deroppe, vilde du naturligvis engageret mig; det var dog den mindste Fordring, jeg kunde stille til min Fætter!»

«Du kunde faa mig til meget du!» hviskede han henimod hende.

Men hun overhørte denne sidste Yttring; thi hun var allerede optagen af at svare en af sine Balkavallerer, der med sagte Stemme talte noget om hendes hellige Fætter, der sandsynligvis ansaa Dansen for en Synd.

Nu holdt Vognen foran Trappen, og de to Damer steg ind. Edvard lukkede Døren.

«Imorgen kommer Olaf,» sagde Fru Bul ud gjennem det aabne Vindu. «Du ser vel op til os for hilse paa ham?»

«Ja, ganske vist!» og Hestene satte sig i Bevægelse.

Edvard fulgte efter uden at kaste et Blik tilbage paa det lystige Selskab. Han blev staaende paa Gaden og stirrede efter Vognen, der rullede op over Tulinløkken og snart forsvandt bag Træerne i Wergelandsbakken.

Hvor smuk havde hun ikke været med Svanedunet omkring det fine Ansigt og de nøddebrune Øjne lysende efter Aftnens Bevægelser! Kjærligheden til et saadant Væsen kunde da umuligt være nogen Synd!

Men Gud har sagt: Du skal elske mig højere end alt paa Jorden! Glem ikke Skabningen over Skaberen! — og alligevel optog Kusinens Billed hans Sjæl med Berusningens Fylde, som i enkelte Tider bortjagede ethvert andet Ønske! Og hun var et Verdensbarn, hvis Hjærte hang fast ved alle de forgjængelige Glæder. Kunde Kjærligheden til hende forenes med Kjærligheden til Gud? — — Saa flammede den paanyt op, denne Uvishedens

Kamp, der saa ofte forhen havde martret hans Sjæl, og med sammenpressede Læber og sænket Hoved vandrede han atter hjemover.

III.

Professor Buls Gaard laa paa den øverste Skraaning af Hægdehougen med vid Udsigt over Kristiania By og Omegn. I anden Etage, som han selv beboede, var alle Gardiner for længst optrukne med Undtagelse af det ene Vindu paa højre Side. Endskjønt Klokken allerede var henved 11 om Formiddagen, laa Professorens Datter endnu tilsengs. Hun følte sig træt efter Ballet den forrige Aften og var ellers i Almindelighed heller ingen Morgenfugl; hun havde aldrig kjendt Sandheden af Ordsproget: Morgenstund har Guld i Mund; men Dagen strakte ogsaa fuldkommen til for hendes faa og lidet vigtige Beskjæftigelser.

Annas lille firkantede Rum var udstyret med en koket Simpelhed: Foran Vinduet og omkring Sengen hang hvide Gardiner med Tegninger af friske Rosenbuketter; de lave Birketræ's Stole var betrukne med lignende Stof, og det samme Mønster gjenfandtes i det bløde Plystæppe. hvormed Gulvet var bedækket. Omkring Toiletbordet bruste et hvidt, broderet Musselinsgardin, fæstet til Bordet ved

Hjælp af lyserøde Silkekokarder. Ligeoverfor dette stod en gammeldags Kiste med forskjellige indlagte Træsorter, og hvis fire Skuffer vare prydede med Messingknodder, som blanktpudsede skinnede med hvidagtig Glans.

Den Hvilendes Haar hang ned over Panden og bag Øret frem over den ene Skulder. Udtrykket i det lille fine Ansigt var mat, og Øjnene halvt tillukkede, endskjønt hun allerede syntes at have beskjæftiget dem i længere Tid med Læsningen af en Bog, som hun støttede halvt i Haanden, halvt mod det ene Knæ, bøjet op i en Bue under Tæppet. Det var en af Cherbuliez's Romaner. Af og til gabede hun højt, medens hun vendte Bladene, som var tilrøgede og duftede af mange forskjellige Slags Sager, som Minde om Bogens Hjem i Lejebliotheket.

Uden at Nogen forud havde banket paa, blev Døren pludselig aabnet, og Moderens gode Ansigt smilede ind gjennem Sprækken.

«Er du endnu ikke staaet op?» udbrød hun. «Du glemmer da vel ikke, at Olaf kommer idag?»

«Nej, nej! nu skal jeg strax rejse mig,» svarede den Tiltalte og lukkede Bogen.

«Min søde Pige, du studerer altfor meget,» vedblev Fruen. «Det er godt, at du er literær; men der maa dog være en Grænse for alting. Kom nu snart ind! Gartneren har allerede sendt Blomsterne.»

«Saa han har allerede været her! Jeg skal ordne dem i Olafs Værelse,» svarede Anna med

mere Liv og rejste sig, medens Moderen trak sig tilbage og lukkede Døren.

Anna var idag mere omhyggelig med sin Haaropsætning og sin Paaklædning end nogensinde forhen. Hvor mange Gange rodede hun ikke omkring i den øverste Kisteskuffe, som var overfyldt af Kniplinger, Handsker og Sløjfer, syede af Silke og Fløjel, i alle Farvenuancer og af de forskjelligste Størrelser; hun prøvede det ene efter det andet for at finde, hvad der bedst passede til hendes Ansigt og til den kastanjebrune Kasimirskjole.

I det ene Hjørne af Skuffen stod en Papæske, hvori hun havde opbevaret adskillige kjære eller smigrende Erindringer: smaa Blomsterbuketter og Atlaskeskokarder, som var hende skjænkede i Kotillonsture paa Ballerne, mer og mindre heldige Digte, skrevne til Kvindens Pris i Almindelighed og som Hyldest til hende i Særdeleshed af poetisk begavede Tilbedere, og mellem alle disse Sager en stor Konvolut med et Kabinetsportræt af en ung Mand. Hun trak det ud og betragtede det en Stund, medens et svagt Smil kruste sig omkring hendes fintformede, røde Læber.

«Hvor smuk han er bleven med dette rige, mørke Skjæg; hvor hans Øjne har et forstandigt og godt Udtryk; hvilken Styrke over denne høje, brede Pande!»

Olafs Fotografi blev atter gjemt; hun lukkede sin Skuffe og forlod Værelset.

Nederst i den anden Ende af den Gang, der

adskilte Dagligværelserne fra Soverummene og Kjøkkenet, laa Professorens Studerkammer.

Det var et stort, firkantet Rum, som ved første Øjekast nærmest gjorde Indtryk af et Pulterkammer. Langs alle Vægge stod Bogreoler, fyldte med lærde Værker, og Skabe med smaa Skuffer, hvori der opbevaredes alle Sorter Fugleæg, rangerede efter Størrelse og Familie. Midt paa Gulvet var der oprejst et firkantet Glasskab, der rakte helt op til Loftet og var fyldt med udstoppede Fugle af forskjellige Farver. Alle mulige Slags medicinske Instrumenter og smaa Flasker laa sammen med Papirruller, Fuglevinger og kolorerte Tegninger slængte omkring paa Hylder, paa Stole og Borde, ja selv paa Gulvet, i hvis Hjørne de fik Selskab med en Samling gamle Støvler og Spadserestokke.

Foran Bordet fremme ved Vinduet sad Professoren ivrig beskjæftiget med at iagttage nogle Orme, som opbevaredes i en Glaskrukke. Det skaldede Baghoved var dækket af en sort Fløjelskalot, broderet med røde Lidser, en Fødselsdagsgave fra Datteren; han var iført en vatstoppet, blaa Slobrok og Tøfler, hvilket var hans sædvanlige Dragt med Undtagelse af den korte Tid, som han offrede til Bordets Glæder; thi Fruen havde da bønfaldt ham om at vise hende det Hensyn at komme ind ordentligt paaklædt. Hans stadige Syslen med et alvorligt Arbejde havde gjort ham ligegyldig overfor alle disse huslige Smaatterier, og han føjede med stor Glæde sin

Hustru i denne hendes kvindelige Forfængelighed, ligesom forresten i alt Andet, hvad hun ønskede.

Den Lærde vaktes fra sine Reflektioner af en munter, klar Stemme, som raabte:

«Godmorgen, lille Papa!» — medens to hvide, fløjelsbløde Hænder lagde sig paa hans Skuldre.

«Ah, er det dig, er det dig, min Pige?» svarede han og løftede Hovedet.

Hans Ansigt var fint, Næsen temmelig smal og kroget, og det Hele havde en vis Fugleform; man kunde næsten fristes til at tro, at hans Ydre var blevet paavirket gjennem denne aarelange Beskuen af de bevingede Skabninger. Blikket var skarpt som Falkens; men de brune Øjne lyste paa samme Tid af den inderligste Godhed.

«Vel, vel! lad mig nu ene; du forstyrrer mig!» vedblev han mildt.

«Jeg vilde blot minde dig om, at Olaf kommer idag,» sagde hun.

«Olaf!» gjentog han aandsfraværende, medens han øjensynligt fortsatte sine egne Tanker angaaende et eller andet videnskabeligt Problem.

Anna lo uden at forbauses over, at Faderen allerede syntes at have glemt Plejesønnens Ankomst, som daglig var bleven omtalt i Løbet af de sidste Uger; hun var altfor vant til den Slags Forglemmelser fra hans Side.

«Du husker da vel dit Løfte fra igaar, at du vilde følge med os ned paa Jernbanestationen for at modtage Olaf?» vedblev Anna. «Jeg skal komme

herind og sige dig, naar du maa klæde dig paa, lille Papa, for at vi ikke skal komme for sent.»

Professoren smilte godmodigt og lovede at holde sig færdig itide, hvorefter Datteren forlod ham for at hente de Blomster, hvormed hun skulde smykke Olafs Værelse.

«Min prægtige Gut!» mumlede Professoren, medens han atter løftede det runde Forstørrelsesglas og fortsatte sin Gransken.

Olafs Far, der havde været en af Buls Ungdomsvenner, var død strax efter Sønnens Fødsel som Foged i et ensomt Distrikt paa Landet. Enken flyttede ind til Hovedstaden, hvor hun to Aar senere fulgte sin Mand i Graven, hvorefter Professoren, som havde lovet hende at sørge for hendes eneste Barn, tog dette til sig. Olaf var dengang to Aar gammel. Som Bul og hans Hustru havde modtaget den Forældreløse i sit Hjem, saaledes havde de ogsaa optaget ham i sine Hjærter og syntes aldrig nogensinde at erindre, at Gutten ikke var deres egen. Da de selv nogle Aar senere fik en Datter, blev der heller ikke gjort nogen Forskjel paa denne og paa Plejesønnen. Da Professoren opdagede, at Gutten syntes at have videnskabelige Interesser og senere ogsaa udmærkede sig i denne Retning, følte han en ligesaa stor Stolthed og Glæde herover, som om Olaf havde været af hans eget Kjød og Blod, og da den unge Mand idag efter flere Aars Studierejser i Udlandet skulde komme tilbage, blev Alt ordnet

som til Festligholdelsen af en eneste Søns Hjemkomst.

Anna havde imidlertid hentet Blomsterkurven ude i Kjøkkenet og hoppede nu lystig som en Fugl op over Entrétrappen og ind i det store Altanværelse. Dette Rum havde i mange Aar været beboet af Olaf, og efter dennes Afrejse var Intet blevet forandret deri. I Hylderne stod endnu hans naturvidenskabelige Bøger, midt paa Gulvet det samme firkantede Spillebord med et stort Skrivetøj af Bronce, og henne i Hjørnet Gyngestolen, hvori han saa mangen en Gang havde vugget sit Legeme, medens Aanden havde søgt og gransket i andre Sfærer. Paa den gamle Mahognitræskommode stod to høje Porcellænsvaser, prydede med sorte Medaljonsportrætter af Frederik den Store og Napoleon den 1ste, omringede af Laurbærkranse.

Anna bar Vaserne frem i Vinduet, tømte Kurvens Indhold i Karmen og begyndte at ordne Blomsterne. Af og til standsede hun i Arbejdet for at nyde den vakre Udsigt.

Professorens Hus laa temmelig højt, og derfra hvor hun stod, saa hun langt ud over de Tusender af sodede Hustage med rygende Skorstene, ud over den glittrende Fjord, hvor Marts-Isen var begyndt at opbrydes og drev i Kjæmpeflagger frem og tilbage mellem de utallige Øer. De eviggrønne Graner dannede her mørke, afstikkende Punkter imod Sneen, som endnu hist og her tilhyllede Jordbunden. Paa begge Sider af Fjorden hævede

sig de lave, bølgeformede Aaser i Bærumslandet paa den ene og Næsodden paa den anden Side. Fjeldtoppene var endnu næsten overalt skjulte under det hvide Tæppe, som blinkede og straalte omkap med de vippende Skiver dernede paa Vandet. Lige over Staden var Himlen dækket af et graaligt Slør; men længre ude over Vandet og Aaserne havde den en kold blaaagtig Farve, som kun paa enkelte Steder afbrødes af nogle smalle, melkeagtige Skyer. Der laa en ejendommelig Lyspragt over Himmel og Jord. Det var denne Tid, hvori det unge Foraar kjæmper med Vinteren om Overherredømmet, og hvori alt i Naturen giver Løfter om en Fremtid: Vandet bryder sine Lænker og svulmer op, Græsset titter spørgende frem over Jordfladen, Træernes fine Skud vover sig ud for at indsuge de varme Solstraaler, alt tørster efter Liv og Vext. Der ligger en egen religiøs Andagt over det begyndende Foraar, og den unge Pige, som stod deroppe og stirrede ud i Rummet, kjendte ogsaa noget saadant. Hendes Sjæl var vugget i ubestemte Drømme; hun længtes ogsaa efter Liv, efter en rigere Tilværelse, end hun indtil nu havde ført, og Olafs Person spillede en fremtrædende Rolle i disse Drømmerier.

Annas Barndom havde været lys, glad og lignet de fleste af hendes Veninders. I Syvaarsalderen var hun bleven indmeldt paa en af Byens større Pigeskoler, og uden nogen overordentlig Anstrængelse havde hun her stedse vist sig som

en af de dygtigste Elever. Af Naturen begavet med en god Hukommelse og en let Opfatningsevne havde det altid været hende tilstrækkeligt at gjennemgaa sine Lektier en Timestid hver Morgen for at kunne dem udenad. I Skolen havde hun altid været afholdt saavel af sine Meddisciple som af Lærere og Lærerinder; hun var munter, god og sympathisk. Eftermiddagen havde hun som oftest tilbragt med at lege i Uranieborgskoven sammen med de Smaapiger og Gutter, som boede i Nærheden, og om Vinteren med at age paa Kjelke ned gjennem de store Bakker lige ved Siden af Faderens Hus. Hendes Plejebror Olaf, der var 10 Aar ældre, havde i hendes første Barndom hørt til de «store Gutter», som kun agede med de halvvoxne Smaapiger, og da Anna var fjorten Aar og altsaa selv rangerte blandt de «store Smaapiger», havde han allerede endt sine Examiner ved Universitetet og var rejst til Udlandet for der at fortsætte sit Specialstudium: Mineralogi.

En Dag fandt Anna tilfældigvis i Moderens Sykurv en af Ingemanns yndige Ridderromaner: Erik Menveds Barndom. Hun læste den, og fra nu af begyndte et nyt Afsnit af hendes Liv. Hendes Fantasi fyldtes af skjønne Billeder fra en forsvunden, romantisk Tidsalder; fuldkommen fortryllet af nye Tanker og Bevægelser fik hendes Leg fra nu af langt mindre Tiltrækning end forhen.

Fru Bul tilbragte som oftest sine Aftener i Selskaber og sine Formiddage med at aflægge

Visitter efter alle disse talrige Indbydelser. Hun elskede sin Datter med en næsten afgudisk Tilbøjelighed; men hun havde for det første altfor liden Tid til at beskjæftige sig med hendes aandelige og sjælelige Udvikling, og for det andet ingenlunde Evne til at lede en saadan. Naar hun saa Anna sidde fordybet i Læsningen af en eller anden Bog, da følte Moderen sig stolt over paa denne Maade at opdage hendes tidligt udviklede Smag for Literaturen, hvilket Barnet formodentlig havde arvet efter sin lærde Far. Fru Bul frygtede ikke de Farer, som hun selv aldrig havde kjendt. Professoren var altfor optagen af sine videnskabelige Forskninger til nogensinde at kunne beskjæftige sig med Datteren, og saaledes kunde denne fortsætte at benytte Moderens Lejebibliotheksbog, som Fru Bul selv aldrig havde Tid til at læse, og at sluge alle de Romaner, hvis Titel vakte hendes Nysgjerrighed. Alle disse Historier var fulde af unge Riddere, som offrede sig for sit Hjærtes Dronning, og af unge Kvinder, hvis hele Tilværelse kun drejede sig om et eneste Midtpunkt: Kjærligheden til den skjønne Helt. Følgen af dette Romanstudium var, at Anna i sit Fantasiliv blev en voxen Kvinde, længe inden hendes Legeme var udviklet. Lidt efter lidt blev hun selv Heltinden i alle disse Rosaidyller; men hvem var Helten? Ingen af de Smaagutter, med hvem hun tilbragte flere Timer i Leg hver Eftermiddag. Flere af disse kurtiserte hende, som om de allerede var store Kavallerer; men Ingen tilsvarede det

Begreb, hun havde dannet sig om en Tilbeder, og hun beholdt saaledes Billedet i sin Sjæl med det sikkre Haab, engang at finde Originalen.

Imidlertid hændte det en Dag, at en af hendes smaa Veninder, der ligesom hun selv var en af disse unaturligt forudmodne Drivhusplanter, som ofte opelskes i Hovedstaden, mindede hende om, at Olaf ikke var hendes Bror, og at hans kjærlige Breve til den lille Anna maatte have sin Grund i, at han nærede dybere Følelser for sin Halvsøster. Hver Gang Anna fik Brev, viste hun dette til sin Veninde, Drillerierne gjentoges og blev ikke uden Virkning. Olaf var smuk og god; han var langt borte, helt nede i Italien, Poesiens og Kunstens Vugge, Eventyrlandet, hun kunde uden Forstyrrelse af Virkeligheden tillægge ham alle de Egenskaber, som var nødvendige til at danne en Helt, og hun endte lidt efter lidt med at forvexle den Fraværende med det Ideal af Ridderlighed, Godhed og Intelligens, hvorom hun havde drømt. Den hjærtelige Tone i hans Breve blev tydet paa den Maade, hun selv mest ønskede, og han blev idag ventet ikke som en kjær Slægtning, men som en Person, der med Nødvendighed maatte hidføre et Vendepunkt i hendes ensformige Hverdagstilværelse.

Anna stak de sidste Kviste i Blomstervasen, da hun saa en Vogn komme frem paa Vejen udenfor Huset og dreje ind gjennem Haveporten. Det var en Lejevogn, og paa Bukken ved Siden

af Kusken saas en stor Kuffert indhyllet i graat Sejldug.

«Det skulde da vel aldrig være Olaf, som kommer allerede nu?» tænkte hun, og i sin Forvirring og Overraskelse glemte hun Vaserne og ilte ud paa Gangen for at gaa ned; men derefter erindrede hun atter den Uorden, hun havde efterladt i hans Kammer, og hun vendte tilbage, bar Vaserne hen paa Kommoden, samlede de løsfaldne Blade og Kvister i sin lille Kurv, kastede et sidste Blik omkring sig for at se, at Alting var paa rette Plads, og gik derefter ud.

Nederst i Gangtrappen gav en mandlig Røst Kusken Befaling til at bære Kufferten ind i Entréen, derefter hørtes nogle raske Skridt paa Trappen, og et Minut efter stod den Rejsende foran hende.

«Goddag, Olaf, velkommen!» sagde Anna rødmende og rakte ham Haanden.

Han saa forbauset paa hende, idet han modtog Haanden.

«Anna!» udbrød han; «er det virkelig dig? Men du er jo en voxen Dame! Hvor disse tre Aar har forandret dig, og alligevel er du den Samme!»

Derpaa tog han hende om Halsen og kyssede hende, holdt hende derefter atter fra sig for at betragte hende fra Hoved til Fod og drog hende saa paanyt smilende til sig.

«Jo vist, er det min lille Søster!» gjentog han.

Olaf, der var høj og stærktbygget, saa ud som en Kjæmpe ved Siden af sin fintlemmede,

graciøse Plejesøster. Han holdt hende ved Haanden, og saaledes traadte de ind i den aabne Gang. De første Værelse tilvenstre var Professorens Studérkammer.

«Papa er vel endnu paa samme Sted?» spurgte Olaf og pegte paa Døren.

«Ja!» nikkede hun, hvorefter han bankede og traadte ind uden at oppebie den Indenværendes Svar.

Professoren sad endnu henne ved Vinduet bøjet over sine Insekter. Da han hørte Olafs Stemme, drejede han Hovedet til Siden.

«Goddag, Goddag, min Søn!» sagde han, som om Adskillelsen blot havde været en Dag. «Det er godt, du er kommen. Men gaa nu ind, Børn! Jeg har netop opdaget et meget interessant Fænomen, i Sandhed meget interessant!» og atter vendte han det skaldede Hoved, som om han ikke ønskede videre Samtale.

«Men Papa da!» mumlede Anna ganske skamfuld.

Olaf drog hende imidlertid med sig ud af Værelset og lukkede forsigtigt Døren.

«Lad mig ikke forstyrre ham!» hviskede han. «Videnskaben er Forskerens Helligdom; jeg er overbevist om, at han allerede har glemt, at jeg var derinde!»

Fru Bul havde været i Færd med at piske Flødeskum til Middagen; thi endskjønt hun var formuende og satte Pris paa at spille Verdensdame, havde hun dog aldrig foragtet de huslige Sysler;

hun roste sig tvertimod af at have specielle Anlæg for Husholdningen. Gjennem Kjøkkenvinduet havde hun seet Vognen kjøre ind paa Gaardspladsen og gjenkjendt den Rejsende. Hun tørrede sine Fingre, trak Manchetterne paa og skyndte sig ind i Dagligstuen.

«Min søde Gut, er du endelig der!» udbrød hun og omfavnede ham med ungdommeligt Liv. «Men hvorfor kommer du saa tidligt?»

«Jeg tog Exprestog gjennem Sverige og ankom saaledes en Time før Godstoget.»

«Des bedre, des bedre!» fortsatte Fru Bul. «Tag nu Yderfrakken af og sæt dig ned! Nej ikke der — henne i Sofaen — du er jo Hædersgjæst idag. — Rejsen har været behagelig? Du er sulten, antager jeg? Ja, du skal faa alle dine Yndlingsretter idag; jeg har ikke glemt dem, kan du tro!» og nu regnede det ned med Spørgsmaal, hvoraf Olaf knapt fik Tid til at besvare Tredjeparten. Hvad der mest interesserte hans Plejemor, var Forskjellen paa Føden i Udlandet og hjemme, de Hoteller og Byer, hvori man spiste bedst, dernæst Moder, Dametoiletter og pikante Historier fra Hofferne og den fornemme Verden.

Anna spurgte om Kunstmuseerne, om de historiske Mindesmærker, om Landskabernes og om Kvindernes Skjønhed i de Lande, han havde besøgt.

Olaf syntes at have seet og forstaaet Alt; og naar han af og til fik tale nogle Minutter uden

Afbrydelse, var hans Bemærkninger altid originale og aandfulde.

Da Middagen var færdig, viste endelig Professoren sig i sort Frakke, medens Kalotten endnu prydede hans Isse.

«Goddag, min Søn, velkommen hjem!» sagde han med Hjærtelighed og med en Stemme, der var lav og næsten hviskende som Følge af, at den Lærde var mere vant til at læse og skrive end samtale med sine Omgivelser. «Du skrev til mig,» fortsatte han, «at du havde seet et Slags Fugle, der lagde sine Æg i Grusbankerne, som samler sig mellem Lavaen efter de vulkanske Udbrud. Efter din Beskrivelse ligner de en Smule de islandske Sandmaager, der er brune med en graa Ring omkring Halsen, og som hopper om paa Grusmarkerne med udbredte Vinger og et ondt, rovlystent Fysiognomi. Dine Breve har interesseret mig; jeg haaber, du medbringer de Æg, jeg bad dig om?»

«Ja, jeg har dem i Kufferten, og . . .»

«Kom nu, Rypestegen bliver kold!» afbrød Fruen og tog Olaf under Armen for at føre ham ind til Bordet.

Under Maaltidet var de to Mænd uafbrudt optagne af at drøfte naturvidenskabelige Opdagelser og Problemer. Fru Bul iagttog imidlertid den Hjemkomne med stolt Tilfredshed. «Det forekommer mig,» sagde hun til Datteren, «at Olafs Haar og Skjæg ikke alene er blevet fyldigere, men ogsaa langt mørkere under hans Ophold der-

nede i Syden. Han er blegere end forhen; formodentlig har han studeret for meget; men nu véd han vel ogsaa nok for Resten af Livet!»

«Skade, at Marts Maaned er forbi,» sagde Anna; «alle Baller og Selskaber er nu snart endte!»

«Næste Aar blir han Hovedstadens Løve,» svarede Fru Bul. «Og ser du, Anna, hvor hans Klæder sidder godt, hvilken Elegance han har faaet! Det er den Slags Ting, som det gjør En godt at komme til Udlandet for at lære. Det er jo rent forfærdeligt, til hvilken Grad flere af Sønnerne i vore bedste Familjer er ligegyldige med Hensyn til sit Ydre! — Men, lille Papa, lad dog Olaf faa Tid til at smage paa Maden!» afbrød hun endelig Professoren i en spøgende Tone. «Spis nu, Olaf! Er ikke Rypestegen mør, og Saucen udmærket? Saadant har du nok ikke faaet dernede tiltrods for alle Sydens Herligheder.»

«Det er aldeles udmærket!» svarede han smilende. «Nej, intetsteds er der dog saa godt at være som herhjemme!»

Til Dessert var der foruden Flødekrem og Kremkager en Krokankage i Form af et japanesisk Tempel. Øverst oppe paa Toppen stod en liden Amor, modelleret af Melgrød; han vippede paa et Ben med Kogger paa Ryggen og Bue og Pil i Haanden. Idet Fruen skar Kagen itu, faldt den lille Gud ned paa hendes Sidemands Tallerken, hvilket vakte megen Munterhed hos Mor og Datter.

«Det er ganske vist et Varsel!» udbrød Fru

Bul. «Vogt dig, Olaf, Amor kommer til at sigte paa dig efter din Tilbagekomst til Norge!»

«Vel, jeg hilser ham velkommen!» svarede Olaf utvungent; «thi ser du, under min Rejse har jeg været altfor optagen af mit Studium til at kunne beskjæftige mig med Sligt!»

Anna blev rød og lo, for at man ikke skulde bemærke det, medens Professoren og hans Plejesøn atter fordybede sig i de Spørgsmaal, der interesserte dem Begge mest.

Efter Middagen gik Familien atter tilbage til Dagligstuen, hvor Professoren som sædvanligt søvnede ind i den store Lænestol ved Siden af Ovnen. Fruen, som havde vanskeligt for at tie, naar hun var ubeskjæftiget, tog et Dagblad og læste Feuilletonen, medens Anna hensank i vemodigt Grubleri over Byrons erotiskt glødende Digte, som hun langsomt gjennembladede.

Olaf sad i Hjørnet af den lave Sofa og lod den røde Dusk paa Puden glide mekanisk frem og tilbage i den stærke, hvide Haand. Han følte et ubeskriveligt Velbehag ved atter efter flere Aars stadige Vexlen og Bevægelse at sidde her i Ro med alle de hjemlige Omgivelser. De samme sorte Atlaskesmøbler med røde Snorer og Dusker, de samme mørke, tunge Gardiner, Pianofortet henne ved Vinduet med Nodehylden af Kurvarbejde, i hvert Hjørne af Værelset Afstøbninger af antike Marmorhoveder, som hans Plejeforældre i sin Ungdom havde hjemført fra Rom. Nu som for tyve Aar siden sov Professoren sin Eftermiddagslur der-

borte i Lænestolen, indtil den surrende Vandmaskine og Kaffekjedlen bragtes ind. Alt var her varmt og hyggeligt, Alt uforandret med Undtagelse af hans Søster, som var bleven en voxen Person. Olaf skottede af og til hen paa hende, medens hun sad bøjet over sin Digtsamling; han fandt, at Farverne i hendes Ansigt havde en ganske ualmindelig gjennemsigtig Finhed, at Kind og Hage var blødt afrundede, at hendes Udtryk var godt og klogt, med et Ord: han syntes, det var fornøjeligt at have en Søster, som var voxet op til en saa smuk Pige.

Om Aftenen ankom Fru Buls Bror, Professor Sten, med sin Søn Edvard for at ønske Olaf velkommen tilbage til Hjemmet. Familien var atter samlet i den firkantede Dagligstue, som var klart oplyst af Parafinlampens gulhvide Skjær, der blev noget dæmpet af de mørke Møbler og af de mørke Rammer paa Væggene, men som gav de matte Marmorbyster i Hjørnerne et endnu større Liv.

Professor Sten hilste Søsterens Plejesøn paa sin sædvanlig afmaalte, værdige Maade, medens Edvard med alvorlig Hjærtelighed rakte ham sin Haand. Samtalen var i Begyndelsen fælles; efter nogle Spørgsmaal om Rejsen erkyndigede Professoren sig med en paafaldende Iver om Udsigterne til Krig og om alle de Ruiner, som Jernbanespekulationer havde foraarsaget selv i de bedste Klasser i Tydskland og Rusland. Edvard indledede derefter det Thema, som syntes at ligge ham nærmest, nemlig Kirkens Kampe imod Socialismen,

Fritænkeriet og alle de moderne Aandsuhyrer. Længre hen paa Aftenen fordybede de to ældre Herrer sig i Afhandlingen om en af Hovedstadspressens vidtløftige Stridigheder, medens Olaf aabnede en stor Papæske, der indeholdt en Mængde Fotografier, som han havde lovet at fremvise til Anna. Her fandtes Billeder af vakre Naturpartier, af Kirker og Slotte, af Malerier og Statuer, Alt Minder fra Olafs Rejse. De bredtes ud over Bordet, Anna holdt dem op under Lampen for bedre at se, medens hendes Plejebror gav alle de Oplysninger, hun ønskede. Men adskillige af hendes Spørgsmaal fremkom blot for derved at vedligeholde Samtalen; thi hun havde mer end en Gang læst Lübkes Kunsthistorie fra Begyndelse til Ende, og med sin forbausende Hukommelse erindrede hun alle Navne og alle Billeder. Medens hun brugte sine Øjne, holdt kun lidt efter lidt en hel kunsthistorisk Forelæsning for Olaf, der tilsidst betragtede hende forbauset og udbrød:

«Men, bedste Anna, du er jo lærd som en Professor i Esthetik; du véd saamænd meget mer om alle disse gamle og moderne Mestere end jeg, som selv har seet deres Værker!»

«Jeg tror, du gjør Nar af mig!» svarede hun leende og med en vis barnagtig Selvtilfredshed. Derefter rejste hun sig pludselig og satte sig uden Opfordring til Pianofortet for at synge. Hun sang:

Svalen, som bygged i Hustagets Rende,
Spiled sin Vinge, da Høststormen kom,

Maatte tilbage til Solstranden vende,
Strøg saa derned gjennem Lysbølgers Flom.

Her sad jeg ensom bag Vinduets Rude,
Stirrede op mod den sejlende Sky,
Hørte i Skovene Vindene tude,
Ønsked, den stævned mod Norden paany.

Svale, der ser jeg jo atter, du kommer!
Snart svulmer rødmende Roser i Knop.
Du staar i Forbund med Solskin og Sommer —
Nu er jeg glad — nu skal Vinduet op!

Da hun var færdig, ventede hun ikke paa Tilhørernes Udtalelser; men lod en lystig Offenbach-galopade følge efter Sangen.

Edvard havde siddet længe i Samtale med sin Tante og med kristelig Taalmodighed lyttet til hendes Beklagelser over Tjenestepigerne og over Syjomfruen, som ikke havde holdt sit Løfte at gjøre hendes Kjole færdig til Studenterballet den forrige Aften. Men medens Fruen talte, havde hans Blik næsten uafbrudt været fæstet paa Anna, og naar hun syntes rigtig ivrig i Samtalen med sin Plejebror, fik Edvard stedse en ubehagelig Fornemmelse. Hans Far kjendte sig paa samme Tid trykket ved at se Sønnens Forlegenhed overfor den smukke Kusine, og han likte heller ikke at se Annas livlige Opmærksomhed imod Olaf, som i disse tre Aar var bleven endnu smukkere og stærkere end forhen.

Fru Bul med sin næsten nervøse Rastløshed var aldrig istand til at sidde længe paa samme

Stol, og hun rejste sig for at tage Plads mellem de to Professorer. Da Edvard sad alene tilbage, vinkede Olaf ham hen til sig for ogsaa at vise ham sine Fotografier.

Den unge Theolog betragtede med megen Interesse Billeder af Bygninger og Landskaber, medens de antike Statuer med Ligegyldighed blev lagte tilside.

«Du interesserer dig vist ikke meget for Statuer og Malerier?» henkastede Olaf.

«Jo, naar de udtrykker Kristendommens Tanker og Idéer!» svarede Edvard; «men Minder fra Hedenskabets Tider vækker blot min Afsky eller Medlidenhed.»

Olaf kastede et lidt forbauset, forskende Blik paa sin Sidemand og svarede derefter:

«Hvorfor Medlidenhed overfor en Tid, hvori Livet frembød ligesaa megen Kraft og Skjønhed som i vort Aarhundrede, og hvori personlig Opoffrelse og ideelle Livsmaal var ligesaa hyppige som nu?»

«Medlidenhed, fordi den stod udenfor Sandheden,» svarede Edvard med alvorlig Iver. «Husk Lignelsen om Huset, der er bygget paa Sandbund, og som derfor omstyrtes af det mindste Vindstød, medens kun det, der er bygget paa Klippen, har fast Grundvold — og Klippen er Kristus. Han er Sandheden; uden ham naar intet Skjønhedsværk og ingen Videnskab frem til nogen velsignelsesrig Virkning!» — Medens Edvard talte, bøjede han sit Hoved, saaledes at det lange Haar berørte hans

Skuldre, og i de blaa Øjne lyste der en sværmerisk Ild.

Olaf strakte sig tilbage i den lave Gyngestol, som holdtes i en sagte, regelmæssig Bevægelse; omkring hans brede, livskraftige Mund spillede et Smil, som udtrykte en vis godmodig Overlegenhed blandet med Medynk.

«Saa vidt jeg véd,» svarede han med en rolig Ligegyldighed, som dannede en paafaldende Modsætning til den Andens febrilske Iver, «findes der kun en bevislig Sandhed, det er Materien, uden Begyndelse og uden Ende, hvad der opdages gjennem Mikroskopet eller tilnærmelsesvis gjennem Teleskopet, hvad vi kan se og føle paa!»

Edvard spilte sine klare Øjne vidt op og stirrede forfærdet paa den Talende.

«Vogt dig for den Gransken, som fører bort fra Aabenbaringen!» udbrød han. «Husk, hvad skrevet staar, at den Onde iklæder sig alle Skikkelser for at friste Menneskenes Børn!»

Olafs hvide, energiske Fingre spillede paa Stoleryggen i Takt med Galopaden, som lød fra Pianofortet.

«Aabenbaringen?» gjentog han med et Skuldertræk. «I Grunden ligner jo alle Religioner hverandre; det var kun de forskjellige Aarhundreders Kultur, som nødvendiggjorde nye Former for Ens Tro.»

«Det vil sige,» udbrød den Anden, «at alle har de været en Hentydning til Kristendommen,

hvad der noksom beviser dennes evige Sandhed og Bestaaen.»

«Eller det kunde ogsaa bevise, at Menneskehedens aandelige Udvikling altid ledes efter de samme Love,» svarede Olaf, «at Menneskeracerne ligesom de enkelte Individer altid i sin Barndom tiltrænger denne Tro paa det Overnaturlige; alle disse skjønne, poetiske Myther er nødvendige for en ungdommelig Fantasi; men naar Reflektionens og Forskningens Periode kommer, da frigjør man sig lidt efter lidt fra alle de barnlige Begreber; fra Videnskabens Skuldre skuer man dybt og vidt og nøjer sig med, hvad man kan se og føle.»

Edvard rejste sig og stirrede med et Udtryk af Rædsel paa den Talende.

«Mit Mikroskop siger mig, at intet Legeme kan deles saa lidet, at der ikke findes Atomer tilbage; i hver eneste Blodsdraabe rører sig tusend andre Liv; naar Legemet dør, da betyder dette blot, at det gaar over i andre Former — altsaa Materien har hverken Begyndelse eller Ende; men Sjælen? Er nogen kommen tilbage fra Aandernes Rige for at fortælle, hvorledes man lever der? Studiet af det menneskelige Legeme viser, hvorledes Nervesystem, Blod og Muskulatur betinger og begrunder alle de forskjellige Lidenskaber, Følelser og Karakterer; men hvem har nogensinde kunnet bevise, hvad en Aand, frigjort fra alle disse fysiske Betingelser, vil sige? Og . . .»

«Den Herre Jesus staa dig bi!» afbrød Edvard ham; «du vandrer paa en farlig Vej. Hvad hjæl-

per dig al din Viden, naar du taber ham? Al Jordelivets Hæder og Ære nytter lidet, naar du tager Skade paa din Sjæl.»

«Hvilken højtidelig Tone!» udbrød Olaf og rejste sig ogsaa. «Jeg havde rent glemt, hvad Mama tilskrev mig, at du var begyndt at studere Theologi; men derfor er vi jo lige gode Venner? Ikke sandt?» og han rakte ham med utvungen Ligefremhed Haanden.

Men Edvard havde enten ikke bemærket dette, eller ogsaa vilde han ikke modtage den af Frygt for at komme i nærmere Berøring med denne Mand, som tiltrods for deres Barndomsbekjendtskab nu pludselig stod for ham som en fremmed Antikrist. Den lidt pinlige Taushed, som derefter indtraadte, afbrødes af Anna, der standsede sine lystige Danse og vendte sig om:

«Hvor kjedeligt, at her ikke findes to unge Damer til,» sagde hun; «da kunde vi have danset i Anledning af Olafs Hjemkomst!»

«Og vi To skulde have aabnet Ballet!» svarede Olaf og nærmede sig hende, medens Edvard fulgte deres Ord og Bevægelser med et misfornøjet Blik.

Professor Sten og hans Søn gik tidligt hjem. Paa Vejen spurgte Faderen:

«Nu, hvad synes du om Olaf? Det er en smuk ung Mand.»

«Ja, men det har gjort mig ondt at tale med ham,» svarede Edvard; «thi forskjellige Yttringer fra hans Side har gjort mig meget ængstelig for

hans sjælelige Tilstand!» og derefter meddelte han Professoren sin Samtale med den unge Videnskabsmand.

Faderen lyttede med Opmærksomhed til Fortællingen.

«Et farligt Selskab for min Søster og hendes Datter!» sagde han roligt. «Det vilde maaske ikke være afvejen at advare dem!» og dermed var Samtalen forbi.

Men endskjønt de to Mænd vandrede tause ved hinandens Side, var det omtrent de samme Tanker, som sysselsatte Begge, nemlig Annas særdeles Venlighed imod Olaf. Professoren ærgrede sig over, at Sønnen havde vist sig saa forlegen over for sin Kusine, og Edvard gjorde selv det samme. Tilsidst følte han en stor Angst ved Tanken paa, at hun daglig skulde være i Selskab med en Mand, hvis Anskuelser maaske kunde faa en farlig Indflydelse paa hendes livlige Sind og letbøjelige Karakter.

IV.

Det var en Søndag Formiddag, da Anna og hendes Mor netop var komne hjem fra Kirken. Medens den unge Pige lagde Ydertøjet af oppe paa sit Værelse, stod Moderen nedenunder i Daglig-

stuen og betragtede i Spejlet den nye Hat, hvorunder hendes Ansigt syntes endnu ungdommeligere og gladere end ellers.

Det ringte, og Tjenestepigen lukkede op for en af Husets Veninder, Fru Z., Enke efter en rig Grosserer.

«Goddag, bedste Fru Bul!» udbrød den Kommende.

«Goddag, Goddag! Hvor det glæder mig at se Dem! Sid ned!»

«Mange Tak! Gud, hvilken Vind! Og den føles endnu mer paa Vejen hidop, da Deres Hus jo ligger paa en Bakke. De kommer fra Kirken?»

«Ja, jeg har været i G. Kirke med min Datter!» svarede Fru Bul og satte sig i Lænestolen ligeoverfor den Fremmede. «Hvilken dejlig Prædiken! Det var en virkelig Opbyggelse. Det gjør godt saadan engang imellem at rives ud af sit verdslige Liv; det giver Eftertanke og styrker.»

«Ja, ganske vist!» svarede den Besøgende med sit fede, rødmussede Ansigt, hvis Farve var bleven endnu friskere paa Grund af Vinden. «Man paastaar, at Præsten deroppe har en næsten glimrende Veltalenhed. Over hvilken Text talte han idag?»

«Lad mig nu se!» svarede Fru Bul med eftertænksom Mine. «Ak, kjære Veninde, jeg kan virkelig ikke ganske bestemt erindre det; men jeg véd kun, at jeg sjælden har siddet i Gudshuset med et saa rystet Sind. Naar jeg nævner Sindsbevægelser, mindes jeg Theaterforestillingen forleden Aften; hvilken gribende Tragedie!»

«Ja, meget rystende! Jeg saa Eder oppe i Eders Loge. Hvor Anna var straalende, og Deres Plejesøn var endnu smukkere, end da han rejste. En sand Akkvisition for vort Selskab. Ja, Stykket var virkelig gribende; men Fru T. synes mig nu altfor gammel og klumpet til de unge Elskerinderoller.»

«De har fuldkommen Ret,» svarede Fru Bul; «hun mangler Ungdom og Varme. Stor Skade, at vi ikke har yngre Kræfter!»

«Jeg vil ikke længer opholde Dem; jeg ser, at De skal ud selv, og jeg har endnu en Del Visitter at gjøre hos mine øvrige Bekjendte paa Hægdehougen!»

«Farvel, Fru Z., Tak for Besøget!»

Udenfor Døren hørtes glade Stemmer, og i det Samme Fru Z. blev lukket ud af Husets Værtinde, indførte Anna tre af sine unge Veninder.

De kunde alle smigre sig med at bære Titel af Kristiania «Fifdamer». I Modsætning til deres Søstre i store Verdensstæder, hvor hver Kvinde lader skabe den Mode, der passer hendes Vækst, Haarfarve og Ansigtsform, saaledes at en Samling af elegante Damer dèr frembringer den rigeste Afvexling i Farver og Snit, saa var disse norske Modedamer i Kjoler, Støvler, Kaaber og Haaropsætning, ja indtil Antallet af Knapper i Handskerne næsten fuldstændig ens.

«Vær saa god, tag Plads!» opfordrede Anna. «Har I været i Kirken?»

«Ja, vi kommer fra Garnisonskirken!» svarede

Frøken D. «Der var en Mængde unge Officerer der idag.»

«Hvor det er smukt at se Uniformerne lyse op mellem Bænkene!» udbrød Frøken G.

«Vi talte med Løjtnant Z. Han spurgte naturligvis efter vor Veninde Anna.»

«Uf,» svarede denne, «hans Opmærksomhed kjeder mig; hans Samtaler er saa vrøvlede.»

«Jeg finder ham uhyre interessant;» svarede Frøken W. med Iver; «og desuden er han altid saa fint klædt og danser dejligt.»

«Hvorledes morede du dig i Theatret i Fredags?» spurgte en Anden af Veninderne. «Jeg saa dig oppe i Logen ved Siden af din Plejebror.»

«Han er meget smuk.»

«Ja, meget smuk!» svarede Anna med et tilfreds Smil; «og intelligent.»

«Men hvorfor bliver du saa rød?» spurgte Frøken D. leende og saa paa de Øvrige, som ogsaa begyndte at smaale, idet de betragtede Anna.

«Hvad fejler Eder dog?» spurgte denne ganske forvirret.

«Blot at der siges . . .»

«Hvad siges der?»

«At naar I er ude i Selskab sammen, da taler din Plejebror ikke med Andre end med dig.»

«Om saa var, skulde der da være noget Ondt deri?» spurgte Anna med paatagen Forbauselse.

«Og at du . . .» fortsatte den anden.

«At du,» fuldførte den tredje Veninde, da den Anden standsede, «hverken synes at interessere dig

mer for Løjtnant Z., for Student B. eller for din allerivrigste Tilbeder Doktor W.»

«Jeg véd saamænd aldrig at have spildt et Øjebliks Tanke paa nogen af dem, som du der nævner!» svarede Anna med en vis Overlegenhed og Foragt.

«Hvor yndigt at have en saadan Bror!» udbrød atter den Første.

«Ja, hvilket romantiskt Forhold!» tilføjede Frøken D.

«Men du har ny Kjole, kjære Anna? Hvor den er smuk! Hvor den klæder dig godt!»

«Hvad koster Sømmen?»

«Du har havt en dygtig Syjomfru.»

«De blanke Knapper er vist meget moderne. Jeg vil ogsaa have den samme Façon paa min nye Dragt.»

Fru Bul stod henne ved Skrivebordet og ledte i en Skuffe efter sine Visitkort. Ved at høre, hvorledes de unge Piger drillede hendes Datter med Olaf, blev hun pludselig opmærksom og kastede et forbauset Blik paa den leende Gruppe. Hun lagde sine Kort i Lommen og tog Afsked med de Besøgende; men idet hun vandrede ud gjennem Haven og fortsatte ned over Hægdehougsvejen, kom Venindernes Ord atter og atter tilbage i hendes Sind.

Skulde det være muligt, at hendes to Børn holdt af hinanden?

Denne Idé var hende ingenlunde ubehagelig. Olaf var god og havde allerede et Navn som

Videnskabsmand; hun kunde ikke ønske sig nogen bedre Svigersøn. Anna havde stedse været omringet af Tilbedere, og Fru Bul havde allerede forsonet sig med den Tanke, at Datteren formodentlig ikke længe vilde forblive hos sine Forældre. I sin store Kjærlighed havde Moderen ofte været ængstelig for, at den, som Anna valgte, ikke skulde vise sig hende fuldt værdig; men Olaf, som var opdraget i deres Hus, og som helt fra Barndommen af havde været afholdt og respekteret af alle sine Omgivelser — i sikkrere Hænder kunde man visselig ikke overgive nogen ung Kvindes Fremtid.

Fru Bul besluttede at lægge Mærke til Annas Væsen overfor Plejebroderen, for deraf at forklare sig hendes Følelser. At Olaf maaske ikke delte disse, det faldt hende ikke et Øjeblik ind; hvorledes skulde der kunne være Tale om, at Datteren kunde finde Behag i en Mand, som ikke gjengjældte det? En saadan Mulighed var hende fuldstændig uantagelig.

Medens Fru Bul vandrede videre i disse Tanker, sad Datteren hjemme og fortsatte Samtalen med sine unge Veninder.

«Har du hørt,» spurgte den Ene, med et grovt, skrigende Organ, «har du hørt den store Nyhed, at Krinolinerne atter skal blive moderne?»

«Hvilken uskjøn Mode, jeg vil aldrig optage den!» svarede Anna; «den skjuler Formernes Plastik og umuliggjør enhver Ynde i Bevægelserne.»

«Ja, men det er virkelig sandt!» fortsatte den Anden; «jeg læste det forleden Dag blandt Ny-

hederne i Dagsposten. En fransk Fabrik skal allerede have flere Tusend Exemplarer liggende færdige paa Lager; til Høsten skal de atter indføres.»

«Nej, hvor det bliver pudsigt at se dem paanyt! Jeg erindrer, hvor jeg i min Barndom fandt disse Balloner yndige!»

«Moden forekommer os altid smuk; vi er nu engang dens Slavinder!»

De Samtalende afbrødes ved en usikker Ringen paa Entrédøren.

«Hvem mon det var?» spurgte man. «Maaske Løjtnant Z.? Hvilken Skuffelse for ham ikke at træffe Anna ene!»

Pigen lukkede op, og man hørte en stærk Hosten, som uden Tvivl maatte udgaa fra en mandlig Strube. Den Kommende satte Galocher og Stok fra sig og traadte derefter ind. Men istedetfor den ventede Balløve var det Annas Fætter, som stod for dem. Han blev en Smule forlegen ved uventet at befinde sig mellem saa mange Damer, og disse Sidste fik den samme generende Fornemmelse ved at se ham i deres Kreds; thi den theologiske Student havde Navn for at være «hellig», og som sædvanligt lagde Bevidstheden herom et eget Tryk paa Omgivelserne.

«Goddag, Anna!» sagde han og rakte Haanden til sin Kusine, hvorefter han bukkede alvorligt og rødmende for de andre Damer.

«Vær saa god, sæt dig ned!» bød Anna og tog atter Plads. «Du er ogsaa ude for at spadsere i det vakkre Vejr?»

«Nej, jeg har ikke spadseret! Jeg kommer lige fra Kirken; jeg har hørt Pastor D.»

«Han taler smukt; men han er mig noget for stræng!» sagde Anna.

«Man er aldrig for stræng,» svarede Edvard alvorligt. «Hvorledes kan man være for stræng, naar det gjælder om at advare Mennesket, at det ikke skal gaa den evige Fortabelse imøde? Hans Tale idag var forunderligt vækkende og trøstende.»

De tre Veninder sad tause; men de havde alle sine Øjne fæstede paa den unge Mands lange Haar og hvide Slips.

«Hvor besynderligt, at disse Theologer ikke kan klæde sig som almindelige Mennesker! Hvilken Latterlighed at være saa afstikkende!» tænkte de.

«Nu maa vi gaa!» sagde den Ene og rejste sig, og de Øvrige fulgte Exemplet.

Anna ledsagede dem til Entrédøren, hvor der blev hvisket og leet.

«Stakkels dig, som skal sidde ene med ham!» sagde man. «Det bliver nok en alvorlig Samtale, formodentlig en Bodsprædiken.»

«Aa, Anna kan nok tale, med hvem det skal være,» trøstede en Anden; «hun er saa kundskabsrig. Lad os blot være glade, at det ikke er En af os!»

«Farvel!»

«Farvel! Farvel!» raabte Anna. «Mor Eder godt i Soiréen iaften!» og dermed lukkede hun Døren og traadte atter ind.

«Det er kjedeligt, at ikke Olaf er hjemme,»

sagde hun til Fætteren. «Du havde vel Lyst til at træffe ham?»

«Ak nej, ikke idag Søndag, ikke nu efter Kirketid!» svarede Edvard. «Hans Selskab foraarsager mig bestandig nagende Uro og stærk Bevægelse.»

«Af hvilken Grund?» spurgte Anna forbauset.

«Fordi han er Hedning,» svarede Edvard med en sørgmodig Hovedrysten.

«Olaf Hedning!»

«Ja, desværre!» fortsatte den unge Student i samme Tone. «Den første Aften efter hans Hjemkomst havde vi en Samtale, som foruroligede mig meget, og da jeg igaar talte med ham, blev jeg fuldkommen sikker paa, at jeg ikke havde taget fejl. Han har offret sin Religion paa Videnskabens Alter, han har tabt sit kostbareste Klenodie, sin Barnetro!»

«Du tager ganske vist fejl,» svarede Anna i den samme overraskede Tone. «Rigtignok har jeg aldrig talt med Olaf om disse Sager; men det forekommer mig, at baade hans Tankegang og Gjerning røber Religiøsitet. Jeg erindrer, hvorledes han netop forleden Dag yttrede, at han ikke vilde bruge sin Viden blot som et Levebrødsmiddel, men at det var hans højeste Ønske at sætte den i Humanitetens Tjeneste.»

«Hvortil gavner alle disse farlige Talemaader om Humanitet og Fremskridt,» udbrød Edvard med pludselig Styrke, «naar Midlerne er saa falske? Blot gjennem Evangeliet kan Verden gjøres lykke-

lig; den, der fornægter Evangeliets store Sandheder, Kristi Guddommelighed, kan aldrig udføre nogen velsignelsesrig Gjerning!»

«Gjør han da dette?» spurgte Anna aandsfraværende; thi fra Vinduet, hvor hun sad, opdagede hun i det Samme en høj, bredskuldret Mand, der stod paa Bakken midt i Vejen og talte med de unge Piger, som netop havde forladt Huset. Endskjønt de stod langt borte, kunde hun alligevel se, hvorledes de lo, og deres glade Samtale vakte langt mere hendes Opmærksomhed og Nysgjerrighed end den alvorlige Fætters Prædiken. Hun lyttede kun med et halvt Øre til Fortsættelsen:

«Han havde igaar det Vantroens uforstaaelige Mod ligefrem at tilstaa, at han ansaa Kristus blot for det mest fuldkomne Menneske, der nogensinde havde gjæstet Jorden; han nægtede, at Kristus var Guds Søn i anden Forstand end enhver af os! . . .»

Nu rakte Olaf Haanden til de unge Piger og vendte sig for at gaa hjem. Hvert Skridt førte ham nærmere Huset; og Annas Ansigt fik et mere og mere lyst Udtryk.

«Jesu Død paa Korset, denne underfulde Kjærlighedshandling,» lød det ved hendes Side, «havde for ham ingen Betydning, hvis den var udført af en Gud, som var sikker paa, hvad der fulgte efter Døden, medens den samme Handling, udført af et blot og bart Menneske, i hans Øjne var tifold større og beundringsværdigere. Hvilken Skepticisme og hvilken Blindhed!» —

Nu var Olaf ved Porten; han nikkede op til

Anna, som med straalende Øjne gjengjældte hans Hilsen.

«Atter en Veninde?» spurgte Edvard og nærmede sig Vinduet.

«Nej, det er blot Olaf!» svarede hun. Da Plejebroderen var forsvunden i Hustrappen, vendte hun sig med mere Ro til Edvard. «Det gjør mig ondt, at du har saa daarlige Tanker om Olaf;» sagde hun. «Men formodentlig betragter du vel ogsaa mine Forældre og mig som rent fortabte Verdensbørn?»

«Fortabt! du Anna!» udbrød han med et Udtryk af Forfærdelse. Derefter foldede han sine Hænder, bøjede Hovedet og sad længe saadan hengiven i sørgmodige Grublerier.

«Alt, hvad I beder Faderen om i mit Navn, det skal ske!» mumlede han. Derefter rejste han sig hurtigt og rakte hende Haanden uden at se op.

«Du gaar allerede?» spurgte hun snarere af Høflighed end af Lyst til at forlænge Samtalen.

«Ja, jeg gaar hjem for at bede!» svarede han sagte; «bede for Eder og for mig selv!» Over hans kvindeligt skjønne Ansigt laa der et smerteligt Udtryk, som uvilkaarlig tiltvang sig Kusinens Opmærksomhed.

«Stakkels syge Sværmer,» tænkte hun, da han lukkede Døren, «min Ligegyldighed har vist forfærdet ham, og nu gaar han hjem for at bede om min Omvendelse!»

Men derefter glemtes han øjeblikkelig; hun

maatte skynde sig op i sit Sovekammer for at bytte Slips, da en af Veninderne havde yttret, at den Farve, hun idag bar, klædte hende mindre godt.

Først da Moderen kom hjem og spurgte, om der havde været flere Fremmede og besøgt dem, erindrede Anna Fætteren.

«Ja, Edvard Sten var her!» fortalte hun. «Men han bliver nu snart uudholdelig. Idag talte han rent over sig; tænk dig til, at han ligeud kaldte Olaf en Hedning!»

«Men Gud bevares,» udbrød Fru Bul, «hvilken Taktløshed at yttre sig paa den Maade her i Huset, hvor han jo véd, at Olaf betragtes som Medlem af Familien! Stakkels Gut, det er forresten sørgeligt, at han har arvet dette Tungsind efter min Svigerinde, der ligesom han var hjærtensgod, men temmelig sygelig og overspændt! Du forsvarede vel din Bror?» spurgte hun med et lidt skjelmskt Blik paa Datteren.

«Ja naturligvis!« svarede denne. «Men forresten hørte jeg kun halvt paa hans Forelæsning; han kjedede mig saaledes, at jeg den hele Tid ønskede, han vilde gaa.»

Ved Middagsbordet var Fru Bul endnu mere rastløs end ellers, gjorde gjentagende de samme Spørgsmaal uden at oppebie Svarene og skjænkede endog Suppe til sin Mand, der ikke havde spist denne Ret i de sidste tyve Aar. Hendes Tanker var helt optagne af den Hemmelighed, hun idag havde erfaret. Hun havde besluttet at udspejde

de to Unge, og ethvert af deres Blik og Ord fik naturligvis for hende en forhøjet Betydning.

Under Maaltidet talte Professoren den hele Tid om lærde Sager; men da han efter Middagen var indsøvnet i sin Lænestol, satte de to Plejesødskende sig sammen ved Vinduet og begyndte at underholde sig med hinanden i en halvhøj Tone.

Fru Bul sad i Sofahjørnet med Avisen i Haanden som for at læse, medens Øjne og Øren i Virkeligheden blot beskjæftigede sig med at følge, hvad der foregik ligeoverfor hende.

Anna viste Broderen et Hefte af nye Illustrationer til Fausthistorien. Medens hun bladede fremover og standsede nogle Minutter ved hvert Billed, talte hun med stor Livlighed, og hvis man ønskede, kunde man maaske i hele hendes Væsen læse en uskyldig Iver efter at behage. Olaf saa paa Billederne og indkastede af og til en Bemærkning. Over hans Bevægelser var der en Afrundethed og Ro, som gjorde et harmoniskt Indtryk, og som blev endnu stærkere fremhævet ved Annas ustandselige Snakken og Smaalatter. Ved det sidste Billed, der forestillede Faust ene og sønderknust efter Margrethes Død, citerte Anna et længere Stykke af Göthes Værk. Olaf saa paa hende og smilte.

«Jeg er ganske stolt af min lille Søster!» udbrød han og strøg med den mest ligefremme Mine af Verden sin Haand henover hendes hvide Fingre, der laa flade paa Illustrationen. «Du er jo som en levende Digtsamling!»

Anna rødmede og drog forlegent Haanden til sig.

«Læsning er min kjæreste Beskjæftigelse,» svarede hun. «De store Aanders Tanker og Idéer aabner Ens Øjne og giver derved hele Livet et fyldigere Indhold.»

«Aa,» svarede han og bladede ligegyldigt frem og tilbage i Heftet, som hun havde lagt fra sig i Vinduskarmen, «man behøver ikke altid at laane Digterens Fantasi for at se Livets alvorlige Opgaver; de findes som oftest i, hvad der ligger os nærmest; det gjælder blot at tage Virkeligheden saaledes, som den engang er. Vore medfødte Evner viser os, paa hvad Maade vi kan være vore Medmennesker mest til Nytte, og at opfylde dette forekommer mig det mest poetiske Livsmaal. Jeg foretrækker at finde Opgaverne selv fremfor at lade Andre pege paa dem for mig.»

«Ja, der er Forskjel paa dig og os andre ubetydelige Væsner!» svarede hun. «Du har selv en saa klar Tænkning, og din Opgave er saa stor; en Videnskabsmand arbejder jo for den hele Menneskehed!» og disse Ord fulgtes af et Blik, som ikke undgik Moderens Opmærksomhed.

«Det gjør alle, som arbejder med Kjærlighed til Sandhed og Ret,» svarede Olaf; «blot at Midlerne nødvendigvis maa være uensartede efter de forskjellige Opfatningsmaader og Livsvilkaar!» —

Professoren aabnede Øjnene og rejste sig fremover i Lænestolen.

«Jeg tror virkelig, at jeg har havt mig en

rigtig Lur idag!» sagde han, «og saa var det Kaffen!»

«Ja, strax!» svarede Fruen og stod op for at ringe paa Pigen.

Da Kaffen var drukket, gik Husets to Herrer hver til sit Værelse, og Mor og Datter var ene.

Fru Bul samlede Kopper og Skaaler paa Brædtet, glattede paa den hvide Damaskesdug og lagde Aviserne tilrette med en vis nervøs Bevægelighed, medens hun den hele Tid skottede hen paa Anna. Denne sad endnu paa den samme Stol ved Vinduet og stirrede ud over Staden og Fjorden, som blinkede i det Fjærne. Efterat Olaf var gaaet, havde Anna ikke oplukket sin Mund.

Endelig kunde Fru Bul ikke længere tilbageholde, hvad der brændte i hendes Sjæl.

«Det er rigtig hyggeligt, at Olaf er kommen hjem,» begyndte hun; «det bringer mere Liv i Huset.»

«Ja—a,» svarede Anna og vaagnede med Et. Hendes Tanker havde forunderligt nok netop dvælet ved det Samme.

«Tænker du nogensinde paa, at Olaf ikke er din virkelige Bror?» spurgte Moderen, og uden at oppebie Annas Svar fortsatte hun: «Jeg selv har aldrig tænkt saa meget derover som idag.»

«Hvorfor det?»

«Aa, jeg véd ikke; men det faldt mig ind, at Olaf og du jo godt kunde giftes; I er jo ikke blodbeslægtede, og I har den Fordel at være voxede op sammen og altsaa at kjende hinanden

bedre inden Ægteskabet end de fleste unge Mennesker, der forlover sig.»

«Nej fy, Mama!» stammede Anna og vendte sig bort for at skjule sin stærke Rødme; men der var ingen Uvilje i hendes Ansigtsudtryk eller i Stemmens Tonefald.

«Men, kjære Barn,» svarede Fru Bul godmodigt leende, «der er da vel ingen Skam i at omtale den Sag, det er jo det naturligste af Verden. Kvinden er skabt til at giftes!» og hun nærmede sig Datteren og slog spøgende sine Arme omkring hendes Hals. «Du synes godt om ham, ikke sandt?» spurgte hun og bøjede sig over den unge Pige. «Du vil da vel ikke skjule noget for din egen Mama?»

«Nej, jeg vil ikke skjule det,» hviskede Anna tillidsfuldt, «jeg synes om ham.»

Moderens Ansigt straalte af barnlig Glæde.

«Ak Gud, jeg kan næsten ikke tro det!» udbrød hun. «Jeg har aldrig rigtig kunnet faa i mit Hoved, at jeg havde en voxen Datter, og nu har vi maaske snart Udsigt til Bryllup!» Dermed gned hun tilfreds sine Hænder ved Tanken paa al den Bevægelse, som disse Fremtidsplaners Opfyldelse vilde medføre.

Nogle Minutter senere bankede Fru Bul paa sin Mands Dør og traadte ind i hans Studérkammer.

Professoren sad bøjet over Bordet og undersøgte opmærksomt flere kolorerte Fuglebilleder, der tilhørte et Værk, som han med det første skulde udgive.

«Tænk, Bul,» udbrød Fruen og nærmede sig livligt, «vore to Børn holder af hinanden, er det ikke yndigt?»

Professoren syntes lidt utaalmodig over Afbrydelsen.

«Ak, min Kjære,» svarede han, «du har jo lovet mig ikke at forstyrre mig paa denne Tid af Dagen; efter Middagsluren er mit Hoved altid klarere, og jeg arbejder med fornyet Friskhed.»

«Ja, ja,» sagde Fruen og lagde fortroligt sin Arm paa hans Skulder uden at vise den mindste Angst for at fortsætte denne sin Afbrydelse, «men er du ikke forbauset over, hvad jeg fortæller dig?»

«Nej, ikke i mindste Maade; hvad underligt er der deri? Naar man indestænger to Fugle i samme Bur, vænner de sig altid til hinanden, saaledes ogsaa med Menneskene. Vi er alle Slaver af vore Vaner. Skulde desuden ikke Sødskende holde af hinanden?»

«Jo, men ikke paa den Maade; du mener; det vil ende med Bryllup, ser du. Tænk, hvor yndigt at have dem boende her i vor egen Gaard; vi lader Etagen nedenunder oppudse . . .»

Professoren trak for et Øjeblik Brillerne op over Panden og stirrede forbauset paa sin Hustru.

«Ah ha, saa at forstaa!» svarede han og smilte, «I Kvinder kan da i en Haandevending gjennemskue, hvad Mændene behøver Maaneder til at opdage. Jeg har saamænd intet seet,» — og han trak atter Brillerne ned og fordybede sig i Betragtningen af sine Tegninger.

«Det er heldigt, at ogsaa nogle bruger sine Øjne til at betragte Menneskene!» svarede Fru Bul lidt spydigt; thi Professorens Fugle havde altid været en Gjenstand for hendes mer eller mindre bevidste Skinsyge. Hans fulde Hengiven til Videnskaben havde imidlertid aldrig saaret hende saa dybt som i denne Stund, da endog hans Børns højeste Lykke ikke formaaede at løsrive ham fra hans Studier. «Himlen være lovet, at vore Børn har en Mor!» udbrød hun i en næsten opbragt Tone og forlod hurtigt Værelset, idet hun lukkede Døren temmelig haardt efter sig.

«Hvorledes!» mumlede den Lærde med sit blide Smil og saa forbauset op, «det hørtes ud, som om Amalie var i daarligt Humør? Men nej, det er ikke sandsynligt, hun faar jo sin Vilje i Alt, hun ligesaavel som Børnene!» og med den faste Overbevisning, at Hustruens Misfornøjelse var en Umulighed, fordi han ikke indsaa nogen Grund dertil, fortsatte han atter sit Arbejde glad over, at Afbrydelsen var forbi.

Om Aftenen var en liden Vennekreds samlet i Professorens Hus, og Stemningen var den hele Tid ganske ualmindelig belivet. Dette hidrørte nærmest fra de to Værtinder, hvis Munterhed uvilkaarligt meddelte sig til de Øvrige. Anna var endnu mere snaksom end ellers; hun talte om Kunst, Literatur og sociale Spørgsmaal med samme Lethed som om sine Kjoler og Syjomfruer. Fru Bul lyttede med Henrykkelse til Datterens «aandfulde» Samtale. «Hvilket lærd Par! deres Hjem bliver et Viden-

skabens og Kunstens Tempel!» tænkte hun med stor Stolthed.

Værten og Olaf var de samme som altid; den Første havde fuldkommen glemt sin Kones Meddelelse samme Eftermiddag, og den Sidste havde aldrig et Øjeblik havt nogen Anelse om den Lykke, baade Husets Værtinder og Veninder tiltænkte ham.

Kandidat Berg havde samme Eftermiddag gjort sin Barndomsbekjendt en Visit, og Olaf havde indbudt ham til at komme igjen om Aftenen. Berg gjensaa Anna uden mindste Spor af Forlegenhed, som kunde røbe, at han erindrede Scenen paa Studenterballet, og denne hans Ligefremhed hjalp ogsaa hende til at overvinde den trykkende Følelse, hun havde kjendt ved hans Komme.

Medens man her samtalte, lo og musicerte til langt ud paa Natten, sad Edvard Sten hjemme i sin Fars Dagligstue. Efter det Besøg, han om Formiddagen havde aflagt i sin Onkels Hjem, havde han hele Dagen følt en underlig Beklemthed. Annas Ligegyldighed foraarsagede ham en Smerte, som føltes langt stærkere end Sorgen over Olafs Vantro.

Professor Sten laa tilbagelænet i Sofaen med Piben i den ene Haand og en lærd theologisk Afhandling i den anden. Gjentagende Gange lod han sine Øjne strejfe fra Papiret over paa Sønnen, der sad i det andet Hjørne af Værelset med en Tobakspibe, som han for længst havde tændt, men som han ganske glemte at røge. Faderen havde

snart opdaget, at Edvard var mere aandsfraværende end ellers, og at han saa bleg og sørgmodig ud.

«Det er længe siden, jeg saa min Søster,» sagde Professoren paa sin sædvanlige langsomme Maade; «har du nylig været deroppe?»

«Ja, iformiddag,» svarede Sønnen; «men jeg traf blot Anna.»

«De Andre levede godt?»

«Jeg tror det.»

«Talte I om Olafs aandelige Tilstand?»

«Ja!»

«Havde min Niece eller min Søster mærket noget? Havde han udtalt sine vantro Idéer ligeoverfor dem?»

«Nej, ikke ligefrem, som jeg tror,» svarede Edvard; «men jeg frygter . . . .» og han holdt atter inde.

«Hvad frygter du?»

«At hans Selskab alligevel har en vis demoraliserende Indflydelse. Anna forekom mig saa kold, da jeg berørte disse vort Livs største og alvorligste Spørgsmaal. Jeg vilde aabne hendes Øjne for den Fare, som truede hende i Samværet med Olaf; jeg fortalte hende om hans gudsbespottelige Yttringer forleden Dag; men i sin Iver for at stirre ud af Vinduet efter nogle Veninder, disse pyntede Verdensdamer, og efter Olaf hørte hun knapt mine Ord . . . . Guds Veje er uransagelige, altid vise, selv der hvor vi ikke kan fatte dem;» mumlede han hen for sig. «Vejen til Lyset er trang og vanskelig at vandre!»

Professor Sten havde rejst sig med en lidt utaalmodig Bevægelse. Han lagde Piben bort og begyndte at vandre langsomt op og ned ad Gulvet med Hænderne paa Ryggen.

I flere Minutter talte Ingen.

«Det staar skrevet, at vi skal holde os borte fra Syndens Boliger og ikke opsøge Fristelsen,» vedblev Edvard i samme halvhøje Tone. «Jeg vil fly dette Sted, hvor Luften er besvangret af ugudelige Tanker.»

«Dit Forsæt er urigtigt!» sagde Professoren med Styrke og standsede ligeoverfor Sønnen. «Det strider imod Guds Vilje. Vor Herre Jesus Kristus sagde til sine Apostle, at de skulde gaa ud i Verden blandt Fremmede og Hedninge for at udbrede den ene saliggjørende Lære, paa det at Alle skulde blive delagtige i Naaden. Vi Theologer har alle denne samme Apostelopgave. De Seende og Gjenfødte behøver ikke vor Hjælp; men det er Vantroens Børn, som har os behov. Netop der, hvor Guds herlige Evangelium ikke er trængt ind i Hjærterne, der maa vi atter og atter forkynde det, for at den forlorne Søn kan rystes op og vende tilbage til Gud.»

«Du har Ret, Far!» svarede Edvard og vaagnede op efter den Slaphed, hvori Sorgen havde nedtrykt ham; «du har Ret, du er stærkere end jeg!» og han bøjede sig strax med sædvanlig Respekt og Agtelse under Faderens Mening.

Professoren betragtede sin Søn med et fint Smil og vedblev derefter med samme Ro og Be-

stemthed: «Træt hende ikke med Prædikener; ikke alle Mennesker kan tages paa samme Vis; men lad dit kristelige Sind og dine retskafne Begreber stadigt være i hendes Hukommelse, da vil hun gjøre Sammenligning mellem dig og sin Halvbror, og det Exempel kan vinde hende for den gode Sag. Advar hende imod Olafs falske Idéer, og hun vil maaske endog kunne omvende denne hedenske Videnskabsdyrker.»

«Ja,» svarede Edvard, og der kom et lysende Skjær over hele hans Aasyn, «jeg maa ikke svigte Opgaven, som Vorherre selv har lagt for mig, jeg maa ikke sky Kampen for hans Rige paa Jorden!» Og han kjendte en pludselig Styrke og Begejstring ved at omslutte denne Tanke, der ogsaa fornyede et hemmeligt Haab om personlig Lykke, som han neppe selv aabent turde tilstaa sig.

Deres Samtale blev afbrudt af nogle af Professorens Kolleger, som undertiden tilbragte sine Søndage her. Den Ene af disse fortalte, at blandt Ansøgerne til Universitetets aarlige Rejsestipendier havde ogsaa Olaf meldt sig. Professor Sten syntes at blive ualmindelig oprømt over denne Meddelelse. Det vilde ikke være ham ukjært, om Olaf atter fjærnede sig nogle Maaneder fra Hjemmet.

«Ah, saa han vil til Island for at studere Jøklerne?» sagde han; «det er en god Idé. For Naturforskeren er stadige Rejser en Nødvendighed!» og han anbefalede med Vægt sin Søsters Plejesøn til de andre Universitetslæreres Gunst og frem-

hævede de Fortjenester, som Olaf allerede havde indlagt sig ved sine geologiske Forskninger.

Professor Sten udtalte sig sjældent mundtligt med Vidtløftighed om nogen Sag, derfor fik maaske ogsaa hans Ord en større Betydning, og da Olaf nogle Uger senere virkelig erholdt det ansøgte Stipendium, havde han Fru Buls Bror for en stor Del at takke herfor.

V.

Edvard var fuldt begejstret for den Missionsvirksomhed, han skulde udøve i sin Onkels Hus; men desværre syntes Skjæbnen ikke at ville begunstige hans menneskekjærlige Planer.

De to første Gange, han i denne Hensigt atter besøgte Familien Bul, var Ingen hjemme, og den tredje Gang blev han i Dagligstuen mødt af sin grædende Tante, der opfordrede ham til at gaa bort snarest muligt.

«Ak, du min Gud, Ulykken truer vort Hus!» hulkede hun. «Min Mand, min stakkels, prægtige Mand!»

«Er Onkel syg?» spurgte Edvard.

«Ja, meget syg! Den gamle Kræftskade griber atter om sig; Doktoren siger, at den har nærmet sig de ædleste Legemsdele . . .»

«Stakkels Tante!» udbrød den unge Student

med oprigtig Deltagelse. «Maa jeg ikke hjælpe dig med noget? Maa jeg ikke komme ind til Onkel og læse for ham i Guds Ord? Der staar skrevet: salige er de Døde, som dø i Troen paa den Herre Jesus Kristus; for dem er Døden kun en Indgang til Livet!»

«Det er sandt . . . det er sandt!» stammede Fruen. «Men jeg tør ikke føre dig derind; thi han har udtrykkelig forbudt at lade Nogen komme til sig. Han er saa god, hele hans Liv har været ærefuldt og pletfrit . . . O, skræm mig ikke!»

«En pletfri Vandel og Alt, hvad der ellers kan retfærdiggjøre i Verdens Øjne, frelser ikke fra den evige Fordømmelse, hvis vort Sind ikke i Ydmyghed er vendt imod Kristus;» sagde Edvard med en Strænghed, der stod i paafaldende Modsætning til hans barnlige Ansigtsudtryk. «Kristus sagde til Røveren paa Korset: Sandelig, idag skal du være med mig i Paradis! . . .»

Døren aabnedes, og Olaf traadte hurtigt ind. Han nikkede blot til Edvard og vendte sig derefter til Fruen:

«Far venter paa Saften, som du lovede at bringe. Hvis du vil sige mig, hvor den staar, skal jeg søge den.»

«Nej, paa ingen Maade!» svarede hun; «jeg kommer strax. Jeg blev blot opholdt nogle Minutter af Edvards Besøg. Ak, du min Gud, han taler saa strængt, jeg er saa rædsom bange for, at min Mand ikke har taget Kristendommen alvorligt nok . . . at han har læst for meget i sine lærde

Bøger! . . .» Hendes Øjne fyldtes af Taarer, og Stemmen skalv.

«Berolig dig, kjære Mor!» svarede Oluf med sin milde, harmoniske Røst og tog hendes Haand i sin. «Far har været en retskaffen og en lykkelig Mand, et nyttigt Medlem af det menneskelige Samfund, og det høver ikke os hverken at kræve eller dømme noget mer!» Der lød en Klokke inde fra den Syges Værelse.

«Ak ja, Saften, det er sandt!» udbrød hun; «han skal ikke vente!» og hun ilte ind i Spisestuen for at hente Flasken.

Da de to Mænd stod ene, vendte Olaf sig med et strængt Udtryk til sin Fætter, saaledes som han var vant til at kalde ham.

«Jeg finder, du gjør Uret, kjære Edvard,» sagde han med Kraft og Eftertryk, «at du kommer hid i en saadan Stund for at skræmme en uskyldig Kvinde med din usunde Spøgelsestro. Jeg kjender vel saa godt som du disse hellige Bøger, som du citerer, og jeg har deri læst: fordømmer ikke, at I ikke selv skal fordømmes! Ligeledes tror jeg, at Kristendommens Kjærne er Humanitet og Kjærlighed baade i Bedømmelsen af Næsten og i Omgangen med Andre. Om I Pietister erindrede Grundprincipet i den Religionslære, I forkynder, da vilde I ikke være Skyld i, at vore Sindssygehospitaler hvert Aar fyldes med Eders ulykkelige Offre!»

Nu kom Fru Bul tilbage med Flasken, og inden Edvard havde faaet Tid til at besvare Olafs

Ord, var baade denne og Tanten forsvundne gjennem Døren, som førte ind til den Syges Værelse.

Edvard foldede Hænderne med en konvulsivisk Bevægelse og gik bort uden at oppebie deres Tilbagekomst.

I de følgende Dage, naar han paanyt indfandt sig for at tale med Husets Damer, sagde Pigen, at man havde forbudt hende at indlade Nogensomhelst, og at Professorens Tilstand stedse var haabløs.

Imidlertid havde den Syge ladt sig bære ind i Studérværelset, og her laa han i sin Seng midt paa Gulvet, omringet af alle de kjære Fugle. I enkelte Timer var hans Lidelser saa store, at han skreg højt; Hænderne klamrede sig som i Krampe omkring Sengetæppet, Læberne blev sortblaa, og Øjnene rullede. Derefter kom der atter Timer, hvori Smerten fuldkommen forlod ham; da laa han stille med et blidt Smil omkring Munden og talte til Olaf om Ordningen af sin videnskabelige Samling. Denne skulde efter hans Død sendes som Gave til Kristiania Universitet.

Han kunde ikke like at se sin Hustru eller Datter græde, og de maatte Begge paalægge sig Tvang for at vise sig rolige, naar de stellede om ham.

En Formiddag havde Olaf efter sin Plejefars Ønske ordnet de Manuskripter og Tegninger, der skulde benyttes til det naturhistoriske Værk, som Professoren var ifærd med at udgive.

«Tak skal du have!» sagde den Gamle, da Olaf var færdig. «Det forekommer mig, at jeg endnu kun har udrettet saa lidet i Verden,» vedblev han stille; «men vore personlige Aandsevner er begrænsede; det er det store Samarbejde, som bærer Menneskeheden fremad . . . Jeg vilde gjærne have levet en Stund endnu,» fortsatte han strax efter; «jeg er langtfra færdig . . . og saa for min gode Kone og min lille Anna . . .» Han laa et Øjeblik taus; da var det, som om en fjærn Erindring om Noget, han engang havde hørt, med Et dukkede op for ham:

«Anna og du holder jo af hinanden?» sagde han med et barnligt Smil fuldt af Fred og Godhed. «Amalie har engang fortalt mig Noget herom; men jeg vilde ikke blande mig i de Sager. Nu derimod skulde jeg like, at I ordnede Eder, inden jeg gik bort. Det vilde berolige mig for Annas Fremtid; du er stø og paalidelig; din Videnskab beskytter dig imod mange Fristelser, som ellers ødelægger Mændene og gjør deres Hustruer ulykkelige.»

Olaf vendte sig og stirrede paa Professoren for at se, om denne talte i Vildelse; men nej, der var ingen Tegn herpaa! Han blev saa forbauset, at han blot lyttede til den Syges Ord uden at kunne svare det mindste.

«Det vilde berolige mig,» vedblev Bul, «at vide min Datter i gode Hænder, overladt til en Mand, som kunde være hende en Støtte igjennem Livet. Hvis I nu engang synes om hinanden, saa afgjør det ligesaa godt strax! I kan bygge Eders

lille Rede i mit gamle Hus. Naar den Sag engang er afgjort, kan du for Fremtiden uden Afbrydelse vedblive dine Forskninger til Glæde for dig selv og til Gavn for Menneskeheden!»

Olaf sad endnu taus; Overraskelse og Uvished kjæmpede i hans Sind.

«Er du sikker paa, at Anna holder af mig paa den Maade?» spurgte han endelig.

«Du er ræd, Gutten min?» sagde Professoren i sin godmodige Tone. «Ak ja, jeg husker nok ogsaa den Tid. Du tør ikke? Men min Kone har nok sørget for at komme til Kundskab om sin Datters Følelser; Kvinderne har fin Sans for den Slags Sager. Lad Anna komme og spørg hende saa selv! I alle Tilfælde er I jo Sødskende og behøver altsaa ikke at genere Eder for hinanden.» Hans Stemme var bleven mere og mere svag; nu taug han med Et og drog Haanden opover Brystet. Smerterne begyndte paanyt.

Tiltrods for sin Opmærksomhed overfor Sygdommen kunde Olaf ikke bortvise alle de nye, overraskende Tanker. Han erindrede flere Træk i Annas Opførsel, som havde forbauset ham, f. Ex. hendes pludselige og ofte uforklarlige Forlegenhed. Forhen havde han aldrig anet Muligheden af nogen saadan Følelse; thi fra hendes Fødsel af havde han jo kaldt hende Søster. Men Anna var smuk og god, og hvis hun virkelig vilde gifte sig med ham, af hvilken Grund skulde han saa nægte det? Han var jo ikke bunden til nogen Anden, havde ingen pinlige Erindringer, ingen tabte Illusioner med

Hensyn til det kvindelige Kjøn. Han havde blot kjendt én stor Lidenskab, den, som ansporte ham i Forskningens Verden. Det er jo nu engang i Naturens Orden, at man skal gifte sig, altsaa hvorfor ikke ligesaa godt hende som en Anden? Eller rettere sagt, han kjendte ingen Anden, som kunde passe bedre.

Saaledes omtrent tænkte Olaf, medens han løftede Plejefaderen op og skiftede Forbinding for mulig at dulme hans Smerter. Under dette kom Anna ind. Bleg og ængstelig lagde hun tilrette de Sager, som Olaf behøvede.

«Gjør det grueligt ondt, Papa?» spurgte hun med en Stemme, der skalv af undertrykt Graad.

«Ja . . . ja! . . . Nej, nu er det atter bedre!» mumlede Professoren og lukkede Øjnene. En Stund efter aabnede han dem paanyt, og da han saa Olaf og Anna staa ved sin Side, erindrede han atter den sidste Samtale. Han tog smilende den unge Piges Haand og lagde den i Olafs.

«Holder I af hinanden, saa slaa Eder sammen!» sagde han. «Jeg ser det med Glæde. Flyv sammen, kjære Børn! Nu, nu — I staar forlegne som to Turtelduer, der ikke tør nærme sig hinanden.»

Da vendte Olaf sig til Anna og saa fast paa hende.

«Vil du det, Anna?» spurgte han og holdt hendes Haand trykket i sin.

«Ja!» stammede hun.

Nu begyndte paanyt Professorens Lidelser.

Efter nogle heftige Krampetrækninger fik han Feber, tabte Besindelsen, og inden Aften var han død.

Baade Fru Bul og hendes Datter overgav sig med voldsom Heftighed til Sorgen. Olaf var roligere, endskjønt han ikke derfor mindre dybt og stærkt følte Tabet af en elsket Plejefar. Han maatte opfylde alle de sørgelige Pligter, der staar i Forbindelse med Begravelse: kjøbe Kiste, tale med Graveren og sende Bud omkring til alle deres talrige Bekjendte for at melde Dødsfaldet. Medens han færdedes omkring i Staden, sad Mor og Datter hjemme, og deres Graad blev kun afbrudt, naar de maatte give Besked til Syersken om Sørgeklæder, og naar de modtog Trøstebesøg af sine nærmeste Venner.

Dagen efter Professorens Død havde Anna meddelt Moderen sin Forlovelse; men Fru Bul, der ellers vilde have modtaget dette Budskab med overstrømmende Glæde, lykønskede blot flygtigt Datteren, hvorefter hun atter vendte tilbage til Erindringen om sin Mands store Egenskaber og udmærkede Hjærte.

I de Dage, som fulgte mellem Døden og Begravelsen, blev der ikke talt et Ord om den nye Forbindelse; ingen af Parterne syntes at tænke paa, at der var sket nogen Forandring i de to Sødskendes Forhold.

En dejlig Solskinsdag i Juni Maaned blev Professoren kjørt i sin blomstersmykkede Kiste til «Vor Frelsers Gravlund.» Her var alle Universi-

tetets Lærere og utallige andre Venner samlede om hans Grav for at se ham blive sænket i Jorden og sige ham det sidste Farvel. Præsten i det Sogn, hvortil den Afdøde hørte, Pastor B., en ærværdig, gammel Mand med et fint, sjælfuldt Ansigt, holdt en længre Tale over den Afdøde, hvis Fortjenester havde været almindelig anerkjendte. Efter Ceremonien fulgte Præsten Olaf hjem for at trøste de to Kvinder, og hans elskelige Personlighed gjorde et ligesaa beroligende Indtryk paa de Sørgende som hans milde, vakkre Tale om Evangeliets trøsterige Løfter.

Den næste Morgen blev Olaf liggende vaagen længre end ellers, inden han stod op. Den sidste Tids stærke Sindsbevægelser havde udtrættet ham baade paa Legeme og Sjæl; nu huskede han først rigtig paa sin Forlovelse, der forhen blot i enkelte Øjeblikke havde staaet for ham som en forvirret Drøm. Han vilde ikke rigtig tro, at det var Sandhed, og skyndte sig derfor at staa op for at gaa ned og tale med Anna. Da han kom ind i Spisestuen, sad hun ene foran Kaffebordet, medens Fru Bul var gaaet ud i Kjøkkenet for at give Besked til Kokkepigen om Indkjøb til Middagen. Olaf rakte hende Haanden til Godmorgen og trak derefter en Stol frem til hendes Side som for at tale med hende, inden han begyndte at spise.

Annas sorte Sørgedragt klædte hende godt; Sorgens Bleghed havde gjort hendes fine Hudfarve endnu mere gjennemsigtig; i de brune Øjne laa der et varmt, aandigt Skjær.

«Sig mig,» spurgte Olaf og lagde sin Haand paa hendes, medens han bøjede sig frem og saa hende ind i Ansigtet, «vil du det endnu? Har du ikke angret din Beslutning?»

«Nej,» svarede hun fast, «hvorledes skulde jeg kunne angre noget Saadant? Jeg skal aldrig angre det!» og hun saa ham med et lykkeligt Smil ind i Øjet.

Olaf sad nogle Øjeblikke taus og vedblev at stirre paa hende. Forlovelsestilstanden var kommen saa uventet over ham, at han endnu ikke rigtig kunde sætte sig ind i den. Uden Ventetidens Pinsler, uden Uvishedens Kvaler var han pludselig dumpet op i dette; Anna var igrunden smukkere, end han nogensinde forhen havde tænkt, han holdt af hende paa en stille fornuftig Maade, altsaa forekom dette Forhold ham langtfra ubehageligt, om han end ikke kjendte nogen berusende Glæde derover.

«Ja — ja —,» sagde han endelig, da han mærkede, hun blev forlegen under hans vedvarende Stirren; «jeg haaber, det skal gaa godt, lille Anna!»

Da Fru Bul traadte ind og saa dem i denne Stilling, gik det hende som Olaf samme Morgen, hun erindrede pludseligt, at en fjærn Drøm var bleven til Virkelighed.

«Kjære Børn,» sagde hun, «lad mig lykønske Eder paanyt, jeg har endnu ikke rigtig gjort det; den tunge Sorg banlyste enhver anden Tanke. Gud være lovet, at min elskede Mand oplevede denne glade Stund, inden han gik bort!»

Fru Bul skjænkede Kaffe til Olaf og satte sig derefter selv til Bordet.

«Vi skal nu trofast holde sammen igjennem hele Livet!» fortsatte hun. «Hvor meget hyggeligere, at Anna tog dig, end om I begge skulde have ført Fremmede ind i Familien!»

Medens Anna var mere stille end sædvanlig, syntes Moderen allerede at have faaet noget af sin fordums Snaksomhed tilbage.

«Og dit Stipendium, kjære Olaf, hvor glædeligt, at du fik det!» sagde hun; «men du var vel ogsaa den mest Fortjenstfulde?»

«Derom vil jeg ikke være ubeskeden nok til at udtale mig,» svarede han smilende.

«Du behøver vel ikke at rejse strax?» spurgte Anna. «Det gjør vel Intet til Sagen, om du udsætter det i nogle Uger?»

«Jeg vilde gjerne benytte Sommeren godt,» svarede Olaf, «og da det er smukt Vejr, finder jeg det klogest at tage afsted med det første Dampskib fra Kjøbenhavn til Island. Jeg har jo heller ingen Grund til at udsætte det,» tilføjede han i en Tone, som var forbausende rolig, naar man betænkte, at det var en forlovet Mand, der snart skulde skille sig fra sin Kjæreste.

«Naar rejser du?» spurgte Anna, og der var en vibrerende Klang i Stemmen.

«Formodentlig om otte Dage; næste Lørdag gaar Dampskibet til Kjøbenhavn,» svarede han paa samme Maade.

Der taltes ikke mere om Afrejsen, og Olaf stod strax efter op fra Bordet for at gaa til sit Arbejde.

«Hvor kjedeligt, at Olaf rejser saa snart!» sagde Anna, da hun var alene med Moderen.

«Nej, søde Anna,» svarede denne, «det er langt bedre. Paa Grund af Sorgen vilde det jo ikke være passende at offentliggjøre Eders Forlovelse førend om nogle Uger, og hvad skulde vel Tjenestefolkene sige og sladdre, om de tilfældigvis overraskede Eder, naar I troede at være ene? Det er ikke passende, at I som Forlovede bor i samme Hus under Navn af Bror og Søster, slet ikke passende, slet ikke! I kjender hinanden godt nok til Intet at risikere ved at gifte Eder strax. Naar Olaf om nogle Maaneder er kommen tilbage, holder I Bryllup og drager ind i Lejligheden her nedenunder, som til den Tid skal blive pyntet som ny. Trøst dig kun, mit Barn; din Mama forstaar den Sag og skal nok ordne Alt!»

Anna havde Intet at indvende imod Moderens Udtalelser, og den følgende Lørdag oprandt uden nogen Hændelse, som kunde give Olaf Grund til at forandre den engang fastsatte Plan. Skibet skulde afrejse om Natten, hvorfor Passagererne tog ombord om Aftenen. Anna havde ønsket at følge ham ned til Bryggen; men Fru Bul havde Tandpine, og Olaf vilde paa ingen Maade tillade Anna at kjøre ned med ham i det regnfulde Vejr for at drage alene tilbage saa sent om Aftenen. Da Tøjet var indpakket, og Vognen holdt for

Døren, tog han Afsked med Fru Bul og Anna som med en elsket Mor og Søster og kjørte derefter afsted til Dampskibsbryggen.

Da Vognen var borte, holdt Anna Lommetørklædet for Øjnene; hun vilde ikke høre paa Moderens Trøst og blide Drillerier, at en saadan Sorg over den korte Adskillelse fra en Person, som hun havde kjendt, helt fra hun laa i Vuggen, kun var Barnagtighed.

De stod endnu i Gangdøren, hvor de havde sét Olaf stige ind i Vognen, da der hørtes Skridt i Alléen ved Siden af. Anna var ikke i Stemning til at modtage Fremmede og løb derfor hastigt op ad Trappen og ind i sit Kammer, medens Moderen oppebiede den Kommende.

«Er det dig?» udbrød hun, da Professor Sten viste sig udenfor; og hun rakte ham Haanden og bad ham træde ind. «Hvor hyggeligt, at du kom ... vi føler os saa ensomme iaften; thi Olaf er netop rejst.»

«Ja, jeg hilste paa ham nede i Alléen,» svarede Professoren og steg op bagefter Søsteren.

Fruen førte ham ind i Dagligstuen, hvor han tog Plads i en Gyngestol ligeoverfor hende.

«Vor prægtige Gut!» mumlede hun og tørrede Øjnene. «Men midt i min dybe Sorg har jeg dog oplevet en stor Glæde, som jeg vil meddele dig, da du jo er Børnenes Onkel og nærmeste Slægtning. De to Unge har forlovet sig, er det ikke yndigt?»

«Anna og Olaf?» udbrød Professoren, og til-

trods for hans sædvanlige Selvbeherskelse gik der uvilkaarligt et Ryk igjennem hele hans Legeme.

«Ja vist! ja vist!» svarede hun, «men du lykønsker mig ikke? Du sér saa betænksom ud?»

«Jeg véd virkelig ikke, om jeg her tør fremkomme med en Lykønskning uden at være hyklerisk!» sagde han.

«Men hvad mener du dog?»

«Det forekommer baade mig og min Søn, som har havt flere alvorlige Samtaler med Olaf, at denne er bleven smittet i en sørgelig Grad af vort Aarhundredes fritænkeriske Idéer. Et Ægteskab med en saadan Mand . . . . . .»

«Nej, véd du hvad,» afbrød Fru Bul, hvem en saadan Yttring forekom som en Fornærmelse imod hendes afdøde Mand, der jo havde følt sig tilfreds og sikker ved at overlade Anna i sin Plejesøns Hænder, «véd du hvad, kjære Thomas, jeg synes virkelig, at baade du og din Søn er lidt for haarde i Eders Dom. Der findes vel tilsidst ingen Mennesker gode nok for ham? Jeg har aldrig talt med Olaf om disse Sager; men jeg véd dog, at man kan være et udmærket Menneske uden derfor med Nødvendighed at maatte blive et Hængehoved.»

Professoren spilte sine smaa, nærsynte Øjne vidt op og stirrede forbauset paa Søsteren. Det var første Gang, han havde hørt hende svare paa denne Maade; thi hans tause Strænghed havde altid havt en knugende Virkning selv paa hans nærmeste Familie.

Men da Fruen nu engang var kommen paa Glat-Is, var det ikke saa let at standse.

«Jeg forstaar altfor vel Grunden til Edvards Uvilje imod Olaf,» fortsatte hun i sin fornærmede Tone; «jeg har nok for længst mærket, at han havde et godt Øje til sin Kusine. Stakkels Gut, det gjør mig virkelig ondt for ham; men paa den anden Side, synes jeg, det er lidet kristeligt, at han af Skinsyge lader sig forlede til at rive ned paa og fordømme en i alle Henseender god og retskaffen, ung Mand.»

Professoren rejste sig pludselig og stod med sin stive Holdning rolig og stærk overfor Fru Bul, som ikke før havde udtalt sig, inden hun ræddedes over sine egne Ord. Hans brune, glatte Pergamenthud skinnede i Dunkelheden; Rynkerne mellem hans Øjenbryn syntes endnu dybere.

«Den Dom, du fælder over Sønnen, rammer med det samme Faderen,» sagde han med sin klare, skarpe Røst. «Du mener, at det var uædle Grunde, som tilskyndede mig til min sidste Yttring?»

«Nej bevares, hvor kan du dog tro noget Saadant?» stammede Fru Bul ganske ængsteligt.

«Som din Bror ansaa jeg det for en Pligt at advare dig imod at kaste dit Barn ind i en ulykkelig Fremtid, og jeg haaber blot, at du ikke altfor bittert vil komme til at angre, at du ikke modtog dette mit Raad.»

Fru Bul svarede ikke et eneste Ord, men beholdt imidlertid sin egen Mening angaaende den Sag.

Professoren tog atter Plads og gik med en Verdensmands Lethed over til at tale om noget Andet; men da de skiltes, havde de Begge en Forudanelse om, at det vilde vare længe, inden de gjensidig atter vilde opsøge hinanden.

Anna var imidlertid gaaet op i sit eget Værelse og havde taget Plads ved det aabne Vindu.

Sommeren var iaar kommen tidligere end ellers. I den lille Have var Syrinerne omkring Lysthuset fuldt udsprungne, medens de smaa runde og aflange Blomsterbed allerede aabenbarede de forskjellige Farveantydninger til Roser, Levkøjer, Resedaer og Nelliker. I det runde Græsstykke midt i Haven stod et lidet Vandspring, hvis Midtparti dannedes af en Broncebachus, som leende holdt sit Bæger højt op i Vejret, og af dette Bæger fremsprang ved festlige Anledninger og i Solskinsdage en fin Straaleregn. Iaften var Skruen neppe aabnet; kun en lav Vandsøjle faldt med en ensformig Plasken ned imod Zinkskaalen omkring Hægalléen, der førte fra Gaardsrummet ned til Landevejen og udaandede en stærk Vellugt, som i enkelte Øjeblikke blev næsten kvælende.

Det var stille paa den bakkede Landevej ligesom paa de krydsende Stier i den frie Græsmark ligeoverfor Huset. De fleste Forretningsfolk og Embedsmænd var allerede vendte tilbage til sine Hjem og sad i sine Familiers Skjød i de omringende Træbygninger.

Aftenen var ualmindelig mørk. Fra Vinduet, hvor Anna sad, kunde man i Godvejrstid se langt

ned over Frogner og Drammensvejen med dens herlige Trærigdom indtil den blinkende Stribe af Kristianiafjorden længst nede. Iaften var Fjord, Træer og Fjelde smeltede sammen med de hvidgraa Taagemasser, som tilvenstre over Egeberghøjderne blev endnu sortere og mere uigjennemtrængelige. Henover det kongelige Slot lysnede det lidt mere; Taagemasserne steg højere og delte sig til Skyblokke, som droges langsomt lig et sønderrevet Slør henover Stadens blaa og røde Hustage med de firkantede, rygende Skorstene. I Kristiania var der stille, Gadelivet næsten uddødt; de fleste Vinduer var mørke, kun af og til saas et enligt Glimt indenfor Ruderne, maaske en Lærd, som blev hindret i sine Studier af Aftenens ualmindelige Dunkelhed. Længst oppe tilvenstre omkring Gamleakers graa, ærværdige Stenkirke trak Mørket sig atter tættere sammen. Fra de høje Fabrikskorstene fløj endnu nogle Gnister, som slog raketsnart ivejret og sluktes lig beskedne Fyrværkerier.

Anna havde bøjet sig frem med Brystet støttet op imod Karmen, medens hendes fine Haand laa halvt ud igjennem det aabne Vindu. Udtrykket i de brune Øjne var alvorligt og drømmende; men der laa et Skjær af Misfornøjelse over hele hendes Stilling og over de smaa, rentformede Træk. Hun følte sig heller ikke ganske glad, og det var ikke alene Sorgen over Faderens Død, som var Aarsagen hertil; thi i dette Øjeblik tænkte hun udelukkende paa sit Forhold til Olaf. Efter Læsningen af en

Mængde erotiske Poesier og Ridderromaner havde hun allerede et halvthundrede Gange sat sig levende ind i sin Elskerinderolle; hun var intet Barn, hvem et saadant Forhold faldt over som en forvirrende Nyhed; medens hun endnu gik paa Skolen i korte Skjørter og med Fletningerne ned over Ryggen, havde hendes Fantasi allerede foregjøglet hende Alt. Men den rolige Maade, hvorpaa Olaf tog Sagen, svarede ingenlunde til de Forestillinger, hun havde gjort sig om en varm, smægtende og helst rasende skinsyg Tilbeder. Var alt det, hvorom hun havde læst, kun Digteropspind og Romanvrøvl? — eller var Olaf af en mere kold og flegmatisk Natur end Mændene i Almindelighed?

Eller holdt han maaske ikke rigtig af hende?

Hun fo'r sammen, og tiltrods for Aftenens Mildhed rystede hun som i Kulde.

Men nej, noget Saadant kunde hun umuligt tro! Fra hun var tolv Aar gammel, havde hun paa Børneballer, paa Skøjtebanen og i Uranienborgskoven hørt mer og mindre utilslørede Erklæringer fra de tidligt modne Bykavallerer; hun var allerede saa vant til at tilbedes, at Modstand i saa Henseende var hende et uforstaaeligt Begreb. Det er Papas Død, som har nedtrykt ham saa dybt, at han ikke fuldt turde hengive sig til sine Følelser for mig, tænkte hun; dernæst har han været altfor optagen af Forberedelser til sin Rejse og af Tanken paa sine videnskabelige Opdagelser. Og hun blev atter lysere stemt; hendes Fantasi havde stor Lethed i efter eget Behag at ordne baade Nutid og Fremtid,

og den byggede snart videre paa de glade rosenrøde Luftkasteller, hvortil Virkeligheden endnu ikke havde lagt noget fast Grundlag. Hun saa sig som Værtinde i et smukt og rigt Hus, tilbedt af alle sine Omgivelser og naturligvis mest af sin Ægtefælle. Hun dannede Midtpunktet i en glad Cirkel, som mødtes i Kjærligheden til Videnskab, Kunst, Poesi og Alt, hvad der forskjønner Tilværelsen. Sommeren tilbragte de ved glade, elegante Badesteder .... nej heller i Ensomhed i en af Norges underdejlige Fjelddale, hvor de atter hvert Aar levede op igjen det mest poetiske Hyrdeliv. Hun sang for ham sine varme, romantiske Sonnetter, han læste højt i Aviser og nye Bøger, hun opfriskede ham efter hans strænge, videnskabelige Forskninger og var hans Fortrolige i enhver af hans timelige og aandelige Bevægelser.

Medens den unge Piges Fantasi arbejdede, og hendes Sind vuggedes i disse kjære Fremtidsdrømme, var hele Himmelhvælvet blevet mere ensformigt graat. De lyse Striber over den store, firkantede Slotsbygning var lidt efter lidt forsvundne; Fligerne af det sønderrevne Slør havde nærmet sig hverandre og var langsomt smeltede sammen til Et. Skarpe, spidse Lyn skar sig i lange Mellemrum ned igjennem det Mørke, som indhyllede Egeberg, Hovedøen og Fjorden. Enkelte tunge Draaber begyndte at falde. Anna vaktes pludselig ved at kjende, at hendes Haand var vaad. Hun trak den til sig og stod i det Samme op for at lukke Vinduet.

Et Minut senere styrtede Regnen ned over

Stadens røde og blaa Tage og plaskede imod Kiselstenene i de smaa Haver i Homansbyen og paa Hægdehougen. Lynene blev snart hyppigere, og Tordenen bragede og skramlede højt hen over Kristianiadalen.

Alle Vinduer lukkedes, og Anna, som ikke var modig i Uvejr, rullede Gardinerne ned og skyndte sig at klæde sig af for at gjemme Hovedet under Dynerne i Sengen.

Da Professor Sten traadte ind i Porten til sin gamle Murgaard paa Hjørnet af Stortorvet, kom Edvard over Gaden for ogsaa at gaa hjem.

«Godaften, Far!» sagde han og steg op ad Trappen bagefter Professoren.

«Er det dig, Edvard?» svarede denne og fortsatte uden at se sig om. «Hvorfra kommer du saa sent?»

«Jeg har været paa Kandidat G.'s Bibellæsning; han udlagde et Kapitel af Pauli Brev til Romerne. Der var meget kristeligt Alvor i hans Tale. Det er styrkende at ende sin Aften paa denne Maade.»

«Holdt Forelæsningen paa saa længe?» spurgte Faderen. «Klokken er henved elleve.»

«Nej, jeg gik senere en Tur gjennem Homansbyen; der er saa skjønt og landligt.»

«For at se min Søsters Hus,» tænkte Professoren, som ikke fandt det sandsynligt, at Sønnen kunde more sig med at spadsere i dette øsende Regnvejr. Idet han satte Nøglen i Entrédøren, sagde han i

en tilsyneladende ligegyldig Tone: «Min Søster fortalte mig iaften, at hendes Datter i disse Dage har forlovet sig!» Og han traadte ind ad Døren. «Tør dine Støvler godt af paa Maatten udenfor, jeg elsker ikke Smuds i Gangen.»

«Forlovet!» udbrød Edvard uden at have forstaaet de sidste Ord.

«Tør dog af dig!» vendte Faderen sig. «Saa ja! . . . Ja vist, forlovet sig!» fortsatte han, idet han gik nedover Gangen. Han ventede et Spørgsmaal, men Sønnen forblev taus.

«Forlovet sig med Olaf,» tilføjede Professoren, da han stod udenfor sit Studérkammer. «Forbindelsen skal være hemmelig indtil hans Hjemkomst fra Island. Du gaar vel tilsengs strax? Altsaa Godnat!»

«Godnat!» svarede Edvard i en halvhøj Tone.

Professoren lukkede Døren efter sig. Han søgte en Fyrstikæske, der var ophængt paa Væggen; men da det var næsten mørkt i Rummet, var han nærved at snuble over en Stol, idet han vilde gribe efter Æsken. Han rejste sig, tog med pludselig Heftighed om Stoleryggen og slog den med voldsom Kraft lige i Gulvet, saa Træstykkerne føg omkring til alle Sider. Hans Hænder skalv, de blege Læber dirrede af Vrede. Men efter dette korte Udbrud blev han atter rolig, tændte Lysene paa sit Skrivebord og fordybede sig i Studiet af de talrige Papirer og Protokoller, som laa udbredte foran ham.

Sønnen stod imidlertid ogsaa i sit Værelse og bøjede sig over et fint Rosentræ, den eneste Urte-

potte i hans Vindu. Han havde forrige Aar faaet det forærende af sin Kusine, og senere havde han stedse plejet det med stor Omhu. Medens han stod her, plukkede han langsomt alle Knopperne af og kastede dem til Jorden.

Han vendte sig derefter og søgte sin Bibel, paa hvis brune Skindbind der stod skrevet: Kommer hid til mig alle I, som er bedrøvede, jeg vil give Eder Hvile!

Han satte sig ned, aabnede Bogen og stirrede deri; men Taarerne duggede for hans Blik, og Bogstaverne dansede foran ham. Han forsøgte at tvinge sin Bevægelse, foldede med krampagtig Iver de magre Fingre og bøjede sig frem for at indsuge Trøstedrikken, som bødes ham i det skrevne Ord. Han læste og læste det ene Kapitel efter det andet, og lidt efter lidt blev han ogsaa roligere, i den sikkre Tro, at Gud havde sendt ham denne store Prøvelse for at hærde ham til at arbejde og offre sit Liv til Guds Riges Udbredelse paa Jorden.

ANDEN AFDELING.

I.

Nogle Uger senere vandrede to Rejsende, i hvem vi gjenkjender Olaf og Kandidat Berg, frem over en af disse fantastiske Lavasletter, hvoraf Island ejer saa mange. De var begge iførte Skindtrøjer og høje, forsnørte Læderstøvler, og de støttede sig til høje Stave, hvad der var til stor Hjælp under Fremkomsten, som var temmelig vanskelig. Nogle Skridt foran gik Vejviseren, en ung Islænder ved Navn John Gislason. Vant med alle de Besværligheder, som en Rejse i dette Land frembyder, tog John Sagen med større Lethed end de to Udlændinge og smilte kun af og til, naar han saa, hvorledes de var nærved at snuble i de ujævne, spidstakkede Lag, som ogsaa undertiden brast under deres Fodtrin. Islænderen var en bredskuldret og stærkbygget Mand paa 21 Aar med forstandige, lyse Øjne og et Træk af Skjelmeri og Kraft omkring Munden, hvorom et rødgult, stridt Skjæg begyndte at samle sig. Han var klædt i en sort Vadmelstrøje med blanke Knapper, mørkeblaa Benklæder af samme Stof og en halvhøj Floshat med bred Skygge.

Foran ham gik spredte i større og mindre Afstand en Flok smaa Heste, hvoraf Halvparten var belæsset med Sække, indeholdende Kaffe, Sukker o. s. v., som John havde tilbyttet sig paa Handelspladsen. Andre bar Sadler, Ransler og Telte.

Hverken Olaf eller Berg talte; de stirrede blot overraskede og nysgjerrige omkring paa denne fremmede Naturs Ejendommeligheder.

Midt paa den brede Højslette, der skraante langsomt ned imod Havet, havde Vulkankrateret engang aabnet sig og udslynget sin kogende Grødmasse, som nu stivnet dannede de underligste, mest lunefulde Formationer. I det Fjærne lignede det Ruiner af Kirker, Klostre og Slotte, Hvælvinger, Søjler og Buegange; men naar man nærmede sig, forsvandt disse Syner lig eventyrlige Fatamorganaer, og man saa kun de blaa og rødagtige, porøse Masser.

Lidt efter lidt nærmede de sig Grænsen for den sidste Lavastrøm. Her blev Bunden mere flad og regelmæssig; enkelte Mostotter og fine Græsstraa spirede frem i lange Afstande fra hverandre. Med glubende Appetit kastede de magre Dyr sig over disse Lækkerbidskener, medens de Rejsende standsede et Øjeblik for at hvile sine trætte Ben. De undersøgte den lille, graablaa Forhøjning foran dem, om den ikke var hul; men da den modstod alle Stød, tog de modigt Plads derpaa.

John trak Proppen af et fint ciseleret Metalhorn, som han bar i en Rem over Brystet, og

bød de Fremmede at smage paa sit Brændevin, som han netop havde faaet med fra Kjøbstedet. Olaf og Berg modtog med Glæde hans Tilbud og satte Tuden for Munden.

«Du er beskeden du,» yttrede John, da Olaf kun nippede til Hornet; «du tror nok, Vejen snart bliver bedre. Men Grusmarken, som begynder der borte, bliver endnu vanskeligere. Vi kommer blot over den tilhest.»

«Hvilken storartet Skjønhed i Linjer og Farver!» udbrød Berg med sit deklamatoriske Foredrag. «Se paa denne Lavamark med sin vidunderlig rige Farvepragt og sit gjøglende Spil af Former! I Baggrunden himmelhøje, sneklædte Fjelde og blaa, lysende Jøkler! Her paa den anden Side den graa Sandørken, og omkring det Hele blinker det store Hav, hvorpaa de kongelige Svaner vuggende synger om Sagalandets Poesi!»

«Ja, her findes rige Felter for Naturforskerens Studium!» svarede Olaf i en mere nøgtern Stemning.

«Jeg maa tilstaa, at det ogsaa gjør Rejsen dobbelt behagelig, naar man har Følge med en Kammerat!» yttrede Berg.

«Det har du Ret i!» svarede Olaf. «Du kan tro, jeg blev forbauset,» vedblev han, «over at møde dig paa Kjøbenhavnerdampskibet. Da jeg sidst traf dig i Kristiania, sagde du, at disse forbandede pekuniære Tryk, hvorunder du virkede, laa over dig som en Mare, og at du aldrig havde nogen Udsigt til at realisere din Yndlingsidé at

besøge det Land, hvor Snorre Sturleson havde levet og digtet.»

«Ja, ja, jeg erindrer det!» svarede Berg med et velbehageligt Smil omkring de brede, kjødfulde Læber, medens han drog den smudsige Haand først gjennem det rødbrune Skjæg for derefter at lade den glide langsomt gjennem det svære, bustede Hovedhaar. «Ja, jeg erindrer det nok; men heldigvis er Menneskets Skjæbne omskiftelig!»

«Hvis du ikke anser det for en paatrængende Nysgjerrighed,» sagde Olaf, «saa fortæl mig dog, hvorledes Omstændighederne saa pludseligt har forandret sig for dig.»

«Det var saamænd meget simpelt og kom alligevel over mig som Sol i Stormvejr,» svarede Berg. «Min Far havde oppe i Hadeland en Bror, der var Lensmand; denne havde for mange Aar siden giftet sig med en velstaaende Bondepige, som døde uden at efterlade sig Børn. Min Onkel tog den meget vise Beslutning at forblive Enkemand, og nu for en Maaneds Tid siden fik han den heldige Idé at indskibe sig til Evigheden. Hans Formue blev delt mellem Konens og Mandens Slægtninge, og saaledes kom jeg ganske uventet i Besiddelse af nogle tusinde Daler. Denne lykkelige Episode af mit Liv indtraf, nogle Dage efter at jeg havde mødt dig paa Gaden i Kristiania og havt den Dumhed at udtale min Misnøje, hvad der ellers strider imod mine Principer. Du véd, hvorledes jeg tog over Land til Danmark, medens du rejste med Dampskib, og at dette var Grunden

til, at vi først mødtes ombord paa Islandsfareren. Summa Summarum, dermed er Fortællingen ude!»

«Jeg lykønsker dig med Arven,» svarede Olaf. «Det er heldigt, naar de materielle Midler falder i Hænderne paa Mænd, som benytter dem til at erhverve Kundskaber og dermed berige Menneskehedens aandelige Skatte.»

«Om sex eller syv Uger haaber jeg at være færdig med dette herlige Land, hvor vore eventyrlige Forfædre har kjæmpet,» fortsatte Berg, «og naar jeg saa har gjennemlevet de store Oldtidsminder, drager jeg over Kjøbenhavn til Verdens-Centrummet: Paris. Her vil jeg beskue nærved alle de aandelige Strømninger, som senere berører hele det civiliserte Evropa, jeg vil studere det nittende Aarhundredes Liv og derefter vende hjem til Norge. . . .»

«Og her?» spurgte Olaf.

«Vil jeg, som jeg fortalte dig ombord, grundlægge en ny Avis, der skal være en fri Arena for alle Tidens aandelige Brydninger, det være sig i Kunst, Videnskab, Politik eller Religion.»

«Jeg erindrer, du talte noget herom, da vi var ombord,» sagde Olaf; «men da jeg laa udmattet af Søsyge, medens Klæder, Støvler og Skibsredskaber surrede omkring mellem Regn og Bølgeskvalp, da var Øjeblikket virkelig lidet gunstigt til at fængsle Tilhørernes Opmærksomhed. Din Plan forekommer mig forresten god; vi har i Kristiania manglet et saadant Blad.»

«Du lover din Bistand?» spurgte Berg hurtigt.

«Ja, uden at ville binde mig til noget bestemt kan jeg iallefald love, at de af mine videnskabelige Afhandlinger, som kan være forstaaelige og gavnlige for den større Mængde, skal jeg med Fornøjelse overlade dig . . .»

«Jeg takker paa Forhaand!» svarede Berg med et tilfreds Udtryk.

De to Venner, som begge i længre Tid havde studeret det islandske Sprog, udtrykte sig nogenlunde forstaaeligt i dette; men naar de talte indbyrdes sammen, benyttede de sig naturligvis af sit eget Modersmaal. John, der blev kjed af at lytte til denne uforstaaelige Ordlyd, og som desuden var altfor haardfør til at være træt efter fem Timers Rejse, fløjtede paa de Fremmedes Heste og førte dem frem ved Tøjlen.

«Hvis I tænker paa at være fremme inden Midnat, faar I stige op nu,» sagde han.

Hans Opfordring blev efterfulgt uden Indsigelse. John besteg eller rettere sagt skrævede over Ryggen paa sin egen Hest, der ligesom dens Stalbrødre var saa lav, at Rytterens Fødder næsten rørte ved Marken.

Snart var de midt ude i den endeløse Sandbanke, der saa ud som et bredt bølgende Hav.

Det viste sig, at John havde havt fuldkommen Ret i at varsle sine to Ledsagere om, at Vanskelighederne skulde voxe. Under den løse Sand fortsattes den ujævne Lavabund, hvis Spidser af og til stak frem, og Hestene sank enten dybt ned med begge Forben, saaledes at baade Dyr og

Rytter var nærved at brække Halsen, eller ogsaa var det Bagbenene, som hængte fast, og Hesten ruggede og vrikkede da voldsomt for atter at rive sig løs. Den graa Hede var fuldstændig livløs med Undtagelse af nogle graahvide Fugle, som udklækkede sine Æg i Sandet, og som fo'r op skræmte og forbittrede over den Uro, Karavanen foraarsagede. Denne Sandørken skraante ned imod en Aa. Her steg John af Sadlen og stak sine Fødder i et Par vide Poser af ugarvet Skind, som blev knyttede fast over Knæerne. Han drev Dyrene foran sig og satte derefter selv ud i Vandet, som paa flere Steder steg ham langt op paa Benene. Men han syntes ikke at bekymre sig derom, og de Fremmede maatte følge hans Exempel. Da de ankom til den anden Bred, var de alle drivvaade og tilstænkede af det kolde, smudsige Vand. Olaf steg af Hesten for at hvile et Øjeblik; men inden han fik den anden Fod paa Jorden, vilde Dyret fortsætte, Rytteren gled og faldt omkring mellem Stenene langsmed Aabredden. Da hans Ledsagere vendte sig, laa Olaf besvimet. Efterat man havde vædet hans Pande, vaagnede han paanyt; men da han vilde forsøge at staa op, følte han en saa stikkende Smerte i den venstre Fod, at det var ham umuligt at røre sig. Man maatte løfte ham paa Hesten, hvor han blev siddende vendt mod den ene Side, saaledes som Kvinderne bruger det. Heldigvis blev Vejen nu mer og mer jævn, saaledes at Dyret ikke gjorde videre Ryk eller Krumspring.

«Saafremt der findes nogen menneskelig Bolig nærmere end det Maal, som vi havde sat os iaften,» sagde Olaf, «saa før os didhen! I modsat Fald maa jeg opslaa mit Telt og blive tilbage her; thi jeg føler den ulideligste Smerte i Foden ligeovenfor Anklen.»

«Det nærmeste Sted er Præstegaarden,» svarede John. «Jeg skal føre Eder did; vi var saa alligevel komne der forbi.»

«Hvor langt herfra?» spurgte Berg.

«Et Kvarters Tid. I ser den jo derhenne under Fjeldet.»

De to Venner stirrede i den antydede Retning, men kunde intet opdage, der skulde ligne en menneskelig Bolig.

«Ser I Fossen, som styrter ned ad Fjeldskrænten?»

«Ja!»

«Nu vel, se saa lige til venstre,» fortsatte John, «paa den grønne Høj lige under Klippevæggen.»

Berg tog sin Kikkert. «Jo, der ser jeg noget, som ligner en Bolig; men det kan da umuligt være Præstegaarden?» vedblev han og stirrede paa den lave Bygning, som paa Grund af det Græstørv, hvormed Taget eller rettere sagt Tagene var dækkede, i Frastand ganske smeltede sammen med Jordbunden eller kun fremhævedes som større Tuer.

Men efter som man nærmede sig, steg Gaarden mere tydeligt frem over den øvrige Flade. Den

bestod af syv smaa Huse, byggede af Jord og Sten og med hvert sit særskilte Tag. Alle Gavlene vendte ud imod Forsiden, og mellem Hustagene gik der brede Sten- og Tørvmure, som forente de forskjellige Dele af Bygningen.

Gaarden var omringet af en tueformet Græsvold, hvis friske Grønne dannede en behagelig Modsætning til det mørke Fjeld, den hvide, skummende Fos, hvis Regnbuer steg lodret op imod den klare Aftenhimmel, og den uendelige Sandbanke langt ude i Forgrunden.

«Se der Præsten selv!» udbrød John og viste henimod en Person, som sad udenfor det nederste Hus, der brugtes til Kvægstald.

Det var en sværlemmet Mand paa henved femti Aar, iført den islandske Bondes sædvanlige Dragt: Vadmelstrøje med blanke Knapper, korte Benklæder af samme Stof og en halvhøj Floshat paa det graahaarede Hoved. Hans brede, rødmussede Ansigt var dækket af et kort, graat Skjæg, der stak frem saa stivt som Grisebørster. Øje og Mund udtrykte Ærlighed og Godhed. Han sad paa en lav Stenbænk og holdt mellem Knæerne et Faar, hvis Uld blev løsnet i et eneste Strøg omtrent paa samme Vis, som man trækker Huden af en Aal. Han holdt det lodne Tæppe i Haanden og jagede derefter Dyret tilbage til Stalden. Da han opdagede de Rejsende, som red henimod Gaarden, nærmede han sig og løftede paa Hatten.

«Godaften, Sira Bjarni,» sagde John. «Her bringer jeg dig to Fremmede!» og han steg ned

af Hesten for at kysse Præsten, saaledes som man der i Landet bruger at hilse hinanden uden Hensyn til Stand, Alder eller Kjønsforskjel.

«Undskyld, at vi trænger ind til Dem paa denne Maade!» sagde Berg til Sira Bjarni.

«Vel mødt i Vorherres Navn og velkommen til Huset!» svarede denne.

«Min Ven har havt det Uheld at beskadige sin Fod,» fortsatte Berg, da Olaf var altfor afkræftet og lidende til at kunne forklare sig; «og det vilde være os umuligt at naa det Sted, hvor vi havde tænkt at overnatte, indtil vi imorgen skulde bestige den blaa Jøkel derhenne.»

«Der behøves ingen Undskyldning, mine unge Kammerater,» svarede Præsten paa den mest velvillige Maade. «Det er mig altid en Glæde at vise Gjæstevenskab overfor Udlændinge. Den unge Mand kan maaske ikke engang stige ned af Hesten. Ah ha, er det saa slemt, da faar vi fortsætte hid,» og han tog Olafs Dyr ved Tøjlen og ledede det hen over Tunet til Bagsiden af Bygningen. Her blev han løftet ned; og lænet op imod Præsten, der stærk som en Oxe snarere bar end støttede ham, traadte de ind i en lang, mørk Gang med Tørvvægge og Jordgulv. Herfra førte lave Bjelkedøre ind til de forskjellige Rum, som ellers ikke stod i nogen Forbindelse med hverandre.

Værten viste de Fremmede ind i Stofaen eller Gjæstekammeret, et aflangt Rum, hvis Vægge og Gulv var dækkede med umalte Brædder. Lige-

overfor Døren var der et eneste Vindu med sex grønagtige Ruder, som kastede et blegt Gjenskjær ind over Stuen. Under Vinduet stod et firkantet Træbord, og overfor dette havde man ophængt Stuens eneste Prydelse, nemlig et Spejl i gul Ramme. Langsmed den ene Væg stod en smal Træbænk og ligeoverfor en kolossal Seng. Da Olaf blev lagt ned her, faldt han mat tilbage paa Puden, ligbleg i Ansigtet, som om han atter var en Afmagt nær.

«Send Bud efter en Læge!» mumlede han til Berg.

«Ja naturligvis, naturligvis, vi maa faa fat paa en Doktor!» svarede han og henvendte sig til Præsten for at erholde Doktorens Adresse, om han maaske kunde rejse og opsøge ham.

«Jeg rider lige der forbi for at komme til Fars Gaard,» sagde John. «Jeg skal skikke ham Bud, at han kommer strax!»

«Det var godt, jeg kan altsaa stole derpaa?»

«Javist,» svarede John i en overrasket Tone, «javist kan du stole derpaa!» og han vilde vende sig for at gaa, da en anden Person i det Samme traadte ind gjennem Døren. Det var Præstens Datter, den 17aarige Ingrid. John gik tilside og ventede endnu nogle Sekunder, medens hans Øjne fulgte hende med et Udtryk af naiv Beundring.

«Her er min Datter!» forestillede Præsten. «Du ser, vi har faaet Fremmede til Gaarden.»

Hun hilste med en taus Bøjning; men i denne

ene Bevægelse laa der en Dronnings naturlige Værdighed.

«Nu faar du bære ind, hvad du har i Kjøkkenet!» vedblev Faderen og klappede hende paa Skulderen med sin brede, haardhudede Haand. «Legemsanstrængelse og frisk Luft gir Sult.»

«Ja!» svarede hun og stirrede overrasket paa den blege Mand, som med lukkede Øjne laa udstrakt paa Sengen.

«Han har stødt Foden!» forklarede Præsten. «Men forhaabentlig er det ikke af stor Betydning; den Slags fine Folk taaler ikke meget!»

Ingrid nærmede sig mer og vedblev at betragte Olaf.

«Stakkels Mand!» udbrød hun. «Hvad skal vi gjøre med ham?»

«Jeg tænker, vi faar trække Støvlerne af,» svarede Berg. Han satte sig paa Sengekanten og begyndte at snøre op. Ved hver mindste Bevægelse gik der en smertelig Trækning igjennem den Syge.

«Jeg skal afsadle Hestene, som vel ogsaa trænger Pleje efter den lange Rejse,» sagde Præsten og gik ud. «Nu John, staar du der endnu? Skynd dig, Gut, du ser vel, Manden er syg og trænger til Doktor!»

«Ja, ja!» svarede John og fulgte efter, idet han kastede et sidste Blik paa Ingrid, som hjalp Berg med at holde i Olafs Fod. Den unge Islænder havde en dunkel Følelse af Misnøje over at se hende saa optagen af den Rejsende og

angrede næsten at have vist dem Vejen til Præstegaarden.

Nu trak Berg Støvlen af, og Olaf pressede Læberne fast sammen for at undertrykke et Skrig.

«Herre Jesus, hvor det vist gjør ondt!» udbrød den unge Pige og trak Edderdunsdynen tilrette omkring ham, inden hun gik ud.

Da Foden laa fri, kjendtes Stødet mindre, og Olaf begyndte at tale med Berg, medens han endnu holdt Øjnene lukkede.

«Vakkre Piger i Island!» sagde Berg, medens han lagde sin Kikkert, Tobakspungen og flere andre Rejsesager fra sig paa Bænken.

«Jasaa!» svarede Olaf.

«Du lagde ikke Mærke til hende?» udbrød Berg forbauset.

«Nej, det sortnede den hele Tid for mine Øjne, saaledes at jeg ikke vilde kunne have beundret hende, selv om hun havde været den dejligste Kvinde paa Jorden! . . . Men jeg frygter virkelig, at jeg har forvredet Foden.»

«Det bliver en slem Historie.»

«I saa Tilfælde vil der hengaa mindst en Maaned og maaske endnu længere Tid, inden jeg atter kan træde paa den.»

«Det vilde være meget slemt!» gjentog Berg, medens han strakte sig paa Bænken og tændte sin lille Snadde. «Hvorledes skulde vi saa faa udført vor Plan? Men naturligvis, Nødvendighed gjør Love!»

«Om saa er, maa du paa ingen Maade op-

holde dig her for at vente paa mig,» sagde Olaf. «Da du ogsaa agter at besøge andre Lande, har du jo kun en begrænset Tid til dit Ophold her, og jeg vilde ikke for alt i Verden være Skyld i, at du forfejlede en saadan Tur. Jeg derimod har Tiden for mig; det er ligegyldigt, om jeg vender tilbage til Kristiania nogle Uger før eller senere.»

«Men, kjære Mand, glemmer du da, hvad du betroede mig ombord paa Skibet, at du maa hjem i Midten af September for at gifte dig?»

«Ja, det er sandt!» svarede Olaf.

«Ha, ha, ha!» lo Berg. «Du er virkelig et morsomt Exemplar af en Ægtemand!»

Olaf svarede intet paa dette sidste.

«Men hvorledes det saa end gaar,» sagde han, «vil jeg i alle Tilfælde ikke tillade, at du bliver tilbage for at vente paa mig. Det vilde være den højeste Grad af Egoisme fra min Side.»

«Ah ba! lad os ikke tale mer derom!» sagde Berg. «Skulde ikke den ene Ven kunne yde den anden et saadant Offer? Jeg skal vise dig, at jeg ikke svigter, naar man trænger mig. Jeg bliver, og dermed Basta!» og han førte atter Snadden til Munden og dampede saa stærkt, at der af og til hørtes en knittrende Lyd inde i Røret. «Der har vi hende igjen!» udbrød han strax efter og vendte sig imod Døraabningen, hvor Ingrid atter viste sig.

Hun var slank og velbygget. Det blonde Haar hang i rige Fletninger ned over Nakken; Panden var hvid og mat som Marmor, Trækkene rent formede, de blaasorte Øjne, i hvilke det Hvide

buede sig temmelig langt fremover, havde et barnligt, varmt Udtryk og straalte ofte stærkt, hvortil ogsaa Frynsernes mørke Farve bidrog. De brede, friske Læber passede til den kraftigt udviklede Hage, der gav Fysiognomiet et Præg af Styrke og Energi. Hun var klædt i et sort, strikket Liv, der sluttede tæt som en Brynje om Overkroppen og fremhævede dennes skjønt afrundede Linjer. Det foldede Vadmelsskjørt var ogsaa saa snevert, at det snarere fremhævede end skjulte Legemets harmoniske Bevægelser. I hver eneste af hendes Rørelser, fra den Maade, hvorpaa hun bøjede sig, idet hun traadte ind, indtil hendes Armbevægelse, da hun satte Brættet paa Bordet, laa der en vidunderlig skjøn Plastik.

Olaf fulgte hende med Øjnene og fandt, at Berg havde fuldkommen Ret i den gunstige Dom, han før havde udtalt.

«Jeg skal flytte det hen ved Siden af Sengen,» sagde hun; «det bliver lettere!» og hun udstrakte sine stærke, velformede Arme for at løfte Bordet.

Berg rejste sig hurtigt, og med Snadden endnu hvilende i den ene Mundvig tog han fat i Bordenden for at hjælpe hende.

«Tak, tusind Tak!» sagde Olaf; «og undskyld al den Ulejlighed, vi forvolder!»

«Det er ingen Ulejlighed at tale om!» svarede hun roligt. «Men jeg véd ikke, om de Fremmede vil like denne Ret?» fortsatte hun og lod sit klare, alvorlige Blik gaa spørgende fra den ene til den anden, medens hun drejede den store Trækolb.

«Alt, hvad der bydes af en saa smuk Haand, vil ganske vist smage som en Gudedrik!» svarede Berg og smilte med sin store Mund, saa hele den grønbrune Tandrække kom tilsyne under Skjægget.

Hun svarede intet paa denne smigrende Tiltale, men satte blot Assietterne fra hverandre og lagde Skeerne tilrette.

Da Olaf havde vanskeligt for at rejse sig og bøje sig til Siden, traadte hun hen for at hjælpe ham. Hun øste noget op af den hvide Melkeret.

«Tillad, at jeg holder Skaalen!» sagde hun og rakte ham Skeen.

«Nej, paa ingen Maade!» svarede han med en afværgende Bevægelse.

Hun traadte atter tilside og blev staaende et Øjeblik nederst ved Sengen.

«Hvorledes smager det?» spurgte hun i den oprigtigste Tone af Verden, som om det ikke faldt hende ind, at man behøvede at dølge Sandheden, om det var uspiseligt.

«Jeg kan blot gjentage min Vens forrige Yttring,» svarede Olaf.

Berg saa paa hver eneste Skefuld og smattede, som om han vilde udfinde, hvoraf Retten var lavet.

«Det er vel noget nationalt dette?» spurgte han.

«Jeg véd ikke,» svarede hun; «men her hos os bruges det meget. Det er kogt Melk, som er skjørnet ved Hjælp af Vibefedt, og derefter er Vallen afsilet. Men I maa spise Brød til!» og hun

bød dem nogle mørke Kager, der lignede Knækkebrød, men var ganske bløde.

«Det var noget syrligt!» mumlede Berg og rodede omkring i den endnu halvfulde Tallerken.

Da lo hun utvungent og muntert, saa Tænderne skinnede under sine røde Omgivelser.

«Spis det ikke!» sagde hun, tog uden Forlegenhed Skaalen fra ham og satte den paa Bordet. «Se der kommer noget Andet, som maaske smager bedre!» tilføjede hun, idet en gammel Tjenestepige, klædt ganske paa samme Maade som sin Herskerinde, bar frem et Fad med røget Faarekjød og en liden Kobberkjedel, fyldt med Kaffe. Derefter fulgte Præsten selv med Brændevinsflasken og et Sølvhorn med Snustobak, som bødes Gjæsterne midt under Maaltidet. Da Bordet var overfyldt, maatte Flasker og Glas sættes paa Træbænken ved Siden af Berg. Sira Bjarni skjænkede selv fuldt til Bredden og ønskede de Rejsende velkomne i Huset.

«Vil ikke Frøkenen sidde?» spurgte Berg og trak sig længre ned for at give hende Plads.

«Nej Tak!» svarede Ingrid og fortsatte at opvarte Olaf. Derefter stillede hun sig roligt ved hans Side og betragtede ham ufravendt med et Udtryk af medynksfuld Nysgjerrighed.

Da Distriktslægen, som forhen sagt, tilfældigvis boede i Naboskabet, varede det ikke ret længe, inden han ankom. Han trak Strømpen af den beskadigede Fod, befølte og bankede den med Pegefingeren, medens han paanyt lod sig fortælle

de vigtigste Omstændigheder ved Faldet. Han fremtog derefter sit Instrumentetui og en Krukke med Igler, som alle blev fæstede paa det onde Sted. Berg, Præsten og Ingrid stillede sig i Halvkreds omkring Sengen for at iagttage Doktorens Fremgangsmaade. Da de smaa Dyr havde suget sig matte og faldt af, maatte Ingrid bringe et Fad koldt Vand, og hun hjalp Lægen med at holde Foden, medens Blodet silte ned.

«De har saamænd mere Mod end Størsteparten af vore fine Kvinder hjemme i Norge!» udbrød Berg.

«Mod?» gjentog hun halvt forbauset, halvt spørgende og kastede et hurtigt Blik paa den Talende; men hans grønne Tænder, opsvulmede Læber og smaa, plirende Øjne syntes ikke at behage hende; thi hun fortsatte sit Arbejde ved Siden af Lægen uden at indlade sig i videre Samtale.

Da Blodstrømmen var standset, bad Doktoren om Lintøj for at indsurre Foden; men da hun ikke ejede noget Saadant, bragte hun et af sine egne Paaklædningsstykker, hvormed det syge Lem blev ombundet.

«Jeg er ganske skamfuld,» sagde Olaf, svag efter Blodtabet, «at De tager Deres eget Tøj!...»

«Tal ikke derom!» svarede hun; «det er med stor Glæde; det gjør mig saa ondt at se Nogen lide.»

Da Forbindingen var færdig, befalede Lægen, at Olaf skulde afklædes og lægges tilsengs, og i

de førstkommende Uger maatte Foden holdes ganske stille. Maaske man ogsaa senere vilde blive nødt til at lade den indstøbe i Gibs.

Ingrid ordnede Kaffekopper, Spisetallerkener og Brændevinsglas paa Brættet og bar dette ud i Kjøkkenet.

Da Olaf ved Hjælp af de tre Mænd var afklædt og sank tilbage i de bløde Edderdunsdyner, fulgte Berg Doktoren ud.

«Hvor længe maa vi gjøre Regning paa, at denne Historie kan vare?» spurgte den Første.

«Aa,» svarede Lægen, «en Maaned, sex Uger eller maaske ogsaa to Maaneder. Jeg kan ikke saa nøje angive det. Det kommer an paa Elasticiteten i de forskjellige Muskler og Sener; med Voxne gaar det altid senere end med Børn. Han maa ikke vende sig til Siden. Jeg kommer igjen imorgen eller iovermorgen og skal da afgjøre, om Støbningen er nødvendig,» og han gik henover Tunet for at bestige sin Hest. «Vær ikke ræd, det har ingen Fare!» tilføjede han, idet han skrævede over Sadlen. «Blot en almindelig Forvridning!» og han hilste og red bort.

«Det var da ogsaa et forbandet Uheld og det netop ved Begyndelsen af vore Udflugter!» mumlede Berg, idet han atter gik ind i Huset, og træt efter den anstrængende Dag skyndte han sig at krybe tilkøjs i den store Seng, hvori Olaf allerede laa. Men det varede endnu en Stund, inden Berg søvnede; thi nu, da det var blevet til Vished, hvad han forhen havde haabet ikke skulde ske,

nemlig, at Olaf vilde blive nødt til at opholde sig her i længre Tid, nu svækkedes pludseligt hans Opoffrelses-Begejstring for Vennen. Han begyndte endog at pønse paa, hvorledes han imorgen paa en fin Maade skulde kunne unddrage sig denne kjærlige Forpligtelse og drage videre.

Da Sira Bjarni ogsaa havde overværet sin anden Gjæsts Afklædning, hvad han ansaa for en Værtskabspligt, vandrede han ud af Huset med Pibe og Tobakspung i Haanden. Medens hans grove Fingre stoppede de duftende Blade i Piben, nærmede han sig Tunet og betragtede det saftige Græs, som nu snart var modent til at afskjæres. Disse Tuer var hans eneste Græsmark. Derefter strejfede Blikket op til den øverste Ende af Dalen mellem de to Fjelde, hvor den rige Bonde Gisle havde sin Ejendom. Gisles Bolig var rigtignok ikke mere storartet end Præstens; men han havde flere Faar og Køer, han ejede et helt Edderfuglebjerg, og hans Tun var tre Gange større end Sira Bjarnis.

«Om min Datter blev Sønnekone deroppe,» tænkte han, «da kunde jeg lægge mig roligt til at dø!» og et velbehageligt Smil oplyste hans brede, skjæggede Ansigt. Han nærmede sig Stenhellen udenfor Faarestalden og satte sig for i Ro at fortsætte disse blide Drømmerier, medens han dampede af Piben.

Luften var fuldkommen klar; Aftenskyerne, der endnu var gyldne efter den nedgaaende Sol, hang som et Flor af Guld over den mørke Fjeldspids lige bag Præstegaarden og drog sig derefter

med blegere Glans henover de herlige, smaragdfarvede Jøkeltinder længst i Baggrunden. Lige foran bugtede Mosbakken sig langsomt op imod den graabrune Sandørken, hvorover den blaablege Himmel hvælvede sig som en gjennemsigtig Kuppel. Havet derude i Vest var blankt og stille; enkelte hvide Fugleskarer svømmede endnu af og til henover Vandfladen, eller en Maageflok kredsede i Luften og dukkede pilsnart ned, naar nogle sittrende Ringe paa Fladen tydede paa, at Fisken legte derunder; men ellers laa der iaften en usigelig Søndagsfred over hele denne paradisisk dejlige Naturverden.

Præstens behagelige Tanker afbrødes ved Datterens Ankomst. Hun bar et Strikketøj og en stor Bog, som var indbundet i Læder og forsynet med to forgyldte Spænder. Forresten tydede dens hele Tilstand paa en temmelig høj Alder; formodentlig var den bleven studeret baade af Far og af Farfarsfar.

«Nu har vi vasket op og stelt istand,» sagde hun og tog Plads ved Faderens Side. «Astride og jeg har tænkt paa, at vi imorgen faar sende Bud op til Gisle for at laane noget Røgekjød og Sølvtøj til de Fremmede!»

«Ja, du har Ret, det bliver vel det bedste!» svarede Præsten.

«Skal vi læse iaften?» spurgte hun og aabnede Bogen, paa hvis første Blad der i røde og blaa Bogstaver stod trykt: Islandske Sagaer.

«Aa nej!» svarede Faderen . . . «Jeg vilde gjerne tale lidt med dig.»

«Saa!» sagde hun og lukkede hastigt Bogen, tilfreds over Afslaget; thi Aftenens Besøg havde ogsaa sat hende i en vis Bevægelse, saaledes at hun næppe vilde havt Ro til med Opmærksomhed at følge Berettelsen om de gamle Heltebedrifter i hendes Fædreland.

«Vort Hjem er temmelig tarveligt,» begyndte han og bankede Asken ud af sin Pibe. «Naar vi faar Gjæster, har vi hverken nok af Føde eller Sølvtøj.»

«Men vi har jo heller ikke ofte Fremmede,» svarede hun lidt overrasket over Faderens Yttring. «Det er isommer fire Aar siden, at den svenske Videnskabsmand drog igjennem Egnen og besøgte os; jeg husker det tydeligt; thi jeg var netop den Dag 13 Aar; du fulgte ham opover, da han skulde bestige Jøkelen.»

«Nej, det er sandt . . . men alligevel er det temmelig smaat.»

Ingrid lod Strikketøjet ligge og stirrede forbauset paa Præsten. Hun havde aldrig uden af Læsning kjendt et ørkesløst Liv med materielle Goder, skjønnere Boliger, lækkrere Maaltider eller finere Klæder; en rigere Tilværelse forekom hende som Eventyr om Prinsessen i Feslot; og fordi hun aldrig havde set noget bedre, havde hun heller aldrig følt Savn eller tænkt paa, at de var fattige Folk. Men hendes Far havde jo ogsaa ofte fortalt hende, at næsten alle Landets Præster levede

paa samme Vis, og at deres Tilværelse var den lykkeligste og mest velsignelsesrige, man kunde ønske sig.

«Er vi da saa fattige?» spurgte hun forbauset.

«Ja, se nu Gisle deroppe!» sagde Præsten og pegte med sin Pibe op imod Enden af Dalen.

«Ja, det er sandt, han har flere Faar, sex Køer og mere Sølvtøj!»

«Det var Kar til at bygge en ny Kirke!» yttrede Faderen. «Han har Penge paa Kistebunden, medens jeg . . . . ja, der bliver vel ingen anden Udvej end at søge et andet Præstekald.»

«Et andet Præstekald?» gjentog Ingrid forfærdet; thi hun havde aldrig været udenfor sin Hjembygd, derfor forekom hende Flytningen til en anden Dal som Planen til en lang Verdensrejse.

«De raadne Trævægge kan snart ikke længre værne imod Sne og Regn,» sagde han. «I Søndags, da jeg stod paa Prædikestolen, faldt der jo den hele Tid Dryp ned i Hovedet paa mig, hvad der forstyrrede mig meget under Talen; og da Bønderne laa for Alteret for at tage Sakramentets hellige Vin, maatte de ustandselig tørre sig i Ansigtet . . . , det kan snart ikke gaa længre paa den Maade. Inden Vinteren maa jeg søge et andet Kald, og min Eftermand faar da lade Kirken istandsætte, saaledes som jeg gjorde, da jeg for tredive Aar siden kom ind i Embedet.»

«Kan der da Intet gjøres?» spurgte Ingrid sørgmodigt. «Det var dog haardt at rejse.»

«Aa jo, du kunde nok hjælpe du!» svarede Sira Bjarni og blinkede skjelmsk med Øjnene.

«Kunde jeg?»

«Ja vist! Jeg sagde igaar det samme til Gisle; han syntes, det var lejt at skulle miste en Barndomskammerat som mig og dernæst eneste Nabo foruden Doktoren.»

«Ja, ja, det var altfor tungt!»

«Saa sagde han, at Sønnen John nok heller ikke vilde like det — ikke for min Skyld, men for din . . .»

«Du spøger nok med mig, du Far!» svarede Ingrid blussende rød.

«Jeg spøger ikke, Datter,» vedblev Præsten; «det er ramme Alvor. John, som har tilbragt de sidste Dage nede ved Kjøbstedet, havde skrevet hjem til Forældrene og bedet dem forhøre sig hos mig angaaende dit Sindelag. I kjender jo hinanden fra Barnsben af.»

«Nej, jeg vil ikke!« svarede hun, begyndte at græde og rejste sig for at gaa ind i Huset.

«Saa vent dog, Barn!» udbrød Sira Bjarni og tog hende ved Armen for at holde hende tilbage. «Det er dog intet at græde for; han tænker ikke paa at æde dig. Men jeg maatte jo sige det; for ser du, Gisle vilde have Svar nu til Sønnens Hjemkomst . . . . Og desuden,» tilføjede han næsten forlegent, «desuden nærede jeg et svagt Haab om at kunne beholde mit Embede; — — thi Gisle var nok Mand for at lade Kirken opbygge for Sønnens Svigerfar . . . .»

Da tog Ingrid det rødstribede Tørklæde atter bort fra Øjnene.

«Ja, det har du Ret i; Kirken og Fars Embede!» mumlede hun betænksomt hen for sig.

«Nej, nej, slet ikke derfor, kjære Barn!» svarede Præsten skamfuld.

«Jo, de Sager er nok vigtigere end en stakkels Pige som mig .... John er stærk, uforfærdet og god; men paa noget saadant havde jeg aldrig tænkt.»

«Imorgen skal jeg sige til Gisle, at du ikke vil!» vedblev Bjarni og rejste sig for at gaa ind.

«Nej, Far, lad mig tænke derover en kort Tid, i det mindste nogle Uger!» sagde hun indtrængende.

«Vel,» svarede han og smilte tilfreds, idet han strøg sin brede Haand over hendes Skulder, «siden du endelig vil det, saa gjør, som du ønsker; men jeg for min Del vil paa ingen Maade have min Haand med deri.»

De gik begge ind i Huset, hvor han lagde sig i det midterste Rum, der ogsaa tjente til Dagligværelse, medens hun laa i samme Kammer som den gamle Tjenestepige Astride. Gulvet var ogsaa her bedækket med Brædder; men ellers var Væggene kun panelte og den øverste Halvdel ligesom Taget dannet af Sten og Jord. Men tiltrods for de tarvelige Omgivelser var det alligevel idag første Gang, at den unge Pige gik tilsengs med Sindet fuldt af Uro og en Følelse af Beklemthed, som hun aldrig forhen havde kjendt.

II.

Olaf vaagnede tidligt den næste Morgen.

«Sover du endnu?» spurgte han og drejede Hovedet for at betragte Vennen.

«Nej, jeg har allerede ligget vaagen en god Stund,» svarede denne og gabede højt, medens han strakte Arme og Ben. «Jeg vilde ikke røre paa mig af Frygt for at vække dig. Nu, hvorledes gaar det?»

«Jeg tror næppe, jeg kan overholde Lægens Paabud om ikke at røre mig,» svarede Olaf. «Helbredelsen vil vel derved forsinkes. Hvilken kjedsommelig Historie!»

«Ja, det har du Ret i!» sagde Berg med Eftertryk.

«Stel dig kun istand,» fortsatte Olaf, «og drag videre idag, saaledes som vor Plan var lagt.»

«Det vilde gjøre mig altfor ondt at vide dig ligge her alene!» indvendte Berg, men i en Tone, der ikke stod ganske i Overensstemmelse med Ordene.

«Aa, Sniksnak!» udbrød Olaf. «Jeg forsikkrer dig, at det vilde genere mig i højeste Grad, om du gav dig til at blive her for min Skyld. Præstefamilien er meget elskværdig, jeg bliver altsaa ikke uden menneskelig Omgang.»

«Ja, baade den gamle Bondepræst og hans Datter er venlige Folk!» sagde Berg. «Vejret er idag godt, senere kunde det forandre sig . . . . og

desuden, hvis det virkelig var dig imod, at jeg blev . . . .»

«Og dermed er altsaa Sagen afgjort?» spurgte Olaf.

«Ja, som du vil!» svarede Berg.

Der hørtes en svag Banken paa den tynde Brædde-dør, og paa Bergs: «Kom!» traadte Ingrid ind med Frokosten.

Hun satte Brættet paa det lille Bord ved Siden af Sengen, rakte hver af Gjæsterne en Spølkom Kaffe, der allerede var tillavet med Melk og Sukker, og bød dem derefter af det samme Brød som Aftenen iforvejen. Hun spurgte efter Olafs Befindende, og da han havde svaret, at det nu gjorde meget ondt, nikkede hun med Hovedet.

«Med Guds Hjælp bliver det vel bedre!» sagde hun og gik derefter ud stille og alvorlig, som hun var kommen.

«Hvilken herlig Skikkelse, majestætisk som en islandsk Svane!» udbrød Berg begejstret. «Jeg misunder dig virkelig, at du skal blive liggende her i flere Uger under hendes Opsyn.»

«Ja, hun er meget smuk!» svarede Olaf. «Men gaa nu enten ud af Sengen eller sid stille, medens du drikker, at du ikke støder min Fod!»

Da Berg havde endt Frokosten, sprang han ud paa Gulvet, klædte sig raskt paa og samlede derefter sine forskjellige Rejseeffekter. Han hentede Hestene, der spiste, hvad de kunde finde paa Mosbakken ovenfor Huset, læssede sin Ransel paa den ene og Teltet paa den anden, medens Præsten

selv sadlede den, hvorpaa Gjæsten skulde ride. Berg vilde begive sig over til Gisles Gaard for at bede John opsøge den Vejviser, der skulde følge ham videre over Fjeldet og Isjøklen. Da alting var færdigt, skyndte han sig ind for at tage Afsked med Olaf. Ingrid var tilfældigvis kommen ind i det Samme for at hente Brættet.

«Farvel, Kammerat!» udbrød han og rakte Olaf Haanden. «Nu trøstigt Mod; du kjender min Rejseplan, maaske træffes vi endnu paa et andet Sted.»

«Farvel, kjære Ven!» svarede Olaf med Hjærtelighed. «Mødes vi ikke inden vor Afrejse fra Island, saa ønsker jeg dig et rigt Udbytte af dine Studier baade her og senere i Frankrig!»

Berg tog sin Kikkert og sin Stav.

«Tak for Deres Gjæstfrihed,» sagde han derefter til Ingrid. «De skal stedse leve blandt de dejligste Minder, som jeg bærer hjem med mig til Norge.»

«Lykkelig Rejse!» svarede hun og smilte svagt.

«Tak, Tak! og pas nu godt paa min Ven! Jeg overlader ham forresten trygt i Deres Hænder; thi den Skjønhed, som straaler ud af hele Deres Væsen, er det sikkreste . . . .»

«Nej, ikke mer!» svarede hun med en afværgende Bevægelse og vendte sig undselig bort; thi det var første Gang i hendes Liv, at Nogen lagde sin Beundring for hende frem i saadanne smigrende Talemaader.

Berg lo, saa hans smaa grønne Øjne lyste lig slebne Stene.

«Vær ganske rolig for, at baade Far og jeg skal gjøre vort Bedste!» sagde hun, idet hun løftede Brættet og gik ud af Kammeret.

«En interessant Type at studere, denne halvvilde Fugl!» sagde Berg. «En Blanding af Dame og Naturbarn!»

«Se nu at komme afsted, inden det bliver for sent paa Dagen!» afbrød Olaf ham smaat leende.

«Ja, det er sandt! . . . Altsaa farvel igjen, god og snar Bedring!» og dermed skyndte han sig ud, besteg sin Hest og red bort efterat have takket Præsten for dennes «ganske exempelløse Gjæstfrihed».

De næst paafølgende Dage var en sand Taalmodighedsprøve for den unge Videnskabsmand. Vel havde han den Fordel, at Anretningen her fremfor hos saa mange andre islandske Bønder og Præster var ren; men alligevel faldt det ham vanskeligt at vænne sig til det saltede eller røgede Faarekjød, den tørrede Fisk med surt Smør og lignende nationale Lækkerbidskener. Hertil kom, at paa Grund af den Ubevægelighed, hvori han nødtes til at holde sin Fod, faldt det ham vanskeligt at sidde oppe og skrive, og da han blot havde forberedt sig paa at ligge over enkelte Dage hist og her, bestod hele hans Literaturforraad af en eneste Bog, nemlig Bunsens tydske Værk over Islands geologiske Alder. Men tiltrods for sin levende Interesse for dette Fag var det ham ikke

muligt at vedblive den samme Læsning hele Dagen, og derfor laa han ofte flere Timer, overladt til sine egne Tanker. Olaf, der stedse havde havt en naturlig Trang til Virksomhed, havde aldrig forhen i sit Liv havt saa megen Tid til at lade sin Fantasi faa frit Spillerum. Og ligesom en saadan Fantasileg var ham fremmed, saaledes var ogsaa det samme Tilfælde med de Syner og Skikkelser, der lidt efter lidt befolkede den. Der var et Billed, som formede sig mere og mere levende og fængslende derinde i hans Sjæl, og først da han fik fuld Bevidsthed om, at der var Fare forbunden med disse Drømme, anstrængte han sig for at jage dem bort; men da var det for sent; thi da sad han magtstjaalen for hele Livet.

Og dette Væsen, som Dag for Dag optog mere Plads i hans Tanker og koglede hans Sind med en fremmed, berusende Magt, var ingen anden end Præstens Datter, den vakkre Ingrid.

Hver Morgen bragte hun hans Kaffe og gjorde det samme Spørgsmaal om hans Befindende. Derefter kom Bjarni selv, svøbte ham ind i en Plaid og løftede ham over paa Bænken, medens hun ordnede hans Seng. Olaf gjorde Indsigelser imod, at hun selv skulde gjøre dette Arbejde, og foreslog, at den gamle Tjenestepige udførte det; men baade Far og Datter svarede, at naar man der i Landet vilde hædre en Gjæst, tillod man aldrig Tjenestefolket at opvarte ham. Olaf maatte finde sig heri og lod sine Øjne beundrende hvile paa hendes

skjønne, vuggende Bevægelser, idet hun rystede Lagenerne og vendte Puderne.

Værten var fra Morgen til Aften optaget af Arbejde; ligesom enhver anden Bonde udførte han selv alt paa Gaarden og havde kun liden Hjælp af en tolvaarsgammel Gut, som maatte tilbringe Størstedelen af Dagen oppe mellem Fjeldene for at passe de to Køer og den lille Faareflok.

Ingrid kom derimod af og til ind og satte sig ved Siden af Sengen. Hun gjorde alle mulige Slags Spørgsmaal om Olafs Hjem og Familie, om Kvinderne i hans Land var smukke, og hvilken Klædedragt de brugte, hvorpaa han engang smilende svarede:

«Jeg har set mange Lande og flere forskjellige Menneskeracer, men saa skjønne Kvinder som i Island har jeg endnu aldrig mødt noget Sted paa Jorden.»

Da lo hun smaat og begyndte at pille paa sit Forklæde, medens Kinden, fik stærkere Farve, og Øjet mere Glans.

«Hvormed fordriver I Tiden om Vinteren?» spurgte Olaf. «Er det ikke ofte ensomt og stille i de lange Aftener?»

«Vi kjeder os aldrig,» svarede hun aabent. «Jeg arbejder i Huset sammen med Astride, strikker Strømper, spinder og væver, hvad vi selv behøver og til de Fattige i Sognet. Bestemte Dage om Maaneden overhører Far Børnene omkring hos Bønderne; thi her findes ingen anden Skole. Om

Aftenen skriver han sine Prædikener, og senere læser vi højt.»

«Læser højt? hvad da?» spurgte Olaf.

«Som oftest Geografi og Historie.»

«Det er en fornuftig Læsning for en ung Kvinde!» sagde Olaf smilende. «De læser aldrig Romaner eller Poesi?»

«Jo,» svarede hun, «vi læser vore Sagaer.»

«Sig mig, vilde det være ubeskedent, hvis jeg bad om at maatte faa Lov til undertiden at deltage i disse Højtlæsningstimer?» spurgte Olaf.

«Nej, langtfra!» svarede hun med et umiskjendeligt Udtryk af Tilfredshed. «Jeg har ogsaa undertiden tænkt paa, at dette maaske kunde være Dem en Adspredelse; men jeg vovede ikke at foreslaa det!»

Ogsaa Sira Bjarni modtog med Glæde dette Forslag, og samme Aften sad Familien samlet omkring Olafs Seng. Ingrid forelæste nogle Sider af Snorre Sturlesons Kongesaga, medens Præsten røgte sin lille Kridtpibe; men hans uafladelige Spytten paa Gulvet gjorde en uharmonisk Virkning sammen med Forelæserindens bløde, musikalske Røst, der havde noget af en Altstemmes dybe Klang. Gaardhunden snorkede under Bordet, medens Astride sad henne under Vinduet og strikkede flittigt med et Uldgarn, der maaske engang i Tiden havde været hvidt.

Olaf laa tilbage paa Puden og lukkede af og til Øjnene for kun at nyde hendes Stemmes Musik; men saa aabnede han dem paanyt og lod Blikket

med Velbehag følge de vexlende Udtryk i hendes Ansigt og hendes Legemes harmoniske Linjer. Af og til, naar hun standsede for at hvile, kunde Øjnene mødes; de smilte da Begge og formaaede i enkelte Stunder ikke at afholde sit Blik fra at sænke sig i den Andens.

Undertiden faldt det Olaf ind at tænke sig hende iført almindelig moderne Klæder og at se hende i en Selskabssal omringet af pyntede Damer og opvartende Kavallerer i hvide Slips og Spidskjoler; men hendes Billed vilde aldrig passe i denne Ramme. Hendes eneste Viden indskrænkede sig til Oldtiden og Middelalderen, og i disse gammelhistoriske Omgivelser syntes ogsaa hele hendes stolte, plastiske Skikkelse at høre hjemme.

En Dag, da Tankerne længere end sædvanligt havde dvælet ved Ingrid, og han paa samme Tid havde begyndt at sammenflette sin egen Skjæbne med hendes, vaagnede han pludseligt ved den Erindring: «Jeg er jo forlovet!»

For første Gang kjendte han en Følelse af Anger over at have været saa snar til at indlade sig paa dette Forhold til Anna; men med det Samme vaagnede ogsaa hans Bevidsthed om Ansvar og Pligt, og han besluttede ikke ved nogetsomhelst Ord eller Hentydning at røbe Ingrid, hvad der rørte sig i ham. Han vilde tvinge sine Tanker til at beskjæftige sig med andre Sager, og naar han først var kommen op og kunde fortsætte sin Rejse, da vilde vel ogsaa dette falde ham let. De tilvante videnskabelige Forskninger skulde atter

optage hele hans Opmærksomhed og udslette Mindet om disse Daarskaber, som blot var en Frugt af hans Uvirksomhed og sygelige Tilstand.

Da Olaf først havde faaet Tilladelse til at forlade Sengen, gik Bedringen raskt fremad. Først slæbte han sig ved Præstens Arm fra den ene Ende af Stuen til den anden; snart efter kunde han tage Plads paa Stenbænken udenfor Fæhuset, og derefter begyndte han at gjøre Smaavandringer omkring Tunet og Huset. Endelig en Dag forkyndte Lægen, at om en Uge vilde han forhaabentlig kunne fortsætte sin Rejse. Ingrid var tilstede, da dette blev sagt, og da Olaf yttrede sin Tilfredshed herover, saa han et sørgmodigt Udtryk i hendes klare, alvorlige Øjne. Lang Tid efter kjendte han dette Blik hvile paa sig; men han vilde ikke tro paa den Betydning, han i første Øjeblik havde lagt deri.

Olaf stod ofte og iagttog den gamle, godslige Præstemand, som slog Hø paa Tuerne, høvlede eller arbejdede paa sine Gaardsredskaber. Sira Bjarni fortalte da om islandske Forhold i Almindelighed og om Præsternes Stilling i Særdeleshed.

«Min Far, en fattig Bonde, ejede denne Gaard før mig,» fortalte han, «og da min Mor havde den Forfængelighed at ville gjøre mig til Præst, fik hun overbevist nogle rige Slægtninge i Reykjavik om mine aandelige Gaver, og man lod mig gaa en kort Tid paa Pastoralseminariet derinde. De samme Slægtninge testamenterede mig en Del Penge,

hvormed jeg kunde lade Kirken oppudse, og dermed indtraadte jeg for henved tretti Aar siden i dette mit Embede.»

«Og De har fundet Stillingen behagelig nok til aldrig at ville søge eller ønske nogen Forflytning?» spurgte Olaf.

«Ak, du min Gud, hvorfor søge bort, saalænge Kirken holdt? Der findes i Island omtrent 196 Præstekald, hvoraf de bedste med 300 Sognefolk indbringer omkring 300 Rdl. Jeg for min Del har i gode Aar undertiden 250 Rdl. i Indtægt; hermed har jeg jo havt al rimelig Grund til at være fornøjet.»

Olaf følte en med Forbauselse blandet Beundring overfor disse Mennesker, der havde saa faa af Livets materielle Goder og dog var saa tilfredse med sin Skjæbne.

«Jeg kunde næsten misunde Eder det Mod og den Ligegyldighed, hvormed I trodser alle Forholdenes Vanskeligheder!« udbrød han.

Sira Bjarni smilte; han havde aldrig ønsket sig nogen anden Tilværelse og indrømmede paa ingen Maade at have nogen Grund til Selvros.

«Fra jeg var Gut, forekom Præstekaldet mig det vakkreste, som fandtes,» sagde han; «jeg har opnaaet denne Stilling og har aldrig standset med at lovprise Vorherre derfor.»

Derefter spurgte han, om ikke Olaf nogensinde havde følt Lyst til at prædike det velsignelsesrige Evangelium?

Det varede en god Stund, inden Olaf svarede.

«Nej,» sagde han endelig i en bestemt Tone, «det har jeg ikke! Jeg har aldrig følt Kald dertil, og derover er jeg nu meget glad.»

«Glad! hvorfor det?»

«Fordi at, hvis jeg senere havde faaet den samme aandelige Udvikling som nu, da kunde jeg ikke længere have optraadt paa Prædikestolen og forkyndt vor Kirkes engang vedtagne Læresætninger uden at være bleven en Hykler, en Løgner, som udtalte og vilde have Andre til at tro paa, hvad min egen Overbevisning fornægtede.»

«Hvad i Jesu Kristi Navn er det for Tale?» udbrød Sira Bjarni og lod Sopelimen, som han holdt i Haanden, falde til Jorden, medens hans Mund gabede, og hans smaa Øjne spiledes vidt op. I det ellers saa fredelige Ansigt kom der et Udtryk af stor Overraskelse og Forfærdelse. «Jeg opfattede vist ikke ganske, hvad De mente!»

«Nej, jeg er heller ikke Theolog,» svarede Olaf og begyndte at tale om noget andet for ikke at forarge sin brave, hjærtelige Vært.

Men denne kunde ikke glemme Olafs Yttring og studerte derpaa i flere Dage. Mon hans Gjæst skulde være bleven Katholik, Muhamedaner eller noget andet af alt dette Djævelskab, som hersker dernede i de sydlige Lande, hvor den unge Videnskabsmand havde opholdt sig saa længe? Bjarni følte en stærk Uro ved denne Tanke og gav sig ikke Fred, inden han atter fik udspørge ham nøjere.

En Aftenstund sad de som sædvanligt udenfor det lave Tørvhus og røgte sine Piber.

Solen sank ned bagom de sneklædte Fjeldtoppe, og dens Straaler indhyllede disse i et blegt rosarødt Skjær. Jøkelens Ryg glittrede og spillede i alle Regnbuens Farver, medens Sandbankernes graalige Tone syntes næsten brunrød. Det nyslaaede Hø kastede en frisk, kryddrende Vellugt omkring i Luften.

Ingrid sad et Stykke fra de to Mænd beskjæftiget med at spinde. Den Fod, hvormed hun traadte Rokken, forekom Olaf den smukkeste, han nogensinde havde set, endskjønt hendes klumpede Ankelsko, sammensat af ugarvet Skind og sluttende i en opadbøjet Snude, saaledes som Lappernes, just ikke var skikket til at fremhæve eller forraade Fodens Form eller Størrelse.

Da lagde Sira Bjarni pludseligt Piben og fremtog af Trøjelommen nogle Nummere af et islandsk Dagblad, som udkom i Reykjavik. De var forrevne og tilsmudsede af gjentagen Brug. Præsten pegte paa flere Artikler, som han bad Olaf læse, og som indeholdt en stræng Forkastelsesdom over en Islænder, der i Danmark havde udgivet en Bog for at bestride Ægtheden af Johannes's Evangelium. Forfatteren kaldtes i Avisen et Djævelens Redskab, der burde være sat midt mellem alle Exemplarerne af sin syndige Bog og levende opbrændt til Skræk og Advarsel for Ligesindede.

«Har De læst Værket?» spurgte Olaf roligt, idet han leverte Bladene tilbage.

«Nej, Vorherre bevare mig fra selv at opsøge Fristelsen!» udbrød Præsten. «Der staar jo

skrevet: du, som staar, se til, at du ikke falder! Min Tro er mig altfor dyrebar, til at jeg uden Nytte skulde ville udsætte den for Havstorm og Forlis.»

«De er altsaa bange for,» sagde Olaf med et fint Smit, «at Deres Tro maaske kunde rokkes, saafremt dens Gjenstand blev underlagt en fordomsfri Kritik, baseret paa historiske og naturvidenskabelige Fakta?»

«Gud bevares,» kom det endelig ud af Præsten, «De er da vel ikke bleven Katholik under Deres Ophold i Italien?»

Olaf lo muntert.

«Nej, langtfra, langtfra!» svarede han. «Er der sket nogen Forandring med mig, saa er den heldigvis ikke sket nedad, men opad, ikke fra Lutheranismen tilbage til Katholicismens Mørke, men fra Lutheranismens lidt klarere Aandsliv til det fuldkommen frie, personlige Aandsliv, til Sandhedens eneste Sol: Videnskaben! fra Barnlighedens og Uvidenhedens blinde Gemytstro til et Overbevisningens Standpunkt, tilkjæmpet gjennem en fordomsfri Forskning.»

Sira Bjarni havde ikke ganske opfattet Meningen af disse Ord; men han følte alligevel, at de var indblæste af en for ham fremmed og fiendtlig Aand.

«Men hvad er De da?» spurgte han. «Ikke Katholik, ej heller Protestant? . . . Muhamedaner?» . . .

«Hedning!» svarede Olaf smilende. «Eller

om De saa vil: en Mand, der fremfor alt elsker Sandhed i Tanke og Tale!»

Præsten rejste sig og stirrede bestyrtet paa den Talende, der nu med Et stod for ham som en ganske anden Person. Han syntes næsten at se Djævelhorn, Hale og Bukkeskjæg voxe frem, saaledes som han engang havde set den Onde afbildet paa et Kobberstik. Bjarni slog uvilkaarligt Korsets Tegn og trak sig henimod Datteren. Denne havde ved Rokkens ensformige Lyd været forhindret fra at følge de to Mænds Samtale.

«Det er bedst, du gaar tilsengs!» sagde han til Ingrid.

Hun blev overrasket over denne Befaling; thi i de lyse Sommeraftener plejede de aldrig at lægge sig saa tidligt. Da hun saa op paa Faderen, perlede Sveden paa dennes Pande, og hans Læber dirrede.

«Du er da vel ikke syg, Far?» spurgte hun ængsteligt.

«Nej, nej, Barn!» svarede han. «Men gaa nu!»

Hun rejste sig, samlede Uld og Garn og bar derefter Rokken ind i Huset. Ingrid tænkte, at Olaf kom efter, og vendte sig inde i Stuen for at sige ham Godnat. Men han var der ikke, og da hun vilde gaa ud for at søge ham, gjorde Bjarni en afværgende Bevægelse.

«Gaa og læg dig, har jeg sagt! Du behøver ikke altid at vaage over denne Fremmede.»

Den unge Pige blev endnu mere forbauset

over disse Ord; thi Faderen havde forhen altid opfordret hende til paa alle Maader at hædre deres Gjæst. Men hun vovede ikke at gjøre nogen Indvending og gik derfor iaften for første Gang tilsengs uden at have sagt ham Godnat.

Da Olaf blev siddende alene, havde han en uhyggelig Fornemmelse, som tiltog, da han mærkede, at hverken Præsten eller Datteren kom tilbage. Han angrede næsten disse Udtalelser, som havde skræmt hans hjærtensgode Vært; men sagt var sagt, og dette bidrog kun til, at han nu blev endnu fastere i sin Beslutning: snarest muligt at løsrive sig fra disse Omgivelser.

III.

Ungdomslængsler ligner Havet,
Stormende bryder det Islænkers Tvang,
Vælter i kraftige, brusende Sprang
Op imod Land. —
Foraar svulmer i Aarernes Flom;
Solskinnet gløder;
Gjæringen føder
Livssyn paany
Rødmende fagert som Morgengry!

Man havde fortalt Olaf, at i Nabodalen paa den anden Side Fjeldet skulde der findes flere af de varme Springkilder, hvorfor Island i mineralogisk Henseende er saa bekjendt, og han havde allerede

for længe siden bestemt sig til at besøge dette Sted.

Den følgende Morgen følte Olaf Trang til at fjærne sig noget fra Præstefamilien, og da derfor Ingrid som sædvanligt bragte ham Kaffen paa Sengen, spurgte han:

«Kunde jeg maaske idag faa Eders lille Tjenestegut som Vejviser hen til Kilderne? Præsten sagde forleden Dag, at der Intet var ivejen derfor.»

«Nej, ganske vist!» svarede hun, men i en nølende Tone, som om hun havde en Indvending at gjøre.

«Hans Tid er maaske optagen idag?» spurgte Olaf.

«Nej, han har jaget Melkefaarene tilfjelds og staar ude i Kjøkkenet,» sagde hun. «Jeg skal lade ham hente Hestene; . . . men . . .»

«Men?» gjentog Olaf.

«Det er saa længe siden, jeg saa Kilderne. Kunde ikke jeg tjene som Vejviser istedetfor Gutten?»

Tiltrods for det Tillokkende i at kunne tilbringe flere Timer ude i Naturen sammen med den unge Pige, kjendte Olaf dog en uklar Frygt for at begive sig afsted med hende alene.

«Jeg kunde naturligvis aldrig faa noget behageligere Følge,» sagde han; «men jeg frygter, det vilde blive altfor anstrængende for Dem.»

«Nej, jeg er stærk!» sagde hun med en Iver, som viste, at et Afslag meget vilde mishage hende. «Fra Barnsben af er jeg vant til at færdes paa de

vanskeligste Veje. Desuden er Tilkomsten didhen meget let!»

«Da tør jeg naturligvis Intet indvende!» svarede han.

«Men min Anmodning mishager vel ikke?» spurgte hun, pludselig forlegen over sit eget Forslag.

Han kunde ikke undlade at svare:

«Aa nej, nej, den er mig kun altfor behagelig.»

Hun saa paa ham, idet hun gik, og atter var der i Øjet denne stærke Glans, som han flere Gange havde bemærket, og som gav hele hendes Fysiognomi et varmere og kraftigere Udtryk.

Olaf stod op og klædte sig paa. Han glædede sig til denne Udflugt, og dog kunde han ikke nægte, at denne Glæde var blandet med en Følelse, som om det var en forbuden Frugt, han derved skulde nyde. Han ante desuden, at dette Følge vilde hindre ham i ganske at hengive sig til de Iagttagelser, der var Hensigten med hans Udflugt. «Men jeg kan umuligt afslaa hendes Selskab,» tænkte han, «og om jeg nu forandrede Planen, kunde hun optage det som en Fornærmelse.»

Da han var paaklædt, tog han sin Rejseveske og sin store Kikkert, der hængtes i en grøn Rem over Brystet, og gik derefter ud paa Tunet. Gutten bragte i det Samme Hestene, og Olaf hjalp ham med at sadle dem.

Ingrid viste sig strax efter med en Vidjekurv, der indeholdt nogle Levnetsmidler.

«Far er redet til Gisle,» sagde hun; «men hvis vi ikke kommer tilbage til Middag, skal Astride stelle for ham i mit Sted.»

»Ah, ja saa, Præsten er ude?» svarede Olaf.

Ingrids guldglinsende Haar, der hang løst om Hovedet og bagtil endte i to svære Fletninger, var øverst paa Issen dækket af en liden, sort Hue med en lang Silkedusk af samme Farve, og som øverst oppe var ombundet med flere Rader fin Sølvtraad. Ellers bar hun sin sædvanlige, sorte Dragt. Hun hoppede med stor Lethed op i Sadlen, der ikke var af de bekvemmeste; thi den bestod blot af tre umalte Brætter, et til Rygstød, et andet til Fodskammel og det tredje til Sæde. Men Ingrid havde aldrig havt det mere bekvemt, og hun red kjækt foran, medens han fulgte hende i kortere og længre Afstande.

I Mosbakken arbejdede Dyrene sig frem ofte dansende paa to Ben, idet de hoppede fra den ene Tue til den anden; derefter kom en ligesaa ujævn, sortbrun Lavastrøm, dernæst paanyt Grus og Mose, og saaledes den hele Vej fremad. De red lige op over Dalen, igjennem det smale Fjeldpas, over en skummende Aa, hvorover to henslængte Brædder tjente som Bro, hun altid foran, taus og uforfærdet. Der var naturligvis ingen Mulighed for nogen fortsat Samtale; hun vendte sig kun af og til i Sadlen og tilraabte ham Navnene paa en Fjeldknad, en Lavarevne eller en Fos. Dalen udvidede sig paanyt; de kom igjennem et lavt Krat, hvis fine Buske lyste med en saftig, grøn Farve.

«Saavidt jeg erindrer, er det derborte!» sagde hun og pegte mod den øverste Bund af Dalen, hvor denne skraante opover imod Fjeldryggen.

Efter henved to Timers Ridt var Maalet endelig naaet, og Olaf steg, saa hurtigt som hans Fod tillod, ned af Hesten og nærmede sig for at hjælpe Ingrid. Hun rakte ham sin ubehandskede Haand og traadte ned paa Jorden. Dyrene blev slupne løs paa en liden grøn Plads langt borte; thi omkring Kilderne bestod Bunden kun af rødt Sand, blandet med Stykker af gulgraa Kiselsinter. Hist og her saaes de fineste Aftryk af Blade, som var forstenede af Vandet.

Olaf, der hele Tiden havde beskjæftiget sig mest med Ryttersken foran, og som afvexlende havde tabt sig i beundrende Drømmerier og i Selvanklage over denne sin varme Beundring, blev nu atter Videnskabsmand med Liv og Sjæl. Han gav sig strax ifærd med at undersøge forskjellige af de fire til fem Kilder, der laa i Kreds omkring den største som Midtpunkt. Derefter fremtog han et Thermometer for at undersøge Vandets Varmegrad og sænkede tilsidst et Lod, hængende i en lang Snor, ned i Rørene for at maale deres Dybde.

Ingrid fulgte med Nysgjerrighed Undersøgelserne, men vovede ikke at tale af Frygt for at forstyrre ham.

«Nu vil jeg blot haabe, at vi ikke har gjort vore Udflugter forgjæves, og at det vilde behage en af Kilderne at springe, medens vi er her!» udbrød han, da han endelig var færdig.

«Man har sagt, at Udbruddene finder Sted hver og hveranden Dag,» svarede hun; «men Timen, hvori de kommer, skal være uregelmæssig.»

«Det vilde gjøre mig ondt for Deres Skyld, hvis vi maatte vente for længe,» sagde han; «jeg vilde derved trække altfor rige Vexler paa Deres opoffrende Elskværdighed som Værtinde.»

«Det er ingen Opoffrelse fra min Side,» svarede hun. «Jeg skulde gjerne vente den hele Dag, uden at det kjedede mig; . . . det er saa umaadelig morsomt, næsten som Søndag!»

Han blev atter urolig.

«Jeg vilde ønske, hun var bleven hjemme!» tænkte han ganske ærgerlig.

De fjærnede sig nogle Skridt og tog Plads under Fjeldvæggen for at vente. Ingrid aabnede Vidjekurven og fremtog Sira Bjarnis eget Sølvhorn, som var fyldt med Brændevin. Hun bød ham at drikke og forsmaaede heller ikke selv en Slurk. Kurven indeholdt forresten en Pakke med tørret Fisk, paasmurt med surt Smør, Spegekjød og Brød. De spiste begge, medens der kun yttredes nogle enkelte Ord og Spørgsmaal.

Den ensomme Dal var her længst inde afrundet som en Cirkel med høje, brunblaa Tufbjerge til alle Sider. Øverst oppe, hvor den aabnede sig videre, kunde man endnu skimte det fine, grønne Krat og den bløde Mosbund.

Da Maaltidet var færdigt, stod de atter op og nærmede sig den midterste Kilde. Dens Rør, hvis Vægge bestod af Kiselsinter, var henved sex

Fod i Gjennemsnit ved Mundingen, der laa jævnstrøgs med Jordskorpen. Dens Overflade boblede kun meget svagt.

«Her kunde vi maaske vente forgjæves til imorgen eller iovermorgen!» udbrød Olaf lidt utaalmodigt. «Jeg vil dog forsøge, om man ikke kan tirre de underjordiske Vulkaner!» og han lagde sig paa Knæ og begyndte at kaste Sten ned i Aabningen.

Men endnu viste der sig ingen Forandring.

Ingrid satte sig paa Hug ved hans Side og dyppede sine Fingre i det blaa Vand for at prøve dets Temperatur. «Det er jo ganske lunkent!» udbrød hun overrasket. Hun bøjede Haanden sammen, fyldte den med Vand og badede sit Ansigt dermed.

«De mineralogiske Stoffe i Vandet er gode for Huden,» sagde Olaf og smilte over hendes Ugenerthed.

Da hun var færdig med Ansigtet, trak hun de sorte, strikkede Ærmer højt op over Albuen og dyppede den ene Arm efter den anden saa langt som muligt ned i Aabningen. Derefter hævede hun dem begge i Runding over sit Hoved og rystede dem stærkt, saa Draaberne føg omkring. Hendes Arme var faste og runde som hugne i Sten og hvide som Alabast.

Olaf kastede et hurtigt Blik paa hende. «Gud give, hun var bleven hjemme!» tænkte han paanyt og vendte sig atter ned imod Røret, ærgerlig over den Forstyrrelse, hun foraarsagede ham.

Da lød der et svagt, rullende Drøn, Jorden begyndte at skjælve, en fin Straale skummede pilsnart op over Mundingen.

Ingrid var i et Nu paa Fødderne.

«Udbruddet begynder! Skynd Dem!» raabte hun, og da det faldt ham vanskeligt at rejse sig ligesaa hurtigt som hun, tog hun ham med Kraft under Albuen.

De greb uvilkaarligt hinandens Hænder og fjærnede sig hurtigt fra Aabningen.

«Man siger, at det lunkne Vand bliver koghedt, medens Udbruddet varer,» yttrede hun, idet de drejede sig for at se tilbage paa Kilden, som udslyngede flere og flere skummende, lodrette Straaler. «De kunde faaet det over Hovedet, lige i Ansigtet, Herre Jesus, hvor rædsomt!»

Hendes Kinder var endnu vaade; de røde, fugtige Læber stod halvtaabne, medens hun aandede hurtigt efter den pludselige Angst.

De holdt endnu hinandens Hænder, medens hun vedblev at stirre paa den højt skummende Kilde.

«Hvorfor tænkte De kun paa mig?» spurgte han og saa hende ind i Ansigtet. Hun blev stærkt rød.

«Fordi . . . fordi . . .»

De stod nær indtil hinanden; hun var straalende af Skjønhed, svulmende af Livsfriskhed. Olaf vidste aldrig senere, hvem der først havde gjort det; men et Sekund efter følte han hendes nøgne Arme, som hun endnu ikke havde faaet Tid til at

dække, fast omkring sin Hals, og deres Ansigter trykkede sig tæt sammen. Han hviskede nogle korte, afbrudte Sætninger, der indeholdt den Hemmelighed, som han før knapt havde vovet aabent at tilstaa sig selv, og som han bestemt havde foresat sig, aldrig skulde komme over hans Læber.

De havde ikke mere noget Blik tilovers for det herlige Naturoptrin foran dem: Op fra Kilden fløj i pilsnar Fart den ene skummende Straale bredere og højere end den anden, indtil henved hundrede Fod op i Luften. Nede omkring Mundingen samlede den sig i en tyk, hvid Søjle; øverst deltes den og faldt i perlende Festoner rundt i en Krans til alle Sider. Store, graahvide Dampmasser pustedes ud af det kogende Vand, fortyndedes og opløstes derefter af Luften. Og mellem disse utallige, gjennemsigtige Festoner strakte sig den ene Regnbue ved Siden af den anden højt ivejret, som om de strakte Armene op imod det lysende Himmelhvælv, hvorfra Solen udsendte sine varme Straaler. Den brune Palagonittuf i Klippevæggene omkring skinte med en rødlig Glans, og det saftigt grønne Krat længst ude, hvor Dalen aabnede sig bredere, kastede ogsaa en fin Nuance ind i denne Naturens vidunderlige Farvepragt.

Olaf og Ingrid blev længe staaende paa samme Plet og i samme Stilling; derefter trak de sig længre bort og tog Plads tæt under Fjeldsiden, hvor de forhen havde nydt sit Maaltid. Her blev de siddende uden at mærke Tidens Løb, uden at tænke paa noget i Verden udenom sig selv, indtil Vandet lidt efter

lidt sænkede sine straalende Arme, Festonerne blev finere og lavere, den plaskende Lyd mere og mere svag, og Kilden atter laa rolig med kun nogle enkelte Bobler paa Overfladen. En fin, lys Røg steg endnu op fra Røret ligesom fra enkelte Steder omkring Aabningen; men ellers var alt som før Udbruddets Begyndelse,

Ingrid løsrev sig endelig. «Se, Solskiven er allerede skjult bag Fjeldkammen deroppe,» sagde hun; «det maa vist være sent.»

«Maaske,» svarede han, opknappede Skindtrøjen og saa paa Uhret. «Fem Minutter over fire!»

«Allerede?» svarede hun. «Hvad maa Far tænke; han vidste ikke, at jeg fulgte dig hid. Vi maa skynde os!»

Og hun rejste sig hurtigt, samlede Levningerne efter deres Middag i Kurven og fløjtede paa Hestene. Men skræmte af Kildens Udbrud var disse løbne længre bort, og Olaf og Ingrid maatte marschere lige til det grønne Krat for at søge dem. Sadlerne blev paalagte, og Hjemrejsen begyndte, hun foran, som da de kom.

Den unge Piges Ansigt havde faaet en forhøjet Skjønhedsglans; hendes dybe Øjne straalte, de røde Læber aabnede sig halvt, som om hun næppe kunde drage Aande under al den jublende Livsglæde, som fyldte hendes Sjæl.

Olaf red ogsaa bag med et Sind, som endnu var fuldkommen beruset af Dagens Begivenhed; og i denne første, overstrømmende Livsfryd gjorde

den menneskelige Naturs medfødte Egoisme sig gjældende; thi vel kastede Mindet om hans Forlovede, som han nu atter erindrede, en svag Disharmoni ind i hans Stemning; men det faldt ham endnu ikke et Øjeblik ind, at jo ikke Anna og alt Andet i Verden maatte offres og tilsidesættes for hans Forening med Ingrid. Han elskede hende, han elskede hende, og det var nok! —

Da de atter red ind paa Tunet foran Præsteboligen, stod Sira Bjarni sammen med John borte i Fæhuset. Han nærmede sig de Ridende, men det var med et vrantent Udtryk i Ansigtet, at han besvarede Olafs Hilsen.

«I har været temmelig længe ude!» yttrede han.

«Astride har vel skaffet dig Mad?» spurgte Ingrid.

«Ja, naturligvis!» svarede han but.

«Deres Datter var saa elskværdig at følge mig over i Nabodalen for at se de varme Springkilder,» forklarede Olaf, idet han steg ned af Hesten.

«Jeg hører det,» svarede Præsten. «Forresten kunde jo Gaardsgutten have fulgt, saaledes som det igaar var afgjort.»

«Men jeg tilbød mig selv,» sagde Ingrid aabenhjærtigt; «thi jeg havde stor Lyst til at se det.»

John nærmede sig; men hun hilste ham blot med et Nik og skyndte sig derefter ind i Kjøkkenet for at se til Kveldsmaden.

Olaf gik ogsaa ind i sit Kammer for at hvile

en Stund efter Rideturen, som i temmelig høj Grad havde anstrængt hans Fod.

Strax efter var Bordet færdigt i «Storstuen», der forresten ikke var rummeligere end Olafs og ligesom denne beklædt med umalte Brædder. Langs den ene Væg stod Sengen, hvori Sira Bjarni sov sammen med sin Tjenestegut; ligeoverfor en lang, rødmalet og jernbeslaaet Kiste, der indeholdt Præsteklæderne, og over denne en liden Boghylde med de klassiske Værker, hvoraf Husets Bibliothek bestod. Hjørnet under Vinduet var optaget af Ingrids Væverstol. Det aflange Træbord midt paa Gulvet var opfyldt med Fade, som indeholdt Melgrød og Tørfisk og som drikkende Varer Brændevin og Kaffe.

Præsten holdt en endnu længre Bordbøn end sædvanlig, hvorefter Maaltidet begyndte. Olaf fortalte om Beskaffenheden af Vandet i Kilderne, som maatte henregnes til de sure, kiselsyreagtige, om deres Størrelse og om Egnens vilde Skjønhed. Værten gjorde blot af og til en Bemærkning, men var ellers ualmindelig faamælt. Han kjendte sig saa ubeskrivelig ilde tilmode ved at sidde tilbords med denne sorte Synder, at han knapt kunde svælge sin egen Mad. Paa en eller anden Maade skulde den Fremmede imorgen bort fra Gaarden, det var sikkert.

John aabnede knapt Munden til Tale, spiste lidet, men kastede uafladeligt mistænksomme Blikke paa Olaf og Ingrid. Med skinsyg Følsomhed kjendte han, at der var noget Ualmindeligt i Luften; aldrig

forhen havde han set et saa lysende Udtryk i den unge Piges Ansigt.

Da Maaltidet var færdigt, sagde Olaf strax Godnat og gik tilbage til sit Rum. Han klædte sig af, og dødstræt efter Dagens Anstrængelser søvnede han, i det Samme han lagde Hovedet paa Puden.

Sira Bjarni fulgte den unge Bonde et Stykke hen over Tunet.

«Gaa nu trøstigt hjem,» sagde han og slog ham fortroligt paa Skulderen; «imorgen skal jeg tale med Ingrid. Kom igjen lidt tidligt, saa skal du faa hendes Svar!»

IV.

Naar Tvende har faaet hinanden ret kjær,
Da splittes de ad, det sikkert er.
Kan Nogen vel tyde den Jordlivets Gaade?
Man mødes og lader kun Lykken raade,
I Sejerens Rus gjerne Døden man frister,
Saa skilles man atter — og Hjærterne brister!

Olaf drømte om Natten, at han var hjemme i Kristiania, og at han endnu var Barn. Han stod ude i Spiskammeret hos sin Plejemor, som forærte ham Pandekager og Syltetøj; derefter agede han paa Kjelke med Smaapigerne i Uranienborgskoven; han holdt sin lille Søster paa Fanget, de væltede

og faldt ud i en Snehaug, hun skreg højt, Faderen kom til og bebrejdede ham hans Uforsigtighed. Nu var han voxen og stod Haand i Haand med Anna foran Professorens Dødsleje; hun var i hvid Dragt med langt Brudeslør og Myrtekrans — — — da vaagnede han. Han saa sig omkring og gned sig over Øjnene for at overbevise sig om, at han var vaagen. Det varede nogle Sekunder, inden han kunde erindre, hvor han opholdt sig.

Gaarsdagens Hændelse dukkede atter op, og Olaf følte i Begyndelsen en Forvirring og Ubestemthed, som ellers i Livets øvrige Forhold var ham ganske fremmed. Han havde altid kjendt sine Maal og vidst, hvad han vilde; men nu stod Tilbøjeligheden og Samvittigheden i en saadan Strid, at han knapt kunde klarne sine egne Begreber.

«Skal Ingrids og min Lykke offres for kolde Pligthensyn?» sagde han. «Naar Naturens Røst med uimodstaaelig Magt driver mig til et andet Væsen, er det da ikke Unatur og falske Begreber om Pligt ikke at følge denne Følelse? Kan Moral og Natur virkelig staa som to saa fiendtlige Magter overfor hinanden?»

Men da tænkte han paa sine Plejeforældres Godhed imod ham, den fattige, forældreløse Gut, hvorledes de aldrig nogensinde havde ladet et Ord falde, der saarende kunde minde ham om, at han ikke var deres eget Barn, ikke Annas Lige i alle Henseender. Han tænkte paa Moderens og Annas ublandede Glæde i Anledning af Forlovelsen, og hvorledes Fru Bul gjentagne Gange havde fortalt

ham, at denne Forbindelse havde været ønsket længe baade af hende og af Professoren, og at de aldrig vilde kunnet overlade sin Datter i tryggere Hænder end i Olafs.

Skulde han nu skuffe al denne Tillid og bringe Sorg ind i det Hus, der havde staaet ham aabent som et Hjem, og over en Familie, der blot havde overøst ham med Velgjerninger og Kjærlighed?

«Nej,» mumlede han med Styrke, «hvilket Afskum maatte jeg ikke være, om jeg kunde gjøre noget saadant! — Min Søster og min gode prægtige Mor maa aldrig kjende Sorg for min Skyld. Lad mig for første Gang i mit Liv sige: jeg opoffrer mig og gjør lidt igjen for dem, som har gjort Alt for mig!»

Han vilde pakke sine Sager, forklare Ingrid sine Forhold og drage bort samme Dag.

Idet han rejste sig, bankede det paa Døren, og Husets Datter traadte ind med Frokosten. Hendes Kinder rødmede, hele hendes Ansigt smilte, da hun sagde ham: «Godmorgen!»

Han hvilte sig tilbage paa den ene Albue, som sank ned i Hovedpuden.

«Godmorgen!» svarede han.

Hun satte Brættet fra sig paa Bordet ved hans Side, lagde Armene omkring hans Hals og bøjede sig ned over ham, idet hun endnu engang hviskede:

«Godmorgen, Olaf!»

Han stødte hende sagte tilside og faldt tilbage paa Puden.

«Gjorde det ondt for din Fod at ligge i den Stilling?» spurgte hun, da hun saa det smertelige Udtryk i hans Ansigt.

«Ja, ja, meget ondt!» svarede han sagte og lukkede Øjnene.

Hun hentede den lave Trækrak borte i Hjørnet, satte sig tæt indtil ham og tog hans Haand i sin, en saa hvid og fin Mandshaand havde hun endnu aldrig set. Hun holdt den mellem begge sine, kjærtegnede den og bøjede sig tilsidst frem for at trykke sine Læber paa den.

«Nej, nej, Ingrid!» sagde han blidt og trak Haanden til sig.

Hun lænede sit blonde, dejlige Hoved op imod Sengestolpen.

«O, hvor jeg er glad idag!» udbrød hun med barnlig Aabenhed. «Aldrig har jeg følt mig saa glad; det forekommer mig, som om Solen skinner venligere end ellers, som om Luften er klarere og lettere, som om hele Jorden er forandret. O, jeg er saa glad! jeg skal følge dig ud overalt i Verden, didned til dit vakkre Fædreland, hvor der voxer store Træer og duftende Blomster. Du skal ikke komme til at skamme dig ved din islandske Pige; jeg skal lære dit Sprog, dit Lands Skikke og Kvindernes Sæt at være paa, og saa skal jeg gjøre akkurat som disse fine Damer for at behage dig!... Men Olaf, du svarer mig ikke! Hvorfor ser du saa alvorlig ud?»

«O Ingrid, Ingrid!» mumlede han, kastede sig paa den anden Side ind til Væggen, knugede

den knyttede Haand imod Panden og brast ud voldsom Graad.

«Herre Jesus, hvad fejler dig?» udbrød hun og rejste sig forfærdet. «Jeg forstaar, hvorledes kunde jeg tale saaledes, jeg saa jo strax, at du var syg. Du har anstrængt dig for meget ved Ridningen igaar; jeg frygtede det ogsaa; men du vilde ikke lyde mit Raad. Vi maa sende Bud efter Doktoren!»

«Ingrid!» raabte en Stemme udenfor. «Ingrid, kommer du ikke?» og Sira Bjarnis Hoved kigede ind gjennem Dørsprækken. «Kom hid, Datter, jeg vil tale med dig!»

«Far, han er atter bleven syg,» svarede hun og gik hen imod Bjarni.

Denne trak hende ud og lukkede Døren.

«Jeg liker ikke,» sagde han strængt, «at du opholder dig derinde, efter at Kaffen er bragt ind, det høver sig ikke for en syttenaars Pige!»

«Vi maa sende Bud efter en Læge!» sagde Ingrid saa optagen af sin Angst for Olaf, at hun knapt lagde Mærke til Faderens Misfornøjelse.

«Følg mig!» befalede Præsten og gik foran gjennem Gangen ind i Storstuen.

Hun fulgte ham lige i Hælene.

«Hvis det er nødvendigt, skal Tjenestegutten hente Doktoren,» sagde han. «Forresten er det vel ikke saa farligt; den Onde frier nok sine, siger man.»

Ingrid kunde ikke rigtig fatte, hvad dette Sidste skulde betyde, om det var Doktoren eller

Gutten, som Faderen hentydede til; at det kunde være Olaf, det faldt hende ikke ind; men hun fik heller ingen Tid til at forske derefter.

«Jeg vilde spørge dig om Noget...» begyndte Sira Bjarni.

«Ja, jeg hører!» svarede hun.

«Det er over syv Uger siden, at John Gislason sidst var nede i Kjøbstaden.»

«Saa . . .»

«Du véd, hvad vi taltes om, da han kom tilbage?»

«Nej, det véd jeg ikke! . . . Jo, det er sandt, nu husker jeg . . . du mener . . . du mener . . .»

«Ja, ja! det er det, jeg mener. Igaar talte jeg med Johns Far, som vil have en Ende paa Sagen. Sønnen blir faamælt, tungsindig og knarvorren. Igaaraftes lovede jeg dem, at det skulde blive ordnet.»

«Det er let!» sagde Ingrid.

«Det tænkte jeg ogsaa. En fornuftig Pige som du kunde vel ikke falde paa Andet end at takke og lovprise Vorherre, som har villet dig saa vel.»

«Jeg vil ikke have ham, Far!» sagde Ingrid bestemt og saa fast paa Præsten.

«Hvad siger du?»

«At jeg ikke ægter John, aldrig, aldrig i Evighed!»

«Er du gal, Barn?» udbrød Sira Bjarni i højeste Grad overrasket og stirrede paa hende, som om han ikke vilde tro sine egne Øren.

«Nej, jeg er ikke!» sagde hun.

«Har du da virkelig tænkt alvorligt over den Sag?» fortsatte han.

«Nej, jeg har kun tænkt meget lidet derpaa; men alligevel véd jeg nu med Sikkerhed, at jeg ikke vil have ham!»

«Du var ikke saa sikker derpaa i Begyndelsen,» sagde Sira Bjarni; «da syntes du, at Fars Embede og Kirken nok var Hensyn, som kunde opveje nogle uforklarlige Pigegriller!» og han begyndte at spadsere op og ned ad Gulvet med Hænderne i Buxelommerne og en Bevægelse i Kindbenene, som om han tyggede Skraatobak.

Hun blev staaende oprejst ved Siden af Bordet.

«Var der noget mer, Far?» spurgte hun.

«Ja!» sagde han og standsede lige foran hende. «Jeg skulde nok ville kjende Grundene til dette dit Afslag.»

«De er lette at fortælle,» svarede hun; «den første er, at jeg ikke holder af ham, den anden, at jeg holder af . . .»

«Hvad i Guds Navn vil det sige?» udbrød Bjarni. «Du kjender jo ingen ung Mand saa godt som John . . . Det skulde da vel ikke være muligt, hvad Johns Mor yttrede igaar?»

«Hvad da?»

«At det var farligt at lade en Pige i din Alder for meget ene med en ung Mand som denne Fremmede; thi disse fine Rejsende har mer end en

Gang foraarsaget Ulykker mellem de islandske Piger . . .»

Ingrid lo.

«Ikke Ulykke, nej, nej!» sagde hun. «Jeg holder af ham, af ham og af ingen Anden; han er saa smuk og alvorlig! . . .»

«Vorherre bevare mig og mit Hus!» afbrød Præsten og foldede Hænderne. Derefter vendte han sig atter til hende og sagde med en Stemme, der var strængere, end hun nogensinde havde hørt den i Faderens Mund: «Slaa disse Nykker ud af dit Hoved! Jeg vil aldrig høre tale om noget Saadant!»

«Men Far! . . .» indvendte hun.

«En Antikrist, en Djævelens Udsending, en Syndens Slave i Lysets Klæder . . . o Herre Jesus, hvilken Ulykke og hvilken Skam i mit Hus, . . . min Datter . . . Præstens egen Datter!» og han tabte næsten Pusten af Bevægelse.

«Hvem er Antikrist?» spurgte hun uden at kunne fatte, hvortil alle disse Faderens Udtalelser sigtede.

«Han, Nordmanden, til hvem du i Forblindelse har vendt dine Tanker. En saadan Følelse er Synd, fatter du da ikke det?»

«Olaf en Antikrist!» gjentog hun mere og mere overrasket. «Nej,» tilføjede hun med troskyldig Overbevisning, «Antikrist skal jo være ond, Olaf er god, hvorledes kan du da kalde ham ved et saadant Navn?»

Men dette Argument havde ingen Virkning paa Sira Bjarni.

«I Kvinder forstaar ikke de aandelige Sager!» sagde han. «Men jeg forbyder dig paa det strængeste at tale i Enrum med denne Mand; du gaar ikke ind i hans Rum, din Renhed skal ikke plettes af den forpestede Luft omkring Kristendomsfornægteren. Hører du, ikke ind til ham! Dette skal have en Ende øjeblikkelig!» og han satte sin Hat paa Hovedet og gik ud af Stuen.

Ingrid var saa fortumlet, at hun knapt kunde samle sig selv. Hvad i al Verden fejlede der dog Faderen? Han var vred over hendes Afslag til John, det var klart, og denne Misfornøjelse skulde nu gaa ud over den uskyldige Olaf. Men Faderens Vrede vilde nok snart tage af, mente hun; hans daarlige Sindsstemninger varede aldrig ret længe, og saa vilde han blive ligesaa tilfreds med Forholdet til Olaf som hun selv.

Sira Bjarni havde forbudt hende at gaa ind til den Fremmede, og hun turde ikke trodse hans Bud; men hvad skulde hun gjøre? Han var jo syg.

Hun listede sig ud i Gangen og hen til hans Dør. Det rørte sig derinde; han flyttede Trækrakken og gik flere Gange frem og tilbage paa Gulvet.

«Naar han er oppe, er det vel ikke saa farligt,» trøstede hun sig. «Han kommer snart ud, og jeg kan da høre, om han vil tale med Lægen.» Og hun fjærnede sig atter.

En Stund efter, da hun stod ude i Kjøkkenet og piskede Melk, tænkte hun: «Det var dog forresten underligt, at han kunde græde saa voldsomt over denne forbigaaende Smerte i Foden; jeg har aldrig forhen set ham saa blød.» Og hun begyndte at kjende en Uro og en Forudanelse om et eller andet Ondt, som hun ikke rigtig kunde forklare sig.

Sira Bjarni gik med lange Skridt op og ned udenfor Huset. Han røgte med usædvanlig Iver af Piben og bed Rørspidsen undertiden haardt mellem Tænderne for saaledes at faa et Udløb for sin oprørte Sindsstemning. Han ventede paa Olaf, som han ligefrem vilde opfordre til snarest at forlade Egnen. Bjarni afbrødes i disse Tanker af John, der kom ridende over fra Faderens Gaard.

«Godmorgen, bedste Ven!»

«Godmorgen, Sira!»

«Du kommer tidligt!»

«Ja, du bad mig jo selv om at komme tidligt,» sagde John undskyldende.

«Ja ja, du længtes efter Svar paa, hvad vi talte om igaaraftes. Stig nu af Hesten, kom hid, lad os tales ved!» og Præsten vinkede ham lidt bort fra Huset til de nærmeste Tuer.

«Ser du,» og han smattede paa Piben uden Ophør, «ser du . . . ser du . . . ser du, Gutten min . . .»

«Ja ja, Sira!»

«Ja, ser du, Pigerne er undertiden, det vil

sige næsten altid, nogle uforstaaelige, ganske uudgranskelige Væsner.»

«Det kan vel være det!» svarede John, som ikke havde nogen Erfaring med Hensyn til det andet Kjøn.

«De er undertiden virkelig uforstaaelige,» vedblev Præsten.

«Ja, ja!» gjentog John i højeste Spænding.

«Ser du, Ingrid vil ikke; hun vil det slet ikke!»

«Hun vil ikke?» gjentog John dumpt og lod Armene falde slapt til Siden, medens Hovedet bøjede sig fremad, saa Hagen næsten berørte Brystet. Over hele hans Væsen, der altid havde været saa uforfærdet og kjækt, over hele hans Ansigt, der forhen havde lyst af Livsglæde og Frejdighed, lagde der sig en Skygge af Modløshed saa stor, at han saa ud, som om han kunde synke i Knæ der lige ned paa Pletten.

Præsten slog ham opmuntrende paa Skulderen.

«Nu, mand dig op!» sagde han. «Herregud, det er jo blot en liden Pige, som det drejer sig om. De Kvinder er som sagt uforstaaelige . . . . . Men tab ikke Modet, hvem véd, maaske endnu . . .»

John saa op med et ænsteligt, spørgende Blik.

«Hvem véd, om det ikke endnu kunde blive saa, naar jeg nu blot faar ham derinde bort fra Gaarden; thi Alt, hvad der har en fremmed Smag, pirrer Pigernes Nysgjerrighed.»

«Jeg skjønte nok, det var ham!» mumlede

John med mere Liv, idet Hænderne knyttede sig krampagtigt.

«Javist er det ham!» svarede Sira Bjarni. «Men som sagt, faar vi ham først bort, kan man aldrig vide, hvad der kunde hænde; thi Pigerne skifter jo let Sind.»

Nu kom Olaf ud fra Gangen og nærmede sig langsomt de to Talende.

«Godmorgen, Hr. Pastor! Godmorgen, John!»

«Godmorgen!» gjentog Sira Bjarni, medens John vendte sig halvt om uden at gjengjælde hans Hilsen. Han kjendte en stærk Lyst til at kaste sig over Nordmanden og slaa ham ihjel paa Stedet; men Præstens Nærværelse indgjød ham en vis Respekt.

«Klart og godt Vejr idag!» yttrede Olaf og saa op imod Himlen.

«Ja-a . . . godt Rejsevejr!» svarede Bjarni med stærkt Eftertryk paa det sidste Ord.

«Jeg har ogsaa tænkt det Samme,» vedblev Olaf. «Jeg erfarede igaar, at endskjønt jeg endnu halter, kan jeg godt taale at ride endog temmelig lange Strækninger. Vi er allerede tre Uger inde i August, og jeg vilde bestige Bræen derovre inden min Afrejse fra Island.»

«Naturligvis! naturligvis!» svarede Sira Bjarni. «Hvis jeg derfor kunde finde en Vejviser idag, tror jeg ikke, det er raadeligt at opsætte det længer.»

«Kanske du kunde finde Indride, som plejer

at vise frem over Jøkelen?» spurgte Præsten og vendte sig til John.

«Ja, det kunde nok være!» svarede denne uden at se op.

«Om De rejste nu strax,» sagde Præsten ivrigt, «vilde De inden Aften kunne have besteget Jøkelen, og saa kunde De jo sove i Deres Telt derhenne ved Foden af Fjeldet, indtil De imorgen fortsatte videre indover Landet.»

«Ja, det er netop min Plan!» svarede Olaf. «Men det er nu altfor sent at fortsætte Rejsen; jeg er ræd for at overlistes af Snestorm paa Fjeldene. Jeg vil kun se Jøkelen og vender derefter tilbage til Reykjavik; thi Dampskibet afgaar derfra den femtende September.»

«Vel, vel!» sagde Bjarni.

«Hvis du vil pakke dine Sager sammen og følge med, saa skal jeg føre dig op til Vejviseren!» sagde John.

«Nu strax?»

«Ja, strax!»

«Om De ønsker, kan Tjenestegutten løbe op i Fjeldet for at hente Hestene?» sagde Præsten.

Olaf følte sig lidt ilde berørt af denne sin Værts store Iver; men han troede, at Grunden hertil kun var den religiøse Forargelse, han havde foraarsaget ham.

«Jeg glemte Snushornet mit igaaraftes!» yttrede John og gik ind, medens Olaf og Sira Bjarni vedblev at tale om Bortrejsen. Præsten havde nu pludselig faaet hele sin gamle Livlighed tilbage.

Han var saa glad over den forestaaende Befrielse, at han næsten blev ligesaa utvungen og venlig overfor Olaf, som i de første Uger af deres Bekjendtskab.

John var imidlertid gaaet bag Huset og ind i Gangen, som førte til Kamrene.

I Storstuen stod Ingrid; de hilste hinanden, begge forlegent og rødmende.

«Jeg savnede mit Snushorn igaar,» sagde han.

«Der ligger det!» svarede hun og pegte paa den rødmalte Kiste.

Han tog Hornet og nærmede sig derefter atter Døren. Her standsede han som for at sige Noget, tog derpaa et Skridt ud i Gangen og vendte saa atter tilbage.

«Din Far sagde, han havde talt med dig» . . . begyndte han og drejede Hornet mellem sine Fingre, medens han saa ned.

«Ja, det er saa!» svarede hun og fortsatte at stelle med sin Væverstol.

«Du vil ikke gifte dig med mig da, Ingrid?» spurgte han med lav Stemme.

«Jeg kan ikke!» svarede hun mildt, men bestemt.

Han sukkede tungt, tog atter et Skridt som for at gaa, men standsede paanyt.

«Din Hu staar til den fremmede Mand, jeg véd det nok,» sagde han. «Men naar han er rejst?»

«Rejst?» gjentog hun.

«Ja idag, iaften naar han er rejst, da skifter du maaske Mening?»

«Rejst! iaften!» og hun lod Vævertraaden falde. «Han rejser ikke iaften,» sagde hun, «han rejser ikke paa længe.»

«Jo vist!»

«Nej, nej!» vedblev hun og rystede smilende paa Hovedet. «Jeg kjender den Sag bedre end du.»

«Han har selv for en Stund siden bedt mig om at følge ham op i Dalen for at søge en Vejviser til Jøkelen. Nu strax.»

«Det er muligt; men han kommer tilbage!» svarede hun med samme Ro.

«Det tror jeg næppe,» svarede John nølende; «thi ser du, det haster vel med ham nu . . . han skal jo hjem . . . han ventes vel dernede i Norge af sin Fæstemø.»

«Hvad siger du?» udbrød hun.

«At hvis denne Fremmede har tilhvisket dig et eneste Ord udenfor, hvad en Mand kan sige til enhver Kvinde, da er han en Usling!» . . .

«Ti!» sagde hun bydende.

«Nej, jeg tier ikke!» svarede den unge Islænder stærkt. «Han rejser hjem for at holde Bryllup, véd du det? Hans Ven, som jeg for syv Uger siden fulgte op igjennem Dalen, fortalte mig det, og» . . .

«Du lyver, John!» skreg hun. «Gaa bort, jeg vil ikke høre dig, du er fra dig selv, du er ond, at du kan sige noget saadant!» og hun vendte sig bort og faldt ned paa Bænken foran Væverstolen.

John blev staaende et Øjeblik i Taushed og

stirrede paa hende. Derefter mumlede han: «Det var altsaa alligevel saa,» — han knyttede atter Haanden, og frem gjennem de sammenbidte Tænder trængte sig et halvkvalt Udraab:

«Jeg skal hævne dig, Ingrid!»

Da John gik ned gjennem Gangen, kom en anden Person ind; det var Olaf. Han gik lige frem til Storstuen, og John hørte deres Stemmer derinde. Han følte en stærk Lyst til at gaa efter for at lytte til, hvad der sagdes; men han skammede sig strax over denne Tanke og fortsatte sin Vandring ud.

«Ingrid!» sagde Olaf og nærmede sig hende.

«Er du der!» udbrød hun og ilte ham imøde. «Siden vi saaes imorges, har jeg havt saa meget ondt.»

«Hvorledes da?»

«John siger, at du vil rejse og ikke komme tilbage. Men det er vel ikke saa?» spurgte hun med blød, ængstelig Røst.

«Jo!» svarede han, og da hun saa paa ham, var hans Ansigt alvorligt, hans Kinder næsten gulblege.

Hun stod en Stund ganske maalløs; med vidt opspilte Øjne stirrede hun paa ham.

«Du kommer ikke tilbage? Olaf, du kommer ikke tilbage?»

«Nej!» svarede han stille og tog hende ved Haanden og nærmede sig Bænken ved Siden af Bordet. «Lad os sætte os en Stund,» sagde han, «jeg har Noget at tale med dig om.»

Hun fulgte ham mekaniskt og satte sig ved hans Side. Men derefter fo'r hun paanyt op; hun erindrede Johns sidste Ord.

«Har du en anden Pige dernede i Norge?» spurgte hun med vild Utaalmodighed. «Skal du hjem for at møde hende . . . . for at . . . . holde Bryllup?»

«Ja!» svarede han tungt, men klart.

Det var, som om Aandedrættet vilde forlade hende. Men da slog hun med Et Armene om ham:

«Nej, det er ikke sandt!» sagde hun med et Barns kjærtegnende Stemme. «Hvor kan du lege saa grusomt med mig? Det er ikke sandt!»

«Jo, det er sandt!» svarede han. «Jeg maa rejse; thi jeg er bunden i mit Fædreland ved Forpligtelser, som aldrig kan brydes . . .»

Da trak hun sig hurtigt tilbage. I de store ellers saa varme Øjne kom der noget Hadefuldt og Vildt; i Stilling og Stemme laa der en knusende Foragt.

«Den Mand, som bedrager en uskyldig Pige, regnes efter vore Sæder for en Fejg,» sagde hun; «der findes hos os ingen større Fornærmelse og ingen større Plet paa en Mands Hæder end denne!»

Da rejste Olaf sig; hans Pande blev endnu hvidere, hans Blik endnu mer glødende.

«Stands, Ingrid!» sagde han med Kraft. «Jeg er ingen Æreløs; det er netop for at opfylde Pligtens og Ærens Fordringer, at jeg maa forlade dig, som er mig kjærere end Alt paa Jorden, forlade dig for at ægte en Anden.»

«Hvorledes?» spurgte hun.

«Du kjender min Barndom og mit Forhold i Professorens Hus,» vedblev han. «Paa sin Dødsseng lagde min Plejefar sin Datters Haand i min og tilbød mig hende som Hustru. Han troede, at vi gjensidig allerede længe havde næret Ønske; Anna havde ogsaa gjort det, jeg ikke; men jeg holdt af hende, og havde jeg ikke tilfældigvis mødt dig, da er jeg overbevist om, at jeg altid vilde være bleven lykkelig med Anna. Jeg saa dig og følte, hvad jeg aldrig forhen havde følt; i et svagt Øjeblik tog denne Følelse Overhaand over min Fornuft . . . du véd selv, hvorledes det gik til; . . . men idag, da jeg tænkte med lidt mere Ro og Klarhed over det Hele, indsaa jeg, at jeg havde fejlet . . . og at jeg ikke havde Andet at gjøre end at tilstaa dig dette og rejse.»

Hun svarede ikke, men holdt begge Hænder op foran Ansigtet.

«Hvis der gives Tilfælde, hvori Æren ene bør sejre over alle Hjærtets Tilbøjeligheder, over alle egoistiske Ønsker, da maa det være her overfor en Slægt, til hvem jeg staar i et helt Livs Taknemmelighedsgjæld.»

Hun svarede endnu ikke. Maaske hørte hun næppe, hvad han sagde. Han nærmede sig og vilde tage fat om hende. «Ingrid, hør mig! svar mig!»

«Rør mig ikke!» udbrød hun koldt og veg til Siden.

«Sig, at du tilgiver mig! Vi kan umuligt skilles paa denne Maade.»

Hun gik med slæbende Trin hen til Trækrakken, satte sig og bøjede Hovedet ned imod Væverstolen. Han fulgte efter.

«Ræk mig Haanden, sig, at du tilgiver!» bad han.

Hun forblev urørlig og holdt endnu Hænderne foran Ansigtet, medens hun lænede sig fremover.

Da hørtes Skridt i Gangen udenfor, og Olaf vilde ikke for Ingrids Skyld, at de skulde ses sammen i en saa ophidset Stemning, derfor fjærnede han sig hurtigt. Han gik tilbage til sit Rum for at pakke ind og vilde strax efter paanyt opsøge Ingrid.

Olaf var netop færdig med Indpakningen og havde paasnørt sine lange Støvler, da Sira Bjarni traadte ind.

«Hestene er komne,» sagde han. «John venter Dem; han er lidt utaalmodig.»

«Er han der allerede?» spurgte Olaf. Han tog sin Ransel, men lagde den derefter atter ned.

«Nu, hvad er det?» spurgte Præsten.

«Jeg vilde først gaa ind og sige Farvel til Deres Datter.»

«Det behøves ikke,» svarede Bjarni.

«De nægter det?» spurgte Olaf med dirrende Røst.

«Ja,» svarede den Gamle bydende, «det er allerede nok!» og i hans Stemme og Blik laa der Noget, som ikke taalte Modsigelse.

Olaf sagde ikke et Ord mere; han tog nogle af sine Sager, medens Præsten bebyrdede sig med de øvrige. De gik ned gjennem Gangen. Udenfor ventede John tilhest. Olaf bandt Ransel og Telt fast over Ryggen paa de to Dyr, steg derefter selv op og rakte Sira Bjarni Haanden.

«Tak!» stammede han stærkt bevæget.

«Farvel!» svarede Præsten. Deres Hænder skiltes atter, og de Ridende satte sig i Bevægelse fremad over Tunet.

Ingrid fo'r op. Udenfor Vinduet hørte hun Hestevrinsken og en uklar Støj. I et Nu havde hun forladt Kammeret. Ved Indgangen til Huset mødte hun Faderen. Hun vilde forbi; men han holdt hende fast tilbage.

«Hvor skal du hen?» spurgte han.

«Jeg hørte Vrinsken som af flere Heste. . . . Olafs Rum staar tomt,» stammede hun. «Han rejser vel ikke allerede nu?» og der laa en gribende Sjæleangst i hendes urolige Blik.

«Jo, han rejser!» svarede Bjarni.

«Jeg vil efter ham!» udbrød hun, «sige ham Farvel . . . Far, lad mig gaa!» . . .

«Nej,» svarede han bestemt; «min Datter skal ikke blive til Spot for Dalens Folk! Kom hid, Ingrid!» tilføjede han blødere og vilde drage hende ind i Huset.

«O, lad mig følge efter ham!» bad hun endnu engang med sittrende Stemme.

«Nej!» svarede han.

Da brast hun ud i Graad og sank til Faderens Bryst.

«Olaf . . . Olaf . . . o, Farvel!» mumlede hun. —

Sira Bjarni ledte hende ind og søgte at trøste hende; men hun hørte ikke hans Ord og bad ham om Tilladelse til at gaa ud i sit eget Kammer og være ene.

V.

Da John første Gang havde ført de to Nordmænd hjemover til sin Bygd, havde han den hele Tid vist sig munter og snaksom; nu vendte han sig ikke en eneste Gang, yttrede ikke et Ord. Olaf var for meget optagen af sine egne Tanker til at bemærke dette og lod sin Hest følge med uden at berøre Tøjlerne. De drog atter over Grusbanken, over Myr og Lavamark, over en Elv, der flommede højt paa Grund af Issmeltninger paa Jøkelen, og hvis gulbrune Vand stinkede ondt. Derefter kom et bredt Belte af runde, glatte Stene, undertiden saa store som Menneskehoveder. Fremkomsten blev mer og mer besværlig; men Ingen beklagede sig. Da de endelig havde redet i fire Timer, og Klokken var henved et om Formiddagen, naaede de Maalet, en liden Gaard, der laa ti Minutters Vej fra Isbjergets Fod. Husene var her ligesom Præsteboligen byggede af Sten og Jord; men i det

Indre lugtede det usundt, og Smudset laa saa tykt baade paa Bohavet og paa de skrigende Børns Ansigter, at Olaf skyndte sig ud igjen snarest muligt.

En ældre Kone med uredt Haar fortalte ham, at hendes Mand var paa Udflugt med nogle Fremmede og formodentlig ikke kom tilbage, førend Solen hældede. Hvis Olaf vilde bestige Jøkelen, maatte han altsaa vente til Dagen efter, hvortil han havde liden Lyst.

«Jeg har tænkt over Noget,» begyndte John.

«Hvad da?»

«At jeg i alle Tilfælde vil bestige Bjerget sammen med dig. Luften er saa sval deroppe. Det er et Par Maaneder siden, at jeg sidst var der med en Slægtning fra Nabodalen.»

«Vel,» svarede Olaf, «er du kjendt med Vejen, saa behøves der jo intet mer. Om en halv Time sætter vi os i Gang.»

«Ja, om en halv Time!» gjentog John.

«Vi kommer tilbage inden Solgang,» vedblev Olaf. «Jeg opslaar mit Telt derborte paa den grønne Græsplet og overnatter her.»

«Ja, som du vil!» svarede John.

Olaf indhyllede sig i sin Plaid og lagde sig udenfor Husvæggen for at hvile. Konen bragte ham det sædvanlige Traktement: Kaffe med Brød; men først da han spiste, erindrede han, at han var sulten.

En halv Time senere stod Olaf atter op og raabte paa John. De tog sine Stave, der i Enden

var forsynte med spidse Jernpigger, og begyndte Fodvandringen.

Isbjerget laa lige foran dem, og dets hvidgrønne Sider, som skraante stærkt nedover til Dalen, glittrede i Solskinnet. Jøkelen skjød frem i kolossale Takker, hvorimellem der fandtes dybe Revner, opfyldte med sortbrun Grussten, som i Frastand saa ud lig mørke Striber i en hvidglinsende Bund.

For Olaf med sin endnu svage Fod faldt Stigningen yderst besværlig; men John vendte sig ikke en eneste Gang for at spørge, om han tiltrængte Hjælp, eller om han ønskede at hvile. Da Isen begyndte, fremtog Olaf to Belter, som var forenede ved et langt Toug; han rakte det ene til John og fæstede det andet om sit eget Liv.

Nu begyndte Isen. De steg altid højere, gled tilbage, holdt sig fast ved Pigstaven, ja klattrede undertiden frem baade med Hænder og Fødder. Efter en temmelig lang Stigning naaede de endelig en Flade paa henved en Mils Bredde. Her ligesom langs Siderne var den isgrønne, skinnende Bund stribet af regelmæssige Græsrender.

Olaf standsede for at hvile og fremtog sin Kikkert. Heroppefra saa han Fjeld efter Fjeld med hvide Isser over de graabrune Kroppe, stride Jøkelelve, skummende Fossefald, større og mindre Dalstrøg og yderst ude Havet, som blinkende og solbeskinnet vuggede sig omkring Land. Kikkerten dvælte et Øjeblik imod den Retning, hvor Præstegaarden laa; da begyndte hans Haand at skjælve,

og der kom en dirrende Bevægelse i hans Mundviger. Han sænkede atter Instrumentet og indesluttede det i Futeralet.

John stod bag og stirrede paa sin Ledsager med et mørkt Udtryk i Ansigtet. Han pønsede paa Noget, men var sig endnu ikke klart bevidst naar eller hvorledes.

Rejsen fortsattes. Olaf standsede af og til for at undersøge Bestanddelene af Grus og Stene, hvoraf han opbevarede forskjellige Prøver, og for at kige ned i Revnerne. Af og til maatte de skride over Levninger af et Faar, der var styrtet ned i en Sprække, og som efter Isskorpens Smeltning atter var kommet op paa Overfladen for derefter at blive ituhakket af Rovfugle.

Tvers over den brede, bølgende Slette aabnede der sig en temmelig lang Revne, som Olaf fik Lyst til at undersøge nærmere. Han lagde sig derfor paa Knæ og kigede ned. Væggene var paa begge Sider jævne og glatte som Spejl, men Aabningen for dyb, til at man kunde se Bunden. Han fremtog et Lod og hissede det ned paa en Snor for at maale Dybden. Ivrigt optagen af disse Undersøgelser bøjede han sig mer og mer fremad. «Hold endelig fast, at jeg ikke glider!» raabte han til John, som støttet til den svære Pigstav stod oprejst et Stykke bag ham.

Der foregik en kort Kamp i den unge Bondes Sjæl; flere Gange knugede han Fingrene om Skaftet paa sin lange Kniv; men derefter løsnede han paanyt.

«Nu trækker jeg Loddet op; det skal blot vare et Minut endnu, saa er jeg færdig!» sagde Olaf og bøjede sig atter langt frem over Aabningen.

Da løsnede John med rystende Haand Beltet; det Toug, hvormed han den hele Tid havde holdt den Rejsende stramt tilbage, faldt ned; Olaf gled fremover og forsvandt i Sprækken.

John skjalv over hele Kroppen og blev kridhvid i Ansigtet.

Den Faldende maatte have gjort en Kolbøtte, medens han i lynende Fart styrtede ned; thi da han atter følte Bund under sig, stod han paa Knæerne. «John! John!» raabte han med saa megen Kraft som muligt.

Et Hoved strakte sig fremover Sprækken, og en hæs Stemme skreg ned: «Her er jeg! — Nu kan du holde et muntert Bryllup dernede, du fejge Usling, der bragte Ulykke over en uskyldig Familie, som modtog dig med Gjæstevenskab!»

«Jeg skal forsøge at kaste Touget op,» afbrød Olaf. «Kan du ikke naa det, da maa du skynde dig tilbage for at skaffe Hjælp fra Dalen!»

«Hjælp? ha, ha, ha!» lo John vildt. «Du tror, jeg skulde hjælpe dig? Se nu, om de islandske Mænd kan hævne sine Kvinders Ære. — Lykkelig Rejse!» tilføjede han med skjærende Haan og trak sig tilbage.

John skyndte sig hjemover i den samme Retning, hvorfra de for en Stund siden var komne. Han snublede gjentagne Gange, men stod paanyt

op, skred, gled og kravlede frem støttet paa Jernpiggen, men stedse i større Fart, i Feber som forfulgt af onde Aander. Isvejen var tilbagelagt, og han var nu midt i Gruskløften, som førte til Dalen; her kjendte han sig saa udmattet, at han snarere faldt end satte sig ned mellem de kantede Stene for at hvile. Medens han sad her, blev han betagen af en forfærdelig Rædsel over sin egen Gjerning; han begyndte næsten at angre. Denne Angst tog Overhaand, og istedetfor at fortsætte, drejede han pludseligt om og arbejdede sig atter opover for at lede efter Revnen og maaske hjælpe den Fremmede. Han havde steget op i henved et Kvarter med denne gode Hensigt, som formelig lettede ham Vejen og lod ham puste friere; . . . men saa vaagnede atter Mindet om Ingrids stærke Bevægelse, dengang hun erfarede Olafs forestaaende Giftermaal. — «Den Mand, som har bedraget Ingrid, skulde jeg hjælpe? Nej, ved Gud, saa dum er jeg da ikke!» mumlede han og standsede paanyt. Tanken paa Ingrid lod atter Hadets og Hævnens Magter faa Overhaand i hans Sjæl, han skammede sig næsten over sin egen Svaghed og satte saa i fuld Fart nedover den samme Vej.

Endnu engang fik Rædsel og Anger over hans egen Gjerning ham til at vende om for om muligt at frelse; men denne Følelse førte ham paanyt kun midtvejs, da blev Fristelsen og Hævnlysten atter for stærk. For anden Gang styrede han nu nedover og vendte sig ikke mer. Han syntes at høre Stemmer og Latter højt oppe bag

sig, og med Overtroens Angst for, hvad der huserte i Ensomheden deroppe mellem Isregionerne, ilte han frem og naaede faldefærdig af Træthed til Bjergets Fod.

John traadte ikke ind i Vejviserens Bolig, men opsøgte kun sin Hest og red hjemover. Hans Krop dinglede paa Dyrets Ryg, hans Øjne havde et vildt Feberudtryk, der kunde have skræmt dem, som mødte ham; men de menneskefomme Ørkener, hvorigjennem han drog tilbage til Hjemmet, udsatte ham hverken for ubelejlige Møder eller nysgjerrige Blikke.

Da Sira Bjarni den følgende Dag sad ved Middagsbordet, var han ligesaa bleg som Datteren, der hele Formiddagen havde gaaet som i en Drømmetilstand og mekaniskt udført sin sædvanlige Husgjerning.

Kun Astride, den gamle Tjenestepige, var som ellers; men da hun saa, hvorledes Herskabet knapt rørte ved Maden, kom ogsaa hun i en ubehagelig, trykket Stemning og lagde Kniv og Gaffel fra sig.

Præsten vilde sige Noget, som brændte ham paa Sjælen; men han havde endnu ikke havt Mod til at komme frem dermed.

«Har Sira været hos Gisle idag?» spurgte Tjenestepigen og gjorde dermed den ønskede Indledning.

Ingrid skvat op og saa' med Spænding paa Faderen.

«Ja, før Middag!» svarede han endnu uvis,

om han allerede burde fortælle, hvad han havde hørt.

«Var John kommen tilbage?» spurgte Ingrid med næsten hviskende Stemme.

«Ja!»

Der kom atter en lang Pause.

«Saa du ham? Talte du med ham?» spurgte hun endelig paanyt.

«Ja, nogle faa Ord. Han følte sig ikke rigtig vel tilpas; han var ganske afkræftet efter Bestigningen af Jøkelen.»

«Bestigningen af Jøkelen?» gjentog Ingrid. «Hvorfor gik han med did? Han plejer jo ikke ellers at være Vejviser didop.»

«Indride havde ikke været hjemme, og saa havde John tilbudt sig; men det er en uhyggelig, en meget uhyggelig Historie.»

«Hændte der da noget ualmindeligt?»

«Ualmindeligt? Aa ja! . . . Aa nej! ikke saa ualmindeligt endda. Desværre kan man jo fortælle om utallige lignende Hændelser deroppe mellem disse farlige Trakter.»

«I Himlens Navn, hvad er det?» spurgte Ingrid greben af en rædsom Anelse.

«Det er vel ligesaa godt, at du faar det at vide først som sidst!» sagde Præsten endelig. «Den Fremmede havde været uforsigtig og bøjet sig for langt frem over en Isspræk̊ke. Touget var løsnet, han var styrtet ned saa dybt, at han ikke mer kunde raabe om Hjælp . . . Det er jo meget sørgeligt; Vorherre se i Naade til hans

syndebetyngte Sjæl! . . . Det er en haard Prøvelse for dig, mit stakkels Barn; men bed Vorherre Jesus om Kraft til at staa det over!»

Ingrid hørte ham ikke mer; hun faldt bevidstløs frem over Bordet.

Astride og Faderen styrtede til, løftede hende op, vædede hendes Tindinger og løste hendes Kjoleliv. Bjarni bar hende i sine stærke Arme hen paa Sengen; men først længe efter kom hun atter til Besindelse.

«Mit stakkels Barn!» mumlede Sira Bjarni, medens to store Taarer trillede ned over hans brune Kinder. «Jeg skal ride efter Doktoren.»

«Nej Far, det behøves ikke!» svarede hun med svag Stemme.

«Jo vist, jo vist, jeg faar ikke Ro, inden jeg faar gjort det!» Han klappede hende gjentagne Gange paa Hoved og Ansigt og gik derefter bort for at udføre sit Forsæt.

Astride skyndte sig tilbage til Kjøkkenet for at tillave en Melsuppe, som hun haabede kunde gjøre Ingrid godt.

Da denne laa alene, stod hun hurtigt op. «Jeg vil efter ham,» hviskede hun, «jeg vil frelse ham, jeg vil kige ned i alle Revner og Sprækker, om det saa skulde vare i Dage og Nætter, jeg vil hjælpe ham op, jeg vil drage bort med ham, aldrig skilles mer!»

Hun listede sig ind i Sovekammeret for at hente sin Hovedbedækning og en lille Vidjekurv; denne fyldtes med Retterne, som endnu stod lidet

rørte paa Bordet i Storstuen. Da Ingrid kom ud paa Tunet, saa hun Faderen ride opover til Gisle. Hun tog et Stangbidsel i Fæstalden og skyndte sig ned igjennem Dalen til det Sted, hvor Præstens Heste gik paa Jagt efter nogle magre Græsstraa. Hun fæstede Bidslet paa et af Dyrene, steg derefter op og red fremover i Retning mod Isbræen.

Da Sira Bjarni kom hjem sammen med Doktoren, ledte han forgjæves efter Datteren, og i sin Angst udmalte han sig de skrækkeligste Muligheder: at hun havde kastet sig i Elven, o. s. v. Heldigvis fik han Besøg af en gammel Kone, som plejede at gaa i Kaffeslabberas omkring mellem Egnens sparsomme Befolkning, og hun fortalte, at hun i Frastand havde set Præstedatteren ride nedover Dalen henimod Skridjøkelen. Baade Lægen og Sira Bjarni kom til samme Slutning, at hun formodentlig havde næret det vanvittige Haab endnu at kunne udrette Noget, og de red begge afsted for at indhente hende.

Da de to Mænd ankom til den lille Gaard under Fjeldsiden, traadte Vejviseren dem imøde og fortalte, at Præstedatteren var kommen ridende paa usadlet Hest og i en saa besynderlig Tilstand, at han strax havde anet, der var noget galt paafærde. Istedetfor at lade hende bestige Jøkelen, havde han lokket hende ind i Huset og med Magt hindret hende fra at komme ud. Han havde netop nu egnet sig ned til Præstegaarden for at fortælle dette.

Da Sira Bjarni og Lægen traadte ind i Stuen,

fandt de Ingrid siddende paa en Træbænk under Vinduet. Hun syntes nu ganske rolig. Hendes Hænder var foldede over Knæet, medens hun holdt Overkroppen i en regelmæssig, vuggende Bevægelse. Hun saa aandsfraværende paa de to Mænd og smilte, som om hun talte med nogen Anden i Stuen.

«Ja,» sagde hun i en lav, mild Tone, «jeg skal følge med derned til det vakkre Land med alle de duftende Blomster og alle de store, skyggefulde Træer. Jeg skal klæde mig i samme Dragt som Landets Kvinder; du skal nok ikke skamme dig ved din islandske Pige; ja, ja, vi skal snart drage over det dejlige, blanke Hav!»

«Ingrid! kom, lad os ride hjem!» sagde Bjarni.

Hun saa forbauset op, som om hun ikke kjendte ham, og begyndte paanyt at gjentage de samme Ord.

Præsten blev ligbleg; Lægen rystede paa Hovedet:

«Sorgen har gjort det,» sagde han. «Men maaske det blot er forbigaaende; hun er saa ung og legemsstærk.»

De tog hende under Armen og førte hende med sig; hun gjorde ingen Modstand, men steg selv op paa Hesten, og smilende som et lykkeligt Barn red hun hjemover efter de to Mænd.

I de følgende Dage kom der ingen Forandring i hendes Tilstand. Hun udførte sin sædvanlige Gjerning i Huset; men i Hviletimerne, naar hun sad foran Rokken, fortalte hun, at hun spandt og

vævede for at gjøre sig istand til Bryllup; Olaf skulde komme for at hente hende; de skulde sejle over det blanke Hav til hans dejlige Fædreland. Det var blevet en fix Ide.

Præsten sørgede, saa han blev bleg og mager. Doktoren rystede blot paa Hovedet; han kjendte intet Lægemiddel; man maatte oppebie, hvad Tiden kunde bringe.

I Almindelighed var Ingrid stille og blid; kun naar John kom til Gaarden, blev hun pludselig oprørt; hun kunde ikke taale at se ham og viste ham en Afsky saa stor, at han for Fremtiden ikke mer turde komme hende for Øje. Af og til udspejdede han i Frastand Præsten, og naar denne fjærnede sig fra Huset, kom John hen for at spørge efter Datterens Befindende. Den unge Bonde var ogsaa bleven tungsindig, menneskesky og bleg; men da baade Slægt og Kjendinger længe havde forstaaet, at Ingrid var ham kjær, undrede man sig aldrig over hans sørgmodige Udtryk.

Saaledes gik den første Tid, og saaledes skulde det endnu længe vedblive at være, inden der kom nogen Forandring.

Nogle Uger efter denne uhyggelige Dag kom Kandidat Berg en Aften ridende ind gjennem den lille, uregelmæssige Forstad af Jord og Tørvhuse, som fører til Reykjavik. Han var fulgt af sin Vejviser, en ung Islænder, der skulde ledsage den Fremmede til det Sted, hvor han skulde overnatte.

Nu red de ind igjennem Hovedstadens smalle Gader med de lave Tæhuse, dels malte i forskjellige Farver, dels tjærede, hvilket gav dem et ligesaa uhyggeligt som ejendommeligt Udseende. De Ridende standsede endelig nederst ved Havnen, Ransel og Telt blev læssede af, og Vejviseren, hvis Far havde kjøbt den Fremmedes Heste, førte disse med sig bort.

Det tarvelige Logis- og Beværtningshus med de hvidmalte Vægge gjorde et noksaa venligt Indtryk, Værtinden, en dansk Matrone, kom selv den Rejsende imøde ude i Gadedøren og ønskede ham velkommen tilbage.

Berg blev vist ind i et simpelt udstyret Værelse og forberedte sig til strax at gaa tilsengs. I Sidekammeret hørtes glade, mandlige Stemmer og Klinken med Glas, og da han spurgte Opvartningspigen, der bragte ham Haandklæde og rent Vand, svarede hun:

»Hvem Herrerne derinde er? Jo, det er to Danske og en Svensk og saa den Herre, med hvem De boede, da De sidst var i Staden.»

«Med hvem jeg boede?» udbrød Berg. «Umuligt!»

«Jo, sandelig!» svarede hun. «De ankom for en Uge siden.»

Berg fik atter Frakken paa sig i en Fart. «Kan jeg komme ind her?» spurgte han og pegte paa Døren, som førte mellem de to Værelser.

«Ja, Nøglen sidder paa denne Side,» sagde hun, «og der staar intet Møbel indenfor.»

Berg drejede Nøglen i Laasen, bankede paa Døren og traadte ind.

Midt i Rummet stod et Bord med en rygende Punchebolle, og omkring denne sad tre unge Skandinaver. En sortskjægget Mand laa tilbagelænet i den hestehaarsbetrukne Sofa ligeoverfor Indgangsdøren; hans Pande var ombundet med et rødt Silketørklæde, som om han var saaret.

«Men hvor i al Verden kommer du dog fra?» udbrød Berg og traadte lige hen imod Sofaen. «Er det virkelig dig, Olaf Falk, lyslevende?»

«Ja, saamænd!» svarede denne, der ligesom de øvrige Tilstedeværende begyndte at le.

«Man fortalte mig hos Sira Bjarni, at du var styrtet ned i en Jøkelrevne, og at man ikke havde hørt dig raabe om Hjælp, saa du formodentlig var bleven ihjelslagen paa Stedet.»

«Fuldt saa galt var det nu ikke!» svarede Olaf. «Men tillad, at jeg forestiller Herrerne!» og han opregnede Selskabets Navne og Titler; de var alle Videnskabsmænd fra de nordiske Universiteter.

«Tag Plads!»

«Et Glas Punch?»

«Ja Tak! jeg afslaar ikke; det skal blive en sand Vederkvægelse efter alt det Svineri, man har maattet nedsvælge derinde i Landet.»

«Skaal, velkommen mellem os!» og man klinkede.

«Jo, ser du, jeg kunde nok raabe; men formodentlig har min Vejviser været lidt tung i Hør-

selen,» sagde Olaf, som ikke havde Lyst til at fortælle om Johns Opførsel. «Imidlertid havde jeg under Faldet faaet en dyb Skramme i Panden, som blødte saa stærkt, at jeg følte det sortne for mine Øjne. Hvor længe jeg opholdt mig dernede, véd jeg ikke rigtig; men da jeg næsten havde opgivet Haabet om at komme op, hørte jeg pludselig menneskelige Stemmer. Jeg raabte saa længe og védholdende som muligt, og mine elskværdige Kolleger havde den Godhed ikke at tabe Taalmodigheden, indtil de opdagede den Sprække, fra hvilken Nødraabet kom. Man hissede et Toug ned, og efter megen Anstrængelse fik jeg tilsidst klavret mig op.»

«Og nu, lad os lykønske Dem i Anledning af Deres Opstandelse til Livet og Befrielsen fra Uhyrets Gab!» foreslog Svensken og hævede Glasset.

Man drak paanyt, og Natten nærmede sig, medens det muntre Selskab endnu sad samlet og meddelte hverandre sine Rejseindtryk og de forskjellige Resultater af sine Forskninger.

Den følgende Morgen afgik det Skib, hvormed Skandinaverne skulde drage tilbage til sine Hjem.

Det var en mørk, regnfuld Septemberdag. Passagererne stod paa Dækket og saa ud over den lille, tarvelige Stad og over Havnen, kun oplivet af nogle faa Handelsjagter. Dampbaaden gled sagte ud over Faxefjord, gjennem de utallige større og mindre Holme, hvor Edderfugleskarerne bygger og bor. Taagen laa som en Hætte nedover det mægtige Esja, hvis Fjeldtoppe ellers, bedækkede af Sne, lysner som i Festskrud. Den herlige, hvid-

gule Sulafugl fløj med brede Vingeslag frem igjennem Luften og stirrede med kloge Øjne ned paa Dækket uden mindste Angst hverken for Damp eller Mennesker.

I Agterenden af Skibet stod Olaf lænet op imod Styrhjulet. Hans Blik stirrede ufravendt paa Land, medens han aandsfraværende rullede en Cigaret mellem Fingrene. Berg nærmede sig og tog Plads paa Jernbænken lige bag ham.

«Du har jo gjort Erobringer deroppe blandt Øens smukke Piger?» begyndte Berg.

«Jeg?» spurgte Olaf ubehageligt berørt.

«Ja, og det en rigtig alvorlig Erobring ogsaa!» vedblev Berg. «Du havde nok ingen Anelse om, at du efterfulgtes af en Snushane som mig!» lo han muntert. «Hvad mon din lille Kjæreste dernede i Kristiania vil sige dertil?»

«Hvortil?» spurgte Olaf i en ærgerlig, næsten barsk Tone.

«Men tag ikke saa paa Vej!» sagde Berg roligt. «Jeg tænkte aldeles ikke paa at fornærme dig, min kjære Ven; kun et uskyldigt Drilleri. Jeg havde jo forresten strax forudsagt dig Følgerne; man ligger ikke under Ilden i Ugevis, uden at opvarmes.»

Olaf vendte sig for at gaa, men kom saa atter tilbage, dreven af Nysgjerrighed efter at høre Noget om Ingrid.

«Du fortalte igaar Aftes, at du var kommen forbi Sira Bjarnis Hus?» sagde han i en roligere Tone og satte sig paa Bænken ved Siden af Berg.

«Ja, jeg kom jo for at spørge efter dig, og saa fik jeg det Eventyr tillivs, som jeg meddelte Eder igaar. Forresten var den godmodige Gamle meget forandret siden vort første Møde. Han var gusten i Ansigtet, og Haaret var ganske hvidt. Han har nok været syg, hvad der formodentlig ogsaa har influeret paa hans Humør; thi han var temmelig grætten og utilgjængelig, ganske en anden Mand.»

«Jasaa, jasaa!» yttrede Olaf og drejede Cigaretten. «Sig mig, saa du Datteren?»

«Nej! Jeg spurgte naturligvis efter den skjønne Ingrid; men man vilde paa ingen Maade tillade mig at gaa ind for at hilse paa hende. Dit Besøg har nok skræmt ham dygtigt, saaledes at han nu vaager over Pigen som over en hemmelig Skat, der ikke skal udsættes for de mandlige Blikkes Profanation.»

«Talte Præsten om hende?» spurgte Olaf atter.

«Nej! Paa mine Spørgsmaal svarede han blot, at hun ikke var ganske frisk, og det var den gamle Tjenestepige, som trakterte mig med Kaffe og Brændevin, medens jeg hvilte ud. Men Vejviseren, som fulgte mig gjennem Grusørkenen, fortalte, at Præstedatteren var bleven rent forhexet af en Fremmed, som havde boet der i Huset, at hun var syg, men hvad Slags Sygdom det vidste han ikke, da han ikke selv var kjendt i Familien. Noget farligt var det vel ikke, ellers havde vel Præsten fortalt det!»

Der kom et sælsomt Udtryk i Olafs Ansigt, hans Tænder klapprede, og den Haand, hvormed han holdt Cigaretten, skalv saa stærkt, at hans Sidemand umuligt kunde undlade at bemærke det.

Berg forstod, at der ogsaa for Olaf laa mer i denne Historie, end han forhen havde troet; men da Vennen Intet anbetroede ham, følte Berg sig saa ilde tilmode, at han foretrak at lade ham ene.

«Har De godt bayersk Øl ombord?» raabte Berg ned til Opvarteren.

«Ja!»

«Bring mig en halv Flaske!» og han slentrede bortover Dækket for at følge efter Tjeneren ned i Salonen.

Olaf stirrede ud over Vandet. Taagen sluttede tæt omkring Islands Fjelde; kun nogle dybere, blaa Farvetoner viste endnu den Retning, hvori Landet laa.

I de følgende Dage formede der sig et Digt i Olafs Sjæl:

Dig, som jeg elsker, dig maatte jeg se
Sørgende staa i din Ungdom saa øde —
Kunde i Bøn jeg omfavne dit Knæ,
Taarer af Blod skulde sone min Brøde!

Svane, som sejled i Morgensols Glød,
Straalende fager du gled over Bølge;
Smerten, som vildt i dit Klageskrig lød,
Evigt med Mindelsers Ve skal mig følge.

Fjeldblomst saa fager og frisk i dit Flor,
Hvi kunde Stormen din Skjønhed ej spare?
Bladene faldt, dengang Uvejret fo'r.
Se, at du synker — og dog maatte fare!

Dig, som jeg elsker, dig maatte jeg se
Sørgende staa i din Ungdom saa øde —
Kunde i Bøn jeg omfavne dit Knæ,
Taarer af Blod skulde sone min Brøde!

TREDJE AFDELING.

I.

Paa Dampskibsbryggen i Kjøbenhavn skiltes de to Venner. Berg skulde videre til Paris, hvor han agtede at opholde sig et Par Maaneder, inden han vendte hjem til Norge for at begynde Udgivelsen af sit Dagblad. Olaf tog ombord paa et andet Dampskib for at fortsætte sin Hjemfart til Norge.

Det var en dejlig Solskinsdag, da Skibet gled op gjennem Kristianiafjorden med de grønklædte Aasrygge paa begge Sider. Alle de smaa Øer, hvor røde Fiskerhytter og lysmalte Sommerboliger tittede frem mellem de mørke Graner og de lyse Birke, Ladegaardsøen med sin Rigdom af Skov og alle de herlige Haver og Parkanlæg, hvor Septemberløvets gule og mørkerøde Blade lysnede mellem Furutræernes dybere Tone, hvor var her skjønt overalt med disse bølgende Linjer og disse skiftende, fint nuancerte Naturfarver!

Baaden dampede videre forbi det ærværdige Akershus med det gamle Taarn og de graahvide Mure, ind mellem de talrige Handelsskibe, hvis Vimpler bar Hilsen fra alle Nationer, og hvor raske

Sømænd under Sang og glad Spøg aflæssede sine forskjellige Varer — hen imod Dampskibenes Række og lagde endelig til foran Toldbodbryggen.

Olaf stod ved Rælingen og saa paa Bryggen, hvor Sjouere og Bybude trængte sig frem for, saasnart som Broen lagdes til Skibet, at kaste sig over sit Bytte: Passagererne; Toldembedsmændene trak sig trevent frem, nogle med Kridtpiber i Munden, andre tyggende Tobak; de havde Tiden for sig, de betaltes jo af Staten; Gadegutterne pilte frem og tilbage i Bugtninger og legte Sisten, medens Andre opraabte Aviser tilsalgs. Yderst paa Bryggen stod en Række Mennesker, som med forskende Blikke og stor Spænding stirrede hen over Dækket for at se, om de skulde opdage Familie eller Venner. Blandt disse Ventende fik Olaf ogsaa Øje paa to elegant klædte Damer i Sørgedragter; det var Fru Bul og Anna. Da de saa Olaf, viftede de med Lommetørklæderne, nikkede og smilte, henrykte over Gjensynet.

Broen lagdes til; Passagererne kunde endelig stige iland, og nu saas Gjensynets Glæde paa utallige Ansigter.

Olaf rakte med Hjærtelighed sin Plejemor og sin Forlovede Haanden.

«Goddag, Goddag, velkommen hjem!»

«Goddag, Mor! Goddag, Anna!»

«Du store Gud, hvad har du dog gjort din Pande?» udbrød Anna, da han løftede Hatten for at hilse.

«Men, min søde Gut, hvad har du dog gjort?» stemte Fru Bul i med.

«Aa, jeg har havt en lidt slem Historie,» svarede han, «I skal faa den paa Hjemturen. Lad mig nu først finde min Ransel og mine Sager.»

Tre eller fire Sjouere omringede ham og skreg omkap for at tilbyde sin Tjeneste; den Ene tog endog fat om hans Arm for at gjøre Anmodningen mere indtrængende. Olaf rystede ham af sig som en Kleg og overlod Bagagen til Fru Buls Tjenestegut, hvorefter de steg ind i en Lejevogn for at kjøre hjem.

Da Olaf sad lige over for disse to Kvinder, hvem han altid havde betragtet som Mor og Søster, og saa deres store Glæde over Gjensynet, følte ogsaa han sig tilfreds og tænkte ikke paa, at han nu skulde spille en anden Rolle som Kjæreste.

Vognen humpede op over den daarlige Brolægning i Raadstugaden med alle de gamle, smudsige Gaarde, dem han kjendte fra Barndommen af, ned gjennem Svartfejerbakken, hvis mørke, halvt forfaldne Udseende svarer saa godt til dens Navn, og ud over den vakkre, frie Karljohansgade.

«Det er dog ganske underligt at komme tilbage, naar man har været i saa aldeles fremmede Forhold og Omgivelser!» yttrede Olaf og sad med en Fornemmelse, som om han var vaagnet af en Drøm, en Drøm, der havde varet i fulde tre Maaneder.

«Ja, fortæl nu Alt,» opfordrede Fru Bul ivrigt, «fortæl nu Alt, hvad du har set.»

«Og om den ulykkelige Hændelse, hvorved du fik Skrammen i Ansigtet!» tilføjede Anna. «Du ser ud som en saaret Kriger, det er virkelig noksaa interessant!»

«Ja, først om Skrammen!» sagde Fru Bul.

Medens Vognen rullede videre op forbi Universitetet, hvorfra en Hoben unge, lystige Studenter stormede ud, opover Tulinløkken og bag Slottet, fortalte Olaf først om, hvorledes han havde gledet og havde vredet sin Fod, saaledes at han i over sex Uger havde maattet opholde sig rolig hos en gjæstevenlig Præst, og dernæst om sit Fald ned i Isrevnen.

«Bevares, hvilke Uheld!» sagde Fruen og rystede paa Hovedet.

«Det var virkelig sørgeligt,» udbrød Anna, «det gjør mig ondt at vide, at du har lidt saa meget. Og vi, som ikke har vidst det mindste om alt dette! Hvor kjedsommeligt med den Slags Rejser, hvorunder man ikke med Sikkerhed kan tilskrive hverandre!»

Olaf nævnte intet om, at denne gjæstfrie Præst havde en Datter.

«Min Tur har saaledes denne Gang ikke bragt mig noget rigt Udbytte,» fortsatte han, «i saa Henseende kan jeg anse den næsten som ugjort.»

«Hvilken Skade!» udbrød Fru Bul, «at du skulde rejse op til dette halvvilde Land blot for

at ligge syg! Skjæbnen er dog ofte aldeles ubegribelig.»

«Skjæbnen er en Gaade, hvis Forstaaelse aldrig løses!» svarede Anna med en filosofisk Mine.

«Fortæl nu om Eder selv! Hvormed har I fordrevet Tiden?» spurgte Olaf.

«Vi har saamænd heller ikke ligget paa Ladsiden,» svarede Fru Bul. «Vi har løbet omkring til Tapetserere, Udstyrshandlere, Hvidevarehandlere, Kogekoner, og hvad erindrer jeg Alt, for at ordne Eders lille Husholdning. Det er ikke gjort paa én Dag at sætte Bo; men det forstaar I Eder jo ikke paa, og derfor er det godt at have en Mama, som kan sørge for alt. Anna har selv syet Navn i Duge, Servietter og Undertøj, det er saamænd en dygtig liden Pige, og saa har hun holdt Domning og indbudt en halv Snes Veninder for at hjælpe til at sy; du kan tro, det gik lystigt til!»

«Ja, der blev ikke syet stort!» sagde Anna.

«Nu nærmer jo Brylluppet sig,» vedblev Moderen; «der er endnu meget at tænke paa.»

«Det er sandt, ja, Brylluppet!» mumlede Olaf.

«Du har maaske ikke tænkt saa meget derpaa som vi?» sagde Anna.

Men Fru Bul gav ham ikke Tid til at svare.

«Hvor disse Videnskabsmænd ligner hverandre!» lo hun muntert. «De gaar i sine egne Tanker og lader sine Kvinder sørge for Alt. Den, som ægter en saadan Mand, maa ogsaa selv halvt indvie sig til Videnskaben, saaledes har jeg maattet

gjøre hele mit Liv. Ja, de ligner alle hverandre! Det er nok godt, at I har Jer Mama til at gifte Eder og tænke paa alt dette Praktiske!»

Endelig kjørte Vognen op gjennem Hægalléen, som hørte til deres eget, hvidmalte Hus, og standsede udenfor Gangdøren.

Den Hjemkomne maatte strax til Middagsbordet, og her vedblev Fru Buls strømmende Veltalenhed. Hun meddelte ham alle Detaljer med Hensyn til Indretningen af «det lille Rede» — i den zoologiske Professors Hus havde hele Familien den Vane at hente Billeder fra Fugleverdenen. — Anna havde selv tegnet Mønstre og bestemt, hvorledes Værelserne skulde møbleres; de maatte først og fremst være stilrene, saaledes at man overalt kunde spore Værtindens kunstneriske Skjøn.

Da Kaffen var drukket, maatte Olaf følge Damerne ned i første Etage, hvor det unge Par skulde bo. Værelserne havde her samme Størrelse og Form som ovenpaa, og Møblerne, der var forskrevne fra Paris, var tildækkede med hvide Lagener. Mor og Datter løftede skiftevis Lærredet, for at den tilkommende Brudgom kunde afgive sin Kjendelse. Havesalen var møblert à la Ludvig XVI, forgyldte Stole og Sofaer med høje Rygge og karmoisinrødt Silkebetræk, forgyldte Spejle med Marmorkonsoller ligesom Borde i samme Smag. I det lille Kammer indenfor var Bohavet i Rokokkostil, og Spisesalen var endelig i udskaaret, raat Træ, norskt Snedkerarbejde; og til Mønstrene i

Buffetdørene ligesom i Stolene havde Anna selv leveret Tegningen.

«Meget smukt! I Sandhed overordentlig vakkert!» svarede Olaf gjentagne Gange; men han havde paa samme Tid en Følelse, som om han bivaanede Udsmykningen til sin egen Begravelsesfest. Hans Tanker svævede uvilkaarligt tilbage til den simple Stue med det fattige Bohave deroppe i den islandske Præstegaard, og medens han vandrede ved Annas Side, saa han uafladelig en Anden som Brud.

«Og nu skal du se en Overraskelse til dig!» sagde Anna og aabnede den inderste Dør. Dette Rum var indrettet ganske som Stuen ovenpaa, hvor Faderen havde arbejdet i de sidste tyve Aar. Alle Fuglene var efter Professorens eget Ønske sendte til Kristiania Universitet; men Glasskabene var flyttede ned, for at Olaf heri kunde lægge sine Mineralier, Planter og Skeletter. Den gamle Gyngestol, Instrumenter, Landkorter, Pibebræt, ja indtil Stok og Støvler var opstillede i samme Orden som ovenpaa.

«Anna tænkte, du vilde like at arbejde saaledes omgiven af Erindringer fra vor kjære Afdøde,» forklarede Fru Bul.

«Ja, ganske vist, det er mig meget kjært!» svarede han.

«Og jeg tænkte, at Papas Aand kunde omsvæve dig her under dine Studier,» tilføjede Anna.

«Det var et kjærligt Hensyn, hvorfor jeg er dig taknemmelig,» svarede Olaf og tog Plads i

Gyngestolen med den graa Pude, hvorimod Professoren saa ofte havde lænet sin Ryg.

«Ak ja,» sagde han og støttede Panden i Haanden, «hvormeget har jeg ikke allerede ham og Eder Alle at være taknemmelig for, hele min Tilværelse, Alt, hvad jeg har lært og set, Alt, Alt!»

«Men, min søde Gut, hvorfor taler du saaledes?» afbrød Fru Bul ham.

«Fy, Olaf, du maa ikke sige noget Saadant!» tilføjede Anna smilende.

Han hørte næppe, hvad de svarede; han havde kun en stærk Fornemmelse, den: at hvad han nys havde ønsket derinde under Vandringen i de andre Værelser, nemlig at han kunde fri sig ud af hele denne Historie og bytte Brud, at et saadant Ønske var en Forsyndelse imod denne hjærtensgode Familie, en Skam, en sort Utaknemmelighed.

Dagen efter gik Olaf selv til Præsten for at bestille Lysning, og tre Uger senere skulde Bryllluppet finde Sted.

I den første Tid efter Forlovelsen havde Anna syntes, at Olaf var mere kold, end hun havde ventet det af en Kjæreste, men tilskrevet dette Sorgen over Faderens Død; nu i disse Uger fik hun ogsaa gjentagne Gange det samme Indtryk. Han var altid opmærksom og hjærtelig; men der var undertiden noget Alvorligt, næsten Sørgmodigt i hans Blik, og naar de sad sammen, var det altid hende, som maatte underholde ham. Anna spurgte Moderen, om ikke ogsaa denne fandt, at der var

nogen Forandring i Olafs Væsen og Udseende; men Fru Bul trøstede hende snart.

«Kjære Barn, det er jo ganske naturligt!» forklarede hun. «Du erindrer, at Olaf gjorde Rejse til Island for at studere; han har jo skrevet paa en Bog om Stene og den Slags Sager, som han har fundet nede i Italien; saavidt jeg véd, var det ogsaa hans Hensigt at tilføje en geologisk, sammenlignende Beskrivelse over Island; men nu har jo disse ulykkelige Fald ganske hindret ham fra at gjøre Studier. Dette er naturligvis et stort Tab, hvorover han ærgrer sig frygteligt; du har ingen Idé om, med hvilken Lidenskab disse Naturforskere elsker sit Fag; . . . jeg forstaar det nok; jeg kjender Symptomerne igjen. Lyd mit Raad, søde Barn, tal aldrig til ham om Islandsfarten, den er et mørkt Punkt, det er denne Skuffelse, som gjør ham mer alvorlig og taus end ellers!»

Anna tvivlede ikke paa, at Moderen havde Ret, og hun fulgte trofast hendes Raad ikke at gjøre Spørgsmaal om denne Olafs Sommerrejse, hvad der jo naturligvis, om end af andre Aarsager, var ham særdeles behageligt og bekvemt.

Bryllupstiden nærmede sig, og med hver Dag blev der mer og mer Bevægelse og Uro i Huset. De Møbler, som endnu manglede, ankom lidt efter lidt; Brudepigerne samlede sig hos Bruden for at høre, om de alle ti skulde være ens klædte? Ja, hvidt, hvidt! Derpaa stemte de Alle, det saa saa rent, saa festligt ud. «Nogle kulørte Dragter vilde gjøre Virkning mellem de andre!» yttrede en Enkelt,

som ikke ejede nogen hvid Kjole, og som derfor gjærne vilde bruge en af lyseblaa Silke for at spare sine Toiletpenge, dem hun erhvervede ved anstrængende Kanevasbroderi. Hun fandt det hvide lidt ensformigt; det passede kun for dem, som havde en klar og fin Hud. Men hun overstemtes af de Øvrige: hvid skulde man være; thi dette var jo almindelig Skik og Brug, og saadanne Hensyn kunde man paa ingen Maade sætte sig ud over! Brudekransen skulde bindes, og dette Arbejde udbad to af de mest intime Veninder sig som en Forrettighed. Kogekoner og Lejetjenere ankom for at faa Besked om Retterne, om Vinsorterne og Betjeningen. Der blev skuret og vasket fra øverst til nederst i hele Huset, indtil Vægge og Vinduer skinnede blanke som Metal. Indbydelserne maatte udsendes; men paa Grund af den dybe Sorg efter Professoren skulde Middagen kun bestaa af de «Allernærmeste», hvad der med tilbørlige Hensyn og Udstrygninger alligevel beløb sig til henved otti Personer.

Endelig oprandt den store Dag. Brudgommen, som efter almindelig Skik idag ikke maatte se Bruden, inden de mødtes i Kirken, sad ene ovenpaa i sit Tagkammer, som han havde beboet fra Barndommen af. Han vilde arbejde, men fik ingen Stilhed og begyndte tilsidst at vandre op og ned paa Gulvet. Han standsede foran Altandøren og saa ud.

Det var en kold og fugtig Oktoberdag; graa, jævne Skyer laa tungt henover Fjorden og Staden

med alle sine smudsige Skorstene; Vejen nedenunder var leret og sølet, Træerne i Haven bladløse, Alléen opfyldt af det bleggule, nedfaldne Løv; de tomme og farveløse Blomsterbed lignede forsømte Gravsteder. Bakkusfiguren midt i Haven lo med sit evige Faunsmil og strakte den matskinnende Broncearm højt ivejret med det skummende Bæger, hvorfra en fin Vandstraale sprang lige op og faldt i Festoner tilbage til Zinkskaalen nedenunder.

Imidlertid var der en ustandselig Kommen og Gaaen i Annas Værelse. Haaropsættersken havde allerede i over en Time været beskjæftiget med hendes rige, kastanjebrune Haar, der skulde krølles og opsættes paa den mest kunstige og paa samme Tid mest klædelige Maade. Moderen fejede ud og ind, optagen baade af sin egen og af Datterens Paaklædning. Havde man endnu ikke bragt Brudekjolen? Du store Gud, hvis den blot ikke kom for sent! Skulde man sende Bud ned til Syersken i Kirkegaden? Nej, der kom den tilsidst! «I hvilken Dødsangst har De ikke sat os, bedste Jomfru!» Den hvide Atlaskeskjole blev prøvet; den var trang under Armene, maatte opsprættes og igjensys. Det var dog heldigt, at man ikke holdt Bryllup mer end en Gang i sit Liv, ellers vilde det virkelig tage altfor meget paa Kræfterne!

Nu hørtes en Vogn udenfor. Anna løb til Vinduet, trak Gardinet tilside og kigede ud. Det var en af hendes Fars gamle Venner, som kom for at hente Olaf, hvem han skulde føre frem til Alteret.

«Barn, se ikke ud! se ikke ud!» raabte Fru Bul; «det bringer Ulykke, om du ser ham, inden I mødes i Kirken!»

Nu blev der en Arbejden, Juvelskrin blev aabnede, Skuffer trukne ud og ind. Brudgommen var allerede rejst; Anna var ræd for at komme for sent.

«Men Brudepigerne er jo endnu ikke komne for at hente dig,» trøstede Fru Bul. «Desuden har det ogsaa et finere Udseende, naar Bruden lader vente en Stund paa sig; man maa aldrig lade, som om man er altfor forhippen paa det!»

Professor Sten, der skulde føre sin Søsterdatter frem, ankom paa samme Tid som de ti Brudepiger, og man kjørte afsted til Kirken. Denne gjorde med sine nøgne Murvægge et koldt og sørgmodigt Indtryk, endskjønt den var fyldt af Mennesker af alle Stænder: Børn, Tjenestepiger, Soldater, Fruer, Frøkner og Studenter; thi Bryllupper er jo en af de faa Anledninger, hvori de bedre Klasser i Kristiania ikke skyr at samles, puffes og skuffes med de lavere for at tilfredsstille sin Nysgjerrighed. Professor Buls tilhørte de mest formuende Familier i Hovedstaden, Mor og Datter havde efter hinanden spillet Roller som Fifdamer, deres Klædedragter havde altid gjort Opsigt paa Karljohansgade, derfor var denne Fest naturligvis en Begivenhed, som satte Sind og Tunger i Bevægelse selv i Huse, hvor de ikke kjendtes personlig.

Præsten B., den ærværdige Olding, som ogsaa havde forrettet Tjenesten ved Professor Buls Be-

gravelse, holdt en smuk og følelsesfuld Tale til Brudeparret Han talte om, at Mand og Kvinde af Gud var skabte til at finde hinanden, om Kjærlighedens Taalmodighed til at bære over med hinandens Svagheder og menneskelige Fejl — og baade Anna og Olaf stod her i dette Øjeblik med det faste Forsæt aldrig at svigte sine Pligter.

Vielsen var forbi, Salmen afsunget, og Brudeparret vandrede Arm i Arm nedover Kirkegulvet under Hvisken og nysgjerrige Blikke fra Tusender af Tilskuere. Brudepigerne skulde to og to vandre lige efter; men Ingen vovede sig først frem; man puffede hverandre: «Gaa du, gaa du!» »Nej, ikke jeg, du kjender hende bedre!» Man rødmede og saa forlegent paa hinanden. Endelig fik En Mod, og nu fulgte de Andre raskt efter; men denne Første havde jo ogsaa som Statsraadsdatter været et helt Aar i Stockholm, altsaa var det rimeligt, at hun var en Smule mere «rutineret».

Imidlertid var Brudeparret allerede naaet helt til Udgangsporten, og Kirketjeneren maatte opbyde al sin Strænghed for at holde tilbage det paatrængende Publikum, som vilde trænge sig frem i Midtgangen og saaledes stænge Vejen for hele Selskabet.

Regnen skyllede nu ned i Strømme, og medens Vognene rullede i en lang Række op gjennem Gaderne, hvor Sølen plaskede omkring Hjulene, hørtes forskjellige Bemærkninger inde mellem de Kjørende.

«Der regner Velsignelse i Brudens Skjød!»

«Ja, der regner Rigdom, siger man.»

«Aa, men Rigdom behøves vel ikke, deraf har hun nok!»

«Brudgommen er sandelig et Lykkebarn, at optages som Søn i en saadan Familie, og saa faa Datteren paa Kjøbet; han har saamænd skudt Papegøjen!»

Da Toget ankom til Huset, skulde man strax gaa tilbords; Damerne maatte blot have Tid til at tage Ydertøjet af.

Blandt Brudepigerne inde i Toiletværelset saas en Del sure Miner; thi En havde tilsmudset sine hvide Atlaskessko, da hun steg ud af Vognen; en Anden havde faaet Søle fra Hjulene paa sin klare Kjole, som var splitterny og syet hos Byens fineste Syjomfru.

Nu begyndte den samme Puffescene; thi Ingen vilde gaa først ind ad Døren til Dagligstuen. Stockholmsfrøkenen var atter den, som med en vis Sikkerhed maatte komme de Andre tilhjælp og anføre Indtrædelsen.

Efter en halv Times Forberedelse var Selskabet samlet, og man gik parvis ind i Spisesalen.

Det lange Bord var prydet med de høje Krystalopsatser, hvis slanke, kalaformede Bægre, fyldte med Blomster og Grønt, udsendte en fin Vellugt. I Midten thronte en kolossal Kransekage i Form af en Bikube, paa hvis Top lyste de tre skandinaviske Flag i Miniaturudgaver af Papir. To store Overflødighedshorn af Marins, fyldte med Sukkertøj i alle Former og Farver, var satte

længre ned paa hver Side af Blomsterne. Fine Krystaller og rigt Sølvtøj glittrede mellem Armstagerne, som bar de utallige Stearinlys. Paa hver Tallerken laa en liden Bog, hvori Retterne fandtes trykte med forgyldte Bogstaver.

Brudeparret satte sig paa Hædersplads midt paa den ene Langside, og Værtinden, som havde Sognepræsten tilbords, ligeoverfor; de øvrige Gjæster omkring.

Professor Stens Søn, Edvard, havde ikke vist sig i sin Tantes Hus efter Olafs Hjemkomst og havde ogsaa idag afslaaet Indbydelsen under Paaskud af, at det vilde forstyrre ham i hans Studier. Han skulde nemlig med det første op til den theologiske Embedsexamen.

I Begyndelsen førtes Samtalerne i en dæmpet Tone, hvorfor Præstens og Professorens høje Stemmer tydeligt hørtes gjennem Salen. De var ogsaa nødte til at udvexle sine Meninger med en lidt skrigende Røst; thi de havde Fru Bul midt imellem sig og maatte altsaa bøje sig frem for at spørge og svare foran hende. Hun selv var altfor optagen af at fyldestgjøre sine Værtindepligter, til at hun skulde have Øre for den alvorlige Samtale ved sin Side.

Sognepræsten, den hvidhaarede Gubbe med de fine Træk og det intelligente, sjælfulde Blik, udtalte sig med Bedrøvelse om den moderne, atheistiske Tidsstrømning, den han fandt burde udestænges fra Fædrelandet ved ikke at omtales hverken i Aviser eller i Bøger.

Professor Sten var af samme Mening og udtalte sig blot med mere Skarphed end Præsten. Enhver offentlig Virksomhed i Statens Tjeneste burde forbydes den Person, som man mistænkte for afvigende Meninger i religiøse Spørgsmaal.

«Den frie Tænkning er en Samfundsgift, som fordærver Sæderne og forvirrer de almindelige Moralprincipер,» sagde han. «Dette aandelige Ukrudt bør rykkes op med Rod, hvorsomhelst det træffes!»

«Ja,» svarede Præsten, «og man bør modstride denne falske Opfatning, som begynder at trænge sig ind, at man kan være en god Borger, en i alle Henseender hæderlig Mand, paa samme Tid som man er Hedning.»

«Kristendomsfornægtelsen er desuden et Tegn paa Uvidenhed istedetfor paa Viden, saaledes som mange af disse Herrer Atheister indbilder sig,» tilføjede Professor Sten; «de største Tænkere er alligevel komne tilbage hertil; husk, hvad den vise Bacon sagde: liden Viden fører bort fra Evangeliet, megen Viden fører tilbage dertil!» og medens han talte, kastede han af og til et Blik over paa Olaf, som om han ønskede, at denne skulde høre deres Ord; men Brudgommen sad med sænkede Øjne, optagen af sine egne Tanker.

Samtalen fortsattes om samme alvorlige Gjenstand; men efterat Suppen var spist, blev de to Theologers Stemmer overdøvede af den Surren, som frembragtes ved, at hele Selskabets Taleorganer kom i stærkere og stærkere Bevægelse.

Nedenfor den vakkre, ærværdige Sognepræst sad en ganske ung Officer med omhyggeligt friseret Hoved og hele Brystet dækket af Ordener. Han havde gjort sig fortjent til disse Udmærkelser ved at foretage en Fornøjelsestur som Adjutant med en fyrstelig Person. Hans Borddame var den forhen nævnte Stockholmsfrøken, en liden lyshaaret, korpulent Blondine med et Par dorske Fiskeøjne. Under sit Ophold i den svenske Hovedstad havde hun deltaget i et Bal paa «Amaranten», hvor hun havde havt den Ære at danse med en Prins, og dette havde efter Tilbagekomsten til Kristiania, hvor hun forhen var optraadt uden synderlig Lykke, pludselig rangeret hende blandt de mest beundrede Fifdamer. Løjtnantens og Frøkenens Underholdning drejede sig udelukkende om fyrstelige Personers Optræden i Balverdenen, og hvad der berørte lignende Forhold. De nærmestsiddende Damer lyttede med Begjærlighed til disse Fehistorier om aristokratiske Sale, funklende Diamanter, rige Festklæder og store Navne og Titler.

Ved Siden af Bruden sad en anden Gjæst, paa hvis Bryst der ogsaa lyste en Kjæde, som bar en Række af Ordener; men denne Mands Fortjenester var af en anden Natur. Det var en af Stadens mægtigste Grosserere, hvis pekuniære Stilling skaffede ham en Plads med i alle offentlige Samlag og kommunale Anliggender. Han havde kjøbt sine Dekorationer ved betydelige Gaver til offentlige Velgjørenhedsanstalter, hvilke Gaver forresten ellers ogsaa havde indbragt ham Hæder;

thi han havde altid sørget omhyggeligt for, at Giverens Navn blev kjendt ved Lovprisninger i Aviserne.

Grossereren var en svær, rødkindet Mand med graat Kindskjæg og Øjne, som lyste af Velvære og Livsglæde. Han talte ivrigt dels med Bruden, dels med en Herre længre nede, en ung Student, som netop var hjemkommen efter nogle Maaneders Rejse i Udlandet. Samtalen drejede sig om Kunst, Studenten udtalte sig med en sagkyndig Mands bestemte og paa alvorlige Studier grundede Mening om Skulptur, Maleri og Alt, hvad man ønskede; han havde jo ogsaa været en hel Maaned i Rom, samme Tid i Paris og Berlin, skulde han saa ikke være moden til at afgive sine Domme? Han udtrykte sig med høj Stemme for at høres af Omgivelserne, Grossereren ligeledes, medens Bruden talte i en mere dæmpet Tone.

Længre nede ved Bordet sad to af Professor Buls Universitetskolleger. Den Ene havde i Aandsfraværelse sat sig ved sin Dames højre Haand og overladt hende til hende selv, medens han fordybede sig i en lang Samtale med sin Sidemand om videnskabelige Spørgsmaal. Her diskutertes om ejendommelige Yttringer af Nervesvaghed og om de Fødevarer, som beskytter imod eller bevirker Blødhed i den menneskelige Hjerne.

Begges Haar var graanet i Videnskabens Haller; men alligevel prydede kun et enkelt rødt Baand den Enes Knaphul; Begge overstraaltes de af

Glansen fra den unge Løjtnants og fra Grossererens brede, farverige Bryst.

Et halvt Dusin Tjenere med hvide Halstørklæder fløj ud og ind, drog Tallerkenerne tilside i samme Nu, som hver Gjæst havde stukket den sidste Bid i Munden, og skjænkede uafladeligt i Glassene. Her var en kvalm Atmosfære, Varme fra de menneskelige Lunger, Duft af Blomster og krydrende Lugt fra alle de vexlende Retter. Der blev drukket en Mængde forskjellige Vine i store Kvantiteter, hvorved Livligheden steg, medens Ansigterne rødmede stærkere, og Øjnene fik en forhøjet Glans.

Brudgommen holdt en kort, hjærtelig Tale, hvori han takkede for Alt helt fra Barndommen af og lovede at sætte det som en af sine skjønneste Livsopgaver at gjøre Anna lykkelig.

Fru Bul græd af Rørelse.

«O, hvor han taler dejligt! Hvor smuk han er med det blege Ansigt og de store, mørke Øjne!» mumlede de unge Piger. «Arret over Panden gjør ham endnu mere interessant.»

«Han har saamænd fanget den gyldne Fugl,» hviskede nogle praktiske Husmødre; «han har nok Grund til at takke!»

«Han er stø og aandfuld; det er sikkert en Fremtidsmand!» yttrede flere af Mændene.

Anna blev stærkt bevæget over Olafs smukke Tale; nu var han fuldkommen, som hun vilde have ham, og hun følte sig usigelig lykkelig.

Maaltidet varede i fire Timer, og da Spisningen ophørte, var den egentlige Hovedakt udspillet, hvorfor Gjæsterne snart efter tog Afsked.

Værtinden stod endnu med Taarer i Øjnene og trykkede de Bortgaaendes Hænder; hun havde et venligt Ord til Alle. Endelig var Huset tomt, og Anna og Olaf sad ene tilbage hos Moderen, som nu først rigtig kunde lykønske sine to Børn, der fra idag af var Mand og Hustru.

II.

En Maaned var hengaaet. Alle Paarørende og Fremmede var enige om, at det nygifte Par straalte af Lykke, hvad der jo forresten var ganske naturligt.

Anna følte sig ogsaa ubeskrivelig glad. Hun var nu bleven vant til Olafs Væsen og fandt, at han igrunden saaledes var meget mandigere, end om han den hele Dag vilde have klynket og sværmet som en Turteldue. Han behandlede hende stedse med en vis godmodig Eftergivenhed og lod hende faa sin Vilje i Alt, hvad hun ønskede. Naar han kom ind til Maaltiderne træt efter sit Arbejde, var hans unge Hustru altid smilende og munter. Hendes store, brune Øjne havde faaet en varmere Glans, den fint rødmende Kind var bleven fyldigere, Perlerækken indenfor den lille Mund skin-

nede endnu mer end forhen. Hendes kastanjebrune, bølgende Haarfylde syntes smukkere end nogensinde. Medens Olaf spiste, fortalte hun ham Nyheder fra Byen; enten havde hun selv gjort Visiter eller ogsaa modtaget Fremmede, og saaledes havde hun hørt om nye Forlovelser, om Balhistorier, om Billeder udstillede i Kunstforeningen, om Stridigheder mellem Skuespillerne og Theaterdirektionen, Dødsfald, Sygdomme, om Veninder, som idag havde fejet ned over Østregade i nye, moderne Kjoler o. s. v. o. s. v. Olaf gjorde af og til et Spørgsmaal, nikkede, smilte og lod hende snakke videre lig en vakker, evigtsyngende Kanariefugl. Efter Middagen flyttede de ind i det lille Kabinet, opvarmet af en knittrende Ild i Ovnen og møbleret i Rokokostil med mørke Farver paa Møblerne og tilsvarende Væggetapet. Her satte Anna sig i Hjørnet henne ved Vinduet; med de fine, smaa Fingre rullede hun en Cigaret og stak den i hans Mund. Derefter forelæste hun Dagens Aviser og diskuterte tilsidst de Spørgsmaal, som heri bragtes paa Bane: Politik, Kunst, Ulykkestilfælde og Forbrydelser. Naar Olaf havde drukket Kaffe og hvilt en Times Tid, gik han atter gjennem Havesalen ind i sit Studérkammer, det yderste Hjørneværelse, som han ikke forlod før henimod Aften.

Tiden faldt aldrig lang for den unge Kone; hun ordnede sit Hus, det vil sige, hun rørte lidt ved Stole og Borde, lagde Avisbunkerne tilrette, flyttede sin Rigdom af smaa Portrætbyster og Nipsgjenstande fra den ene Opsats til den anden og

gav nogle Ordrer til Tjenestepigerne. Det vanskeligere Husbestyr, Bestemmelsen af Middagsmad og Paasyn af Indkjøb i rette Tid, overlodes til Fru Buls Omsorg. Medens Anna sang og spillede for at være færdig til sin Musiklærerinde, læste æsthetiske Afhandlinger og Romaner, huserte hendes Mor ude i Kjøkkenet.

Fru Bul, som stedse havde hørt til den Klasse Mennesker, der faar Tid til Alt, hvad de vil have Tid til, havde aldrig ladet sine talrige Visiter og Selskaber hindre hende fra at varetage sin Husholdning. Hun paatog sig ogsaa nu uden nogensomhelst Vanskelighed Overopsynet over Datterens Hus og trippede let som en syttenaarig Pige op og ned ad Trapperne for at vaage over, at Alt gik punktligt for sig.

Hver Torsdag var Fru Bul Gjæst hos sine Børn, medens disse altid tilbragte Søndagen ovenpaa hos hende. Inden Middag gik Familien da regelmæssigt en Spadseretur udover Drammensvejen, det moderne Samlingssted for det højere Selskab, hvor man hilste hvertandet Minut til Forbigaaende, Ridende og Kjørende, hvor Damer i Pariserstøvler trippede frem gjennem Søle og halvtopblødt Sne, smilende til Veninder og kurtiserende Kavallerer. Og naar Olaf vandrede her frem og tilbage med Svigermoderen under Armen og Anna paa den anden Side, hørtes den almindelige Bemærkning mellem de Forbigaaende og mellem dem, som indpakkede i Pelsværk strøg pilsnart forbi i sine Slæder, trukne af skummende Heste:

«Betragt de Nygifte, hvor de ser lykkelige ud! Hvilken pen Familie!»

Olaf, var ogsaa han fuldkommen lykkelig?

Den unge Ægtemand kjendte en Slags Tilfredshed, som forresten snarere var Følgen af sjælelig Bedøvelse end Frugten af de nye Forhold. Han arbejdede fra Morgen til Aften paa et stort Værk, som skulde omhandle Italiens geologiske Alder; Trykningen heraf var allerede begyndt, og inden han afsendte hvert Ark, gjennemgik og forandrede han atter og atter for at faa det saa korrekt i Indhold og saa fuldkomment i Stil som muligt. Fordybet heri glemte han ganske sin egen Person, og naar han derefter traadte ind til Anna, gjorde denne, som forhen nævnt, Alt for at holde ham stadigt i Aande, saaledes at han ikke fik nogen Anledning til Grublerier over Fortiden.

Men om Natten kunde han undertiden drømme, at han laa mellem Edderdun deroppe i den brædde-klædte Stue med det lille Vindu højt oppe under Taget, med den rødmalte Kiste, Trækrakken og det firkantede Bord. Da saa han den blonde, islandske Pige med de plastiske Former og med de store, alvorlige Øjne hvilende paa ham med et Udtryk af Bebrejdelse og Sorg. Han vaagnede med et pludseligt Ildebefindende, med en Følelse som Sting i Hjærtet; i Almindelighed søvnede han ikke mere den Nat, men arbejdede endnu ivrigere Dagen efter.

Da Berg kom hjem fra Udlandet, gjaldt et af hans første Besøg Olaf.

I Bergs Ydre var der foregaaet en paafaldende Forandring: det lange, lurvede Haar var afklippet ligesom det røde Skjæg, hvortil han endog syntes at bruge Kam og duftende Essenser. Hans Støvler var blankpudsede, Benklæderne, som altid havde rakt op til Anklerne, sluttede nu omkring Foden, hans sorte Frakke sad efter Figuren og var uden Pletter. Det syntes, som om han i Paris havde gjort den Opdagelse, at Skjønhedens Dyrkere, Kunstnere og Skribenter viste Smag ogsaa i Tilstelningen af sit eget Ydre, og at selv de største Aander ikke ansaa det for under sin Værdighed at vaske sig legemligt rene og se ud som civiliserte Mennesker. Berg var endnu livligere end forhen, hans Tale skummede af høje Fraser og vedvarende Begejstring. Tilfældige Omstændigheder havde givet ham Anledning til at gjøre Bekjendtskab med nogle udenlandske Korrespondenter og franske Journalister, i hvis Selskab han havde søgt den literære Verdens Kafféer og Spisebeværtninger; her havde han solet sin Aand i det XIXde Aarhundredes store Tanker og lysende Idéer. «I Paris,» udbrød han, «dette Civilisationens bankende Hjærte, Udgangspunktet for alle Tidens aandelige Strømninger, var Ingen ræd for at tale og skrive frit ud sine Anskuelser, derfor tog Oplysningen ogsaa her Kjæmpeskridt fremad. I Norge gik alt i den gamle Slendrian, Pressen var ligesaa fejg og spidsborgerlig som Publikum, mellem hvilket man sjelden hørte Nogen i Længden paastaa en Mening, som ikke havde faaet Indpas hos Omgivelserne.» Berg

vilde nu i Januar Maaned begynde Udgivelsen af et Blad, hvis Motto skulde være: «Frit tør vi tænke, frit tør vi tale, frit tør vi virke til Norriges Held!»

Olaf smilte lidt over denne theatralske Opblæsthed; men han tvivlede intet Øjeblik paa, at hvad der bevægede Vennen, blot var en stor Kjærlighed til Sandheden. Under deres Ophold paa Island havde Olaf lovet af og til at levere et Bidrag til Avisen; men han var nu altfor optagen af sin egen Bog til strax at kunne opfylde sit Løfte. Berg trængte imidlertid ind paa ham; der krævedes noget Interessant som Lokkemad netop i de første Nummere; Olaf ejede maaske nogle Dagbogsoptegnelser? For at føje Vennen oplukkede Olaf en af Skrivebordsskufferne og begyndte at lede mellem sine gamle Papirer.

«Se her en Bog,» sagde han, «hvori jeg af og til har nedskrevet nogle af mine Rejseindtryk samt Tanker om religiøse og videnskabelige Spørgsmaal. De ere satte mellem hverandre uden Orden, efter som de i Øjeblikket har beskjæftiget mig. Stop din Pibe, sæt dig og blad igjennem! Finder du noget, som kan tjene til Avisføde, saa overlader jeg dig det med Fornøjelse.»

«Tak, Tak!» svarede Berg og stoppede en af Olafs Piber. «Jeg føler mig overbevist om, at hvad en Mand som du har umaget sig med at nedskrive, vil ogsaa være læseværdigt for Andre!» og medens Olaf tog Plads i Gyngestolen for at vedblive at rette Korrekturen til sin Bog, hvori han var bleven

afbrudt ved Bergs Ankomst, fordybede denne Sidste sig i Dagbogens Indhold.

Her fandtes Beskrivelser over vulkanske Udbrud i Italien, over Opgravninger i Pompeji, over zoologiske Museers Mærkværdigheder, og endelig kom der nogle korte Bemærkninger over den kristne Religionslære, hvilke Berg læste to Gange om igjen:

«Saafremt der skulde existere en personlig Tilværelse i en Salighedstilstand efter dette jordiske Liv, hvem skal saa faa Del deri? Kun de, som tror paa Kristus?

Paa enkelte Øer omkring Australien har man fundet Væsner, der efter sin Benbygning tilhører den menneskelige Race, men som med Undtagelse heraf Intet har tilfælles med Mennesket. Deres Legemer er lodne, deres Mund og Underansigter stærkt udviklede som hos Buldoggen, deres Negle paa Hænder og Fødder lange som Kløer; de klattrer i Træerne, ernærer sig af Urter og Rødder, lever ikke i andet Slags Samfund end Aberne, idet de stærkeste kujonerer de Andre og anfører under de store Svømninger over Floderne. Ligesom Aben har de alle menneskelige Laster og gjør sig kun forstaaelige for hverandre ved Hyl og Skrigen. Disse Væsner med menneskelige Legemer, men som ellers i alle Henseender staar nærmere Dyret end det civiliserte Menneske, har disse Væsner et moralskt Ansvar? Eller er det blot retfærdigt at tænke, at de skulde have noget Ansvar?

Lad os stige højere op! Fetischtilbederen, der

lever i Ørkener og Skove, æder Mennesker, og som fra Barndommen af har lært at sætte sin Ære i at dræbe sine Fjender og hævne sine Venner, skal han dømmes efter de kristne Love, der stempler Hævn og Mord som Dødssynder? — Vilde det være retfærdigt at dømme ham derefter?

I Asien findes en Lære, som tæller Millioner og Millioner af Tilhængere, og hvorefter den højeste Lykke bestaar i, at man skal opløses til Intet. Men for at gjøre sig værdig til denne Fremtid i Ikketilværelse, maa man føre et dydigt Liv, hvilken Dyd imidlertid er en anden end Evangeliets, idet f. Ex. Flerkoneri er tilladt. Denne Sekt udsender ogsaa Missionærer, hvis skjønneste Belønning for deres personlige Opoffringer og legemlige Spægelser bestaar i at dræbes af Hedningerne, for at de saaledes kan gaa over i fuldstændig Ikketilværelse. Naar nu et saadant Menneske, der efter sin Slægts og sit Lands antagne Trosprinciper har levet i fuldkommen Hellighed, naar det nu dør med Haabet paa evig Forsvinden, skal han da vaagne paanyt og dømmes efter de for ham i Livet fuldkommen fremmede, kristne Moralbud? Vilde dette være retfærdigt?

De Kristne svarer, at man ikke tør tillade sig at drøfte disse Tilværelsens Mysterier; en let Undskyldning overalt, hvor man staar Ansigt til Ansigt med de store Spørgsmaal, og hvormed man dysser sig selv og Andre i Søvn istedetfor at offre sin Tid til Stræben efter Gaadernes Løsning.

Der findes næppe nogen absolut Sandhed; alle

religiøse og moralske Begreber afhænger af Racernes Udvikling og den personlige Grad af Dannelse. Der findes kun en sand Tro: Overbevisningens! Enhver, der lever efter sin Overbevisning, er agtværdig og lykkelig; blot de Ligegyldige og de Intolerante er hverken fuldt lykkelige eller agtværdige!» o. s. v.

Berg tog en Blyant og indcirklede disse Strøbemærkninger.

«Dette er Noget, som smager af tvangløs Tænken!» mumlede han. «Enhver Opposition imod de gjængse Anskuelser gjør i vort Land Virkning som Ild i Krudt. Det er netop noget Saadant, jeg maa have for at henlede Opmærksomheden paa det nye Blad og skaffe mig Abonnenter!»

Han fortsatte atter Læsningen, idet han gottede sig som over et rigt Fund; denne Bog var en sand Guldgrube. Her kom en lang Afhandling om hele Naturens store Slægtforhold. Olaf, som selv havde beskjæftiget sig med zoologiske Granskninger, bifaldt de Darwinske Theorier om den gradvise Stigen og Overgang fra Plante til Dyr og fra Dyr til Menneske. Her blev Læserens Glæde saa stor, at den ikke længre kunde styres. Han sprang op fra Stolen og svang Bogen højt over sit Hoved:

«Bravo! fundet, fundet!» udbrød han. «Dette skal gjøre Effekt mellem alle vore aandelige Efternølere, paa hvis Hoved der allerede skyder Aarhundreders Mos!»

Olaf saa forbauset op og lagde Pennen tilside.

«Jeg havde ingen Idé om, at der blandt mine Optegnelser fandtes Sager, som kunde begejstre dig i den Grad,» sagde han. «Hvad er det?»

«Det er dine Tanker om det store Naturslægtskab!» svarede Berg. «Du overlader mig det, ikke sandt? Det er fortrinlig egnet til at pryde det første Nummer af mit Blad, som derved strax faar et upartiskt og fordomsfrit videnskabeligt Standpunkt.»

«Med Fornøjelse!» svarede Olaf. «Kun maa jeg efterse Stilen, for at det kan fremkomme i en nogenlunde anstændig Form.»

Berg rystede hans Haand og takkede med overstrømmende Veltalenhed. Olaf havde vist ham en sand Venskabstjeneste.

Kort Tid efter udkom Olafs geologiske Værk, som strax vakte Opsigt inden den lærde Verden. Alle de tre skandinaviske Riger modtog det med enstemmig Ros paa Grund af dets rige Indhold, de nye Synsmaader og den fuldendte Form, hvori de fremførtes.

Olaf følte sig stærkt oplivet ved dette Held, og hans Svigermor ligesom Anna var næsten endnu mer stolte og lykkelige end han selv. I Anledning heraf skulde det unge Par holde en Middag, hvortil der var indbudt nogle faa yngre Videnskabsmænd samt Kandidat Berg. Denne besøgte nu Olaf flere Gange om Ugen og tilbragte ofte sine Aftener i lun Passiar med Familien. Han havde selv fortalt sin Ven, hvorledes han engang paa et Studenterbal i Festens ungdommelige Jubel havde ladet sig henrive af Øjeblikkets Stemning

til at yttre sin Beundring for Anna paa en saa ligefrem Maade, at hun var gaaet fra ham ind i et andet Rum. Men da han selv ikke havde tillagt det Hele nogen Betydning, antog han, at det Samme var Tilfælde med hende. Da Olaf gjentog dette til sin Kone, svarede denne, at Berg formodentlig havde været lidt omtaaget, og det generte hende derfor slet ikke at modtage ham i sit Hjem. Berg var altsaa «Husven», som baade Vært og Værtinde behandlede uden Formaliteter. Som saadan bød han ogsaa idag Fruen Armen for at føre hende tilbords, medens de øvrige Herrer fulgte efter. Anna tog Plads ved den øverste Ende af det aflange Bord, og Olaf nederst ligeoverfor Værtinden.

Her var hverken sparet paa god Mad eller Vin, hvorfor Maaltidet varede længe. Samtalen drejede sig i Begyndelsen om de forskjellige Husgeraad i Stenalderen, og endskjønt Anna aldrig var ængstelig for at diskutere om de alvorligste Sager, laa dog disse Spørgsmaal ganske udenfor hendes Interesser og Viden, hvorfor hun flere Gange sad taus.

Fire mægtige Sølvarmstager prydede Bordet; men Skumringen var endnu ikke stærk, og Værtsfolket ligesom Gjæsterne foretrak at sidde saa længe som muligt ved Dagslys. Berg holdt en lang, blomstersmykket Tale til de Nygifte, hvorefter der fulgte flere til Værten alene og til adskillige af de øvrige Gjæster. En tung Duft af Suppe, Steg, fede Saucer, Blomster og Vin blandede sig med

Kuldampen fra Ovnen og gjorde lidt efter lidt Atmosfæren en Smule trykkende. Men Selskabet var i en altfor livlig Bevægelse til at agte synderligt herpaa. Man var allerede ved Desserten.

«Maa jeg skjænke til Fruen?» spurgte Berg.

«Ja, Tak!»

Han fyldte sin Borddames Glas.

«Man siger, at den ædle Druesaft befordrer Intelligensens Virksomhed; men,» tilføjede han leende, «det er ikke hermed min Mening, at Fruen behøver noget saadant Oplivelsesmiddel; Deres Aandskilder sprudler stedse med lige Fylde og Friskhed!»

Anna smilte.

«Det er ikke forgjæves, De har besøgt Paris!» svarede hun blot.

«Jeg haaber det.»

«Men fortæl mig lidt mer om Deres Rejser!» bad hun; «eller snarere noget om Eders Besøg i Island!» tilføjede hun med en vis Iver; thi hun havde endnu strængt overholdt ikke at gjøre Olaf noget Spørgsmaal om denne Rejse. Nu sad han langt borte, fuldt optagen af en anden Samtale, og hun kunde derfor uforstyrret underholde sig med Berg.

«Deres Mand har visselig fortalt Dem saa meget herom, at jeg næppe vil kunne berette noget Nyt,» svarede han.

«Nej, af min Mand har jeg Intet hørt!» oplyste hun.

«Det var besynderligt!»

«Ikke saa besynderligt endda; thi da jeg forstaar, at denne Fart har bragt ham en stor Skuffelse paa Grund af Benbruddet, som holdt ham saa længe tilsengs, vil jeg aldrig minde ham om denne Tid.»

«Det er meget smukt, meget hensynsfuldt!» udbrød Berg. «Saaledes ser Kvindens Finfølelse altid dybere end Mandens Viden!» og med stor Lethed begyndte han nu at fortælle om lysende Isbræer, Lavamarker, hvide Fuglebjerge, skummende Fosser, og hvad han ellers kunde have set af Naturejendommeligheder, Klædedragter og Husliv.

«Er Befolkningen behagelig og smuk?» spurgte hun.

«Ja, Mændene er stærke og ærlige!» svarede han. «De har endnu beholdt meget af Grundtypen hos vore Forfædre, fra hvem de jo nedstammer. Med Hensyn til Kvindernes Skjønhed? ja, derom har vel Deres Mand i det mindste fortalt Dem?» spurgte han spøgende og med et lidt eget Øjekast.

Hun mærkede dette og blev nysgjerrig.

«Hvorfor skulde han netop have dvælet ved Kvinderne?» sagde hun.

«Aa, jeg tænkte, han havde havt god Anledning til at studere dem i sin Plejerske, den dejlige Præstedatter. Den stakkels vilde Svane, hun synger nok nu en Klagesang, som ikke kan naa over Havet! . . . hvad der jo forresten er meget heldigt. Skade, at hun var saa uformuende, at umuligt . . . .» men han holdt pludseligt inde.

«Hvad mener De dermed?» spurgte Anna med fornyet Iver. «Havde Præsten, hos hvem Olaf laa syg, en saa ualmindelig smuk Datter? Af hvilken Grund var hun ulykkelig?»

«Aa, bedste Frue,» sagde Berg undvigende, men med et smilende Skuldertræk, «jeg mærker, at Deres Mand bogstavelig talt Intet har fortalt Dem, og jeg vil langtfra røbe, hvad han formodentlig ønsker ikke skal omtales! Men De maa virkelig undskylde; jeg troede, I ingen Hemmeligheder havde for hinanden, saaledes som De jo forleden Dag selv fortalte mig.»

Anna var med Et kommen i en stærk Bevægelse. Hvorfor havde Olaf aldrig fortalt hende om Bekjendtskabet med en Islænderinde, der skulde være saa skjøn? og hvorfor syntes Berg at ville antyde, at Olafs Bortrejse og Islænderindens Sorg stod i Forbindelse med hinanden?

Hun vilde ikke nedlade sig til at gjøre sin Bordkavaller flere Spørgsmaal, der kunde give ham Anledning til at tro, at hun var urolig; men han mærkede alligevel en Forandring i hendes Væsen, der pludselig var bleven ganske febrilskt.

«Her er jo næsten mørkt!» udbrød hun og raabte paa Tjenestepigen for at tænde Lys, hvorpaa Værten gjorde den Bemærkning, at Maaltidet jo syntes at være forbi, og han foreslog heller, at man rejste sig fra Bordet.

Selskabet drak endnu engang og gik derefter ind i Olafs Studérværelse for at røge Cigarer og drikke Kaffe. Den glade Kreds sad endnu samlet

i flere Timer, hvorefter man i sluttet Følge begav sig ud for at høre en Forelæsning.

Efterat Værtinden havde sagt Farvel til sine Gjæster, og Døren var lukket efter dem, gik hun ind i det lille Kabinet med de mørkebrune Møbler, hvor der endnu ikke var tændt Lys. Fra Vinduet skimtede det lidt; men forresten var der udenfor ikke stort klarere end inde i Rummet. Kakkelovnsvarmen havde optøet Islaget paa Vinduerne, og hun saa Selskabet lig vage Skygger sværve nedover den bladløse Allé og hørte deres glade Stemmer hendø i det Fjærne. Havens Jordbund var dækket af en Masse blød, graahvid Sne, alle Træer nøgne; Uranienborgskovens dunkle Gran og Furu stod som en sort Mur længst nede, og kun nogle oplyste Vinduer i de spredte Huse paa Hægdehougen blinkede i Vinteraftenens Mørke.

Anna blev siddende længe uden at tænde Lampen. Tanker og Følelser kogte i hendes Hoved og Bryst. Bergs Hentydning til Islænderinden stod atter og atter for hende, og nu fandt hun det ogsaa paafaldende mistænkeligt, at Olaf aldrig havde fortalt noget om sit Ophold paa Island og om Forholdene i det Hus, hvor han havde ligget syg. Selv om han havde maattet rejse derfra uden Resultater, var det dog latterligt, at han ikke skulde kunne tale herom til sin egen Hustru; denne kvindagtige Følsomhed overfor en Modgang, hvori hverken han selv eller noget andet Menneske var Skyld, lignede ham slet ikke. Og hvorfor var der en saadan egen Betoning i Bergs Ord, et saa-

dant drillende Udtryk i hans grønne Øjne og omkring hans opsvulmede, glinsende Læber, da han talte om «den vilde islandske Fugl,» om «Svanens Klagesang», som ikke kunde naa over Havet? Der laa Noget til Grund for dette. Olaf havde oplevet noget deroppe sammen med denne «dejlige Præstedatter»; hun følte, at det maatte være saa, og der gik en feberagtig Skjælven igjennem hele hendes fine Legeme. Nu gjennemgik hun paanyt hele sit Forhold til Olaf, og endskjønt hun i den første Tid af deres Ægteskab havde følt sig fuldt ud lykkelig, saa fandt hun dog nu, at der manglede Noget, Noget, som hun ikke kunde beskrive. Han var hensynsfuld og opmærksom indtil de mindste Ubetydeligheder; men i hans Godmodighed laa der mere af en Brors beskyttende Velvilje overfor en yngre Søster end en forelsket Ægtefælles beundrende Hyldest. Hun havde tidligt havt sine Meninger om den Slags Forhold; i Poesier og Romaner havde hun altid læst, at en sand Følelse sætter vedkommende Person i en selvforglemmende, beruset Henrykkelsestilstand. Olaf derimod havde aldrig i hendes Nærhed tabt sit harmoniske Væsen; hans mørke Øjne var altid lige tænkende og alvorlige, hans brede, kraftige Læber aabnede sig altid med samme rolige Bevægelse eller samme fine, kloge Smil. Naar han kom og gik, var hans stærktbyggede Legeme altid i samme Ligevægt.

Anna havde af Naturen et meget reflekterende Hoved; hun drejede og vendte sine Tanker og Slutninger paa den ene og den anden Side, inden

hun blev færdig; og da hun nu endelig var ude med sine Reflektioner, var Resultatet i høj Grad mistrøstende. Hun rejste sig op, holdt begge de hvide Hænder knugede imod den brændende Pande og begyndte at vandre frem og tilbage paa Gulvet. Ved hver mindste Lyd standsede hun; hun troede at høre ham udenfor i Alléen og inde i Trappeopgangen. Men nej, det var ikke ham! Hvor hun ønskede at have ham for sig i denne Stund; hun vilde spørge ham om Alt, hun vilde vide Alt, nu strax!

Men han kom ikke endnu; han havde jo sagt, at han vendte hjem sent, og at hun ikke maatte opsætte at drikke The til den sædvanlige Tid. Men det var hende ganske umuligt at sætte sig tilbords i denne feberagtige Tilstand; hun lænede sig nogle Gange tilbage i Sofaen, udmattet som efter en hel Nats Vaagen, og begyndte derefter atter sin Vandring frem og tilbage i Rummet.

III.

Klokken slog ti paa det store Uhr inde i Havesalen, da Anna atter syntes at høre Skridt udenfor paa den kramme Sne. Denne Gang var det endelig ham. Hun hørte ham lukke sig ind i Entréen, hvor han satte Galocher og Stok fra sig. Et Sekund efter traadte han ind i Havesalen.

«Anna!» raabte han derinde.

Hun gik hen til Døren mellem de to Værelser og blev staaende paa Tærskelen.

«Godaften, Godaften!» sagde han i en oprømt Tone og gned sine Hænder for at varme dem. «Det er koldt ude iaften.»

«Ja, jeg ser, Vinduerne er tilfrosne!» svarede hun.

«Du sidder endnu i Mørke?»

«Ja; men jeg skal strax lade Pigen tænde Lys.»

Hun ringte og befalede Pigen at tænde Lampen. Da dette var gjort, satte Olaf sig i Sofaen og aabnede et Brev, som han havde modtaget ved sin Hjemkomst. Han strakte Benene langt ud og hvilte Hovedet tilbage imod Væggen, medens han læste.

Hun tog Plads paa en Stol ligeoverfor og saa ufravendt paa ham. Hvor hans Ansigt smilte! Hun havde aldrig set ham med et saa muntert Udtryk, selv ikke paa deres Bryllupsdag.

«Det var fra min Forlægger,» sagde han og foldede atter Brevet sammen.

«Hvilket usigeligt Velvære man føler efter endt Arbejde!» tilføjede han strax efter, «og hvilken Glæde, naar det Værk, der kostede megen Anstrængelse, modtages med Velvilje. Naar Ens Medmennesker indrømmer, at man allerede har udrettet en Del, da giver det altid Opmuntring til med fornyede Kræfter at stræbe efter Udrettelsen af noget mere!» Han var fuldt optagen af sin

Bog, for hvilken han den hele Aften havde modtaget smigrende Lykønskninger.

«Jeg vilde gjerne tale med dig om Noget,» begyndte Anna.

«Med Fornøjelse!» svarede han, og da han saa paa hende, blev han ikke lidet forbauset over at se Spor af Taarer i de brune, varme Øjne og en gjennemsigtig, sygelig Bleghed udbredt over hele hendes Ansigt.

Han stod op og satte sig i en Lænestol ved hendes Side.

«Du er da vel ikke syg, lille Anna?» spurgte han uroligt og tog hendes hvide Haand fast i sin.

«Nej,» svarede hun, «ikke legemligt i alle Fald!» og der kom en skjælvende Trækning omkring de smale, blegrøde Læber.

«Hvad er det da?»

«Under dit Ophold paa Island . . .»

«Island?» afbrød Olaf hende forbauset. «Hvorledes i al Verden kommer du til at tænke paa Island nu?»

«Blev du modtaget af en Præst og plejet af hans smukke Datter,» fortsatte Anna. «Du har aldrig villet dvæle synderligt ved dit Besøg i denne Præstegaard; det er herom, jeg nu vil udspørge dig.»

«Det var da besynderligt, netop iaften!» sagde Olaf. «Og hvad vil du vide mer, end du allerede véd?»

«Jeg vil vide Alt,» udbrød hun, «jeg vil vide

Sandheden! Jeg er din Hustru, og jeg har Ret dertil!»

Olaf trak Haanden til sig, korsede Armene over Brystet og lænede sig tilbage i Stolen.

«Vor Forlovelse skete meget hurtigt,» fortsatte hun, «maaske ligesaa overraskende for dig som for mig; men jeg véd ikke, om vore Ønsker mødtes, dengang min Far paa sit Dødsleje forente vore Hænder? Tilstaa mig, hvis han ikke havde gjort dette, vilde du da nogensinde have bedet mig om at blive din Hustru?»

Olaf sad en Stund i Tvivl om, hvad han skulde svare.

«Du betænker dig?» sagde hun og stirrede paa ham med et ængsteligt spørgende Blik. «Du véd ikke, hvad du skal svare? O, min Gud, da forstaar jeg Alt!»

«Sig mig,» begyndte han endelig, «har jeg nogensinde før eller efter vort Bryllup givet dig Grund til at gjøre mig Bebrejdelser angaaende mit Forhold til dig? Har jeg ikke vist dig alle de Hensyn, som en Mand skylder den Hustru, han agter og ser op til?»

«Jeg har ingen Bebrejdelser at gjøre dig,» svarede hun; «du har føjet mig, som om jeg var et lunefuldt og forkjælet Barn; men . . .»

«Men?» gjentog han.

«Jeg vilde ønske, at du ikke altid havde gjort dette; jeg vilde heller enkelte Gange set dig fordringsfuld, haard, gjerne tyrannisk, naar du blot til Gjengjæld i andre Stunder havde vist dig

ligesaa heftig i Udtrykket for din Hengivenhed. Du har været som en god Bror, men aldrig noget mer — og det er dette, som ægger og piner mig.»

«Og nu?»

«Du elsker mig ikke; Olaf!» udbrød hun med varm Heftighed, «ikke saaledes som en Mand elsker sin Brud; jeg véd det, jeg føler det!»

«Anna,» mumlede han undvigende, «hvortil denne Scene?»

«Der er en Anden, som staar imellem os!» vedblev hun med samme Heftighed, «denne islandske Præstedatter . . . hvorfor har du aldrig nævnt hendes Navn? Er det hende . . . er det hende, som har revet dig ifra mig? Svar mig, jeg vil vide det! . . . Du er en Mand af Ære, du kan ikke lyve!»

Olaf blev ganske forvirret: «Du vil vide . . ,»

«Svar! Jeg vil det, jeg har Ret dertil!» gjentog hun endnu engang i samme Tone.

«Du har gjættet rigtigt!» udbrød han endelig som efter en haard Kamp med sig selv.

«O, min Gud!» udbrød hun da fortvivlet og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

Der kom en lang Pause; hun sukkede tungt gjentagne Gange; Ilden knittrede i Ovnen bag dem, det store Uhr i Havesalen gik sine hurtige, prikkende Skridt fremad.

«Jeg søger ikke at undskylde mig selv,» sagde Olaf med dæmpet Stemme; «men jeg vil blot sige Et, og det er, at tiltrods for sine gode Forsætter

er Mennesket ikke altid Herre over sine Følelser; den Stærkeste iblandt os har svage Øjeblikke. Det er kun af Hensyn til dig, at jeg har fortiet denne Sag; men jeg vil være fuldt oprigtig i dette Øjeblik og ikke nægte, at Mindet om denne skjønne Pige, som jeg mødte deroppe paa Sagalandet, har forfulgt mig hid og trængt sig forstyrrende ind i min Søvn om Natten ligesom i Dagens Arbejde og Studium . . .»

«Hold op!» stammede hun med en afværgende Bevægelse, som om hans Ord smertede hende for meget.

«Men tro mig,» fortsatte han, «i min Vilje har jeg aldrig svigtet dig. Jeg har bortvist denne Erindring; thi jeg har havt den fulde Bevidsthed om, at den var en Synd overfor hende, som er min ægteviede Hustru . . . Ræk mig din Haand,» bad han med Inderlighed, «lad os forsones i denne Stund, lad os love hinanden, at vi Begge skal leve for hinandens Lykke, da vil vi ganske sikkert ogsaa opnaa den. Skulde ikke de Mennesker, der lever for at opfylde sine Pligter, tilsidst blive lykkelige, da fandtes der jo ingen Retfærdighed;... men jeg tror, Retfærdigheden gaar som en ubønhørlig Lov igjennem hele Verdenslivet.»

Han havde taget hendes Haand; men hun rev den atter til sig.

«Nej, aldrig vilde dette lunkne Pligtliv kunne tilfredsstillle mig!» udbrød hun. «O, alle mine Ungdoms Længsler, alle mine lyse Drømme, . . . hvor grusomt er jeg ikke bleven skuffet!»

«Virkeligheden opfylder kun altfor sjeldent Ens Drømme,» svarede Olaf; «sker det, saa varer det i Almindelighed kun et Øjeblik, og Opvækkelsen er stundom tifold værre, end om man aldrig havde nippet til Lykkens Bæger!» . . . han standsede; thi han forstod, at disse sidste Reflektioner kun var lidet skikkede til at trøste hende. «Vi kan ikke mer forandre Forholdene,» tilføjede han, «lad os derfor tage dem, som de foreligger, og gjøre vort bedste deraf!»

Der kom atter en lang Pause. Pludselig dukkede en af Bergs Yttringer op for Anna, og hun spurgte i en langsom og forandret Tone:

«Du saa denne Kvinde for første Gang, efter at du var bleven forlovet med mig? Ikke sandt?»

«Jo!»

«Og du forlod hende for at komme tilbage til mig, som ikke var dig saa kjær?»

«Du véd Alt,» sagde han, «lad os ikke pine hinanden mer med . . .»

Men hun afbrød ham med Heftighed:

«Hvorfor gjorde du dette? Jeg gad vide, hvorfor du handlede stik imod dine Følelser og forlod hende for min Skyld?»

«Af Hensyn til mine Plejeforældre . . . og fordi jeg ikke vilde gjøre dig ondt.»

«Men du gjorde jo ogsaa hende deroppe ondt ved at forlade hende? Nej, jeg tror dig ikke, Olaf! Du maa have havt en anden Grund . . . Mændene har i Almindelighed ikke saa ømme Hjærter!» tilføjede hun spottende . . . «Hun var

fattig, har man fortalt mig . . . jeg derimod rig . . .»

«Anna!» udbrød Olaf som stukken af en giftig Braad og fo'r med et Ryk op af Lænestolen. Han tog nogle Skridt som for at gaa ud af Værelset, men vendte saa atter tilbage og blev staaende ligeoverfor hende.

«Anna,» sagde han, og Stemmen var lav, næsten hviskende, «sandt og varmt har jeg altid følt min Taknemmelighedsgjæld overfor dine Forældre; jeg har følt den endnu stærkere, netop fordi man aldrig har gjort Mine til at ville minde mig om mit Afhængighedsforhold . . . Jeg havde aldrig troet, at jeg først skulde høre det fra dine Læber . . .»

«Olaf!» stammede hun bønligt.

Han saa sig omkring.

«Her er smukt og rigt,» vedblev han, «og endskjønt jeg ikke har nogen stærk Kjærlighed til Luxus, saa har jeg dog frydet mig i disse vakkre Omgivelser og sagt mig selv, at jeg havde et Hjem . . . Nu skal jeg søge at erindre, at alt dette er dit og ikke mit . . . at jeg, der var som Søn i dine Forældres Hus, her kun er Gjæst!»

«Olaf, stands!» udbrød hun paanyt med en afværgende Bevægelse.

«Aldrig, aldrig skal jeg benytte mig af den i mange Tilfælde baade farlige og uretfærdige Lov at anse mig som Ejer af min Hustrus Formue; jeg skal ikke røre en Skilling deraf!» fortsatte han koldt. «Stel med den, som du vil! Mer kan jeg

ikke nu gjøre; efter Vielsen er det for sent at skilles; dit Rygte vilde lide derunder, og jeg har formegen Respekt for din Fars Minde til at ville udsætte hans Barn for at blive betragtet med mistænksomme Blikke!» Han gik ud og lukkede Døren haardt i efter sig.

Anna faldt tilbage i Stolen; hendes Arme faldt slappe ned, hun kunde hverken røre sig eller tænke. Saaledes blev hun siddende længe, længe. Da erindrede hun tilsidst, hvad hun havde hørt.

«O Gud, hvad har jeg dog sagt!» udbrød hun og brast i Graad. «Nu har jeg tabt ham, maaske for bestandig!»

Den følgende Morgen spiste Olaf for første Gang alene ved Frokostbordet; Anna var endnu ikke paaklædt. Det var Søndag, altsaa den Dag, de regelmæssigt hver Uge tilbragte ovenpaa hos Moderen; men Anna maatte idag gaa alene; thi Olaf foregav at være indbudt til en Ven.

Fru Bul mærkede naturligvis Annas forandrede Væsen og saa hendes lidende Udseende; men da hun foregav at være forkjølet og have stærk Hovedpine, blev Moderen endnu ikke mistænksom herved.

I de Dage, som fulgte, var Stemningen i de Nygiftes Hjem ligesaa pinlig for den ene som for den anden Part. Ved Maaltiderne taltes der næppe, Annas Højtlæsning ophørte ganske af sig selv, og Olaf begyndte at nyde baade Kaffe og Aftenthe inde i sit Studérværelse, hvor han for det meste opholdt sig. Den unge Kone besluttede hver Dag

at ville bede ham om Tilgivelse for den Fornærmelse, hun havde tilføjet ham ved at beskylde ham for at have sigtet efter hendes Formue; men hans høfligt kolde Væsen skræmte hende bestandig tilbage, og hvad der brændte paa hendes Sjæl, kom saaledes aldrig frem over Læben.

«Havde jeg ikke vist mig saa uelskværdig,» tænkte hun, «da kunde vi maaske endnu være blevne forsonte;» hun vilde lidt efter lidt have vundet ham ganske, og de kunde endnu være blevne rigtig lykkelige! . . . Men nu vilde han maaske ikke længer, nu var hans fordums venlige Følelser aldeles borte. Ja, hun var snart fuldkommen overbevist om, at han aldrig mer vilde møde hende med samme Fortrolighed som forhen, og hun angrede og led, saa hendes fine Kinder blev blodløse og de vakkre Øjne underløbne med mørke Skygger.

Annas Ord havde ogsaa hidført en hel Revolution i Olafs Indre. Han troede endnu stedse, at Anna gik med den Overbevisning, at han udelukkende havde ægtet hende for at komme i Besiddelse af sin Velgjørers Formue, og endskjønt han havde frasagt sig al Ret hertil, saa pintes han dog alligevel af denne Tanke. I Annas alvorlige, sky Væsen saa han et Tegn paa Afsky og Foragt, hendes blege Ansigt forfulgte ham som en daglig Bebrejdelse. Han begyndte at indse, at hans Hurtighed til at gaa ind paa Giftermaalsplanen igrunden havde været Letsindighed, og at den senere Fortsættelse uden Forklaring kom af en

uklar og falsk Opfatning af Ærens Fordringer. Men han vidste, at hans Hensigt havde været ren og uegoistisk, og netop derfor følte han sig altid paanyt saaret, naar han gjenkaldte sig Annas Yttring.

Denne Olafs Adskillelse fra hans unge Hustru havde ogsaa en anden Følge, nemlig at Erindringen om Ingrid vaagnede med fornyet Styrke. Alle de ledige Øjeblikke, som forhen havde været udfyldte af Anna, offredes nu atter til at gjenkalde Billedet af den skjønne, islandske Pige, og endskjønt han vilde tvinge sig til at glemme, voxede dog alligevel Længslen efter den Tabte. Han saa hende syg og ulykkelig, han kjendte hendes varme, dejlige Øjne hvile paa sig med et sørgmodigt Udtryk, han hørte hendes bløde, harmoniske Hvisken lyde i sit Øre, og han sprang op som en Rasende, behersket af en voldsom Lyst til at drage paanyt didop til Eventyrlandet, møde hende og glemme Alt paa Jorden; — men derefter tog Fornuften atter Overhaand, han erindrede, at han var bundet, bundet for evigt, og han kastede sig med feberagtig Iver over sine Studier for at glemme og beroliges.

Berg kom altfor ofte i Olafs Hus til ikke at mærke, at her var foregaaet en Forandring. Han erindrede, hvad han mer i Kaadhed end med bestemt Hensigt havde yttret hin Middag angaaende Olaf og Præstedatteren, og han grundede af og til paa, om dette maaske kunde have givet Anledning til Scener mellem de to Ægtefolk. I Begyndelsen

angrede han næsten sin Ubetænksomhed; men senere, da han allevegne hørte Olaf nævne som en af de mest fremragende blandt de yngre Videnskabsmænd, fandt han, at ogsaa Vennen kunde have godt af lidt Salt paa Maden; han havde jo sejlet for Medbør hele sit Liv, medens Berg havde maattet stræve og kave for at erhverve det daglige Brød. Men det var forresten kun flygtige Betragtninger over Forholdet i de Nygiftes Hjem. Det frisindede Blad skulde nu udkomme, og Redaktøren løb fra Morgen til Aften paa Trykkerier, til Papirhandlere og paa Kjøbmandskontorer for at opfordre til Indrykning af Avertissementer, samt talte store Ord og gav rige Løfter til unge Studenter og Andre, som higede efter at udbytte aandelige Skatte med materielle Indtægter.

Berg havde sørget vel for at bekjendtgjøre, at han havde arvet Formue efter en Onkel, og da Ingen med Bestemthed vidste Arvens Størrelse, blev den naturligvis mange Gange fordoblet. Han havde derfor ingen Vanskelighed for at faa Kredit hos Haandværkere eller for at vinde Tiltro, naar han lovede sine kommende Medarbejdere et rigeligt Pengeudbytte. Han vogtede sig vel for at tilstaa, at Arven næsten var opbrugt under et lystigt Liv i Paris, og at Alles Gage afhang af Abonnenternes Antal.

IV.

Det var en bidende kold Vinterdag. Kristianias Gader laa overfyldte af skidden Sne, spadet op i høje Volde langs med Rendestenene for ikke at forhindre Slædernes Fremkomst. Damerne med sine smaa Hatte, siddende paa den øverste Top af Hovedet, kunde tiltrods for Slørene ikke skjule den stærke Rødme paa Næsetipper og Øren, og Herrernes Skjæg rimedes hvidt af Frosten. Med al sin nordiske Foragt for Kulden lettede dog Mændene idag saa lidet som muligt paa sine Hatte, og kun naar der kom en eller anden Person, hvis borgerlige Stilling indgjød særdeles Respekt, blottede man helt sit Hoved.

En saadan Personlighed kom ogsaa langsomt vandrende ned gjennem Østregade; man hilste ham med Ærbødighed fra alle Hjørner, Slæder og Butiksvinduer; men kun af og til gjengjældte han denne Høflighed ved at løfte paa Hattebremmen, hvorover imidlertid Ingen følte sig stødt: Han var jo en lærd Mand, Professor i Theologi, og den Slags Mennesker maa man undskylde deres Aandsfraværelse; han gik formodentlig og grublede over Udviklingen af et eller andet religiøst Emne, hvorom han skulde tale paa sin næste Forelæsning.

Ogsaa den højærværdige Professor var rødblaa af Kulde og følte sig tilfreds, da han naaede sin Bolig og traadte ind i den opvarmede Entré.

Edvard kom i det samme ud af sit Værelse.

«Jeg lykønsker dig i Anledning af Dagen!» sagde han og rakte Faderen Haanden.

«Hvilken Dag? Hvilken Anledning?» spurgte Professoren.

«Din Fødselsdag, den anden Januar!»

«Ja, ja, det er sandt! Jeg havde glemt det; mit Hoved er saa fuldt af alvorlige Tanker.»

«Gud velsigne dit nye Aar!» sagde Edvard.

«Tak, Tak!» svarede Faderen og gik dermed ind i sit Studérkammer for at lægge fra sig nogle Papirer.

Edvard ventede ham i Spisestuen; thi Pigen havde allerede meldt, at Middagen var færdig.

Den store Sal, hvis brede Vindu vendte ud til Gaarden, var høj og mørk. De brune, blomstrede Tapeter svarede til Lysekronens og Kandelabrenes dunkle Bronce, og alle de gamle Mahognimøbler, den høje Buffet langs den ene Væg, Chiffonnièren ligeoverfor, de bredryggede Stole og de sortindfattede Familieportrætter gjorde et ærværdigt og solidt Indtryk.

Efter at Edvard havde ventet nogle Minutter, traadte Faderen ind, og de gik tause tilbords. Endskjønt Professoren var temmelig stræng i sine Leveregler, naar de som trykte spredtes ud i Landet, yndede han dog langtfra den asketiske Kristendom, naar det gjaldt hans eget Liv. Han foragtede ingenlunde de gode Retter og de fine Vine, og Husholdersken var ligesaa ængstelig for at svigte sin Kunst, naar hun tilberedte Professorens

Maaltider, som om hun havde arbejdet for en i Verdenslivet forvænt og slappet Lækkermund.

I Anledning af Festdagen var Maaltidet idag endnu rigere end ellers; men Husets Herre syntes forunderligt nok ikke at lægge videre Mærke hertil.

«Var der mange Mennesker med i Følget?» spurgte Edvard endelig.

«Aa ja!» svarede den Adspurgte, der netop kom hjem fra Kirkegaarden, hvor man havde begravet en gammel Universitetslærer.

Under hele Ceremonien havde Sten været beskjæftiget med at gruble over Nyheder fra Krigen i Orienten, som var skjæbnesvanger for mange af hans Værdipapirer. Paa Hjemturen havde han talt med nogle af sine Kolleger, som havde yttret, at man med Vished antog, at Olaf Falk maatte blive den Afdødes Eftermand som Professor i Mineralogi. Den unge Videnskabsmand havde allerede udmærket sig i høj Grad. Sten var bleven temmelig ilde tilmode over at høre dette; thi han havde stedse haabet, at hans ældste Søn, der opholdt sig i Italien for at studere samme Naturfag, skulde naa frem til Lærerposten ved Universitetet. Olaf havde allerede bortsnappet den gyldne Frugt, hvorved Professoren havde haabet, at hans yngste Søn skulde faa en Erstatning for den Arv, som allerede næsten var ødet ved Spekulationer; nu kom den samme Mand og stillede sig ivejen for den ældste Søns Fremtid!

Det var disse Tanker, som optog Professoren,

medens han opskar Gaasestegen og begyndte at spise.

Edvards dybblaa, melankolske Øjne var fæstede paa Tallerkenen. Han erindrede atter, at der var en Festdag i Huset, og lagde Kniv og Gaffel fra sig.

«Skaal, Far!» sagde han i den dæmpede, respektfulde Tone, hvori han altid talte i Professorens Nærværelse. «Gud velsigne dig!»

«Tak!» svarede denne og tømte sit Rødvinsglas. — «Har du hørt, hvem man tror, skal blive Professor X's Efterfølger?» spurgte han pludseligt.

«Man nævnte mig igaar Olaf Falk,» svarede Sønnen. «Men Karl kommer vel hjem fra Neapel for at konkurrere ved Prøveforelæsningen?»

«Jeg agter at telegrafere til ham i Eftermiddag, at han øjeblikkelig forlader Italien,» sagde Faderen.

«Det vilde være heldigt, om han kom,» yttrede Edvard; «thi det vilde være altfor sørgeligt og farligt, om en Vantro skulde optræde som Lærer ved vort Universitet. Hele den Maade, hvorpaa han kundgjør sin Viden, er gjennemsyret af satanisk Løgn.»

«Du har fuldkommen Ret,» svarede Professoren; «men saalænge han ikke offentligt har udtalt sine falske Theorier, kan man umuligt tage Hensyn hertil. Du har Ret, det er i høj Grad beklageligt!»

«Offentligt udtalt? Har du da ikke læst Artiklen imorges?» spurgte Sønnen.

«Nej! Hvilken Artikel?»

«I det nye Blad, redigeret af hans Ven, Kandidat Berg.»

«Jeg har endnu ikke seet Avisen. Har du den?»

Professoren talte hurtigere, end han ellers plejede, og ophørte at spise.

«Det kom iformiddag paa samme Tid som Morgenbladet,» oplyste Edvard; «jeg saa det inde i Dagligstuen, det ligger formodentlig endnu paa Bordet.»

«Jeg lagde ikke Mærke dertil. Det er altsaa den Avis, hvorom der allerede i længre Tid har været averteret, og hvortil man indbyder Abonnenter? Atter en giftig Blomst, som skyder op, takket være vor altfor udstrakte Pressefrihed.»

«Ja, giftig!» gjentog Edvard. «Vorherre knuse den allerede i Fødslen, for at den ikke skal faa Tid til at vildlede de vaklende Sjæle!»

«Men du talte om Olaf,» vedblev Professoren; «har da han leveret Bidrag til dette Blad? Hvorom skriver han?»

«Om naturvidenskabelige Tidsspørgsmaal. Han søger at støtte og retfærdiggjøre Darwin, denne berømte Frafaldne, som allerede har foraarsaget saa mange Ulykker omkring i Verden.»

«Ah!» mumlede Professoren og spurgte ikke mer. Han endte Maaltidet med usædvanlig Hast og gik derefter ind i Dagligstuen.

Det var en Sal paa tre Fag Vinduer, hvis Lys dæmpedes af mørkegrønne Gardiner, trukne

tæt sammen. Det bløde Gulvtæppe ligesom Sofaen og de lave Lænestole var af samme Farve og Mønster, Væggene var prydede med flere Malerier, som Familien havde vundet ved Udlodning i Kunstforeningen, samt nogle hvide Medaljoner, Kopier efter Thorvaldsens fire Aarstider. Lysekronen under Taget var tildækket med en Pose af et gammelt Gardin.

Edvard stillede sig med Hænderne paa Ryggen henne ved Vinduet og saa ned i Kirkegaden, medens han ventede paa Kaffen, hvorefter Far og Søn i Almindelighed atter gik hver sin Vej.

Professoren strakte sig i Sofaen og begyndte med megen Iver Læsningen af det nye Blad. Olafs Artikel stod som Feuilleton, Idéerne var fremsatte i en klar Form og i et smukt Sprog. Sten læste to Gange om igjen og mumlede derefter:

«Min Søn kan endnu vinde Overtaget!» og idet han kneb de smale Læber fast sammen, saa han grundende ud for sig, som om han lagde en eller anden vigtig Plan.

Da Pigen bragte Kaffebrættet, nærmede Edvard sig og tog Plads ligeoverfor Faderen.

«Stakkels Anna!» sagde han i en sørgmodig Tone; «hvilken større Ulykke kunde vel tilstøde hende end at tvinges til at leve med en Vantro, en Gudsbespotter!»

Professoren svarede ikke; han var altfor beskjæftiget med sine egne Tanker. Han fremtog sin Tegnebog og nedskrev et Telegram, som

Edvard snarest muligt maatte bringe paa Telegrafkontoret. Det indeholdt en Opfordring til Sønnen i Italien om med første Lejlighed at styre Kursen hjemover.

Om Aftenen var den samme grønne Stue oplyst med to store Parafinlamper, og adskillige Gjæster indfandt sig for at lykønske Værten i Anledning af hans Fødselsdag. Her var flere gamle Universitetskolleger, den hvidhaarede, elskværdige Sognepræst, som havde viet Anna og Olaf, nogle unge Theologer, der som Edvards Bekjendte oftere kom i Huset, og deriblandt ogsaa En, som havde den Plan at rejse til Zululand som Missionær. Det var Edvards mest intime Omgangsven; de havde Begge den samme Idé, at som Guds Sendebud paa Jorden gjaldt det at følge Apostlene efter og give Afkald paa alle denne Verdens Glæder, paa al egoistisk Lykke, — havde de været fødte i et katholsk Land, vilde de ganske vist Begge være blevne sande Mønstre paa asketiske Klosterbrødre.

Værten stod selv midt i Stuen med Hænderne paa Ryggen, der var ret og stiv som et Lys. Han rakte Haanden til Gjæsterne og talte nogle Ord med hver, eftersom de ankom.

«Endnu lige koldt?»

«Ja, en bidende Kulde! Gaderne er næsten mennesketomme; paa flere Steder skal Jernbanens Fremkomst være umulig paa Grund af Snemasser, der stænger Vejen.»

«Hele Fjorden er tilfrosset i de sidste Dage.

En haard Prøve for de Fattige, som ikke har Ved til at opvarme sine elendige Hytter!»

«Den strænge Vinter gjør Tiderne endnu mer trykkende.»

«Ja,» sagde Professoren, «dette Aar er en tung Hjemsøgelsestid for vort fattige Land. Den Standsning i Handel og Skibsfart, som de vanskelige Pengeforhold medfører, føles af alle Stænder; det er, som om Herrens Vrede hvilte over vort Folk.»

«Jeg har tænkt det Samme,» svarede Sognepræsten. «Nøden er paa mange Steder saa stor, at man næsten maa se en Straffedom heri. Men vi bør ikke knurre derover; thi Forbrydelsernes Tal voxer stedse, Landbefolkningens Umoralitet er ligesaa stor som Byernes Vellevnet og Ødselhed. Tidernes knugende Tryk er et Fingerpeg om at forandre Levevis!»

«Og Vantroen voxer,» tilføjede en anden Theolog; «den griber mer og mer om sig.»

«Hovedstadens Selskabsliv er hedenskt, regeret af Forfængelighed og ærgjerrig Stræben efter at overbyde hverandre i Klæder, Mad og Vin!» yttrede Missionæren.

Paa den ene Marmorkonsol, foran det store Spejl mellem Vinduerne, stod et gammelt Alabastuhr. Da dette slog sine otte Slag, vendte Værten sig imod Spisesalen, og Pigen, som kjendte sin Herres Punktlighed, gjorde ogsaa i det Samme Tegn, at Aftensmaden var færdig. Paa Professorens

Indbydelse traadte Selskabet ind i Hjørnestuen og tog Plads omkring det rigtfyldte Bord.

Værten sad øverst.

«Ønsker Pastoren Mælk eller Øl? Maaske The?» spurgte han Sognepræsten.

«Tak, helst The; det klarner Hovedet! Jeg er lidt træt iaften; jeg har nemlig tilbragt hele Eftermiddagen med at aflægge Sygebesøg og tilse mine Fattige.»

«Pastorens Virksomhed maa være meget trættende,» yttrede en Gjæst.

«Men velsignelsesrig,» sagde en Anden. «De lønnes af Tusenders Kjærlighed og Højagtelse!»

Over Præstens vakkre, intelligente Ansigt gik der en egen Lysning, som gav hans fine Træk og de sjælfulde Øjne en forhøjet Skjønhed.

«Tiltrods for de varmeste Ønsker og den bedste Vilje bliver Gjerningen desværre alligevel saa ringe,» svarede han.

«Bær Rypestegen omkring!» befalede Værten Pigen. «Og sørg derefter for, at Gjæsternes Glas er fyldte!»

Maaltidet var snart i fuld Gang. Der blev en kort Pause ved Bordet.

«Vi talte for nogle Øjeblikke siden om Vantroen, som begyndte at slaa Rødder i vor Jordbund,» sagde Professoren. «Har nogen af mine Venner læst Prøvenummeret af det nye Blad, som redigeres af Kandidat Berg?»

«Jo! jo!» Nogle havde læst det, Andre ikke.

«Det indeholder en Afhandling til Forsvar for de Darwinske Theorier om Skabningens Oprindelse.»

«Gud bevares! og Saadant trykkes offentligt?»

«Man har den Dristighed at byde vort Publikum sligt Tøjeri?» udbrød en ældre Kaptejn. «Forfatteren deraf skulde Fanden ta'e mig have godt af et dygtigt Sabelhug i Pressen!» og han slog i Bordet med sin kraftige, røde Næve, som om han var færdig til strax at udføre Truselen.

«Hvilken kolossal Uvidenhed! Denne Menneskets Nedstammen fra Aben strider jo fuldkommen imod de hellige Mosebøgers Historie.»

«Og den, der nægter Begyndelsen, tror naturligvis heller ikke paa Tilværelsens Maal og Afslutning, saaledes som den forkyndes i Evangeliet.»

«Har han udtalt sig om det evige Liv?»

«Nej! men det falder jo af sig selv, at han fornægter det; thi det stemmer ikke overens med Darwinisternes Lære om evige Naturlove uden nogen personlig Skaber!»

Der blev en Snak og Surren omkring Bordet saa stærk, at hver Gjæst blot kunde høre sin Sidemands Ord. Gaflernes og Knivenes Arbejden tilligemed Glassenes Klirren forhøjede Støjen. Da det endelig stilnede noget af, hævede Værten sin Stemme, som om han ønskede at høres af Alle, og af Ærefrygt taug Gjæsterne og overlod ham Ordet.

«Naar en Videnskabsmand,» sagde han, «søger Sandheden kun gjennem paatagelige Kjendsgjerninger uden at ville underkaste sig Aabenbaringen, der kræver blind Tro, kan denne hans Gransken føre ham til mange Slutninger stridende imod vor Religions bestemte Læresætninger. Hvis han nu beholder disse Opdagelser hos sig selv, da maa man blot beklage ham paa Grund af det mistrøstende, falske Resultat, hvortil han er kommen; thi han kan derfor være en i borgerlige Forhold fuldkommen hæderlig Person; men saafremt han optræder offentlig for at udkramme sin indbildte Visdom, da begaar han en Forbrydelse imod Samfundet.»

«Ja, ja!»

«Ganske vist!»

«Ja, en Forbrydelse!» mumlede man rundt omkring.

«Naar Menigmand,» fortsatte Professoren, «der ikke har Videnskaben som eneste Maal, f. Ex. hører, at alle Laster er nedarvede i Blodet, slutter han øjeblikkelig, at det moralske Ansvar ikke længer existerer; og hører han den taabelige Paastand, at vore Legemer ikke opstaar i samme Form, at vort Væsen kun lever videre i den almindelige Menneskeaand, altsaa fuldkommen upersonligt, da gjøres naturligvis altfor let den Slutning: saa lad os tømme tilbunds alle materielle Nydelser, for at vi dog engang kan have levet! Alle Lidenskabens Tøjler slappes, alle de helligste Baand sønderrives — dette bliver Følgerne, og overfor

en saadan nedbrydende Gift har Samfundet Ret til at tage de strængeste Forholdsregler!»

Edvard saa med Beundring paa sin Far, hvis iskolde Stemme iaften næsten var bleven varm af Talerens Begejstring for Sandhedens store Kamp.

«Ja, man har Ret dertil!« gjentoges der blandt Forsamlingen.

«Det er simpelthen en Pligt!»

«De, som fornægter den ene, sande Gud, skulde Fanden ta'e mig jages ud af Landet som Desertører!» yttrede Kaptejnen paanyt i den samme djærve Tone.

«Mig forekommer disse Mænds Tale som et Udbrud af Vanvid,» yttrede Doktor D., Professorens Huslæge. «Endog J. J. Rousseau, Filosofen og Frihedsmanden, maatte tilstaa, at den, som fornægter Evangeliets Sandheder, bør Staten ikke vise den Ære at straffe, men kun indestænge i en Daareanstalt. Det er et Anfald af Vanvid, som har grebet hele det nittende Aarhundrede. Disse Vismænd burde indespærres i vore Hospitaler som Feberfantaserende!»

«Ja, ja!» svarede Edvard med en svag Rødme over sit smukke Pigeansigt. «Med al sin Forsken kan de dog aldrig tyde os den Magt, som indblæser Livsaanden. De fortæller, at naar Sæden lægges i Jorden, da spirer den op; de kjender saa vel Følgerne af alle Naturprocesser, men aldrig Grundene; det store: Hvorfor? og Hvem? staar altid ubesvaret tilbage, og dog skal deres Viden-

skab være Aandslivets Eneherre! Stakkels vildfarende Sjæle!»

Den gamle, hvidhaarede Sognepræst rejste sig; der var Kraft i Stemmen og Ild i Blikket.

«Hør! Lad os som Moralitetens Værger slutte et Forbund, hvis Maal det skal være: i al vor forskjellige Gjerning, paa Lærerstolen og paa Prædikestolen, i det offentlige som i det private Liv at virke til at helbrede denne vor Tids Sygdom. Lad os slutte os sammen og danne en Armé, der gaar ud i Strid for Evangeliets Sandheder, for Kjærlighedens Religion, for Kristendommens Sejer over de moderne Aandsmagter!»

«Vi skal skyde dem ned med skarpladte Rifler!» forsikkrede Officeren.

Professoren rejste sig ogsaa. Han hævede sit Rødvinsglas højt ivejret og udbrød langsomt og med Eftertryk paa hvert Ord:

«Antikristen har løftet sit Banner i Norges Land; vi vil hæve Kristendommens Banner, og dette skal sejre!»

Hele Selskabet stod op; man trykkede hverandres Hænder:

«Godt talt!»

«Ja, vi slutter Forbund!»

Og nu begyndte den samme Surren, der steg saa højt, at enkelte Stemmer umuligt kunde høres over de andre.

Forsamlingen vandrede atter ind i den grønne Dagligstue, og her fortsattes Samtalerne om de samme Spørgsmaal; man lovede gjensidig at

støtte hverandre og aftalte, hvorledes man skulde gaa frem for at gjøre Fienden magtesløs.

Gjæsterne trak sig tidligt tilbage efterat have trykket Værtens Haand og takket for Aftenen. Sten stod atter midt paa Gulvet stiv og alvorlig, indtil den sidste Fremmede lukkede Døren efter sig. Da drog han et langt Aandedræt, som om han havde overstaaet en vanskelig Opgave, og da Sønnen, som havde ledsaget sine Venner ud i Entréen, atter traadte ind, spurgte han:

«Du glemte vel ikke at besørge Telegrammet afsendt?»

«Nej, jeg bragte det selv ned.»

«Vel!» svarede han. «Og nu Godnat!»

«Godnat, Far!»

Hver gik til sit Værelse. Men Professoren med sine stærke Nerver og sit lette Blod tiltrængte kun lidet Søvn, og han arbejdede endnu længe bøjet over Skrivebordet, inden han gik tilsengs. Han havde Bergs Avis liggende ved Siden af sig og tog den gjentagne Gange op for at læse med Nøjagtighed Olafs Udtalelser, hvorefter han skrev paanyt.

To Dage senere leverte et af Hovedstadens mest udbredte Dagblade en lang Artikel, hvis Indhold vakte megen Opsigt, og som var undertegnet af Professor Sten. Det var en kraftig Indsigelse imod den Samvittighedsløshed, hvormed vor Tids Naturforskere offentliggjør alle de bibelstridende Resultater, hvortil deres Gransken kan føre, naar Aanden indblæses dem af Djævelen istedetfor af

den treenige Gud. Som et Bevis nævnte han Olafs Afhandling, og han ansaa det som en Slaphed hos de Myndigheder, der skulde vaage over den offentlige Moral, at slige Opsatser kunde faa Lov til ustraffet at se Lyset.

Professorens Indlæg læstes naturligvis over det hele Land, og hans Ry som en Sandhedens Apostel steg endnu mere end forhen.

Berg opfordrede paa det ivrigste Olaf til at svare, og endskjønt denne var stærkt optagen af at forberede sig til Prøveforelæsningen, lod han sig dog overtale hertil. Den første Artikel havde omhandlet naturvidenskabelige Problemer uden Hensyn til, hvorvidt de stemte overens med Bibelen eller ikke; i sit Svar var han tvungen til at indlade sig paa Drøftelser af disse religiøse Tvivl, og han skrev ligefrem, at han ikke troede, hvad der stred imod prøvede Kjendsgjerninger og imod de evige Naturlove.

Nu begyndte Stormen for Alvor: Professor Sten udpegte ham som Leder af det antikristne Parti, der vilde undergrave Folkets Moral. Den ærværdige Sognepræst lod fra Prædikestolen tordne en Veltalenhedsstrøm fuld af Advarsler imod Vantroen, der vilde frarive Mennesket dets bedste Trøst: Kjærlighedens Evangelium. Hans skjønne Ansigt lyste af Overbevisningens varme Begejstring, og Tusender af Tilhørere gik hjem fra Kirken med styrket Tro og fornyet Afsky for denne «giftige Drage», der truede med at ville opsluge de Udvalgte.

Den kjække, godhjærtede Kaptejn talte til Soldater, Officerer og Venner om dette «udenlandske, syndige Spilfægteri», som vilde trænge sig ind mellem de norske Fjelde; men ved tusend Bomber og Granater man skulde faa se, at Nordmændene ikke frygtede en Træfning for sit Land og sin Gud!

Blandt de unge Theologer taltes der med Ærefrygt om Professoren, som skrev i en saa kristelig Aand, og Edvards Beundring for Faderen voxede med hver Dag.

Hele det læsende Publikum kom i stærk Bevægelse. De sande Troende sørgede oprigtigt over disse uhyggelige Fremtoninger i den moderne Civilisation; de indesluttede de Frafaldne i sine Bønner, forøgede sin Iver i at gjøre godt for at overbevise Verden om Frugterne af den Tro, som støttes paa det glade, skjønne Evangelium. I deres Dom var der Beklagelse og Sorg.

Der fandtes andre Folk, som kun levede for sin egen og sin Families timelige Velvære, og hvis daglige Liv just ikke altid var overensstemmende med de kristne Bud. Men netop paa Grund af denne sin søvnige Ligegyldighed, hvor det gjaldt dem selv, viste de sig overordentlig nøje i Bedømmelsen af Andres sjælelige Tilstand for med sine Meningers anstændige Korrekthed at dække Hulheden indenfor. Disse Personer fandt, at «Smudsbladet» burde ikke alene konfiskeres, men alle Medarbejderne burde straffes paa det strængeste, tabe sine borgerlige Rettigheder og

udstødes af det gode Selskab; thi den Slags Frækheder til at udtale sine Meninger var dog en altfor stor Skandale.

Der gaves et tredje Parti, hvis Løsen i Politik, Religion og Kunstanskuelser kun var: Opposition. Alt Bestaaende skulde nedrives, alle gamle Indretninger var som raadne Bjælker, der ikke længre magtede at bære Tankens nye, kolossale Bygninger; Alt, hvad der bragte Strid, var velkomment, og disse sluttede sig naturligvis strax til det nye Blad og forsvarede det med enthousiastisk Varme, undertiden inden de selv havde læst et Ord af Indholdet.

Endelig var der en liden Kreds, som uden Bihensyn, kun af Interesse for Videnskaben, havde fordybet sig i den frie Forskning og derved var komne til lignende Resultater som Olaf; men denne Flok var meget faatallig, og Halvparten af dem havde heller ikke Mod til at vedkjende sig Meninger, der gik saa stik imod alle Andres.

Olaf ærgrede sig over, at Striden skulde komme netop i dette Øjeblik, da hans Tid var saa optagen af andet Arbejde; men eftersom han fordybede sig i disse alvorlige Debatter, følte han sig alligevel mer og mer opildnet; han vilde ikke vige fra sin inderste Overbevisning, det koste, hvad det skulde!

Berg var henrykt; han mærkede, at han ikke havde forregnet sig med Hensyn til Virkningen af de valgte Themaer. Oppositionspartiet abonnerte naturligvis strax paa Bladet, og endel af Mod-

standerne var ogsaa tvungne til at anskaffe sig det for at faa Lejlighed til at læse de Artikler, som burde modsiges i den anden Presse. Redaktøren gjorde sine Beregninger: hvis Antallet af Abonnenter tiltog i Forhold til dem, som havde meldt sig den første Maaned, vilde han allerede efter et halvt Aars Forløb sidde fast i Sadelen. Endskjønt Berg selv stred imod Kapitalisternes Tyranni og deres Stillings skrigende Uretfærdighed, lyste der dog et tilfreds Smil i hans grønne Øjne og omkring de opsvulmede Læber ved Tanken paa selv maaske engang at kunne faa sin Del af disse Kapitalens Privilegier, «erhvervede igjennem Blodsugeri».

Det var ved Middagstid. Sneen i Gaderne var begyndt at tø, hvorved Fortougene blev ligesaa ufremkommelige som Rendestene, idet Isstykker, Søle og Vand pladskede op over Fødderne som en kjølig Vælling.

I Byens forskjellige Beværtningssteder begyndte Middagsgjæsterne at indfinde sig, hvilket ogsaa var Tilfælde i den hvide Murgaard ligeoverfor Theaterbygningen. I Kristoffersens Restauration, hvor «det gode Selskab», det vil sige det, som har Penge i Lommen, i Almindelighed søger hen for at tilfredsstille sine gastronomiske Tilbøjeligheder, var den store Sal ligesom de mindre Stuer overfyldte af Mænd, der sad foran smukt dækkede Borde.

I et lidet Kammer indenfor den store Spisesal sad et Selskab af unge Studenter, Journalister og Skuespillere. Redaktør Berg havde fanget dem op

i forskjellige Gader og indbudt dem til et Maaltid; — af praktiske Hensyn holdt han i den senere Tid ofte saadanne Gjæstebud; det var en Maade, hvorpaa han skaffede sig frie Medarbejdere. —

Værten thronte selv midt i Sofaen og talte med en Iver, der voxede med Antallet af de Øl- og Vinglas, som nedskylledes mellem hans blaagule Tænder. Her diskutertes om Kommuneanliggender, Theaterforhold, Storthing, Religion og Politik. Alle fordums Indretninger skulde «indestænges som Oldsager i Museerne, hvor man med en vis Ærefrygt opbevarede de historiske Erindringer.» Berg udtalte sig med megen poetisk Henførelse om sit Liv for Idéen. Intet Hensyn, hverken pekuniære Opoffrelser eller Modstanderes Haan, Foragt og Trusler skulde afskrække ham fra at stævne lige imod Maalet. Man burde aldrig tænke paa det materielle Udbytte, hvor det gjaldt at forfægte Nutidens store Tanker; han vilde heller leve i Armod som en Aandsfrihedens Kjæmpe end i Rigdom og Overflod gjennem Fornægtelse af, hvad han ansaa for Sandhed!

Da Stemningen herinde blev temmelig livlig, vakte det naturligvis Opmærksomhed i Sidesalen, hvor de rolige Middagsgjæster nød sit sædvanlige Maaltid. Man hørte Bergs skrigende Udtalelser, der efterfulgtes af de Indbudtes Bravoraab, og Nogle trak med en vis overlegen Foragt paa Skulderen, medens Andre flyttede længre ned ved det lange Bord for ikke at sidde i Nærheden af dette tvivlsomme Selskab.

Pludselig fo'r Redaktøren op og hen til Vinduet, som han aabnede.

«Olaf, Olaf!» raabte han ud.

Den Forbigaaende vendte sig og rystede paa Hovedet; men paa Vennens gjentagne Opfordring gik han tilbage og traadte ind i Huset.

I Gangen ligesom i den store Sal løftede Alle sine Hoveder og saa med Nysgjerrighed paa den Indtrædende, hvis Ansigt var vel kjendt i Hovedstaden. De, som hilste ham, gjorde det med en Høflighed, der tiltrods for de brydende Meninger tydede paa Agtelse for hans Person; men flere baade Yngre og Ældre, der ellers aldrig var gaaede forbi ham paa Gaden uden at trykke hans Haand og vexle nogle Ord, blev nu stille siddende paa sine Pladse. Man frygtede, at en saadan Tilnærmelse i denne Tid kunde mistydes som en Overensstemmelse i Principer, hvad der kunde være farligt for mangen En, hvis borgerlige Stilling endnu ikke var ganske rodfæstet.

Men Olaf lagde næppe Mærke til denne Forandring og gik roligt gjennem Salen ind til Berg. Denne stormede frem og trykkede hans Haand.

«Velkommen iblandt os, du min prægtige atheniensiske Ven!» udbrød han.

Man trak sig sammen omkring Bordet for at skaffe den Nyankomne en Plads; men han bad dem med en afværgende Haandbevægelse om at blive siddende.

«Jeg har liden Tid,» sagde han og saa paa

sit Uhr. «Jeg maa naa Sporvognen, inden den forlader Torvet; min Kone venter mig.»

«Aa, hun er elskværdig nok til at undskylde din Svaghed, om du bliver!» svarede Berg og hviskede i det Samme til Tjeneren at bringe Champagne.

«Nej, nej!» sagde Olaf. «Men hvorfor raabte du? Havde du noget at sige mig?»

«Ikke noget specielt!» svarede Berg og satte sig atter i Sofaen. «Tag Vinterfrakken af dig! Nu skal vi drikke din Skaal og takke for det glimrende Indlæg i Dagsnummeret om Intolerancen, der iklæder sig Kristenkjærlighedens Maske lig Ulv i Faareklæder for desto sikkrere at kunne æde sine Medmennesker!»

«Det bliver min sidste Artikel i dit Blad,» svarede Olaf; «min Tid er nu temmelig optagen af Forberedelser til min Prøveforelæsning; og desuden finder jeg disse Spørgsmaal altfor alvorlige til at kunne drøftes i Dagspressen.»

«Selv om der aldrig kommer noget mer fra din Haand, saa har du dog alligevel gjort min Avis udødelig!» svarede Berg, og det øvrige Selskab istemte den smigrende Hyldest.

Tjeneren bragte Champagne, og Olaf lagde Hat og Stok tilside for at drikke et Glas. Men han beholdt Yderfrakken paa i den bestemte Hensigt snarest muligt at gaa.

Endnu mer inspireret af Champagneskummet holdt Berg en glimrende Tale. Flere Nysgjerrige

i Sidesalen nærmede sig Døren for at høre, hvad der sagdes, men vogtede sig vel for at træde ind.

Olaf, der havde sat sig paa den tilbudte Stol, rejste sig nu paanyt for at takke for denne hædrende Tiltale.

Hans brede, hvælvede Bryst, hans regelmæssige Ansigt med det sorte Skjæg, der laa i harmoniske Bugtninger omkring de brede, kraftige Læber, de tankefulde Øjne og den stærke Pande med det dybe Ar, over det Hele laa der en rolig Skjønhed som hos en herlig Statue, — ja, indtil i den Bevægelse, hvormed hans hvide Haand løftede Glasset, var der en antik Skjønhedsfylde, som stemte overens med den klare, nøgterne Maade, hvorpaa han udtrykte sig.

«Der findes en liden Skare af Mænd og Kvinder, der sætter sin Glæde og sit Maal ikke i Kamp for eget Velvære og personlig Hæder, men i Arbejden for det store Samfund, og som tror, at det rette Middel hertil bestaar i at søge og forfægte Sandheden uden Hensyn til Tidsfordomme eller Frygt for Forfølgelser. Jeg vil tømme et Glas for disse som oftest lidende og misforstaaede Menneskevenner, og jeg henvender Skaalen til min Ven Berg!»

Der blev en Bravoraaben og en Jubel uden Ende. Man tømte Glassene tilbunds og skjænkede paanyt. Olaf tog atter sin Hat, og tiltrods for alle Anmodninger om at slaa sig ned mellem dem trak han sig alligevel tilbage.

En yngre Avisreferent havde været tilstede i

Sidesalen og gjennem Dørsprækken hørt Olafs Skaaltale, hvilken den følgende Morgen fandtes paa Tryk i flere tusend Bladnummere og fremholdtes som Glanspunktet i en «Agitationsfest».

I Olafs Hjem var der ikke sket nogen ydre Forandring. Det unge Par tilbragte endnu altid Søndagen hos Moderen, og denne Torsdagen hos dem.

Fru Bul havde aldrig havt Lyst eller Tid til at læse de lange Afhandlinger om religiøse og politiske Stridsspørgsmaal; hun fik naturligvis høre, at nogle af Olafs Artikler havde vakt Opsigt og Uvilje; men hun syntes, at selv om Professor Sten havde fundet, hendes Søn ikke udtrykte sig ganske rigtigt, saa burde han alligevel af Hensyn til Familieforholdet været den Sidste til at ville gjøre Offentligheden opmærksom herpaa. Hun fandt denne Broderens Adfærd i højeste Grad taktløs, og de to Søskende saas derfor nu kun meget sjeldent. Angaaende Edvards Uvilje imod Olaf, da havde hun nok sine egne Meninger om den Sag; man var ikke altid saa uegennyttig, mente hun, fordi man var et Hængehoved og troede sig bedre end alle Andre. Naar hun var ude i Selskaber hos sine Bekjendte, og disse da af Høflighed overfor den elegante Professorfrue ikke tillod sig at udtale sine Meninger, men blot rystede paa Hovedet og beklagede den sørgelige Avisstrid, da tog hun Ordet med sædvanlig Lethed og svarede, at Olaf var den bedste Mand paa Jorden. Han lod aldrig nogen Fattig gaa bort fra sin Dør uden

at undersøge, om Trangen var sand, og han var utrættelig i at hjælpe. Han deltog ivrigt i alle Bestræbelser for at uddanne og ophjælpe de lavere Klasser; han misundte og bagtalte aldrig noget Menneske. Angaaende Spørgsmaalet, hvorom Striden drejede sig, saa berørte hun aldrig dette; thi hun var som sagt ikke selv paa det Rene hverken med, hvad der skreves fra den ene eller den anden Side.

Anna, som forhen stedse havde anbetroet sin Mor Alt, kunde af Forfængelighed ikke taale den Tanke, at man skulde ane, der var noget ugrejt i hendes Ægteskab, og hun gjorde derfor sit Bedste for at skjule dette.

I Virkeligheden havde ogsaa disse Uroligheder udenfra havt den Følge, at der kom lidt mer Tilnærmelse mellem de to Ægtefolk. Anna læste nemlig Alt, og hun blev opbragt over at se, hvorledes hendes Onkel var Anfører for alle disse Skribenter, der kastede sig over hendes Mand som over et glubende Rovdyr, hvem de vilde ødelægge i Bund og Grund. Anna tænkte blot paa den ene Side af Sagen, at Olaf blev angrebet og forfulgt; paa Grunden, hvorfor han blev det, om den var retfærdig eller ej, derpaa reflekterte hun ikke videre. Hendes Følelser for ham fik Næring af den Medlidenhed, som hans aandelige Ensomhed indgjød; hendes Beundring tiltog, og hun glemte en Stund sin Skinsyge paa den ukjendte Islænderinde, kun besjælet af et eneste brændende Haab: at vinde ham tilbage til det tillidsfulde Forhold,

hvori de havde staaet i Begyndelsen af deres Giftermaal. Hun søgte at nærme sig ham ved at omtale, hvad hun havde læst; hun gjorde ham ingen Bebrejdelser, men bad kun om Forklaring. Olaf vilde ogsaa gjerne, at denne fremmede Kulde og Tvang, som havde skilt dem i den sidste Maaned og ladet dem Begge sidde tause overfor hinanden, nu skulde forsvinde, og han imødekom derfor hendes Anstrængelser for at begynde de fordums Samtaler.

Efter Middagen stoppede hun paanyt hans Pibe, og han drak atter sin Kaffe sammen med hende i det lille, brune Kabinet, møbleret i Rokokostil og Væggene prydede med Lithografier, forestillende Kejser Napoleons Lig, der ankommer til Frankrig, Garibaldis Indtog i Rom og den bodfærdige Magdalena fra Museet i Dresden. Olaf sad tilbagelænet i det ene Sofahjørne, hun i den lave Lænestol ligeoverfor med et fint Hækletøj i Haanden.

«Er Kaffen stærk nok?» spurgte hun.

«Ja Tak, den er meget god!»

«Du burde ikke drikke den uden Fløde,» sagde hun med blød Stemme; «det enerverer, har man fortalt mig. Du ser daarlig ud i den sidste Tid.»

«Uden Fløde opfylder den først sin rette Hensigt: at klarne Hovedet og stimulere,» svarede han. «Jeg har saa meget at tænke paa, at jeg nok tiltrænger et klart Hoved.»

«Ja, du arbejder for meget!» yttrede hun.

«Disse rædsomme Mennesker, som ikke kan lade dig i Fred! Onkel skriver idag, at det fremgaar af dine sidste Udtalelser om uforanderlige Naturlove, at du forkaster Miraklerne. Det er ganske vist en sort Bagvaskelse, ikke sandt?»

Olaf drak en Slurk af sin Kaffekop og tog derefter et langt Drag af Piben, inden han svarede.

«Det kommer an paa, i hvilken Betydning det tages,» sagde han. «Miraklerne har enten aldrig existeret, eller ogsaa sker de endnu hver Dag omkring os. Hvis man hermed mener noget Overnaturligt, da har de aldrig fundet Sted. Utallige af de Hændelser, som i Fortiden ansaas for Undere, kan man nu forklare sig. Men endnu den Dag idag findes der Virkninger af Naturkræfter, hvis Væsen Videnskaben endnu ikke har kunnet forstaa, men som sikkert engang gjennem Slægters fortsatte Gransken vil blive aabenbarede. Fra Menneskehedens Barndom af har man altid villet se hemmelige eller iallefald usynlige Væsners Styren aabenbaret i, hvad Ens Uvidenhed endnu ikke kunde gjennemskue og motivere. Intet i eller udenfor os sker imidlertid uden en bestemt Række af forudgaaende, ganske naturlige Aarsager!» og han begyndte atter at røge.

Anna sad længe taus med Blikket fæstet paa ham. Da udbrød hun pludseligt:

«Jeg har undertiden tænkt paa, at naar man var i Paradis, maatte man sørge over at se sine Kjære lide og have det ondt paa Jorden. Og hvor

forfærdeligt om et Væsen, som var En meget kjær, om man saa det pines i Helvede!»

«Du har Ret!» svarede han; «og hvis man ikke led derunder, kunde man jo umuligt have de samme sjælelige Egenskaber, de samme Hjærtets Tilbøjeligheder, med ét Ord: være den samme Person i samme Legeme som her paa Jorden. Men naar vi ikke skulde beholde samme Bevidsthed og Personlighed, da vilde vi jo ende med Troen paa Sjælevandringen, paa den gradvise Stigen og Omdannelse til andre Former og Væsener!»

Anna saa atter paa ham med sine klare Øjne; hendes Tanker havde forvildet sig for langt ud, og der gik en pludselig Gysen igjennem hende.

Olaf bad hende roligt om mere Kaffe; hun rejste sig for at skjænke og glemte paanyt Gjenstanden for deres Samtale, kun optagen af det ene, stærke Ønske at være ham en Støtte i hans Kamp. Om Olaf havde været Katholik, Protestant, Kristen eller Hedning, hendes Følelser vilde ikke derfor være blevne forandrede; al hendes Tanke, hele hendes Sjæl var fyldt af hans Personlighed, og Hjærtet talte højere end al Reflektion.

Deres Ægteskab var atter som i de første Dage efter Brylluppet. Anna syntes at have forsonet sig med Tanken paa den skjønne Islænderinde, eller rettere sagt, fuldkommen at have glemt hendes Tilværelse.

V.

Det var i Slutningen af Marts Maaned. Toppene paa de høje Aasrygge omkring Kristiania var endnu dækkede af Sne, som ogsaa nedover langs med Skrænten blinkede frem mellem de eviggrønne Grantræer. Fjordisen var paa mange Steder brudt op og sejlede i svære Flagger nedover med Vinden eller skvulpede op imod Stranden ved Ladegaardsøen og Næsodden. Inderst ved Akershus gamle Fæstningstaarn, i Pipervigsbugten, laa den endnu samlet og stærkere. Skøjteklubben havde her med Pæle og Touge indcirklet en stor Firkant, hvor talrige Arbejdere daglig var sysselsatte med at bortsope Vand, Sne og Isaffald. Mellem Kl. 1 og 3 samledes det fine Selskab paa Banen, hvor en Afdeling Militærmusikanter gav tilbedste et Udvalg af glade eller sørgelige Musiknummere, medens Damer af alle Aldere, iførte forskjelligt Pelsværk, gyngede forbi, støttende sig til sine Kavallerers Hænder og Arme. Alle havde de det lille Sølvskilt i rødt Baand skinnende foran paa Brystet som Mærke paa, at de var Medlemmer af Klubben. Paa enkelte Steder tiltrak en Kunstløber sig almindelig Opmærksomhed, og en Skare stimlede sammen for at beundre den elegante Maade, hvorpaa han med Skøjtespidsen ridsede Navne i den blinkende Flade eller tegnede Mønstre, medens Legemet stedse bøjede sig med samme regelmæssige Ro fra den ene til den anden Side.

Smaabørn fra sex til ti Aar, som fik tidligere Skolefrihed end de større Elever, kom trippende ned i knækorte Kjoler, hvide Strømper og broderte Buxelaar. De ledsagedes af Gutter i samme Alder; men en Del af disse viste allerede den samme Hyldest overfor de smaa Damer, som man havde set i voxne Selskaber. Kavallererne bandt Skøjterne paa sine Veninders Fødder, og nu pilte de frem, ofte et Par Dusin Haand i Haand, i en lige Række, som truede med at stænge Vejen for alle de øvrige Løbere.

I den øverste Ende af Banen var der opslaaet en liden Bod, hvori en gammel Kone solgte Sukkertøj, Kager, Limonade og Kaffe. Udenfor havde der samlet sig en Kreds af unge, elegant klædte Damer med sine Kavallerer, og deriblandt saas ogsaa Anna, iført en lang, sort Fløjelskaabe, som var knappet trangt omkring Legemet og broderet med graa Sølvkanin. Paa det lokkede Hoved sad en Barret af samme Slags Skind, hvis Haar laa tæt ind imod hendes hvide Pande. Hun var frisk og rødmusset, hendes varme, kastanjebrune Øjne straalte af Liv, medens de fine Læber endnu bevægede sig skjælvende efter det raske Løb. Hun var omringet af en Flok Veninder, hvoraf nogle var gifte, andre ikke; men alle tilhørte de Fifdamekredsen. Man lo og snakkede med stor Overgivenhed, medens Herrerne svajede frem og tilbage, vuggende sig snart paa den ene snart paa den anden Fod. Her var flere Studenter med Lorgnet paa Næsen og tynde Spanskrørsstokke i Haanden, og

nogle vakkre, holdningsfulde Kavallerifficerer med militære Huer, korte Trøjer og Benklæder saa trange, at de ved hver Bevægelse stod i Fare for at revne. En yngre Læge, der var vel kjendt i Selskabslivet, og som havde Privilegium paa at sige Vittigheder og karrikere sine Medmennesker, gav en Forestilling, idet han gik paa Skøjter efter en af Stadens store Mænd, hvis Gang baade paa Is og Jord var lidt usikker og dinglende. Tilskuerne lo af fuld Hals over den ypperlige Komiker.

Midt under Glæden nærmede en anden Person sig Selskabet og syntes at ville slutte sig dertil. Det var Redaktør Berg, som ogsaa hvilte paa denne Tid af Dagen. Tiltrods for den Vellugt, som udstrømmede fra hans klippede Haar og kæmmede røde Skjæg, tiltrods for den børstede Frakke og Handsken, som dækkede en af hans grove Hænder, havde hans Ydre alligevel beholdt noget vist, noget som Hovedstadsbeboerne betegner med Ordet: halvsimpelt. For at bevare sine Benklæder imod Væden havde han bredtet dem op nederst ved Støvlen, saaledes at det graa For vistes.

«Goddag, bedste Frue!» sagde han til Anna og standsede i Farten; «hvorledes lever De?»

«Tak, godt!» svarede hun smilende.

«Dejligt Vejr idag.»

«Ja, meget behageligt, næsten for varmt!»

«Jeg er netop kommen.»

De Omkringstaaende hilste koldt og trak sig længre og længre bort.

Anna kunde ikke undlade at bemærke det; men Berg var Olafs Ven, og dette var hende fuldkommen nok. Han bød hende Haanden, og de fjærnede sig vuggende fremover.

«Hvilket rædsomt Menneske, denne Hr. Berg!» hviskede Veninderne efter hende. «Hvor besynderligt, at Anna kan finde nogen Fornøjelse i at gaa med ham!»

«Han er jo Mandens Ven, og da er det vel ikke saa let for hende.»

«Hvor latterlig han ser ud med de opbredtede Benklæder!»

«Det er Sparsommelighed,» lo Vittighedsmageren, «naar han forfægter Sparesystemet i det Offentlige, saa er det jo ogsaa hans Pligt at vise et godt Exempel i det private Liv!»

Medens man vedblev at kritisere de Bortløbende, fortsatte disse nedover Banen.

Over Staden var Himlen dækket af lysegraa Skyer, som paa enkelte Steder, henover Slotsbygningen og Kuplen paa Vor Frelsers Kirke, var delte i smaa Lapper, der saa ud som Makrelstriber. Men yderst ved Næsodden og Hovedøen var det ganske klart med en blegblaa Farve, og herfra kastede Solen en rig Masse af varme Straaler ned paa Banen, hvis Overflade undertiden funklede med graalig Glans, som Huden paa en nyfisket Aal.

«Deres Mand er ikke hernede idag?» spurgte Berg.

«Nej, han hviler kun en Timestid efter Middagen. Jeg frygter, at han arbejder altfor meget.»

«Vejen til Berømmelse er ikke bestrøet med Roser,» yttrede han.

«Berømmelse? Jeg tror næppe, han tænker derpaa,» svarede Anna. «Jeg er overbevist om, at han elsker Arbejdet blot for dets egen Skyld. Han venter med det første at faa Underretning om, naar Konkurrenceforelæsningen til Professorposten skal finde Sted.»

«Der bliver vel ikke her Tale om nogen Konkurrence,» sagde Berg; «thi saavidt jeg véd, er der ingen Anden, som agter at fremstille sig.»

«Nej, saafremt ikke min Fætter i Italien kommer hjem!» sagde hun. «Men han ligger i stærk Romerfeber.»

«I alle Tilfælde er min Ven sikker paa Sejren,» svarede Berg; «hans geologiske Værk har vakt uhyre Opsigt baade i Skandinavien og i Tydskland, hans Navn vilde være en Pryd for ethvert Universitet; Deres Fætter er derimod en Middelvejsfarer, som i ingen Henseende kan maale sig med ham.»

«Oh, om det var sandt, hvor glad jeg skulde være!» udbrød hun straalende af Tilfredshed over at høre sin Mands Fortjenester saaledes lovpriste.

«Derpaa kan De være sikker,» trøstede Berg. «Det vilde være en Skandale, om en Mand med hans Fagevner blev tilsidesat!»

Ved den øverste Ende af Banen holdt hendes Kavaller stille og drejede sig paa Hælen af den ene Fod, medens hun bøjede sig let til den ene Side og beskrev en halv Ring omkring ham.

Hendes Blik strejfede tilfældigvis nogle af de Personer, som spadserte udenfor Indhegningen, og hun saa sin Onkels høje, stive Skikkelse bevæge sig langsomt nedover. Han maatte uden Tvivl have seet hende; men paa Grund af den bittre Pennefejde imod Olaf og Berg havde han formodentlig foretrukket at vende sig bort for at undgaa en Hilsen. Anna, som nu nærede en levende Uvilje imod Onkelen, gjorde heller Intet for at tiltrække sig hans Opmærksomhed, men sejlede atter nedover, baaret hurtigere frem af en let Vind. De gjorde endnu nogle Vendinger op og ned, hvorefter hun standsede for at gaa hjem. Hun satte sig paa en Bænk, og han aftog hendes Skøjter. Da hun rakte ham Haanden med et: «Farvel! og Tak for Følget!» saa hun pludselig atter sin Onkel dukke op mellem Tilskuerne. Han saa paa hende med et strængt Blik, men gjorde ingen Bevægelse for at hilse, inden hun havde forladt Berg og nu stod mellem de to Pæle, som betegnede Udgangen. Da lettede han en Smule paa sin høje Floshat og rakte hende Haanden, der var indesluttet i en graa Handske.

Anna blev meget overrasket, da Professoren gjorde Mine til at følge hende; thi i de tre sidste Maaneder havde der hersket et meget spændt Forhold mellem de to Familier.

«Du gaar hver Dag paa Skøjter?» spurgte han.

«Ja, naar det er nogenlunde smukt Vejr!» svarede hun. «Det er saa uhyre morsomt, og desuden siger Olaf, at det er sundere end at spadsere.»

«Sandsynligvis!» sagde han og taug derefter en lang Stund, medens de maatte gaa den Ene bagenfor den Anden paa de smalle Brædder, udlagte nederst ved Bryggen, hvor det smeltede Vand allerede stod temmelig højt. Da de var komne op og gik ved hinandens Side, yttrede Professoren:

«Jeg følger dig maaske hjem for at tale med min Søster.»

«Jasaa!» svarede hun forbauset og lidet glad over denne Udsigt til en lang Spadseretur i hans højærværdige Selskab. Men derefter erindrede hun, at Moderen heldigvis ikke var hjemme.

«Mamma er i Chokoladeselskab hos Oberstinde W.,» sagde hun, «og jeg tror, hun ogsaa kommer til at spise Middag der.»

«Ah!» mumlede han, og de fortsatte paanyt nogle Øjeblikke i Taushed.

«Jeg kom for at meddele min Søster en Nyhed,» vedblev han derefter paa sin langsomme Maade.

«Jasaa!»

«En Nyhed, der vedrører hele Familien, men som er meget sørgelig.»

Anna begyndte at skjælve, saa det var hende umuligt at fremkomme med noget Spørgsmaal.

«Jeg havde tænkt at gaa op og forberede din Mor derpaa; men naar hun ikke er hjemme, er det vel bedst, at jeg siger det til dig; . . . du er jo ogsaa den Nærmeste. Det er idag afgjort, at det ikke skal tillades din Mand at fremstille sig til Konkurrence om Professorposten!»

Anna blev ganske bleg og standsede midt paa Fortouget.

«Onkel, er det sandt?» spurgte hun stammende og stirrede ængsteligt paa ham.

«Ja, mit Barn!» svarede han og tog hende ved Haanden. «Men lad os ikke faa Scener her paa Gaden!» og han fortsatte atter opover den store Plads foran Karljohansgade mellem de bladløse Træer, indhegnede af grønne Rækværk.

«Din Mands Opførsel har været meget upassende,» forklarede Onkelen, «hans Skriverier i Aviserne farlige og ukristelige; det har vakt Uvilje og Forargelse i hele Landet.»

Hun standsede paanyt og saa lige paa ham; men der var ikke længer nogen Frygt i Blikket eller Skjælven i Stemmen; hun glemte sin fordums dybe Respekt for den strænge Onkel og erindrede kun, at hun stod overfor Olafs Fiende.

«Det er din Skyld,» udbrød hun, «jeg véd det nok! Det er dig, som har nedrevet og tilsmudset ham i Aviserne, det er dig, som har ægget ham op, det er dig, som i Kollegiet har udvirket denne Nægtelse, der er en ligesaa stor Skam, som den er en skrigende Uretfærdighed!»

«Hvad behager?» udbrød Professoren og tabte i Overraskelsen sin tykke Spadserestok. Det var første Gang i hans Liv, at Nogen vovede at tiltale ham paa denne Maade.

«Ja, jeg véd, jeg føler, det er dig, som bringer denne Ulykke over min brave, prægtige Mand,» fortsatte hun endnu mer ophidset. «Og

det er stygt, det er ukristeligt af dig, vor nærmeste Slægtning!»

I Professorens Pergamentansigt kom der en svag Rødme, hans skarpe Øjne fik et Udtryk, som kuede hendes pludselige Mod.

«Naar man lægger et raaddent Æble mellem friske, da fordærves ogsaa undertiden disse,» sagde han med Eftertryk. «Du var forhen en kjærlig og beskeden ung Pige, hvorledes kan du med Et være bleven saa taktløs at glemme de Hensyn, du skylder min Alder og min Stilling?»

«Undskyld,» bad hun, «men det gjorde mig saa ondt!»

«Det forstaar jeg,» svarede Professoren; «men det vilde være aldeles grundlovsstridende, om din Mand efter sine offentlige Udtalelser blev Lærer ved vort Universitet.»

«Men det er jo over Mineralogi og ikke over Religion, han skal holde Foredrag for Studenterne!» indvendte hun.

«Det er fuldkommen det samme!» svarede han. «Alle Fag kan belyses fra et kristeligt eller et hedensk Standpunkt. Han kunde fordærve den studerende Ungdoms moralske Blik paa Livet.»

«Olaf, som er saa god?» udbrød hun atter med samme Heftighed. «Nej, aldrig! . . . I forstaar ham ikke.»

«Efter din Beundring vilde jeg inderligt ønske, at heller ikke du forstod ham,» sagde Onkelen koldt; «thi hvis du forstod hans antikristne Stand-

punkt og alligevel fortsatte at beundre ham, da vilde jeg dybt beklage dig; thi da vilde ogsaa du gaa den sikkre Fortabelse imøde. Anstrængte du dig derimod nu for at føre ham tilbage til den rette Vej, da kunde maaske Gud i sin Naade hjælpe dig til at frelse en forvildet Menneskesjæl. Tænk paa denne min Formaning, og saa Farvel!» Han rakte hende Haanden til Afsked og gik derefter opover Staden for at begive sig hjem.

Anna vandrede videre i den modsatte Retning. Hun gik med sænket Hoved uden at se de Forbigaaende, der hilste og vendte sig forbausede over at se den unge Frue med et saa drømmende, aandsfraværende Udtryk. Hun følte en stærk Medlidenhed med Olaf, som hun vidste vilde komme til at lide grusomt under denne Skuffelse. I flere Maaneder havde han forberedt sig paa sit Prøveskrift; han havde ofte med næsten barnlig Glæde talt om den Fremtid, hvori han som Universitetslærer skulde komme i direkte Forbindelse med de unge Studenter og meddele dem Resultaterne af al sin Gransken, af alle sine Nætters Vaagen. Han havde altid talt om denne Stilling som saa misundelsesværdig skjøn og rig, og tiltrods for sine overlegne Evner skulde han nu alligevel tilsidesættes! Men siden man kunde behandle ham paa en saadan Maade, maatte det vel ogsaa være noget ganske forfærdeligt, som han havde skrevet. Medens Anna forhen udelukkende havde beskjæftiget sig med de stridende Personer, begyndte hun nu for første Gang alvorligt at reflektere over Strids-

emnet selv. Hun havde aldrig været særdeles religiøs. Morgen og Aften havde hun efter Vane læst sine Bønner; men naar hun viste sig gavmild imod Fattige og mild i sin Dom over Andre, da var dette snarere Følgen af gode Naturanlæg end en bestemt Higen efter at opfylde Bibelens Forskrifter. Hun havde simpelthen modtaget de religiøse Aabenbaringer, efter som hun havde læst dem i Skolen, og altid næret en vis Sky for at gjøre dem til Gjenstand for videre Reflektion. Naar hun nu tænkte paa, hvorledes Olaf havde forvildet sig ned i disse Tvivlens Irgange, da blev hun greben af en formelig Rædsel.

Professorens Ord havde virket; den unge Kone følte Angst for sin Mands sjælelige Tilstand, hans frie Tænkning truede hende nu som noget Ondt, der kunde ødelægge Begges Fremtid. Hun erindrede Onkelens Raad, at hun burde søge at lede ham tilbage til andre Veje — ja, ja, hun vilde forsøge, nu strax skulde hun begynde, denne Opgave forekom hende stor og skjøn.

«Er min Mand kommen hjem?» spurgte hun Pigen, som lukkede op Entrédøren.

«Ja, Hr. Falk har allerede ventet en ti Minutters Tid paa Middagen. Fruen har været længe ude idag.»

«Bring strax Maden ind!» befalede Anna. «Jeg kommer om nogle Minutter.»

Hun lagde sin Fløjelskaabe og Barret fra sig i Gangen og gik derefter ind.

Olaf vandrede op og ned i det brune Kammer.

«Goddag, lille Kone!» sagde han. «Du har været paa Skøjtebanen og ladet dig kurtisere?» og han smilte muntert.

«Du ser saa oprømt ud!» yttrede hun uden at besvare hans Spøg.

«Ja, thi iformiddag har jeg lagt den sidste Haand paa Værket. Min Forelæsning er nu endelig udarbejdet; jeg agter ikke mer at forandre den.»

Anna vendte sig bort, for at han ikke skulde se, at hun fik Taarer i Øjnene. Hun gik foran ind i Spisesalen og løftede Laagene paa de forskjellige Fade, som Pigen havde bragt ind.

Olaf fulgte efter og satte sig tilbords. Han strøg Haanden gjennem sit sorte, krøllede Skjæg og vedblev i samme glade Tone:

«Hvilken behagelig Fornemmelse, naar et Arbejde er fuldført! Det er, som om man var bleven befriet fra en eller anden trykkende Byrde.»

«Men det er vel endnu ikke ganske færdigt?» indvendte Anna uden at vove at se paa ham. «Det vanskeligste staar maaske endnu tilbage.»

«Aa nej,» svarede han, «jeg er saa temmelig sikker paa Udfaldet; jeg har jo desuden ingen Konkurrenter.»

Hun lagde Skeen paa Fiskefadet og bad ham begynde Maaltidet. Han spurgte hende, hvem hun havde mødt paa Skøjtebanen, og hun gjentog Vittighedsmagerens Spøg og andre ligegyldige Sager. Hun vilde meddele ham sin Samtale med Professoren og forberede ham paa Budskabet, som

han snart skulde modtage; men først maatte han i Ro ende sin Middag. Anna ønskede næsten, at han ikke havde været saa glad; thi nu forekom det hende ti Gange vanskeligere at fortælle ham, hvad hun vidste.

Da de rejste sig fra Bordet, ringte det paa Entréklokken, og Olaf gik selv ud for at lukke op. Efter et Øjebliks Forløb kom han tilbage med et temmelig stort Brev. Idet han gik henover Gulvet, brød han Seglet og aabnede. Men midt i Døren mellem Spisestuen og Kabinettet blev han pludselig staaende og holdt sig fast i Karmen som for ikke at falde.

«Hvad er det?» spurgte Anna ængsteligt og nærmede sig; men da gik han hurtigt ind i Stuen, satte sig i en af de lave Lænestole og begyndte atter at læse paa det store Dokument. Hans Ansigt blev graahvidt, i de sorte Øjne kom der en feberagtig Glans, han krympede Papiret mellem sine Fingre, slængte det voldsomt henover Gulvet og brast ud i en kold, uhyggelig Latter.

Anna blev ganske ræd ved at se ham i denne Tilstand; og endskjønt hun vidste, hvilket Budskab han havde modtaget, spurgte hun alligevel paanyt: «Hvad er det?»

Olaf svarede endnu ikke. Han blev siddende med Hænderne hvilende paa Knæerne og med Hovedet bøjet helt ned imod Brystet.

Anna gik lige hen til ham og satte sig ved hans Side.

«Stakkels Olaf,» sagde hun og lagde sin fine

Haand paa hans Arm, «det gjør mig ondt for dig! Jeg forstaar nok, hvad det er; jeg hørte det iformiddag . . . Men tror du ikke, at de Mennesker, som holder sig til det Gamle, er langt lykkeligere?» spurgte hun frygtsomt. Hun erindrede sin Beslutning, men vidste ikke rigtig, hvorledes hun skulde begynde; thi Rollen var hende fuldkommen ny.

«Maaske! . . . Jo, ganske vist!» svarede han i en dæmpet Tone.

«Tvivlen bringer Ulykke her paa Jorden,» vedblev hun, «og den berøver En jo ogsaa alt Haab om Lykke ved Gjenforening og Forsoning i et andet Liv. Hvortil hjælper al denne Viden, naar den ikke formaar at gjøre os lykkelige?»

«Lykkelige . . . nej!» mumlede han.

«Olaf, tag tilbage alle de skrækkelige Paastande, som du har skrevet!» bad hun med varm Følelse og greb hans Haand. «Tag det tilbage, sig, at du angrer, endnu er det maaske ikke for sent . . . saa kunde du maaske endnu faa Professorposten. Onkel fortalte mig iformiddag, at det udelukkende var paa Grund af dine ukristelige Hypotheser om Naturoprindelsen, at Kollegiet nægtede at modtage dig.»

Han trak sin Haand ud af hendes og stirrede paa hende med et saa forunderligt Udtryk, at hun næsten skalv.

«Sælge min Overbevisning for en Embedspost!» udbrød han. «Nej, du kjender mig lidet, naar du kan foreslaa mig noget saadant! Om alle Jordens Rigdomme og Hædersbevisninger lagdes for

mine Fødder, de skulde dog ikke friste mig til at vige et eneste Skridt fra, hvad jeg anser for Sandhedens Vej. Hykleriet er allerede nok udbredt i vort Samfund, vort Land har ikke Raad til at tabe de Faa, som elsker Videnskaben for dens egen Skyld og ikke for de Penge, som den kan indbringe.»

«Men, Olaf, tænk paa din Sjæls Frelse, er ikke dette vigtigere end din Videnskab?» sagde hun med ængstelig Iver. «Hvad nytter alt, om du skal gaa evigt fortabt?»

Da rejste han sig hurtigt; hans blege Ansigt blev endnu hvidere, i Stemme og Blik laa der Vrede, idet han svarede:

«Du har talt med din Onkel idag, og han har vist den sædvanlige Taktløshed i at bagtale mig til min egen Kone; det er formodentlig et skjønt Skudsmaal, han har givet mig; og nu har han udsendt dig som Bodsprædikant i Haab om at hovere over mig? Men I tager fejl, jeg er ikke tilgjængelig for Kvindesnak! . . . Jeg har Strid nok udenfor, her i Hjemmet ønsker jeg i det mindste Fred og Hvile . . . og skal vi fortsætte at bo under samme Tag, maa det være paa den Betingelse, at du ikke med et eneste Ord blander dig i Sager, som du ikke er moden nok til at kunne bedømme!» og dermed gik han hurtigt ud af Værelset, igjennem Salen til sit eget Kammer.

Anna sad tilbage ganske lammet af Forfærdelse. Det var første Gang, hun havde seet Olaf som et Bytte for heftig Vrede, og første Gang,

han havde tiltalt hende paa en uhøflig og hensynsløs Maade. Men hun tilgav ham dette; thi hun forstod, at det var denne bittre Skuffelse, som havde rystet ham i den Grad, at han blev fuldkommen utilregnelig. Hun tænkte ikke paa Fornærmelsen imod hende selv; men hvad der forhøjede hendes Angst og Sorg, var Opdagelsen af, at Olaf stod som en ensom Kolos paa et Vantroens Bjerg omsust af alle fiendtlige Vinde. Hun fordybede sig i, hvad dette egentlig vilde sige, Rædslen tiltog i Styrke, og hun blev med Et begejstret af en ny Følelse: en brændende Kristendomstro.

Da Fru Bul henimod Aften kom hjem fra Middagsselskabet, gik hun først ind i nederste Etage for at gjøre en liden Visit hos sine Børn. Hun blev ikke lidet overrasket og forfærdet ved at finde Anna grædende inde i Kabinettet.

Da Moderen fik vide Grunden til denne Sorg, var det ogsaa hendes første Udraab, at Olaf jo uden Tvivl maatte have skrevet noget ganske forfærdeligt, siden man kunde behandle ham paa en saadan Maade.

«Hvilken Skam for min agtede og berømte Mands Plejesøn!» tilføjede hun i højeste Grad opbragt og saaret i sin Forfængelighed. «Det er skammeligt, at Olaf opfører sig saaledes; han burde da virkelig tænke lidt mer paa den Familie, hvori han er optagen. Han har jo i højeste Grad kompromitteret baade sig selv og os Andre! . . . Jeg vil rent ud sige ham dette. Jeg vil paa ingen Maade, at min Datters Mand skal fortsætte at

hylde Idéer, som ikke hører hjemme i det gode Selskab. Det er jo en ren Skandale!» og hun gjorde Mine til at ville gaa ind i hans Studerekammer for at holde ham en dygtig Skjændepræken.

Men Anna løb til og drog hende tilbage.

«For Guds Skyld, lad ham være!» bad hun. «Tir ham ikke! han er ude af sig selv af Fortvivlelse. Tro mig, han lider i dette Øjeblik mer end nogen af os!»

Da Fru Bul hørte dette, gik hun strax over fra Ærgrelse til Medlidenhed.

«Min stakkels Gut,» udbrød hun og fremtog Lommetørklædet for at tørre sine taarefyldte Øjne; «hvor har man dog kunnet nænne at være saa haard imod ham!»

«Tror du ikke, Onkel har megen Skyld deri?» spurgte Anna.

«Jo,» svarede Moderen. «Jeg kan i det Hele taget ikke forstaa min Bror i denne Sag. Olaf har jo kun skrevet for at give noget Avismad til denne Berg, hvem jeg aldrig har kunnet like. Det Venskab har kostet ham dyrt; jeg synes, at hvis Berg har Spor af Hjærte, maa han nu angre frygteligt, at han har tigget Olaf om disse ulykkelige Artikler.»

«Det er en Ulykke, at Olaf har skrevet dette,» sagde Anna; «men det er endnu ulykkeligere, hvis han selv tror, hvad han har skrevet . . . O Gud, det gjør mig saa angst!»

Fru Bul søgte paa alle Maader at trøste Datteren: hendes afdøde Mand havde ogsaa undertiden sagt, hvad der kunde faa Haarene til at rejse sig paa Ens Hoved, og dog havde han gjennem hele sit Liv bevist, at han var en af de bedste Kristne og den prægtigste Ægtemand i Verden.

Professor Sten sad samme Aften i sit Arbejdsværelse foran det store Skrivebord, der var overfyldt med Regnskabsbøger og Aviser. Han lænede sig tilbage i Lænestolen og røg af sin lange Pibe. Over det brungule Ansigt laa der et Udtryk af triumferende Ro. Han tænkte paa Dagens Begivenhed; denne Gang havde da Olaf maattet vige i Kampen overfor hans Søn. At denne Sidstes Dygtighed kunde gjøre Fremtiden tvivlsom, dette faldt ikke Faderen et Øjeblik ind. Inden kort Tid vilde den Fraværende formodentlig være helbredet for sin Klimatfeber og komme hjem for at indtræde i det ledige Embede. Det var jo hans Søn, og det var nok.

Da blev der banket paa Døren, og Pigen traadte ind med et Telegram. Professoren underskrev Modtagelsesbeviset, hvorefter hun gik, og han blev paanyt ene.

Han aabnede Konvolutten; paa Papiret stod der nogle faa Linjer:

«Stipendiat Karl Sten død af Romerfeber inat Kl. 4. Z., skandinavisk Konsul i Rom.»

Professoren sank tilbage i Stolen som rammet af et Lyn.

«Saa har jeg dog alligevel tabt!» mumlede han mellem de klapprende Tænder.

FJERDE AFDELING.

I.

I de første Dage efter Modtagelsen af det skjæbnesvangre Brev gik Olaf om som et Bytte for en ham forhen ganske ukjendt aandelig Slappelse, Modløshed og Livskjede. Men derefter tog han sig atter sammen og begyndte at arbejde med ti Mands Styrke og Mod. Flere videnskabelige Selskaber sendte ham hædrende Skrivelser i Anledning af hans geologiske Værk, der nu var blevet oversat paa Tydsk og Engelsk, og nogle Afhandlinger, som han leverte til et højt anseet Maanedsskrift i Leipzig, vakte almindelig Opmærksomhed, saaledes at hans Navn bares rundt til de store europæiske Civilisationsfolk.

De Penge, som Forfattervirksomheden indbragte Olaf, anvendtes til at grunde en Forening for unge Haandværkere. Han lejede en Sal i en gammel Trægaard paa Balkeby, nogle Minutters Gang fra sin egen Bolig. Hertil anskaffede han allehaande Redskaber til gymnastiske Øvelser, en Bogsamling og en Del Aviser. De unge Haandværkere, som ikke havde Hustruer eller anden Familie, kunde her tilbringe sine Aftener i et

bestandig oplyst og varmt Lokale. Olaf holdt selv flere Gange om Ugen Foredrag over Verdenshistorie og forskjellige Naturfag, hvilke Kundskaber kunde blive Tilhørerne til praktisk Nytte i deres Arbejde.

Hensigten med denne «Forening» var at frelse de unge Mænd fra at tilbringe sine ledige Timer med Drik og andre helbreds- og aandssvækkende Fornøjelser, og Olafs menneskekjærlige Bestræbelser blev ogsaa belønnede af flere hundrede Medlemmers begejstrede Taknemmelighed.

Naar Olaf var hjemme, opholdt han sig næsten udelukkende i sit Studerekammer, det firkantede Hjørneværelse med de rigt fyldte Boghylder og de store Glasskabe fulde af alle Slags Stene, Lavasorter, Koraller, udstoppede Fugle, Æg og Insekter. Midt paa Gulvet stod et bredt Mahognitræs Skrivebord, dækket med trykte og beskrevne Papirer, og foran dette, iført en graa Slobrok og med en lang Pibe i Munden kunde Olaf sidde bøjet den ene Time efter den anden.

I de to Ægtefolks Maade at være paa lige overfor hinanden kom der stedse noget mere fremmed og fjærnt. De glade Ungdomsselskaber, hvori Anna hyppigt havde samlet omkring sig en Kreds af elegant klædte, lystige Kristianiadamer med tilsvarende Balløver, var nu fuldkommen ophørte. Den unge Kones Dragter skiftede heller ikke saa hyppigt som forhen, og hun tilbragte ikke Timerne mellem et og tre paa Gaden for at hilse og samtale med sine talrige Venner. Istedetfor Romaner

og Poesier fandt Olaf hende nu ofte fordybet i Studiet af religiøse Skrifter; de glade Sange, Kjærulfs drømmende Melodier, Schuberts glødende Erotik var vegen Pladsen for alvorlige Salmer, og dvælte hun af og til ved noget andet, da var det altid sørgelige Sange som f. Ex. denne:

Du blev mit kjæreste paa Jord;
Thi Graad i Øjet brænder,
Saa tidt du med uvenligt Ord
Dig bort ifra mig vender.

Med Barnetro paa dig jeg holdt
Som paa mit bedste Eje;
Din Røst blev haard, dit Blik saa koldt —
Da skiltes vore Veje.

Men stundom end en fager Drøm
Min tunge Tanke svaler:
En Engleflok i Tonestrøm
Omkring mit Leje daler.

Da lyder blidt Serafers Sang,
Og mellem tusend Stemmer
Som i et Kor en Soloklang
Jeg klart din Røst fornemmer.

Du synger, at jeg er dig kjær! —
Men se, jeg vaagner atter,
Og rundtomkring i Stuen her
Da høres Spot og Latter.

Jeg tabte dig — o Gud, kom til
Og læg mit syge Hjærte;
At dø — at dø er alt, jeg vil,
Jeg dør af Savn og Smerte!

Olaf overraskede hende ofte i dybsindige Samtaler med Fætter Edvard, som siden hendes Forlovelse ikke havde vist sig i Huset. Naar Olaf kom ind og fandt hende i dette Selskab, trak han sig snarest muligt tilbage; thi Edvards Nærværelse mindede ham om Faderen, og han følte naturligvis en stærk Uvilje imod denne og hele hans Parti.

Naar den unge Theolog paanyt var begyndt at gjæste sin Familie paa Hægdehougen, var dette kun skeet efter Kusinens indstændige Opfordring. Hun fortalte ham, at hun angrede sin forrige Lunkenhed overfor Religionen og ængstedes meget baade for sig selv og Olaf. For Edvard var det daglige Samvær med Anna en farlig Prøve; men han tog den som sendt fra Gud, og desuden følte han en ubeskrivelig Glæde over at høre, at hans Kusine endelig «var vakt til Sandhedens Erkjendelse». Nu fulgte han hende paa talrige Bibellæsninger og tilbragte ofte flere Timer i hendes Selskab med at læse højt eller tale om religiøse Emner.

Vaaren kom tidligt dette Aar. Strax efterat Sneen var smeltet paa Bjerghøjderne omkring Staden, begyndte Græs og Træer, opelskede af Solstraalernes Varme, at spire og grønnes.

Medens Fru Bul og nogle Arbejdsmænd ordnede i den lille Have, sad Anna paa Altantrappen og nød Skuet af de grønne Højder og af Himlens rødlige Skjær, eller hun lyttede til sin Fætter, der med blød, klangfuld Stemme forelæste hende aandelige Sange, Missionsefterretninger og lignende.

Edvards fanatiske Religionsiver fik mer og mer Indflydelse paa Annas poetiske Fantasi; naar hun hørte fortælle om alle disse Mænd og Kvinder, som havde hengivet sit Liv til det store Maal at samle Høst til Guds Rige, da følte hun en stedse stærkere Lyst til at følge deres Exempel. Men medens Nogle se sit Kald i at drage rundt i Landet for at prædike, Andre i at rejse til fjærne Strande for at fange Hedningesjæle, saa fandt hun Opgaven lige foran sig, nemlig i Olafs Omvendelse.

Edvard opmuntrede hende hertil; hvilken Triumf for den kristne Lære, om han, som aabent havde vedkjendt sig at være en moderne Hedning, og hvis Hovmod og indbildte Visdom havde fristet til Fornægtelse, om han skulde vende angrende tilbage til den ene saliggjørende Tro!

Naarsomhelst Olaf traadte ind for at hvile en Stund i sin Kones Selskab, blev han nu modtaget med en Strøm af Ord, som gik ud paa at vække hans Angst for Fremtiden og Tvivl om det Standpunkt, han havde valgt. Men træt af de offentlige Stridigheder om samme Sag ønskede Olaf Ro i Hjemmet, og den stakkels Anna havde den Sorg at se, hvorledes hendes Anstrængelser kun foraarsagede, at hendes Mand skyndte sig fra hende saa snart som muligt. Naar hun indbød Edvard til Maaltiderne, fandt Olaf altid et Paaskud til at spise ude, og snart indskrænkede deres Samvær sig kun til den korte Tid ved Middags- og Aftensbordet.

Redaktør Berg vedblev at være Husven hos det unge Par. Hans Venskab for Olaf var naturligvis blevet endnu varmere efter denne Sidstes Nederlag, som havde bragt Berg ud af sig selv af Forbittrelse. Han saa naturligvis den Forandring, der var foregaaet med Olafs Hustru, som i sin beskedne, sorte Kjole og med det alvorlige Væsen syntes at være en ganske anden Person end forhen. Men Berg led ingenlunde af stærke Overbevisninger hverken i den ene eller den anden Retning, derfor faldt det ham ogsaa meget let at fortsætte det venskabelige Samvær med den unge Kone. Naar hun med straalende Blik fortalte om sin Taknemmelighed og Glæde over at have erholdt en saa skjøn, velsignelsesrig Tro, da svarede han med tilsyneladende Forstaaelse og Respekt, at han misundte hende denne lykkelige Seertilstand; og naar hun med Sorg og Rædsel talte om den vantro Skare, som var fordømt til evig Kval i Helvede, da rystede ogsaa han paa Hovedet med en beklagende Mine.

Anna indbildte sig snart, at Berg var paa Omvendelsens Vej; hun følte sig henrykt herover og haabede, at han maaske kunde indvirke paa sin Ven, saaledes at hun paa denne Maade kunde redde dem Begge. Hun undgik heller ikke nogen Anledning til at tale med Berg, og da de tog sin Spadseretur paa samme Tid og samme Vej, mødtes de ogsaa ude næsten hver Dag.

Fru Bul ønskede af ganske Hjærte, at Datterens «Overspændthed» nu snart maatte tage af;

thi det faldt hende aldrig ind, at dette kunde være noget andet end en Overgang. Moderens verdslige Tilbøjeligheder stemte ikke overens med Annas nye Retning, og hun beklagede sig ofte over, at hendes Børn skulde hver paa sin Vis gaa saaledes til Yderligheder istedetfor at tænke og opføre sig som hun selv og andre almindelige Mennesker.

Fru Bul havde aldrig kunnet like Berg. Havde ikke denne Sidste begyndt Udgivelsen af sit rædsomme Blad, da vilde jo Olaf aldrig have tænkt paa at udtale offentligt de Meninger, som nu var Grunden til, at Professorposten blev ham nægtet. En Eftermiddag, da hun gik nedenunder for at besøge de Unge, fandt hun Olaf alene i Havesalen.

«Det var igrunden noksaa heldigt, at jeg traf dig her uden Anna,» yttrede hun, idet hun tog Plads i Sofaen og viklede Uldgarnet af et stort Nøste, saa det gav en dæmpet, surrende Lyd.

«Har du maaske Hemmeligheder at anbetro mig?» spurgte Olaf smilende og satte sig paa Stolen ligeoverfor hende.

«Aa nej, ikke just det!» svarede hun. «Men flere af mine Venner har med stor Oprigtighed udtalt sine Meninger om vore Familieforholde, og jeg har taget mig dette til Indtægt.»

«Ja, enkelte Personer har stedse en for mig fuldkommen uforklarlig Interesse af at beskjæftige sig med Andres private Sager,» svarede Olaf. «Hvad er det, man har at udsætte?»

«Man finder simpelthen, at du ikke burde

modtage en Person som denne Hr. Berg i dit Hus.»

«Berg!» udbrød Olaf forbauset. «Jeg skulde stænge Døren for mine sande Venner for maaske at give mere Plads til dem, som nyder Ens Mad og Vin og senere latterliggjør og bagtaler En bag Ens Ryg?»

«Jeg tilstaar ligefrem,» sagde Fru Bul, medens hendes Metalpinde strikkede med en raslende Iver, «at jeg for min Del holder fuldkommen med mine Venner i, at en saadan Person ikke hører hjemme i godt Selskab. Jeg véd meget godt, at du aldrig vilde have skrevet disse kompromitterende Artikler, hvis du ikke havde været under hans Indflydelse.»

«Ak, kjære Mor, hvad er det, du siger!» udbrød Olaf med et Skuldertræk og en godmodig Latter.

«Ja, jeg har nu mine Meninger om den Sag,» sagde Fruen i samme afgjorte Tone. «Desuden, en Mand kan i Nødsfald taale at vise sig i et tvivlsomt Selskab, en Kvinde aldrig; og Annas gode Navn lider under hendes stadige Samvær med denne Person.»

Olaf stirrede forbauset paa hende.

«Du er naturligvis altfor optaget af dine Studier til at bemærke den Slags Ting; saaledes var det ogsaa med min Mand, han tænkte saa meget paa Fuglenes Liv, at han glemte Menneskenes.»

«Hvilket jammerligt Sladderhul er ikke denne vor Hovedstad, som endnu har beholdt hele Landsbyens eggende Smaalighed!» udbrød Olaf. «Sel-

skabslivets ubegribelige Tomhed og Aandløshed bliver her udfyldt ved personlige Hudfletninger af Venner og Bekjendte.»

«Det er ikke værre her end andre Steder,» svarede Fru Bul. «Menneskene er nu engang ikke fuldkomne.»

«Berg,» fortsatte Olaf, «en fuldblods Idealist, der tiltrods for store pekuniære Tab, Utak, Misforstaaelse, Spot og Forfølgelser alligevel sætter Alt ind, hvor det gjælder om at forfægte de Idéer, han anser for sande, en Mand, hvis Virken drives af den mest begejstrede Menneskekjærlighed, og ham skulde jeg svigte, blot fordi hans Overbevisning ikke stemmer overens med den almindelige Mening! Var han et daarligt Menneske, da forbød jeg ham mit Hus; men jeg kan ikke indse, at Anna skulde have noget Ondt af at omgaas en Mand, som jeg i alle Henseender højagter.»

Anna traadte i det Samme ind, og der taltes ikke mer om den Sag.

Redaktøren havde selv en instinktmæssig Fornemmelse af Fru Buls Antipathi og indlod sig derfor aldrig i nogen Samtale med den gamle Dame, men indskrænkede sig blot til at vise hende al mulig Høflighed. Forresten dvælte han ikke nøjere ved Grunden til hendes Misfornøjelse; thi hans Tanker var altfor optagne af vigtigere Sager. Berg gik nemlig i en stærk Frygt for Fremtiden. Hans Avis vandt kun Tilslutning hos et meget lidet Parti, og dette havde allerede meldt sig til Abonnement i de første Maaneder. De, som havde

læst Bladet for at følge Striden mellem Olaf og Professor Sten, interesserte sig ikke længer for det, da Indlæggene i denne Kamp mellem de to modsatte Aandsretninger ophørte, og nu, da det første Halvaar snart var forbi, saa Redaktøren, at han sad i en temmelig stor Underbalance. Medarbejderne havde indvilget i at vente paa sin Betaling indtil sex Maaneders Forløb; om nogle Dage var denne Frist udløben, og Berg vilde da sidde med en betydelig Gjæld uden Udsigt til at kunne betale.

«Jeg indser, at min Nation endnu ikke er moden til at forstaa den frie Aandsretning, for hvilken mit Blad skulde være et Hovedorgan,» tænkte han. «Positivismen og de humane Fremskridtsidéer er ikke Varer, som frister vore Hjemmefødninger. De konservative og pietistiske Skrifter vil endnu i lang Tid erholde de fleste Abonnenter. Jeg Dumrian, som ikke har sonderet mit Terrain bedre!»

Men han forstod, at Forholdene i hans Land var for smaa til, at han nu med Held kunde skifte Lejr; man vilde aldrig glemme hans første Fremtræden. At fortsætte med samme Farve uden at tjene Penge forekom ham imidlertid som rent Vanvid.

Efterat have tænkt frem og tilbage over Sagen, tog han tilsidst den Beslutning at standse Udgivelsen af sit Blad; han vilde søge at stille Medarbejderne tilfreds med Løfter om at betale dem i Fremtiden, og da de næsten udelukkende bestod

af unge Studenter, frygtede han ingen kraftig Indsigelse. Derefter vilde han rejse til Kjøbenhavn for at slaa ind paa en eller anden mere indbringende Bane i Literaturens Tjeneste.

Berg vogtede sig imidlertid for at anbetro disse Planer til Olaf; thi han vidste, at denne med sin «ideelle Uegennyttighed og sejge Udholdenhed ved engang tilkjæmpede Principer» i høj Grad vilde misbillige hans praktiske Fremfærd.

I de første Dage af Juli Maaned skulde der i Stockholm afholdes et europæisk Naturforskermøde, hvori ogsaa Olaf havde bestemt sig til at deltage.

En Søndag var de Unge som sædvanlig indbudte til Fru Bul. Det regnede stærkt; Himlen var blygraa, og Luften opfyldt af Taage. Under Middagen sagde Olaf til sin Svigermor:

«Næste Søndag har jeg nok ikke den Fornøjelse at sidde ved dit Bord. Jeg rejser imorgen ind til Naturforskermødet, som aabnes paa Tirsdag.»

«Ah jasaa!» svarede Fru Bul. «Det var jo morsomt. Og du tager vel Anna med?»

Denne Sidste blev i høj Grad forbauset og saaret over, at Olaf ikke forud havde meddelt hende denne sin Rejseplan, og da han nu vendte sig til hende og spurgte:

«Du havde maaske Lyst?» svarede hun kort: «Nej!»

«Du vilde vel nu finde Festlighederne lidt støjende?» yttrede Moderen i en uskyldigt spøgende Tone.

Anna saa ned paa Tallerkenen og fortsatte at

ituskjære sit Kjød uden at synes at have bemærket, hvad der sagdes.

«Hvor længe agter du at blive borte?» spurgte hun strax efter.

«Mødet varer blot i otte Dage,» svarede han; «men da jeg aldrig forhen har været i Stockholm, har jeg Lyst til at blive der nogle Uger længre. Jeg haaber, jeg skal træffe flere af mine udenlandske Venner derinde.»

«Ja, bliv kun borte en Maaned!» sagde Fru Bul. «Der er mange Forlystelsessteder i Stockholm, og jeg synes sandelig, at du kan tiltrænge en Smule Opmuntring. Man skal desuden nyde Livets Glæder, medens man er ung; Alderen kommer tidsnok med Slaphed og Ligegyldighed. Det Princip har jeg stedse fulgt, og derfor føler jeg mig endnu i mit femtiende Aar let og livsfrisk som en ung Pige — ja, mer ungdommelig end adskillige Andre, som gjærne kunde være mine Børnebørn!»

«Ingen véd, hvor nær man er sin Ende, om ikke det næste Øjeblik er det sidste,» svarede Anna; «og ve den, hvis Lampe da ikke er fyldt med Olje, ve den, hvis Liv er svundet hen i verdslig Glæde! Herren vor Gud skal komme i Skyerne og holde Dom, og de, som ikke er forberedte, skal nedstyrtes i den evige Ild!»

«Men, min søde Pige,» mumlede Moderen med en mismodig Hovedrysten, «tal dog ikke saaledes, som om vi alle havde Dødssynder paa vor Samvittighed.»

«Hvo af os har ikke det?» spurgte hun. «Men

Mennesket ser Splinten i Broderens Øje og ikke Bjælken i sit eget, indtil Herren lader Skjællet falde fra vore Øjne, saaledes som det hændte Paulus, der var blind og pludselig om Natten blev seende. Da først kan vi forstaa vor store Fordærvelse og lovprise den himmelske Fader, som gjorde os seende.»

«Olaf, du maa spise mere Steg!» sagde Fruen. «Kom hid og skjær selv for, at du kan faa de Stykker, som behager dig!»

«Tak!» svarede han og rejste sig for at skjære. «Hvor kjedsommeligt, at det skulde blive saa daarligt Vejr idag!» tilføjede han og begyndte nu at tale ivrigt med Moderen om Vejr og Vind for derved at undgaa Fortsættelsen af Annas Prædiken.

Om Eftermiddagen var Regnen for stærk, til at Damerne vilde vove sig ud, og Olaf lod dem derfor ene. Aftenen tilbragte han i sin Ynglingeforening, den han omfattede med mer og mer Kjærlighed og Interesse.

Olaf, som sov paa en Feltseng i sit Studerkammer for saaledes uforstyrret at kunne ligge og læse om Natten, var tidligt oppe den følgende Morgen. Efterat have indpakket et Sæt sorte Klæder, noget Undertøj og en Del Papirer i en Vadsæk, iførte han sig sin graa Vaarfrakke og gik derefter ud for at begive sig paa Jernbanestationen. Men i Havesalen blev han opholdt af sin Svigermor og sin Kone, som om Aftenen havde overlagt at ville følge ham paa Stationen.

«Er du endelig der!» udbrød Fru Bul. «Du

maa drikke din Kaffe undervejs, ellers kommer vi for sent. Jeg har allerede sendt Bud efter en Vogn. Der hører jeg den i Alleen. Kom nu, Børn, lad os skynde os!»

«Ja, det er noget sent!» svarede Olaf. «Men naar vi kjører hurtigt, kommer jeg netop til Togets Afgang.» Han fulgte efter Fru Bul og Anna, hjalp dem op i Vognen og satte sig selv ligeoverfor med Vadsækken ved sin Side. Dermed rullede de afsted nedover Hægdehougsvejen og Homansby med de vakkre Bygninger, hvori de fleste af Beboerne endnu sov for nedrullede Gardiner.

Det var en dejlig Morgen. Træer og Græs havde en frisk, saftig Glans efter den foregaaende Nats Regn; Himlen var blaa med nogle enkelte, sølvglinsende Skyer. Fuglene kvidrede, peb og trillede sine glade Morgenhilsener; Lærken fløj med lange Vingeslag jublende højt oppe i den sommerklare Luft.

Fru Bul talte med stort Liv; hun opfordrede gjentagne Gange Olaf til at forlænge Opholdet i Stockholm for at muntre sig lidt op. Hun medsendte Hilsener til flere af sine svenske Venner, han maatte opsøge dem og fortælle nøjagtigt om alle hendes Forholde, de vilde sikkert blive henrykte over at høre fra hende. Hun gav ham en Opskrift paa Kommissioner: han skulde kjøbe en russisk Themaskine, Silketøjer, syltede Frugter, Handsker, Sommerhatte, Fotografier af Skuespillere og Skuespillerinder ved det kongelige Theater og en Uendelighed af andre Sager.

Anna sad imidlertid taus ved Moderens Side. Medens Vognen rullede ned gjennem Grottebakken og forbi Tulinløkkens grønne Marker, kom hun uvilkaarligt til at tænke paa en anden Dag, for ni Maaneder siden, da de havde hentet Olaf fra Dampskibet. Hvilken Evighed havde hun ikke gjennemlevet siden den Tid! Den Gang havde hun endnu siddet overfor ham beruset af de gladeste Fremtidsdrømme; men Virkeligheden havde givet noget ganske andet, end denne poetiske Fantaseren havde lovet; hun havde en Følelse, som om alle Livets Blomster laa visnede omkring hendes Fod; al menneskelig Lykke er Indbildning, alle de skjønneste Forhaabninger vejrer bort som Støv og Intethed!

Hun stirrede et Øjeblik opmærksomt paa Olaf, som sad paa Bagsædet. Hvor forandret var ikke ogsaa han bleven! I det kulsorte Skjæg og i det rige Hovedhaar saas enkelte graa Striber; mellem Øjenbrynene laa to Rynker, som hun aldrig forhen havde bemærket. Medens han lyttede til Svigermoderens letflydende Tale, gik der enkelte Gange et godmodigt Smil over hans brede, kraftige Læber, og i de tankefulde Øjne laa der undertiden et eget vemodsfuldt Udtryk. Mon han havde lidt ligesaa meget som hun? — Deres Blik mødtes aldrig mer; der vexledes intet fortroligt Ord eller Spørgsmaal; det var, som om en Ismur taarnede sig højere og højere imellem dem. Fortsættelsen af dette Forhold var en Umulighed, og hun følte sig næsten lettet ved Tanken paa den forestaaende Adskillelse.

Da de Kjørende ankom til Stationen, var det allerede temmelig sent. En talrig Menneskemasse, Bønder, Byfolk, Nordmænd, højtskrigende tydske Handelsrejsende, rolige Engelskmænd, Kommissionærer og Kuske puffedes og skuffedes ind gjennem den store Forhal frem til Dørene, som allerede var aabnede ud til den store Glastagshvælving, hvor Jernbanevognene ventede. Coupédørene reves op, Hundreder af Rejsende med Shavler og Vadsække styrtede til for at sikkre sig de bedste Pladse. Lokomotivpiben prustede og skummede, Folk løb op og ned, trykkede hinandens Hænder, tog Farvel, græd og lo.

Olaf søgte efter en Røgcoupé, og da han stod udenfor en saadan, mødte han sin Ven Berg.

«Du her?» udbrød Olaf overrasket.

«Godmorgen,- mine Damer! Ja, du fortalte mig jo forleden Dag om din Rejse, og da jeg alligevel skulde have en Morgentur, fik jeg den Idé at gaa herned for at sige dig Farvel.»

«Det var meget venligt af dig,» sagde Olaf. «Det er bedst, at jeg stiger ind strax,» tilføjede han, «vi har blot sex Minutter inden Togets Afgang.» Han rakte Haanden ud til Fru Bul. «Farvel, kjære Mor, vær rolig for, at alle dine Kommissioner skal blive punktligt udførte.»

«Det stoler jeg paa,» svarede hun. «Vær nu endelig forsigtig, min søde Gut! og hvis det bliver koldt inat, saa tag paa dig dine tykkeste Strømper.»

«Ja, ja, jeg skal erindre alle dine Forskrifter!» svarede han og rakte derefter Haanden til sin

Hustru. «Farvel, Anna!» sagde han, trykkende let hendes Fingre, men uden at se paa hendes Ansigt og sprang derefter op i Vognen. Han bød Berg en Cigar; de tændte Begge.

«Du faar vakkert Vejr!» yttrede Redaktøren.

«Ja, og det er en stor Behagelighed!» svarede Olaf.

De to Mænd fortsatte at vexle nogle ligegyldige Sætninger, medens Anna blev staaende taus bagenfor. Fru Bul havde fundet en Veninde, hvem hun fortalte om Svigersønnens Afrejse.

Ved Siden af Anna stod et ungt Par, en Videnskabsmand, der skulde til det samme Møde i Stockholm, og som fulgtes af sin Hustru. De havde været gifte nogle Maaneder længre end Olaf og Anna. Deres Afsked var rørende; den unge Kone vilde næsten ikke lade Manden faa Lov til at gaa ind i Coupéen; hun græd, medens han holdt begge hendes Hænder i sine. Anna fulgte denne af det øvrige Publikum ubemærkede Afskedsscene med næsten skinsyg Interesse. «Hvor lykkelige de maa være!» tænkte hun, idet hun uvilkaarligt sammenlignede deres Afsked med Olafs og sin, og der undslap hende et smerteligt Suk.

Der kom en yngre Mand med en lang Haarmanke og bredbræmmet Hat. Han havde et blegt Kvindeansigt og blaa, drømmende Øjne. I det samme han sprang ind i Vognen og tog Plads ligeoverfor Olaf, lukkede Konduktøren.

«Nu, saa du rejser alligevel?» spurgte Berg den Fremmede ind gjennem det aabne Vindu.

«Ja, først til Stockholm, senere til München!» svarede denne og hilste.

Det peb skarpt fra Lokomotivet, den store Klokke ringte for sidste Gang, og Toget sattes i Bevægelse. Man viftede med Lommetørklæder, og utallige Hoveder bøjede sig endnu frem gjennem Vinduerne for at raabe det sidste Farvel; men Olafs var ikke blandt disse.

Man trængte sig atter ind i de to Venteværelser og ud paa Gaden. Her stod endnu Fru Buls Vogn; men da hun var begyndt en særdeles fængslende Samtale med den jevnaldrende Veninde, som hun havde truffet for nogle Øjeblikke siden, foreslog hun Datteren, at de skulde vende hjem tilfods. Denne havde Intet at indvende, og medens de to ældre Damer gik foran opover Gaden, fulgte hun efter med Berg.

«Bliver Deres Mand længe borte?» spurgte Redaktøren.

«Sandsynligvis en Maaned,» svarede hun. «Der var mange Rejsende idag.»

«Ja!»

«Var det ikke Maleren X., der satte sig ved Siden af min Mand?»

«Jo, han rejser til München. En af hans Bekjendte fortalte mig igaar, at da det unge Ægtepar ikke stemmer ganske overens, vil Manden opholde sig ene et Aars Tid i Udlandet for at prøve, om de under Adskillelsen savner hinanden.»

«Planen er ikke saa ilde,» svarede Anna.

«Jeg gad vide, om ikke Fraværelse altid hjælper, naar man er i skjæve Forholde?»

«Jo, ganske vist!» svarede Berg. «Hvad der sees paa Afstand, opfattes bestemtere.»

«Men hvis de nu ikke savner hinanden?» spurgte Anna spændt.

«Saa skilles de formodentlig,» svarede han i en ligegyldig Tone.

«Skilles!»

«Ja, naar man ikke holder af hinanden, hvorfor skulde da to barnløse Folk uden Nødvendighed forbittre hinanden Livet?»

«De skilles, blot fordi de ikke holder af hinanden?» gjentog hun forbauset.

«Er denne Grund ikke alvorlig nok?» sagde han i samme Tone. «Mig forekommer den at være den vigtigste. Hvorfor skal man gjøre sig selv og en Anden ulykkelig, naar det kan undgaas?»

«Nej hvorfor? hvorfor?» mumlede hun hen for sig.

Bergs Fortælling havde gjort et underligt oprivende Indtryk paa Anna, og hun gik længe taus ved hans Side.

De vandrede over Jernbanetorvet, som var overfyldt med handlende Bønder, Frugtkjærrer, Lejevogne og skrigende Kuske. Fra de fem eller sex Gader, der munde ud paa Torvet, strømmede en Skare geskjæftige Forretningsfolk, som ilte til sine forskjellige Dagværk.

Endskjønt Klokken kun var otte, var Mor-

genen alligevel lummerhed, Varmen næsten trykkende.

Berg svingede paa sædvanlig Maade sin tykke Stok frem og tilbage i Luften, medens han af og til spyttede ud i Rendestenen. Pariserpolituren var nemlig allerede en Smule afslidt. En Mursvend fik et Slag i Ryggen og vendte sig med et forbittret Skjældsord.

«Den uforskammede Pøbel!» mumlede Berg.

Anna lagde knapt Mærke til, hvad der foregik ved hendes Side. Hun gik endnu og tænkte paa Maleren og hans Hustru.

Da de var komne forbi Stortorvet, var der næsten mennesketomt i Gaden; thi den Del af Befolkningen, som i Almindelighed færdes her, viser sig først senere ud paa Formiddagen. Berg og Anna kunde saaledes her gaa uforstyrret ved hinandens Side.

«Skal ikke Fruen ogsaa ud for at adsprede Dem isommer?» spurgte han.

«Jo, jeg vil besøge min Onkel, som er Præst et Sted i Telemarken!» svarede hun. «Mor agter ogsaa at tilbringe nogen Tid deroppe. Jeg længter efter Ensomhed; det har stedse forekommet mig, at Ens indre Liv blev rigere, des færre Mennesker man saa omkring sig.»

«Man er intet Sted mer udsat for Kritik,» yttrede han.

«Hvorledes?»

«Aa, simpelthen fordi Menneskene, som i disse afsides Fjelddale ser saa faa af sine Medskab-

ninger, altid her med en vis graadig Nysgjerrighed iagttager sine Nærmestes Væsen og hele Opførsel. Den mindste Forandring i Ens Ydre og alle Ens smaa Vaner lægges her Mærke til.»

«De mener altsaa, at paa Landet er det ikke det heldigste Sted at søge Ensomheden?»

«Nej, saafremt man da ikke vil bo ganske som en Eremit.»

«Det er maaske sandt!» svarede hun.

«Hvis man ønsker at leve ubemærket, bør man bosætte sig i en rigtig stor Stad,» fortsatte han. «I de store Menneskemasser forsvinder Individet, i Paris og London f. Ex. kan man leve fuldkommen som i en Ørken. Ingen umager sig med at spørge, hvorfor alle disse Mennesker, som suser En forbi paa Gader og Pladse, er mer eller mindre blege og hulkindede, og hvorfor . . .»

«Jeg kan da umuligt . . .» begyndte hun, men taug saa paanyt.

«Jeg tænker saamænd ogsaa paa at rejse til Udlandet en af de første Dage,» sagde han.

«De?» spurgte hun forbauset.

«Ja, jeg har Forretninger i Danmark,» oplyste han.

De var nu komme til Hjørnet af Akersgaden, hvor Berg tog Afsked med Damerne for at gaa op i sit Kontor.

Medens de to ældre Veninder fortsatte sin Samtale om Husholdningsaffærer og Tjenestepiger, gik Anna ved deres Side, opfyldt af nye Tanker og ubestemte Planer. Hun havde en Anelse om,

at det vilde blive til Sandhed, hvad Berg havde sagt, nemlig at det nære Samliv paa Landet vilde være hende en daglig Marter, og samme Aften meddelte hun Moderen, at hun foretrak at blive tilbage i Kristiania.

Den følgende Mandag, da Fru Bul var afrejst til Telemarken, sad Anna i et Lysthus, dannet af Syrenbuske, i det nederste Hjørne af Haven. Hægtræerne duftede atter med næsten kvælende Vellugt; Violer, Roser og Resedaer udaandede en fin Aroma. Broncebakkus'en med sit Faunsmil holdt atter sit skummende Bæger højt mellem de perlende Vandfestonger, hvis Fald surrede med en ensformig, plaskende Lyd.

Den unge Kone strikkede paa en Uldtrøje, der skulde foræres til Bazaren for Hedningemissionen, et af de gode Værker, som nu optog meget af hendes Tid. Hun hørte Nogen komme nede i Alleen, og da hun kigede gjennem Syrenbuskene, opdagede hun Berg, som aabnede Grinden og traadte ind i Haven.

Anna stod op og gik ham imøde.

«Goddag, Hr. Berg!»

«Goddag, naadige Frue! Hvorledes lever De i Deres Enkestand?»

«Tak, som ellers!» svarede hun.

De satte sig ved hinandens Side paa den grønmalte Sprinkelbænk i Lysthuset.

«Jeg frygtede, at jeg maaske ikke skulde havt den Fornøjelse at træffe Dem,» sagde han. «Er Deres Fru Moder afrejst idag?»

«Ja! og da en af hendes Veninder skulde til den samme Egn, fik hun heldigvis Følge,» svarede Anna, «jeg kunde saaledes med god Samvittighed blive hjemme.»

«Hvad De foretager Dem, velsignes nok altid med Samvittighedsfred,» yttrede han. «De har ingen Fortid, som piner Dem, intet Værk, som De ønsker ugjort.»

«Det har vi nok Alle i mer eller mindre Grad,» svarede hun.

«Lykkelig den, som har faaet Midler til at gjenoprette, hvad han angrer!» vedblev Berg.

«Evnen dertil fattes vel Ingen,» svarede hun.

«Aa! . . .» sagde han nølende.

«I hvilken Betydning mener De?»

«Aa . . . for nu ikke at gaa længre end til mig selv . . . De har maaske hørt, at jeg fra igaar af ikke længre udgiver min Avis?»

«Gud være lovet!» udbrød hun.

«Nuvel, det er mit inderligste Ønske at kunne vise mig virksom for det modsatte Parti, ved at benytte mine Evner til at forfægte de konservative Synsmaader; men . . .»

«Hvem eller hvad hindrer Dem da deri?»

«Simpelthen mine trange Livsvilkaar, min Fattigdom. Om jeg kunde erholde et Laan, da skulde jeg ville begynde Udgivelsen af et kristeligt Ugeskrift for Almuen.»

«Det er en vakker Plan,» svarede hun. «Det kunde da vel ikke være saa vanskeligt at erholde

et Laan hertil. Det skulde være mig en sand Glæde . . .»

«Nej, paa ingen Maade, paa ingen Maade! hvor kan De tro, at jeg skulde ville modtage et saadant Tilbud fra en Dame?»

«I Arbejdet paa Herrens Mark gjøres der vel ingen Forskjel paa Mand eller Kvinde?» svarede hun med voxende Iver. «Jeg kunde jo blive Skriftets Ejerinde, og De Redaktøren.»

«Ja vel, det var en ypperlig Idé!»

«Hvor meget behøves der?»

«Sex eller otte tusend Kroner,» sagde han.

«Det skal jeg skaffe Dem,» svarede hun med en bestemt Mine. «Men vi maa vente, til min Mand kommer tilbage; thi han styrer med vore Penge. Jeg véd næppe, hvorledes vor Formue er anbragt.»

«Men De kunde maaske tilvejebringe en mindre Sum?» sagde han forsigtigt. «Jeg rejser imorgen til Kjøbenhavn, og jeg kunde da strax gjøre Aftale med en Trykker. Det vilde i alle Henseender være bedst at lade det udkomme dernede; Læsekredsen vilde ogsaa da kunne blive dobbelt saa stor.»

«Ja, den Sag overlader jeg naturligvis til Dem at bestemme,» sagde hun.

«Men . . .», tilføjede han.

«Hvad tænker De paa?» spurgte hun.

«Jo, oprigtigt talt, saa tror jeg næppe, at Deres Mand indvilger heri, og det vilde derfor være klogest, at man ikke omtalte, at det var Dem, som støttede Foretagendet; paa Grund af Hr. Falks

Standpunkt vilde man maaske heller ikke finde det ganske passende fra Deres Side.»

Anna stirrede forbauset paa ham; denne sidste Yttring mishagede hende i høj Grad.

«For en Dame i Deres Stilling,» fortsatte han paanyt, «kunde det jo ikke være saa vanskeligt af og til at tilvejebringe det Fornødne.»

«Jeg skulde i Hemmelighed understøtte Deres Arbejde?» udbrød Anna. «Jeg skjule det for min egen Ægtefælle! Nej, Hr. Berg, en saadan Fremgangsmaade vilde forekomme mig meget dadelværdig.»

Han kunde ikke møde hendes klare, uskyldige Blik og søgte forgjæves efter Ord til at retfærdiggjøre sit Forslag.

«Efter min Overbevisning bygges intet Godt paa en jesuitisk Grundvold,» vedblev hun.

De afbrødes af nogle Diakonisser, som tilhørte Annas nye Vennekreds, og Berg stod op næsten glad over at komme bort; thi Besøget hos den unge Frue var pludselig blevet ham temmelig pinligt. Redaktøren sagde Farvel og vandrede ned over Alleen med et utilfreds Udtryk i sit Ansigt. Ogsaa denne sidste Plan var strandet!

Samme Formiddag forkyndte Berg sine Medarbejdere, at da Avisen ikke havde indbragt Noget, maatte deres Betaling henstaa til Fremtiden. Han havde offret alt Sit for de herlige Frihedsideer, og han haabede, de ikke vilde angre at have staaet i Sandhedens Rækker overfor Fordom og Løgn, selv om de gik ud af Kampen med pekuniært Tab.

Hans glimrende Veltalenhed virkede saa godt, at man rørtes dybt og lod ham Frihed til at rejse, hvorhen han selv ønskede, og den følgende Morgen saas Redaktøren ombord paa en Dampbaad, som afgik til Kjøbenhavn.

II.

I de følgende Uger levede Anna i fuldkommen Ensomhed; alle hendes Bekjendte opholdt sig ved Badesteder eller paa Landet; Staden var som uddød. Der herskede undertiden en saa trykkende Hede, at hun hele Dagen ikke kunde gaa udenfor Huset; hun sad da i Havesalen indenfor de nedrullede, grønne Persienner, tilbagelænet i en Lænestol. Bergs Fortælling om den unge Maler og hans Hustru surrede altid omkring hendes Øren. De rejste fra hinanden for at komme til Klarhed over sig selv! Saaledes forekom hende ogsaa nu denne Adskillelse fra Olaf som en Prøvetid, hvorefter der maatte følge et sidste: Enten — eller?

Maaske ogsaa Olaf i det Fjærne, mellem alle de fremmede Mennesker, vilde komme til at savne hende, forstaa hendes Sorg og angre sin Ligegyldighed overfor det, som var hende helligst i Livet. I saa Tilfælde vilde han ganske vist skrive, og efter Hjemkomsten kunde endnu Alt blive godt.

Hvis han ikke skrev, da var vel hans Sindelag

det samme, og hvorfor skulde de da fortsætte dette pinlige Samliv? . . ., ja hvorfor? hvorfor? . . .

Hver Gang Postbudet bragte et Brev, greb hun det med Begjærlighed, for efterat have kastet et Blik paa Udskriften atter at lægge det bort med et Udtryk af Skuffelse. Den ene Uge svandt efter den anden, og han havde endnu ikke sendt hende et eneste Ord. Men i denne store Ensomhed, kun overladt til sig selv og sin Gud, fødtes der i hendes Sjæl en Beslutning, som hver Dag blev mer og mer klar, og som stedse fik Næring af denne Olafs vedvarende Taushed og Ligegyldighed.

Det var ved Aftenstid fem Uger efter hans Afrejse. Den unge Kone vandrede med korslagte Arme op og ned i den røde Havesal. Gardinerne var oprullede, Altandøren tillukket.

Henover Staden og dens nærmeste Omegn hang Skyerne som et ensformigt, blygraat Lagen, hvorfra en tung Regnmasse styrtede ned over Jorden. De sorte Tagstene i Byen blinkede som rentpolerte under Væden, Blikpiberne udskyllede en strid Strøm, der plaskede imod Fortougene og fyldte Rendestenene; alt Levende søgte Skjul i Huse og Portrum. De landlige Veje omkring Hægdehougen var fuldkommen mennesketomme; Læren laa her som en tyk Vælling, der gjorde Fremkomsten tilfods meget besværlig. Hægtræerne, der førte op til Fru Buls Hus, hvælvede sig længre og længre over imod hverandre, saa Alléen lignede en grøn Grotte med buede Sidevægge. Syrenbuskenes fyldige Blomster bøjede sig nærmere til

Græsbunden, og Sandet i Gangene plaskede op under Regnskyllets Heftighed, saa det saa ud som en stigende, fin Røg.

Anna hørte en Vogn komme humpende op over Vejen og bøje ind i Alléen. Hun traadte hen til Glasdøren, og gjennem Løvværket kunde hun skimte en stor Kuffert og nogle tilsølte Vognhjul.

Maaske det er Mama? tænkte hun. Nej, det kan umuligt være hende; hun vilde jo være borte i to Maaneder! og Anna begyndte pludselig at skjælve over hele sit Legeme. Det er ham, det er ganske vist ham! mumlede hun, idet hun standsede midt paa Gulvet og stirrede imod Døren.

I Gangen hørtes Skridt og Tale; hun gjenkjendte hans Stemme, og nogle Øjeblikke efter stod han der selv i sin graa Rejsefrakke ligeoverfor hende.

«Goddag, Anna!» sagde han i en Tone, som mindede hende om hans forrige Frejdighed.

Olafs videnskabelige Foredrag var i Stockholm blevet beundret og tiljublet af en Samling af Europas mest ansete Naturforskere; og Triumfens Sødme lagde endnu Smil paa hans Læbe og Glans i Øjet.

Hun rakte ham Haanden. «Goddag!» svarede hun. «Velkommen hjem!»

«Tak! — — — Nu hvorledes har du levet herhjemme?» spurgte han.

«Aa jo, omtrent som ellers!»

Han gav nogle Ordrer til Pigen, som stod ude

i Entréen, om at bringe hans Tøj ind og trak derefter Frakken af sig.

«Jeg er lovlig sulten,» yttrede han, «det skulde ikke være afvejen at faa noget at spise.»

«Det skal strax være færdigt!» svarede hun og skyndte sig ind i Spisesalen. Nogle Øjeblikke efter kom hun tilbage og meldte, at Bordet var dækket. Hun skjænkede selv hans The og lod ham derefter ene.

Da han var færdig, gik han atter tilbage til Havestuen og fandt hende siddende med Albuen støttet i Vinduskarmen, Regnen plaskede endnu paa Ruderne. Et stort Palmetræ i Hjørnet bag Annas Ryg bøjede sine fine, vuggende Blade ned over hendes brune Haar, og deres matte, dybgrønne Farve dannede en smuk Ramme omkring hendes blege Ansigt.

Olaf nærmede sig og satte sig ligeoverfor hende.

«Er Mor endnu i Telemarken?» spurgte han.

«Ja, hun bliver der vist endnu mindst en Maaned.»

«Og du fulgte hende derop?»

«Nej, jeg blev hjemme!»

«Du har været hjemme i Kristiania hele denne Tid!» udbrød han. «Hvorfor fulgte du ikke med paa Landet?»

«Jeg trængte til Ro,» svarede hun, «og jeg fandt den lettest her hjemme. Du kan tro,» tilføjede hun i en dæmpet Tone, «i disse lange Uger, hvori jeg har siddet ene, kun i Selskab med mine

Minder og Tanker, har der rørt sig mange nye Idéer i mit Hoved. I de varme søvnløse Nætter har jeg atter og atter gjennemgaaet alt, hvad der er skeet.»

Hun holdt inde nogle Øjeblikke, som om det anstrængte hende at tale, og han betragtede hende med et Udtryk af Spænding.

«Da du rejste, indsaa jeg klart, at vort Ægteskab ikke kunde fortsættes, uden at der skete en Forandring; jeg nærede dengang endnu Haab om en saadan Forandring; . . . . nu er dette Haab forbi. . . .»

Han vilde tale; men hun afbrød ham og fortsatte:

«Derfor er jeg nu kommen til den Overbevisning, at vort Ægteskab er en Umulighed, det er ligesaa uskjønt som umoralskt . . . det maa opløses! — Jeg har længtes efter din Tilbagekomst for at kunne tale med dig herom.»

Olaf saa sig omkring i Værelset for at overbevise sig om, at han ikke endnu sad i Jernbanecoupéen og drømte i halvvaagen Tilstand. Men nej, Alt stod jo lyslevende for ham!

«Du er i en ophidset og sygelig Stemning,» sagde han endelig; «Varmen og den usunde Byluft har gjort dig ondt.»

«Nej,» svarede hun stærkt, «jeg er ikke syg, tvertimod jeg har aldrig tænkt saa meget og saa klart som i disse Dage! Du vil ikke modsætte dig, Olaf; thi det er mit Alvor.»

«Hør, kjære Anna,» sagde han, «jeg har i

den senere Tid fuldkommen indseet, at det var en misforstaaet Pligtfølelse, eller rettere sagt Letsindighed, som gjorde, at jeg saaledes uden videre gik ind paa Fars Ordning af vor Forbindelse; men da nu dette engang er skeet, saa lad os gjøre Virkeligheden saa god som mulig. Hvis vi blot lover hinanden ikke at strides om religiøse Begreber, saa kan vi jo leve i fuldkommen Fred og Enighed. Forhen talte vi jo aldrig om disse Sager og havde det da meget hyggeligt sammen. Lad os komme overens om det, saa er alting klappet og klart!»

«Nej, det er umuligt!» svarede hun. «Jeg kan umuligt leve sammen med en Mand, til hvem jeg ikke tør anbetro, hvad der rører sig stærkest i min Sjæl. Du har engang, om end imod din Vilje, været Grunden til min Ulykke, du vil ikke nu nægte at gjenoprette, hvad der endnu er muligt!»

«I denne Stund tænkte jeg blot paa dig og ikke paa mig selv!» svarede han alvorligt. «Jeg for min Del har allerede baaret saa meget og har endnu Kraft til at staa ud i adskillig en Dyst imod den offentlige Mening; men en følsom Kvindenatur som din vilde maaske gaa tilgrunde under Følgerne af et saadant Skridt. Du glemmer, at paa den fraskilte Hustru hviler der altid en Plet, foran hendes Navn sættes der altid et: Men. Om du skulde opleve, at Fremmede og Bekjendte, ja selv dine bedste Venner saa paa dig med mistænksomme Blikke, om du skulde mærke, at man trak sig tilbage fra din Omgang, da vilde du med dit fint-

følende Gemyt og din ærekjære Karakter lide derunder, jeg er overbevist derom. Man trodser aldrig Samfundets vedtagne Anskuelser, de være sande eller falske, uden at forfølges og lide grusomt derunder, og hvad enten jeg betragter dig som Hustru eller Søster, er det min Pligt at minde dig herom og advare dig.»

Hun sad længe taus med nedslagne Øjne og en skjælvende Trækning omkring Mundvigerne. Men derefter løftede hun atter Hovedet og svarede i en bestemt Tone:

«Du tager fejl, hvis du tror, at jeg ikke har tænkt over alt dette; men jeg har spurgt mig selv, hvad der vejer tungest i Vægtskaalen, enten Frygten for vore Omgivelsers Dadel eller vor egen Samvittighed? Vort Ægteskab savner det eneste sikkre Grundlag for en varig Lykke i Aandens og Hjærtets Harmoni. Skulde vi altsaa henslæbe hele vor Ungdom, hele vor Tilværelse i denne Tvang, i denne unaturlige, glædeløse Forening blot for at redde det ydre Skin? Nej, al min Følelse og Fornuft oprører sig imod denne Tanke. Dette Ægteskab er for dig en Lænke og for mig en Nedværdigelse. Herren vor Gud, som er Retfærdighedens og Kjærlighedens Gud, ser og dømmer vore Bevæggrunde, og han vil give os Kraft til at trodse alle dem, som uretfærdig skulde ville fordømme os. Desuden, Jorden er stor, der findes andre skjønne Steder, hvor man kan leve, end i Norge».

Olaf havde rejst sig og var begyndt at vandre op og ned ad Gulvet, medens hun talte. Da hun

havde endt, standsede han foran hende og sagde langsomt:

«Vi er ikke ganske ene om dette, du glemmer Mor; tror du ikke, det vilde gjøre hende ondt?»

«Ikke mere ondt end at se os altid utilfredse!» svarede Anna. «Mor er hjærtensgod; i Begyndelsen vil hun misbillige dette vort Skridt; men jeg er overbevist om, at hun senere allerhelst vil vide sine Børn lykkelige.»

«Saa lad os da tale videre derom imorgen!» sagde Olaf, som var bleven saa forbauset over den Beslutning, hvormed Anna modtog ham ved Hjemkomsten, at han endnu ikke ganske vilde tro derpaa.

«Godnat!» svarede hun. «Tænk altsaa derover!»

«Ja, jeg lover det!» sagde han. «Godnat, sov vel!» og han gik ind i sit Værelse.

I det samme Døren var lukket, og Anna sad alene i Stuen, var ogsaa hendes tilkjæmpede Ro og Kraft forbi. Hun bøjede sig fremover i Vinduskarmen, førte begge Hænder op imod sin Pande og brast ud i en krampagtig Hulken.

Endskjønt Olaf aldrig havde tilskrevet hende under sit Fravær, havde hun dog endnu næret et svagt Haab om, at han alligevel vilde blive bedrøvet, naar hun fremkom med sit Forslag. Havde han blot yttret et eneste Ord om, at det vilde forvolde ham Sorg, at han vilde længes efter hende, da skulde hun strax have føjet sig efter hans Raad, lykkelig over maaske endnu at øjne et Glimt af

Løfter om en bedre Fremtid; men Olaf havde ikke med en eneste Mine eller en Stavelse tilkjendegivet, at han selv vilde komme til at lide herunder, han havde blot tænkt paa hende og paa Verdens Dom.

Nu tvivlede hun ikke længer paa, hvilken Vej hun burde vælge; denne Samtale havde klarere end Noget vist hende, at hvad der bandt Olaf, blot var en broderlig Hengivenhed og en stærk Æresfølelse.

Den følgende Morgen sad de atter ved hinandens Side; hun spurgte, om han havde tænkt over Sagen. Ja, han havde næsten ikke sovet den hele Nat, og han gjentog sine forrige Indvendinger og sin Frygt for at lade hende staa ene.

Hun udtalte sig endnu bestemtere end den foregaaende Aften, og da han hørte dette, gav han endelig sit Samtykke.

«Det ske, som du vil!» sagde han og rejste sig for at gaa.

«Vil du skrive til Sognepræst B.?» spurgte hun. «Efter hvad jeg har hørt, maa man jo underrette sin Præst herom.»

Han lovede at gjøre det og at ordne alle de ydre Former, som krævedes, inden deres Skilsmisse kunde faa Gyldighed overfor Loven og Samfundet. Men fra det Øjeblik af, at de gjensidig var komne overens om Fremtiden, fik de Begge en underlig Følelse af Lettelse; den fremmede Tone var forsvunden; de var atter Bror og Søster og intet mer. Begge havde lidt; men ingen af Parterne havde nogen Bebrejdelse at gjøre den Anden; derfor

kunde de roligt se hinanden i Øjet som to Venner, der varmt ønskede hinandens Vel.

Anna flyttede op i Moderens Lejlighed, hvor de var voxede op ved hinandens Side og havde jublet i sine glade Barnelege. De spiste sin Middag sammen, og han fortalte hende om sit Ophold i Stockholm, om Mødet med alle de svenske Familier, der kjendte hendes Forældre, og om alle Kommissionerne, som han havde udført til Fru Bul. Efter Bordet lavede hun atter Kaffe i Traktekanden, medens han røgte sin Pibe. Der var kommen en gemytlig, hjærtelig Tone imellem dem som mellem to Sødskende, der efter lang Tids Adskillelse mødes paanyt med fælles Minder og Glæde over Gjensynet. De aabnede Glasdøren og satte sig paa den lille Balkon, som paa begge Sider var overskygget af gyldenrødt Vinløv, der øverst dannede en grotteagtig Hvælving.

Luften var renset og klar efter de foregaaende Dages stærke Regnskyl. Havens Træer og Blomster havde atter rejst sig forfriskede efter Badet, og Marken paa den anden Side Landevejen havde en saftig, lysegrøn Farve, som stod smilende overfor Uranieborgskovens mørke Naaletræer. Længst ude blinkede Fjorden med Hundreder af hvide Sejl, og de grønklædte Aasrygge omkring Staden lysnede i utallige Farvenuancer. Solstraalerne spillede hen over Vandfladen, trængte sig legende ind mellem Træernes Blade og faldt som enkelte, pilformede Strejflys ned mellem Vinløvet paa Balkonen, hvor Anna og Olaf sad fordybede i Samtale.

Hun fortalte ham om Bergs sidste Besøg og om hans Afrejse til Kjøbenhavn for der at begynde Udgivelsen af et kristeligt Ugeskrift for Almuen, og Olaf blev ligesaa overrasket som rystet over denne Nyhed.

«Jeg ser, man skal vogte sig vel for at dømme Mennesket efter Mundens Tale!» udbrød han med et foragteligt Skuldertræk.

Henimod Aften kom den ærværdige Sognepræst. Han havde tilbragt hele Dagen i en Kirkekommission og var ved sin Hjemkomst bleven smertelig overrasket ved at læse Olafs Brev. Han spurgte dem om Grunden til denne deres sørgelige Beslutning, og da Olaf svarede, at de Begge fandt, at deres Aandsretninger var altfor modstridende, til at de passede sammen, sagde Præsten:

«Jeg kan ikke indse, at dette er nogen tvingende Grund til et saa alvorligt Skridt. Hvis en af Parterne havde begaaet en Forbrydelse, da kunde det maaske til en vis Grad undskyldes.»

«Men det Menneske, som har forseet sig imod Lovene, kan angre og vende tilbage baade til sin Gud og til sin Ægtefælle!» indvendte Anna.

«De har Ret,» svarede Præsten, «og netop derfor er jeg ogsaa af den Mening, at Skilsmisse under ingen Omstændigheder er kristelig. Der findes ikke en Synd saa sort, at ikke vor Herre Jesus kan tilgive den, derfor findes der heller intet saa ondt, som ikke den ene Ægtefælle bør kunne tilgive den anden. Ægteskabets Hellighed er Grundvolden for hele vor sædelige Opfatning; hvorledes

skulde det ende i det borgerlige Samfund, om det tillodes enhver Mand, som fik Lyst dertil, at løbe bort fra sin Hustru eller omvendt? Og alle disse ulykkelige Børn, der skulde udsendes i Verden uden Mødre eller uden Fædre? Hvilket demoraliserende Exempel!»

«Min Mand og jeg er enige i,» svarede Anna, «at hvis vi havde havt Børn, vilde vi Begge offret os selv for deres Lykke.»

«Ja, der er kun et Tilfælde, hvori Skilsmissen da forekommer mig rigtig og nødvendig,» sagde Olaf, «nemlig naar en af Ægtefællerne lever et lastefuldt Liv; det er da den Andens Pligt ved Skilsmisse at værge de uskyldige Børn for et smittende Exempel.»

«Nej, nej, De tager fejl, min unge Mand!» svarede Præsten ivrigt. «Husk, hvad der siges foran Alteret: hvad Gud har sammenføjet, skal intet Menneske adskille! — Naar imidlertid de borgerlige Love tillader en saadan Ophævelse, kan jeg naturligvis ikke modsætte mig; men jeg anseer det dog for en Pligt at vise Eder det Syndige heri.»

Medens Præsten vedblev at tale og formane dem til ikke at iværksætte sin Plan, sad Olaf taus, og det var blot Anna, som af og til gjorde nogle Indvendinger.

«I Dage og Nætter har jeg anraabt Vorherre, at han vilde oplyse mig om det Rette,» sagde hun, «og naar jeg nu adlyder, hvad baade min Samvittighed og min Følelse tilsiger mig, da tror

jeg ikke, dette kan være stridende imod Guds Vilje.»

Men Præsten vilde alligevel vente mindst i otte Dage, inden han afgav den skriftlige Erklæring, som var nødvendig, til at de kunde foretage noget afgjørende Skridt hos Magistraten.

III.

Det var ikke alene Sorg over den ældste Søns pludselige Død, som gjorde, at Professor Stens Sindsstemning med hver Dag blev mere mørk, og hans Væsen mere irritabelt. De trykkende Pengeforholde, hvorunder hele Nationen led, havde foraarsaget adskillige mægtige Handelshuses Fallit, og Sten var blandt dem, som følte sig synke hurtigere ned ad den glatte Skraaning. Tilsidst stod Sagen klar: han var ruineret! For at greje sig ud af Vanskelighederne uden at blotstilles for Verden maatte han nødvendigvis optage et større Laan. I over fjorten Dage havde han nu gjort det ene forgjæves Forsøg efter det andet; men Ingen vilde indlade sig paa at underskrive Papirer af en saa stor Værdi; de Tab, man havde lidt paa lignende Maade, var allerede altfor store. Han besluttede endelig at henvende sig til Søsteren, den rige Enke; men paa Grund af det spændte Forhold

efter Striden med Olaf kostede dette Skridt ham en ikke ringe Overvindelse.

Det var en Morgen længe efter Fru Buls Afrejse til Telemarken, at Professoren ringte paa hendes Dør; men paa sit Spørgsmaal efter Søsteren erfarede han den ubehagelige Nyhed, at hun allerede i henved fem Uger havde opholdt sig paa Landet. Han gjorde ikke flere Spørgsmaal, men steg ned ad Trappen og vandrede atter ud.

Sten var i en stærk, feberagtig Uro; inden Klokken tre maatte Kavtionen være stillet, ellers var alting tabt. Det var altsaa for sent at skrive til Søsteren; men om han henvendte sig til hendes Datter? Det vilde være det Samme som at anmode Olaf om et Laan, og efter deres bittre Kamp, efter den Maade, hvorpaa Professoren offentlig havde udtalt sig, forekom et saadant Skridt ham som den største Ydmygelse, han kunde tænke sig. Han havde allerede gjort nogle Skridt tilbage i den duftende Hægallé; men derefter vendte han paanyt om:

«Umuligt! umuligt!» mumlede han. «Lad da heller Alt ramle omkuld!»

Opfyldt af alt andet end blide Tanker, vandrede Sten tilbage gjennem Homansbyen, hvis Haver duftede af Roser og Resedaer, og ned gjennem Gaderne, hvor Støv og usund Varme lagde sig næsten kvælende over de Spadserende, hvis Antal forresten i Juli Maaned var temmelig ringe. De fleste, baade velstaaende og ikke velstaaende Bybeboere havde søgt forfriskende Hvile-

steder oppe mellem Fjelddalene eller ved de moderne Badesteder.

Da Sten atter traadte ind i sin store Murstens Hjørnegaard ved Torvet, hørte han Klokken i det firkantede Taarnuhr ligeoverfor ringe tolv Slag.

«Endnu tre Timer! kun tre Timer!» mumlede han, idet han steg op ad den brede Trappe, og det var, som om Slagene ringte Timerne til hans Begravelse. Med Hatten paa Hovedet traadte han ind i sin grønne Dagligstue, hvor Edvard netop havde rejst sig fra Lænestolen for at gaa ud.

«Du skal ud?» spurgte Faderen og gik hen imod Vinduet.

«Ja!»

«Hvorhen?» spurgte han paanyt, medens han blev staaende og saa ned paa Gaden med Ryggen vendt imod Sønnen.

«Jeg havde tænkt at gaa op til min Kusine; jeg har ikke set hende, siden jeg kom hjem,» svarede Edvard, som havde tilbragt de sidste Uger hos en Ven i en af Kystbyerne. Han gik henimod Døren.

Professoren vendte sig hurtigt og kaldte ham tilbage.

«Siden du alligevel skal derop, saa kunde du maaske med det Samme udrette et Ærinde for mig?»

«Ja, gjerne!» svarede Edvard.

«Jeg kommer netop fra det samme Hus,» sagde Professoren lidt nølende og med en Stemme, der

var mindre sikker end ellers; «jeg vilde besøge min Søster.»

«Det glæder mig!» svarede Edvard. «Eders Uvenskab har gjort mig saa ondt.»

«Jeg maa forberede dig paa en ikke behagelig Nyhed,» forklarede Faderen; «jeg har indladt mig paa enkelte Spekulationer . . . med usikkre Børspapirer . . .»

«Du, Fa'r?» udbrød Sønnen forbauset.

«Ja! . . . og havt Uheld med mig.»

«Det har vel saa været Guds Vilje,» trøstede Edvard. «Hans Veje er uransagelige; men alt sker dog til det bedste.»

«Det var i denne Anledning, jeg idag opsøgte min Søster.»

Edvard gjorde intet Spørgsmaal, og Professoren vedblev:

«Hun var rejst til Telemarken for at besøge sin Svoger. Det faldt meget ubelejligt; hun kunde frelst mig.»

«Frelst?» gjentog Sønnen med det samme forbausede Udtryk i de blaa, barnlige Øjne; «hvorledes kan man frelse, hvad der allerede er tabt?»

«Du forstaar ikke,» sagde Professoren paanyt, «der findes Papirer, som enten maa indfries eller underskrives af Personer, hvis Formue stiller fuld Sikkerhed. Jeg har forgjæves henvendt mig til alle mine Bekjendte, der staar kun én tilbage: Anna . . . hvad der jo vil sige det samme som hendes Mand.»

«Du vil da vel aldrig bede ham?» udbrød Edvard.

«Ikke jeg, men du kan gjøre det!»

«Jeg? Nej, aldrig i Evighed! En vantro Sjæl, en Gudsbespotter, der foragter alt, hvad der er os helligt, og til en saadan Mand skulde vi henvende os? Hans Laan vilde medføre Forbandelse; at søge hans Hjælp vilde forekomme mig som at anraabe Djævelen istedetfor Herren vor Gud.»

Professoren gjorde en heftig Bevægelse, men tvang sig derefter til at svare i en rolig Tone:

«Jeg tror næppe, at du ganske klart opfatter min Stilling. Hvis jeg ikke inden tre Timer har skaffet mig denne Underskrift, bliver jeg nødsaget til at overgive mit Bo til Skifterettens Behandling . . . En Professor i Theologi, Universitetslærer, at tabe sin Formue i Børsspekulationer og gaa fallit med en kolossal Underbalance! fatter du da ikke, hvad det her gjælder . . . din egen Fa'rs Ære?»

Edvard blev meget bleg, og der var et Udtryk af stor Sorg i hans Ansigt og Stemme, da han svarede:

«Jeg troede ikke, at det var saa galt. Det er meget sørgeligt; men alligevel forekommer det mig, at Annas Mand ikke er den Rette at henvende sig til.»

«Men hvem i al Verden skal jeg da spørge?» udbrød Sten. «Hører du ikke, at han er den Eneste!»

«Du glemmer en anden Hjælper, langt mæg-

tigere end alle Jordens Bankierer og Fyrster,» sagde Edvard mildt. «Har ikke vor Frelser sagt, at hvad somhelst vi beder Faderen om i hans Navn, det skal sandeligen ske? Fa'r, lad os bede til Gud, og hvis det er hans Vilje, da kan nok han, som har skabt al Verdens Herlighed og Guld, sende dig Hjælpen i den sidste Stund!»

«Sludder! . . . Ammestuesnak!» udbrød Professoren ærgerlig og glemte pludseligt den Rolle, han saa mesterligt havde spillet gjennem hele sit Liv. «Du taler som et Barn. Her hjælper ikke Fraser og Snak, her kræves Handling, Penge. Det gjælder baade din og min Fremtid, det gjælder din Far's Ære, vort Navns Hæder . . . svar mig, vil du gaa eller ej?»

Sønnen saa paa ham med et langt, bedrøvet Blik; fra sin tidligste Barndom af havde han set op til Faderen som til en Troens Apostel, hvis alvorlige Virke og strænge Tale havde vakt hans varmeste Beundring; nu faldt der pludseligt som Skjæl fra hans Øjne, og denne grusomme Skuffelse rystede ham dybt.

«Svar mig, vil du? ja eller nej!» gjentog atter Professoren i samme heftige Tone.

«Nej, ikke paa den Maade, du ønsker!» svarede Sønnen med Bestemthed. «Men jeg vil gaa ind i mit Kammer og bede til den Gud, som endnu aldrig har svigtet i Nødens Stund. Han, der klæder Liljerne paa Marken og føder alle Himlens Fugle, kan nok ogsaa skaffe dig, hvad du trænger!»

Der hørtes en pibende Lyd i Professorens

Strube; han aabnede Munden som for at tale, men der kom intet Ord. Endelig traadte han lige hen til Edvard, greb ham i Skulderen og sagde:

«Du skal! . . . Jeg vil, at du adlyder mig!»

«Ikke i hvad der strider imod min Samvittighed, ikke i hvad jeg føler, er Synd!» svarede Sønnen og saa Faderen lige i Øjet.

Denne betragtede ham et Øjeblik forbauset; thi det var første Gang i sit Liv, at Edvard havde vovet at trodse Professorens Jernvilje; derefter greb han sin Hat, saa paa Uhret og skyndte sig ud uden at henvende et Ord mere til Sønnen.

Denne gik ind i sit Værelse for at udføre sin Beslutning, besjælet af den urokkeligste Overbevisning om Bønnens vidunderlige Magt.

Professoren ilte imidlertid over paa Torvet, hvor han satte sig op i en Lejevogn og gav Kusken Ordre at kjøre til Hægdehougen. Ophidset og fortvivlet vilde han selv gjøre dette sidste Forsøg. Flere Gange undervejs, naar han tænkte paa den fornærmelige Dom, han offentlig havde udtalt over Olaf, var han nærved at bede Kusken om at vende. Var det virkelig tænkeligt, at hans Modstander, som meget vel maatte forstaa, at det var Stens Indflydelse, hvem han først og fremst skyldte Nægtelsen af Adgang til Universitetet, var det tænkeligt, at han skulde ville være højmodig nok til at glemme og gjengjælde Ondt med Godt? Mon han ikke snarere med Spot vilde vise sin Kones Onkel Døren? Professorens Stolthed krympede sig under denne Mulighed; intet Offer vilde været ham for

stort, saafremt det kunde have sparet ham for denne Ydmygelse. Men paa den anden Side foretrak han heller at overvinde sin personlige Uvilje fremfor at skulle staa afmaskeret overfor hele sit Land og maaske af Æreshensyn blive tvungen til at trække sig tilbage fra sit Embede.

Medens disse Tanker krydsede hverandre i Professorens Hoved, kjørte Vognen stedse videre og holdt snart udenfor Fru Buls Hus. Han befalede Kusken at vente, gik ind i Huset og ringte paa i første Etage. Paa hans Spørgsmaal efter Anna, gjennem hvem han havde tænkt at fremføre sin Anmodning, svarede Pigen, at Fruen var gaaet ud for at besøge en Syg og kom først hjem til Middag; men at Herren sad inde i sit Studerkammer.

Professoren blev staaende et Øjeblik, det kostede ham endnu nogen Overvindelse; derefter traadte han beslutsom ind i Entréen.

«Sig til Hr. Falk, at jeg gjerne vilde tale et Par Ord med ham,» sagde han og standsede midt paa Gulvet i Havesalen.

Pigen lukkede Døren og skyndte sig ind til sin Herre for at overbringe Budet. Olaf, der sad fordybet i Undersøgelsen af nogle Grubetegninger, fo'r overrasket op ved at høre Pigen nævne den Besøgendes Navn. Hvad i al Verden skulde Professor Sten her i hans Hus?

Han løsnede hurtig Beltesnoren omkring den graa Slaabrok; men inden han havde faaet Tid til

at iføre sig Frakken, bankede det paa Døren, og Sten stod paa Tærskelen ligeoverfor ham.

«Undskyld, at jeg lod Dem vente! Jeg vilde blot skifte,» sagde Olaf. Han havde forhen altid sagt «du» til Professoren, som han var vant til at kalde Onkel; den Anden blev strax opmærksom paa Forandringen og svarede paa samme Maade:

«Nej, nej, gjør Dem blot ingen Ulejlighed!»

«Vær saa god, tag Plads!» indbød Olaf og trak Gyngestolen længre frem.

Han satte sig, medens Olaf blev staaende og lænede sig op til Skrivebordet.

«De er formodentlig forbauset over mit Besøg?» begyndte Professoren.

«Jeg kan ikke nægte det!»

«Og endnu mer forbauset vil De blive, naar De faar høre Aarsagen til mit Komme . . .»

«Tør jeg spørge? . . .»

«Jeg skal sige Dem, min unge Mand, jeg er kommen i en stor Forlegenhed,» og Professoren betænkte sig endnu nogle Sekunder, inden han kunde overvinde sig til at meddele sit Ærinde. «Som De véd, arvede jeg, ligesom Deres Plejemor, en temmelig betydelig Formue efter vore Forældre . . .»

«Ja!»

«Da jeg fra min tidlige Ungdom af var vant til stadigt at høre Tale om Salg og Fordel . . .» han standsede atter, og Olaf saa paa ham med et skarpt, nysgjerrigt Blik.

«Ja, ser De, min gode Hr. Falk, jeg har ikke ladet min Grundkapital blive staaende urørt, saaledes som Deres Plejeforældre; min har været i stadig Omsætning, nogle Gange fordoblet, andre Gange formindsket, indtil jeg nu lig mange Andre er bleven et Offer for de utallige Jernbanefallitter, Skibsforlis og faldende Børspriser.»

«Ah, ha!» mumlede Olaf med et let Anstrøg af Spot. «Professoren har spekuleret?»

«Ja!»

«Og nu?»

Sten rejste sig og trak et Papir op af sin Frakkelomme.

«Inden Klokken tre,» sagde han, «maa dette Dokument være underskrevet af en Mand, hvis Navn er en sikker Borgen; hvis ikke, bliver jeg nødt til at overdrage mit Bo til Skifteretten, og Underbalancen vil blive saa stor, at hele min Stilling er kompromitteret.»

«Saa, det var meget uhyggeligt!» udbrød Olaf med Alvor. «Det gjør mig uendelig ondt for Dem. Hvor stor en Sum behøves der?»

«Den er meget stor, saa stor, at ingen af mine Bekjendte blandt Handelsfolkene i disse Tider tør indestaa for den.»

«Hvor stor?» spurgte Olaf paanyt.

Professoren nævnte Summen og stirrede derefter paa Olaf med et ængsteligt, forskende Blik.

«Det er temmelig meget!» yttrede Olaf.

«De kunde redde mig, hvis De blot havde Viljen dertil.»

Olaf slog Armene overkors og blev staaende med nedslagne Øjne, uvis om, hvad han skulde svare.

«Jeg maa meddele Dem,» sagde han, medens hans ene Fod gjorde en sagte, rund Bevægelse omkring den anden, «Deres Søsterdatter, hvem Pengene tilhører, er for Øjeblikket ikke hjemme, og . . .»

«Men det forandrer jo Intet,» afbrød Sten, «De har jo fuld Raadighed over den Arv, som hun fik, da Moderen skiftede.»

«Jeg har endnu den lovlige, men ikke den moralske Ret derover,» svarede Olaf bestemt; «thi om fjorten Dage er Anna og jeg skilte.»

«Skilte?»

Onkelen umagede sig ikke med at spørge om Grunden til denne uventede Nyhed; han var altfor optagen af sine egne Forretninger. Han krympede Papiret mellem sine Fingre, det gulbrune Ansigt blev endnu mer gustent.

«Endnu kunde De . . .» begyndte han, men vovede ikke at fortsætte.

«Havde De været en af mine personlige Venner,» sagde Olaf, «eller en af min Familie, ja selv om De havde været min egen Far, saa vilde jeg ikke her have anset mig for berettiget til at risikere en saa stor Sum, næsten Tredjedelen af min Kones Formue; . . . men . . .»

«Men?»

«Siden det er hendes egen Morbror, hvem det gjælder at bistaa, saa maa jeg jo antage, at hun selv ikke et Øjeblik vilde have svaret nej.»

Professoren drog et langt Aandedræt.

«Hvorledes,» udbrød han, «De underskriver?»

«Ja!» svarede Olaf, vendte sig raskt og greb Pennen.

Med skjælvende Haand rakte Professoren ham Papiret; Olaf gjennemlæste det og satte sit Navn derunder. Den Anden stirrede paa Underskriften, som om han ikke vilde tro sine egne Øjne. Olaf rystede ganske roligt Guldsand paa Blækket og rakte derefter Dokumentet tilbage.

«Sagen er altsaa ordnet?» spurgte han.

Da greb Professoren begge hans Hænder. «Ædle, retskafne unge Mand,» udbrød han med en fremmed Skjælven, «nu havde De kunnet hævne Dem for de Ubehageligheder og Skuffelser, jeg har foraarsaget Dem, og dog har De . . .»

«Det kunde ikke et Øjeblik falde mig ind,» sagde Olaf koldt; «vor videnskabelige Strid har Intet at skaffe med min Kones Penge!»

«Jeg har misforstaaet Dem,» vedblev Sten, «jeg har aldrig anet, hvad der boede i Dem; og jeg maa oprigtig tilstaa, at naar jeg idag overvandt mig til at gaa hid, da var det ikke, fordi jeg havde meget Haab om et heldigt Udfald, men blot fordi jeg ikke vilde lade noget Skridt uforsøgt.»

«Lad os ikke dvæle videre ved denne Sag!» svarede Olaf. «Da jeg aldrig har fornærmet Dem, kunde det heller aldrig falde mig ind, at De vilde mig personlig tillivs. I Deres Indlæg saa jeg stedse kun et Forsvar for Deres eget Standpunkt, og jeg har altid respekteret en sand Overbevisning,

grundet paa alvorligt Studium; jeg vilde blot have ønsket, at Andre vilde have været humane nok til at gjøre det Samme mod mig. Naar De, Hr. Professor, ophidset af Spørgsmaalenes Alvor, tog Anledning til at udtale Tvivl om, at en fritænkende Filosof kunde være en ærekjær Mand med rene moralske Principer, da aabenbarede denne Deres Mening blot en Mangel paa virkelig Livserfaring, og . . .»

Sten blev purpurrød og vilde tale, men erindrede derefter atter, hvad der nylig var hændt, og taug.

«At man svarede mig med Kritik over min Personlighed,» vedblev Olaf, «istedetfor kun at behandle de Spørgsmaal, hvorom der stredes, dette var ikke Deres Skyld, saalænge som en saadan Fremgangsmaade har Hævd i vor Presse og anses som noget ganske naturligt. Der skal store Karakterer og uafhængige Aander til for at kunne hæve sig over og foragte de Midler, der nu engang anses for tilladelige . . . i Særdeleshed naar en saadan Fremgangsmaade, der i mere civiliserte Samfund vilde stemples som birkebejnagtig Raahed, her hos os er sikker paa at blive beundret af den store Mængde. — Nu har jeg sagt Dem min Mening og haaber, at vort Opgjør for bestandig er afgjort.»

Sten brettede Papiret sammen og stak det i Frakkelommen; derefter fremrakte han paanyt Haanden: «Farvel, og Tak!» sagde han.

«Farvel, Hr. Professor!» svarede Olaf roligt og fulgte ham til Døren.

Professoren havde ikke likt Olafs sidste Yttringer; men han glemte snart disse i sin Tilfredshed over den Sikkerhed, han havde i Lommen.

Han gav Kusken Befaling til at standse udenfor et af Stadens bekjendte Bankierhuse. Her fandt han Principalen ved Pulten og fremviste ham Dokumentet. Forretningsmanden blev glad overrasket; thi han var allerede forberedt paa at skulle lide et betydeligt Tab ved Professoren.

Da denne med lettet Sind vandrede ud fra Pengemandens Kontor, blev han standset af sin Ven, Sognepræsten, der traadte ham i Møde fra det andet Fortoug. Præstens ædle, skjønne Ansigt, omkranset af det sølvhvide Haar, havde idag et ualmindelig alvorligt, næsten sørgmodigt Udtryk.

«Goddag! Goddag!» og de to Venner rakte hinanden Haanden.

«En trykkende Lummerhede idag!» yttrede Professoren.

«Ja, ja! De skal nedover den samme Vej!»

«Ja, jeg kan ligesaa gjerne gaa hjem tilfods!» og Sten betalte Kusken. «Altsaa slaar vi Følge!»

«Tillad mig at spørge,» sagde den Gejstlige med en vis Forsigtighed, idet de Side om Side gik nedover Gaden, «har Deres Søsterdatter meddelt Dem, at hun og hendes Mand tænker paa at søge Skilsmisse?»

«Skilsmisse?» udbrød Professoren forbauset;

men i det Samme erindrede han, at Olaf jo ogsaa havde nævnt noget herom.

«Jeg tænkte, at paa Grund af Deres Familieforhold kunde De maaske have nogen Indflydelse i denne Sag.»

«Det tror jeg næppe!» svarede Professoren.

«Jeg er sikker paa, at det udelukkende er hans Skyld,» sagde den gamle Sognepræst strængt. «Jeg har baade døbt, konfirmeret og viet hende, jeg har kjendt hende i mange Aar nok til at vide, at hun var en god, samvittighedsfuld ung Pige med en sjelden Forstand og et Hjærte af Guld; men Samlivet med en saadan Hedning kan øve en skadelig Indflydelse selv paa de bedste Karakterer. Hele hans videnskabelige Standpunkt tyder paa den krasseste Materialisme, og som vi enedes om i Vinter: Mangel paa Tro medfører nødvendigvis, at man anser sig for fuldkommen ansvarsløs, hvorved alle moralske Baand slappes.»

«Det er maaske ikke altid den nødvendige Følge,» indvendte Professoren.

«Jo, jo!» fortsatte den Anden med Varme, «det er sandt, hvad De selv skrev i Vinter: man kan aldrig blive stræng nok overfor den samfundsbrydende Gift, som aander i disse frie Naturforskeres Skrifter. Personer som Deres Søsters Plejesøn og hans Tilhængere burde simpelthen landsforvises som Elementer, der er skadelige for den almindelige Moral. Her ser man jo Følgerne!»

Professoren var i en vanskelig Stilling; han vilde ikke modsige sine forrige skarpe Udtalelser,

og alligevel kunde han umuligt efter den Tjeneste, Olaf idag havde vist ham, indrømme, at Vennen havde Ret i sine Slutninger. Men heldigvis var de allerede naaede til Hjørnehuset ved Torvet, saa at der ikke kunde være Tale om nogen videre Drøftelse af Sagen. Han nøjede sig derfor med at sige:

«Et kan jeg forsikkre Dem, og det er, at Hr. Falk tiltrods for alle sine sørgelige Vildfarelser er en fra Hjærtets og Samvittighedens Side brav og agtværdig Mand, og har de to Ægtefolk taget denne Beslutning, som jeg imidlertid endnu haaber vil forandres, da maa der visselig være Skyld paa begge Sider.»

Den Gejstlige blev meget forbauset over disse Ord; thi han havde aldrig hørt Professoren yttre sig om Olaf uden at tilføje Adjektiverne: farlig, hedensk, samvittighedsløs og hovmodig.

«Maaske De har Ret,» svarede han med sit blide, sjælfulde Smil. «Ingen af os skal fordømme, at vi ikke selv skal blive fordømte. Evangeliets store Love er Overbærenhed og Kjærlighed overfor Alle, selv overfor den største Synder.»

Sten saa paa sit Uhr: «Det er allerede sent,» sagde han, «og jeg er stærkt optagen af Forretninger. Farvel, kjære Ven!»

«Farvel, Farvel!» og de skiltes efter paanyt at have trykket hinandens Hænder.

«Det var dog alligevel en ganske besynderlig ligegyldig Maade, hvorpaa Onkelen omtalte denne

uhyggelige Historie!» tænkte Præsten, idet han vandrede hjemover.

Professoren og Edvard mødtes paanyt ved Middagsbordet. Sønnen opdagede øjeblikkelig, at Faderen saa ualmindelig oprømt ud, og hans første Spørgsmaal var:

«Er du hjulpen?»

«Ja, Sagen er heldigvis ordnet,» svarede Professoren og begyndte paa Suppen.

Edvard holdt endnu Skeen i Haanden uden at føre den til Munden:

«Herren være lovet og priset!» udbrød han med et straalende Udtryk. «Jeg vidste det nok; thi jeg har bedet i flere Timer.»

Faderen svarede Intet herpaa, og de spiste en Stund i Taushed. Da sagde Edvard atter:

«Tør jeg vide, paa hvad Maade Hjælpen kom?»

«Som jeg fortalte dig,» svarede den Adspurgte, «havde jeg blot en eneste Udvej tilbage — det er den, jeg har søgt.»

«Du har været hos Olaf Falk for at bede om Laan?» spurgte Edvard forfærdet.

«Ja vist!» svarede Professoren roligt. «Du har vel Intet at indvende imod, at din Far har frelst baade sin og din Fremtid? Du tillader dig vel ikke at kritisere mine Handlinger?»

Edvard svarede Intet, men sænkede kun Blikket med et smerteligt Suk. Erfaringen fra imorges var bleven stadfæstet: Faderen styrtede pludseligt ned fra Piedestalen.

IV.

Den gamle Sognepræst indfandt sig daglig i Huset paa Hægdehougen; men Resultatet blev det samme. Anna og Olaf havde forud tænkt over Sagens forskjellige Sider og lod sig nu ikke rokke.

De tilbragte næsten hver Aften i hinandens Selskab. Hun bestemte, hvilke Møbler der skulde medtages til Kjøbenhavn, hvor hun ønskede at bo; han gav hende Raad og foreslog, at han forud skulde rejse ned til Danmark for at leje en Bolig. Men hun afslog det paa det Bestemteste; Flytningen til Kjøbenhavn skulde begynde et nyt Afsnit af hendes Liv, og hun vilde derfor helst komme derned ganske ene med sine Tjenestefolk.

Ugen efter opgav den Gejstlige endelig sit velmente Forsøg paa at istandbringe en Overenskomst og skrev det Vidnesbyrd, som man krævede. Den følgende Morgen maatte de fremstille sig for Forligelseskommissionen, der skulde forsøge den samme Overtalelse som Præsten, og dernæst for Magistraten for at faa Opløsningsakten underskreven. Olaf underrettede Anna om, at der da maatte tages Bestemmelse angaaende Ordningen af deres Formuesanliggender. Hun ansaa det for givet, at Formuen deltes mellem Begge; Olaf var jo opdraget som Søn i Huset, altsaa var hun overbevist om, at det stedse havde været Professorens Vilje, at der skulde deles lige. Olaf gjorde Indvendinger; aldrig i Evighed vilde han modtage dette Tilbud.

Da syntes Anna at angre, at hun havde talt om at skilles; Olaf behandlede hende som en Fremmed, ikke som en Søster, sagde hun. Han føjede sig endelig efter hendes Ønske. «Men jeg modtager det blot som en Skat, der er givet mig til Forvaltning i det Godes Tjeneste,» sagde han. «Ynglingeforeningen har allerede opslugt alt, hvad mit trykte Værk indbragte; i den senere Tid har jeg netop næret Frygt for at blive tvungen til at leje en mindre Sal og maaske til Vinteren blot at kunne lade den opvarme enkelte Dage om Ugen. Nu kan jeg fortsætte som før, ja maaske udvide det Hele.»

Om Aftenen fik Anna Besøg af Edvard. De havde en lang Samtale i Enrum, hvori hendes Fætter ligefrem udtalte sin Sorg og Misbilligelse af dette Skridt. Han fandt ligesom Præsten, at hun skulde bøje sig i Ydmyghed under Guds Prøvelser, indtil han selv sendte Befrielse eller Forandring, og ikke paa en voldsom Maade løsrive sig fra sine ægteskabelige Pligter.

«Du havde engang sat dig den skjønne Opgave at omvende din Mand,» sagde han; «dette var et stort Kald, som du ikke burde svigte.»

«Ja, tro mig, havde Olaf elsket mig,» svarede hun, «da skulde ingen Magt paa Jorden have revet ham fra mig, og da er jeg ogsaa overbevist om, at jeg gjennem Kjærligheden skulde kunne ført ham tilbage til Gud. Men nu spørger han mig altid koldt om Grunde og Kjendsgjerninger, hans Viden staar som et uoverstigeligt Fjeld overfor

min Tro. Hans Følelse kunde maaske have ført ham tilbage til vor Gudstro, hans Tænkning aldrig — derfor staar jeg magtesløs!»

Fætter og Kusine skiltes som Venner, og dog var der en Misstemning tilstede. Med Olaf talte han ikke; de havde jo Intet at sige hinanden.

Den næste Formiddag udførtes den pinlige Forretning med Papirernes Underskrift hos Magistraten, og senere tilbragte de to Plejesødskende hele Dagen sammen. Olaf forsømte sit Arbejde for at hjælpe hende med den sidste Indpakning. De var Begge blege og alvorlige med et Udtryk af stille Vemod i Blik og Bevægelser. Af og til maatte hun vende sig bort for at aftørre en Taare, der trillede ned over hendes hvide Kind; men naar han atter stod ved hendes Side, tvang hun sig til Ro og kunde endog undertiden smile ved at se ham paa Knæ foran de aabne Kufferter for at lægge hendes Sager i Orden.

Skibet skulde afrejse til Kjøbenhavn sent om Natten, og efter Aftensbordet sad de længe ligeoverfor hinanden ude paa Balkonen, men talte kun nogle afbrudte Sætninger.

Solen var sunket ned; men den gyldenrøde Himmel hvælvede sig klar over Jorden; Fuglesang og Vognkjørsel var ophørt; i de omliggende Huse havde Beboerne allerede lukket sine Døre for at gaa tilsengs. En enkelt Græshoppe sprang frem mellem Grønsværet nede i Haven og udstødte sine syngende, melankolske: Kvæk! Kvæk!

Møblerne og de store Kasser var allerede

afsendte om Eftermiddagen, og Olaf havde bestilt Vognen, hvormed Anna skulde kjøre, til Klokken elleve. De saa den komme op over Landevejen og bøje ind i Alléen, og tause rejste de sig Begge. Han hjalp hende at iføre sig den lange Kaabe, tog hendes Schavl og Pengevæske paa Armen, og de gik ned. En af Tjenestepigerne steg op paa Kuskesædet, medens den anden maatte sidde inde i Vognen ligeoverfor sit Herskab.

Da de ankom til Dampskibet, var alle Passagerer allerede ombord, og de Fleste tilkøjs, kun nogle enkelte Mænd vandrede op og ned paa Dækket, røgende Cigarer.

Medens Pigerne sørgede for, at Kufferterne bragtes ombord, fulgte Olaf Anna ind i den Kahyt, han selv om Formiddagen havde været nede og bestilt. Den var ikke større, end at netop to Personer kunde staa ved hinandens Side.

Han lukkede Døren og tog derefter begge hendes Hænder.

«Farvel, Anna, min lille Søster!» mumlede han. «Tilgiv mig!»

«Jeg har Intet at tilgive!» svarede hun og brast i Graad, medens hun skjulte sit Ansigt imod hans Skulder.

«Sig, tror du ikke, det er bedst, at jeg følger med?» spurgte han atter en Gang.

«Nej, nej!» svarede hun bestemt.

Stuepigen bankede paa Døren og traadte ind med sin Frues Haandvadsæk.

I Taushed trykkede de hinandens Hænder, og

Olaf gik hurtigt ud. Han sprang atter op i Vognen og befalede Kusken at kjøre hjem.

Henimod Aften nogle Dage senere sad Olaf tilbagelænet i Rørstolen foran sit Skrivebord. Paa hans Knæ laa en opslaaet Bog, hvori han havde forsøgt at læse; men hans Sind var ikke roligt nok, til at han fortsat kunde fordybe sig i det skrevne Værk. Medens hans Blik hvilte paa de store Glasskabe, tænkte han uvilkaarligt tilbage paa deres forrige Ejer, i hvis Kammer han som Gut saa ofte havde listet sig ind for med nysgjerrige Blikke at undersøge alle disse forskjelligt farvede Fugle, Æg, Insekter og Orme, opbevarede paa Spiritusflasker. Hvor mange Aar var ikke hensvundne siden disse glade, sorgløse Barndomsdage! Han havde seet saa mange forskjellige Lande og Folkeslag, med stedse ny Begejstring og sejg Udholdenhed fordybet sig i Studiet af Naturens forunderlige Gaader. Han havde fornummet Livsnydelsens Salighed indesluttet i et Øjebliks Forglemmelse, han var vaagnet, og med grusomme Lidelser havde han maattet betale sin Sjæls Længsel efter Lykke. Han havde søgt at følge, hvad Samvittigheden paalagde ham som Ære og Pligt; men ogsaa dette havde ført til Ulykke og Tab!

Og naar han nu tænkte tilbage paa sin Barndom, da forekom det ham, som om der kun laa nogle faa Maaneder mellem den Tid og nu, som om det Hele kun var en lang, forvirret Drøm. —

Olaf afbrødes i disse sine Tanker ved en Ringen paa Entréklokken; det var Postbudet, som bragte et Brev. Han tog atter Plads i Gyngestolen og opskar Konvolutten. Det var fra Fru Bul og indeholdt Følgende:

«Min bedste Olaf!

Med Forfærdelse har jeg modtaget Annas Brev, hvoraf jeg erfarer Eders desperate Idé at ville skilles. Er I da Begge gaaede rent fra Forstanden? Eller hvad tænker I paa? Jeg synes, at din Opførsel i den sidste Tid allerede har bragt nok Skandale over vort hædrede Navn, du burde have sparet os for mere. Du var et fattigt, forældreløst Barn, da vi tog dig i vort Hus, hvor du blev opdragen som vor egen Søn; vi gav dig Alt, vi gav dig det Kjæreste, vi ejede paa Jorden, vor eneste Datter, og hvorledes har du lønnet os? Med den sorteste Utaknemlighed! — Jeg burde fulgt min Brors Advarsel, han forudsagde mig, at min Datters Giftermaal med dig vilde føre til Skam og Ulykke; men dengang vilde jeg ikke tro ham; Gud give, jeg havde lyttet til hans velmente Raad. Mine Øjne er saa ophovnede af Graad, at jeg ikke ser at skrive mere; men jeg tænkte dog, at du kunde have godt af at høre min Mening om denne Sag.

Fra hende, der engang med fuldt Hjærte kaldte sig din Moder.»

Brevet faldt ud af Læserens Haand, og det fine Silkepapir raslede imod Gulvet. Olaf faldt til-

bage imod Stoleryggen og holdt den ene Haand op foran Panden; det suste og bruste saaledes derinde, at han knapt kunde sanse sig selv. Gjennem hans Læber pressede der sig et halvkvalt, smerteligt Udraab: Mor . . . o, Mor!

Efter sin Kusines Afrejse gjorde Edvard en Udflugt til Modum og Ringerike sammen med sin Ven, den tilkommende Missionær. I flere Maaneder havde den unge Mands Sjæl været et Bytte for heftige Kampe. Hans Hengivenhed for Anna havde faaet Næring af Modgang og Savn, og naar han var hos hende, kostede det ham altid en Overvindelse at skjule, hvad der rørte sig i ham. Han havde gjentagne Gange sagt sig selv, at disse Følelser var en Synd, og at de blot kunde læges, naar han nægtede sig hendes Samvær; men da hun bad ham om Hjælp til at vandre frem paa Troens Vej, tog han dette som en Opgave fra Gud og blev i hendes Nærhed istedetfor at fly Fristelsen. Hendes Afrejse havde paa en voldsom Maade rystet ham op af disse Drømmerier, og den Fortvivlelse, han følte herved, vakte paa samme Tid hans Rædsel; thi han indsaa, at hun havde været ham altfor kjær.

I Naturens Ensomhed og Skjønhed vilde Edvard søge Lægedom for sit ophidsede Sind, og Samværet med den unge Missionær gjorde ham i denne Tid ubeskrivelig godt. Deres Samtaler drejede

sig næsten altid om Kristus og hans Apostles Liv og Virksomhed og om Maaden, hvorpaa man bedst kunde følge dem efter.

Da den unge Theolog efter en Uges Forløb atter vendte tilbage til Hovedstaden, var han besjælet af en ny Plan, som han øjeblikkelig vilde gjøre Forberedelser til at iværksætte.

Edvard kom hjem en varm Sommeraften, og da Professoren var rejst ud paa et Landsted for at besøge nogle Bekjendte, mødtes Far og Søn ikke førend den følgende Morgen. Den Første havde allerede endt sin Frokost og læst Aviserne, da Edvard traadte ind i Spisestuen.

«Goddag, Far!»

«Ah, er du der? Velkommen hjem!» udbrød Faderen.

«Tak!»

«Naa, har Turen været behagelig?»

«Ja, saamænd!»

«Godt Vejr hele Tiden?»

«Ja, med Undtagelse af nogle kortvarige Byger!»

Edvard tog Plads ligeoverfor Faderen, men gjorde intet Tegn til at ville begynde sin Frokost.

«Under mit Ophold paa Landet,» sagde han, «har jeg tænkt paa Fremtiden og med Herrens Hjælp taget en Beslutning.»

«Din Fremtid! Var den da ikke allerede bestemt? Du har jo altid ønsket at blive Lærer?»

«Ja, men ikke paa samme Maade, som jeg forhen havde tænkt!» svarede Edvard. «I denne

Tid har jeg kjendt et stort, helligt Kald vaagne til Bevidsthed i mig. Den Herre Jesus siger: Gaar hen og gjører alle Folk til mine Disciple! Dette Bud vil jeg følge. Ligesom Apostlene vil jeg vandre ud til fremmede Lande for at omvende Hedningesjæle; nogen herligere, mere velsignet Opgave kan jeg ikke tænke mig!»

Professoren rynkede Øjenbrynene.

«Du har været meget sammen med din Ven, som har den samme Plan,» sagde han; «han har havt Indflydelse paa dig; men dette pludselige Forsæt er uoverlagt og uforstandigt. For at gaa som Missionær til vilde Folkestammer kræves der først og fremst et stærkt Legeme, som taaler de vexlende Vejrforholde og kan udholde alle de Strabadser, som er forbundne med Rejser i disse uciviliserte Lande. Du er altfor svag til et saadant Virke.»

«Jeg kjender En, som kan give Styrke til det svage Legeme!» svarede Edvard med de blaa, sværmeriske Øjne lysende af Begejstring. «Jeg hører Guds hellige Stemme lyde i min Sjæl; du vil ikke modsætte dig, at jeg følger dens Kald?» og han saa ængsteligt paa Faderen.

Professor Sten havde altfor vel anet det daarlige Indtryk, som hans Anmodning om Hjælp hos Olaf, «denne hovmodige Antikristen», havde frembragt hos Sønnen. Og naar det senere havde hændt, at han i større eller mindre Kredse havde opfordret til en humanere Dom over Olaf, da havde han følt Sønnens Øjne hvile paa sig med et over-

rasket, smerteligt Udtryk. Professoren indsaa, at han var kommen i en skjæv Stilling, og forstod, at denne pludselige Overbærenhed af Edvard kun ansaas for Slappelse i Trosiveren. Sten led ved at vide sig dethroniseret i Sønnens Øjne; men tiltrods for sin Ulyst til at se sit eneste Barn drage ud for at trodse Døden mellem vilde Mennesker, vilde han dog ikke paanyt sige Noget, der kunde vække Tvivl om hans egen Interesse for Missionsværket.

«Ogsaa her i Fædrelandet findes der en stor Gjerning for Herrens Sendebud,» yttrede han kun. «Vi faar aldrig for mange Kræfter til at bære den frem.»

«Opgaverne kan være lige hellige, men Kaldelsen forskjellig,» svarede Edvard; «og jeg længes efter at trodse Forfølgelse og Død som en Herrens Stridskjæmpe paa Jorden. For mig bestaar det religiøse Livs Sandhed i at opgive alle egoistiske Ønsker, alle jordiske Begjæringer, Intet at eje, for blot at leve i Tanken paa det tilkommende Liv!» og medens han talte, blev hans fine Ansigt besjælet af et næsten forklaret Skjønhedsudtryk.

Professoren fo'r pludseligt sammen; dette samme Udtryk havde hans Hustru havt, da hun døde.

«Følg din Overbevisning!» svarede Faderen endelig og stod op fra Bordet. «Gjør, som du vil!» tilføjede han, idet han gik ud af Stuen.

Men da Professoren stod ene i sit Arbejdskammer, knugede han Haanden for Øjnene, og de magre Fingre blev vaade — det var mange, mange

Aar siden, at denne stolte, haarde Natur havde blødt i Taarer.

«Ogsaa han, min sidste Søn!» stammede han.

Nogle Maaneder senere havde Edvard endt sine forberedende Studier til den Virksomhed, som han vilde gaa ind i, og samme Høst afrejste han med et Missionsselskab, der udsendtes fra Stavanger til Afrikas Sydkyst.

V.

Olaf tilbragte Resten af Sommeren paa Rejser omkring i Landet; han besøgte det berømte Jotunhjem og andre Steder, hvis Naturejendommeligheder var ham et nyttigt Studium. Da han om Høsten kom tilbage til Hovedstaden, kunde han ikke længre overvinde sig til at bebo den forrige Lejlighed; Anna havde efter hans eget Ønske medtaget de fleste Møbler, og de tomme Værelser forekom ham altfor uhyggelige. Desuden havde Fru Bul, som ejede Huset, heller ikke med et Ord opfordret ham til at forblive der.

Efter sin Tilbagekomst fandt Olaf et Brev fra Anna, hvori denne meddelte, hvorledes hun havde indrettet sig i Kjøbenhavn, og fortalte, at hendes Mor var kommen ned for at bo sammen med hende. Da Fru Bul havde modtaget Underretning om Separationen, havde hun gjentagne Gange tilskrevet sin Datter, gjort hende strænge Bebrejdelser og op-

fordret hende til øjeblikkelig at rejse hjem til sin Mand. Men da alle disse Skrivelser forblev frugtesløse, havde endelig Kjærligheden til Datteren vundet Overhaand, og hun var selv draget ned til Danmark for at blive der Vinteren over. Fru Bul sendte ingen Hilsen til sin Plejesøn, hvoraf denne forstod, at hendes Misfornøjelse med ham ikke var aftaget; han tilskrev hende et langt, kjærligt Brev, men erholdt aldrig noget Svar. Dette spændte Forhold gjorde ham grusomt ondt; men han haabede endnu stedse, at det i Fremtiden maatte lykkes ham at gjenvinde hendes Tillid. Imidlertid bestyrkedes han derved endnu mer i sit Forsæt at forlade dette Hus og flytte længre bort, udenfor Bygrænsen.

Efter nogen Søgen fandt han endelig en beskeden Bolig, som passede ham. Det var i et violetmalet, lidet Træhus, hvis øverste Etage bestod af et stort Altanværelse med grønne Vægge og hvidt Bjælketag. Paa begge Sider laa to mindre Rum med Skraatage og lave Vinduer. Her ordnede Olaf sit fremtidige Hjem. Skraaværelserne toges til Sovekamre for ham selv og den gamle Husholderske, der skulde stelle hans Husholdning. I Midtværelset opstilledes Glasskabene og de store Boghylder, medens Skrivebordet og den gamle Gyngestol sattes som forhen midt paa Gulvet. Foran Vinduerne knejsede de høje Gummiplanter og de brede Palmer, som Anna havde bedet Olaf om at pleje og bevare som en Erindring.

Naar man aabnede Glasdøren og traadte ud

paa den lille Balkon, havde man en vid og skjøn Udsigt over det frugtbare Frognerland hen til Bærum med dets Rigdom af dunkle Naaleskove og længst ude en Stribe lysende Vand ved Foden af grønne Aasrygge. Omkring Huset laa en liden Have, hvis Blomster allerede var visnede; de talrige Frugt- og Løvtræer, som var plantede om hverandre uden Orden, havde nu enten ganske tabt sine Blade, eller ogsaa lyste de med Efteraarets gulrøde Farver.

Over det Hele laa der en Fred og Skjønhed, som var man mange Mile udenfor Stadens Kiv og Tummel.

Olaf følte sig nogenlunde vel i disse Omgivelser, hvori han havde uforstyrret Ro til at arbejde. Foruden sit videnskabelige Studium og sine egne Skrifter begyndte han ogsaa nu en stor praktisk Virksomhed. Med Annas Samtykke vilde han anvende den Del af hendes Formue, som var overladt ham, til Velgjørenhedsværker. Da Vinteren var ualmindelig kold, og Arbejdsløsheden stor, gik hans Stræben ud paa at sysselsætte saa mange Mennesker som muligt. Han udkastede saaledes Planen til en stor Bygning, der skulde tjene som Hjem for forældreløse og fattige Børn af begge Kjøn, og hvori disse skulde uddannes til alle Slags praktiske Arbejder. Alt Indbo og alle Redskaber skulde kjøbes hos norske Haandværkere, og blandt disse udsøgte han først dem, der sad med en talrig Slægt og i trange Kaar. I samme Hus skulde der ogsaa indrettes en større Sal til Ynglingeforeningen.

Da Olaf selv vilde have Overopsyn med Alt,

hvad der udførtes, var hele hans Dag, ja ofte Halvparten af Natten fuldt optaget af Arbejde.

Der fandtes snart en talrig Skare af Mænd, som skyldte Olaf, at deres Kvinder og Børn ikke sultede eller frøs ihjel i den strænge Vinterkulde, og han kjendte en beroligende Tilfredshed ved Bevidstheden herom.

En Gang om Maaneden skrev han regelmæssigt til Anna og meddelte hende sine Bestræbelser. Nu udtrykte han sig atter paa den samme ligefremme Maade, som forhen under Opholdet i Italien, da han altid havde sat som Overskrift: Min kjære, lille Søster!

Olafs udholdende Arbejde gjorde, at han kun meget sjælden havde Tid til at overlade sig til Drømmerier over Fortiden eller til at spørge sig selv, om han nu havde, hvad han ønskede, og var lykkelig. Men naar han af og til gjorde dette, blev Svaret ikke tilfredsstillende. Han havde stedse en pinlig Fornemmelse ved Tanken paa Moderens Vrede og paa hele sit Forhold til Anna; nu var de Begge fri, og selv syntes han ogsaa nu, at dette var det bedste; men fra Fortiden kom der stundom en Efterve lig en ond Sygdom, der vel paa en Maade er overstaaet, men som ved uhelbredelige Følger stedse senere af og til vækker Minder om sin Tilværelse.

Og i Ensomheden vaagnede atter Erindringen om den skjønne, islandske Pige; han havde gjort Alt for at døve denne Følelse, men pludselig kunde

Minderne paanyt strømme over ham og i et Øjeblik fylde hele hans Sjæl.

Naar Olaf gik ind til Staden, maatte han forbi en liden Kjælderbutik, hvori der solgtes Mælk, Æg, Kager, Sukkerstænger og utallige andre Spisevarer. Blandt de Herligheder, som var udstillede i de lave Vinduer, der gik lige ned til Jorden, fandtes ogsaa en Række røgede Skinker, ophængte paa en Snor. Naar Olafs Øjne faldt paa disse, erindrede han uvilkaarligt, hvorledes han havde seet en lignende Række ophængt i Kogekammeret i den islandske Præstegaard, hvor man fornemmelig nærede sig af denne Ret, og midt i hans Tanker paa Mineralier, Arbejdsfolk og menneskekjærlige Planer kunde dette Syn atter overvælde ham med Erindringen om den blonde Pige, Naturbarnet med den stolte Vext, de ildfulde Øjne og de skjønne, plastiske Former.

Andre Gange kunde han sidde fordybet i en Afhandling om geologiske Emner; han mødte en Bemærkning om det islandske Vulkansystem, og atter dansede Linjerne om hverandre, medens et friskt Pigeansigt fyldte Pladsen foran ham. Han lagde Haanden for Øjnene, og forbi drog der et farverigt Billed af skummende Fosse, straalende Snefjelde, smaragdgrønne Isbræer, spillende Kilder, og overalt var hun med — i dette herlige Naturrige fandtes der kun to menneskelige Væsner: han og hun.

For at kunne fuldføre sit andet store Værk maatte Olaf nødvendigvis tilbage til Island for der at fortsætte de Iagttagelser, hvori hans Benforvrid-

ning havde afbrudt ham; men han følte en vis Ængstelse ved Tanken herpaa. Skulde han drage omkring paa Øen uden at opsøge hende, uden at faa at vide, om hun var frisk — om hun maaske havde trøstet sig?

Og mødtes de atter, hvad da?

Han rystede hurtigt Tankerne af sig; thi de forekom ham endnu som en Uret overfor Anna.

Tiden gik paa denne Maade i stadigt Arbejde, af og til forstyrret af indre Kampe. Men i Olafs ydre Liv kom der ikke nogen synderlig Forandring. Deres Ægteskab skulde først fuldkommen opløses efter tre Aars Forløb; men inden tre Aar kunde jo hans Hustru maaske endnu faa andre Tanker.

Anna havde i Kjøbenhavn lejet et lidet, etetages Murhus i Frederiksberg Allé. Vinløv og Kaprifolier slyngede sig op over de hvide Vægge og dækkede hele Forsiden af den lille, idylliske Bolig. Gamle, mægtige Kastanjetræer hindrede Udsigten og sluttede som en skjærmende Vold omkring Huset. Om Sommeren var her grønt og stille som langt borte i en Skovregion, og om Høsten og Vinteren laa det i Ly for den stadige Blæst.

Indenfor var der lavt under Loftet, med nymalte, graa Gulve og lysblomstrede Væggebetræk. I den lille Havestue ligesom i Kabinettet ved Siden af og i Spisesalen længst ude var alt indrettet, som det havde været i de Nygiftes Hjem i Norge: den samme udskaarne Buffet af raat Træ, de samme Rokokomøbler og mørke Gardiner, paa Væggene

Billedet af den bodfærdige Magdalena fra Dresdenergalleriet og Napoleons Lig, der føres til Paris.

Anna var bleven glædelig overrasket ved sin Moders Ankomst. I de første Dage viste denne sig meget utilfreds med Datterens Opførsel, hun vilde vide Aarsagerne til Separationen; men da hun hørte dem, fandt hun det Hele rent vanvittigt handlet og vilde overtale Datteren til at ombestemme sig; da disse Forsøg imidlertid blev frugtesløse, forsonedes de alligevel. Det var Olaf, som bar Skylden for Skandalen; dette stod nu engang fast og kunde ikke rokkes.

Fru Bul, som ikke havde Anlæg for Eremitlivet, vilde paa ingen Maade stænge sig inde under sit Ophold i Danmark. Hun havde flere Gange fulgt sin Mand derned til videnskabelige Møder og ved saadanne Anledninger sluttet adskillige Bekjendtskaber, som hun nu opfriskede.

Den første Vinter lod Anna sig ikke overtale til at gaa ud, og Moderen meddelte med en bedrøvelig Hovedrysten sine Venner, at Datterens Helbred var meget svag, og at dette var Grunden til, at hun for en Tid havde maattet forlade Norge.

Anna var bleg og saa daarlig ud; hendes Læber havde mistet sin friske, saftige Farve, og hendes Kinder var indfaldne. Men de nøddebrune Øjne lyste endnu med den samme Klarhed og Varme. Med de lange, mørke Aftener blev hun endnu mer stille og tungsindig; imod sin Vilje følte hun stadig en stærk Længsel efter Olaf,

nagende Sorg over Adskillelsen, og hertil kom ogsaa de alvorligste Religionsskrupler. Med sin rige Følelse og med sin Sandhedskjærlighed havde Anna ligesom Fætteren stillet sig det Spørgsmaal, om man kunde efterfølge Kristus, han som ikke ejede den Sten, hvorpaa han kunde hvile sit Hoved, om man kunde efterfølge ham i Sandhed, naar man endnu var i Besiddelse af jordisk Gods og nød alle Velstandens materielle Goder? Hun beundrede Edvard paa Grund af hans Rejse til Zululand, ja hun fristedes undertiden til selv at ville gjøre det samme. Hvor ofte havde hun ikke hørt ham udtale sit alvorlige Enten — eller! Mon han ikke havde Ret?

Men heldigvis gjorde den unge Kone Bekjendtskab med en der i Landet højt anset Theolog, som fik en afgjørende Indflydelse paa hendes Sjæleliv. Den følgende Sommer lejede nemlig Fru Bul og Datteren Logis hos en Præstefamilie udenfor Kjøbenhavn, og ved lange Samtaler med Manden i Huset fyldtes hendes Sind lidt efter lidt af lysere Tanker. Præsten sagde hende gjentagne Gange, at Glæden i uskyldige Livsnydelser er Naturens Takkesalme til Skaberen, at i Bibelen ser man, at ikke Alle er fattige og Tjenere, men at Gud lægger Gaverne i Ens Haand, for at man skal forvalte dem forstandigt som et Laan, at hun kunde gjøre lige saa meget godt ved at blive i sin Kreds og virke der som ved at opsøge nye Felter i Hedningelandet. Annas let omskiftende Sind, hendes livfulde, farverige Fantasi blev snart

paavirket af Præstens lysere Livsanskuelser. Hendes naturlige Kjærlighed til Kunst og Poesi vaagnede paanyt, og da de om Høsten atter vendte tilbage til Kjøbenhavn, havde Fru Bul den store Glæde at blive ledsaget af sin Datter baade paa Koncerter og i Theatre.

Anna viste sig nu som forhen i høj Grad gavmild imod Fattige. Hun fordybede sig ofte i religiøse Betragtninger; men det var ikke længer med den forrige Angst og mørke Fanatisme. Endskjønt hun stedse bar paa sin hemmelige Kval, kunde hun alligevel vise sig livlig, undertiden næsten overgiven som i fordums Tider.

Tre Somre og Vintre var fulgte efter hverandre; det var i Juli Maaned; Mor og Datter opholdt sig endnu i det lille Hus i Frederiksberg Allé.

Olaf vilde snart komme, og for sidste Gang skulde de sige hinanden sin Mening, inden de tog det afgjørende Skridt. Efter som Tiden nærmede sig, blev Anna mer og mer taus og alvorlig; hun ængstedes for Mødet og ønskede, at det var overstaaet.

Moderen forsømte ingen Anledning til at sige hende, at denne Historie var en Skandale, der ikke hørte hjemme blandt de «bedre Stænder», og hun opfordrede hende atter og atter til at forene sig paanyt med Olaf og flytte sammen, saaledes som det sømmer sig for Mand og Kone.

Men endskjønt denne daglige Kamp med

Moderen kostede Anna megen Overvindelse, gav hun alligevel ikke efter, og det var Olafs Breve, som gjorde, at hendes Beslutning stod fast; thi ikke en eneste Gang havde han skrevet, at han sørgede over Tabet af hende som sin Hustru. Hele hendes menneskelige Selvfølelse og hele hendes kvindelige Værdighed oprørtes ved Tanken paa atter at skulle tages af Medlidenhed — nej, heller alt andet end dette!

Det var en solvarm, klar Morgen; Fru Bul og Anna sad i Havestuen, den Første med sit Strikketøj i Haanden, medens Datteren læste højt i en af de nyligt ankomne Aviser. Af og til lod hun Bladet falde ned paa sit Skjød og bøjede sig tilbage i den bløde Lænestol, indtil Fru Bul løftede Hovedet og spurgte:

«Nu, er der ikke mer? Er du træt?»

«Nej, langtfra!» svarede Anna raskt og løftede Avisen for at fortsætte.

De afbrødes af Stuepigen, som bragte et Brev. «Budet venter paa Svar,» sagde hun og blev staaende, indtil den unge Frue havde læst Indholdet.

Anna kjendte denne raske, bestemte Skrift, og med skjælvende Hænder aabnede hun Omslaget. Brevet indeholdt kun nogle faa Ord:

«Min kjære Anna!

Jeg ankom til Kjøbenhavn igaar Aftes og tog ind i et Hotel paa St. Anna Plads. Er det belej-

ligt for dig at tale med mig Klokken et i Formiddag? Svar Budet.

Din hengivne Olaf.»

Anna løftede Hovedet. «Sig: ja!» befalede hun Tjenestepigen.

Da denne var gaaet, rakte hun i Taushed Billetten til Fru Bul, der sad ligeoverfor hende i Sofahjørnet.

Moderen læste og kastede derefter et forskende Blik paa Anna, hvis Ansigt var blevet bedækket af en stærk Rødme.

«Nuvel,» spurgte Fru Bul, «hvad vil du nu gjøre?»

«Som jeg forhen har sagt dig,» svarede Datteren, «det kan næppe mere ændres! Men, Mama, lov mig at være venlig imod ham, naar han nu kommer!»

«Du behøver ikke at foreskrive din Mama Regler!» svarede Fru Bul. «Jeg skal tale alvorligt med Olaf, og hvis han har den mindste Gnist af Æresfølelse, vil han nok indse, at han ikke burde være den, der bragte Skam over vort gode Navn.»

«Nej, for Guds Skyld, sig ikke dette!» udbrød Anna. «Hvis du fik overtalt ham til at modsætte sig, vilde du gjøre mig evig ulykkelig.»

«I saa Tilfælde har jeg heller intet at tale med ham om,» sagde Moderen. «Inden min Afrejse fra Norge har jeg allerede aabenhjærtig tilskrevet ham min Mening. Jeg ønsker da helst

slet ikke at se ham!» Hun bøjede sit Hoved og strikkede videre.

«Jeg havde tænkt, at Olaf skulde spise her i disse faa Dage, som han opholder sig i Kjøbenhavn,» yttrede Anna.

«Jeg tror, du er rent gal, Barn!» udbrød Fru Bul forfærdet. «I vil skilles, og paa samme Tid skulde du ville nedlade dig til at modtage ham i dit Hus, i din Mamas Hjem? Hvilken uhørt Skandale! Saadant finder ikke Sted i det gode Selskab. Nej, nu skal det ogsaa have en Ende! Du taler med ham saalænge som nødvendigt iformiddag, og derefter ophører det Hele! Jeg tillader heller ingen videre Brevvexling; den vilde for Fremtiden ikke kunne forandre noget og vilde altsaa kun være i høj Grad upassende!»

«Er han da ikke længer din Søn og min Bror?» spurgte Anna, som kun sjelden var vant til at høre sin Moder tale i denne strænge Tone.

«Jeg vil ikke have noget at bestille med en Person, der har vist sig saa grænseløs utaknemlig imod sine Velgjørere!» svarede Fru Bul og gik hurtigt ud af Stuen.

Der var endnu to Timer inden Olafs Ankomst, og i denne Tid gik Anna som i en Feberextase. Hun flyttede sig fra Sofaen over i Lænestolen og derfra tilbage igjen, vandrede nogle Minutter op og ned ad Gulvet og satte sig derefter paanyt. Hendes Øjne hvilte uafladelig paa Uhret foran det store, forgyldte Spejl; hun ønskede, at Viserne

maatte gaa hurtigere frem, og dog var hun forfærdet, hver Gang Klokken slog den halve Time.

Nogle Minutter før Et standsede en Vogn udenfor i Alléen; hun hørte knirkende Skridt paa Kiselstenene i Haven, det ringte, og et Øjeblik efter traadte den Ventede ind. Hans Haar og Skjæg var stærkt graasprængt; Arret i Panden løb sammen med dybe Furer; Ansigtet havde det samme rolige, bestemte Udtryk, formildet af en vemodsfuld Glans i Øjet. Han lukkede Døren bag sig og traadte midt ind paa Gulvet, hvor hun stod.

«Goddag, Anna!» sagde han og rakte hende Haanden.

«Goddag!» svarede hun med skjælvende Stemme.

Han stod længe med hendes Haand i sin og betragtede hendes fine Skikkelse.

Hun vendte sig i stærk Bevægelse og gik foran hen til Sofaen, hvor de satte sig ved hinandens Side.

«Har du havt en heldig Overfart?» spurgte hun.

«Ja, ganske godt Vejr!» svarede han, og de taug atter, som om Begge ventede, at den Anden skulde begynde.

«Det er nu tre Aar siden,» sagde han endelig; «vi kan endnu træde tilbage. Det kommer blot an paa dig. Har du tænkt alvorligt over de forskjellige Sider af Sagen?»

Atter var det kun om hende, ikke et Ord om

ham selv! Hun mærkede dette og svarede med svag, men bestemt Røst:

«Jeg har tænkt derover; min Mening er den samme; det kommer altsaa blot an paa dig.»

Han rejste sig, gik hen til Vinduet og blev staaende at se ud i Haven, medens hans Fingre aandsfraværende pillede ved et Myrtetræ, der stod i Karmen foran ham. Efter nogle Øjeblikkes Forløb vendte han sig paanyt:

«Hvad siger Mor? Gjør det hende ikke ondt?» spurgte han.

«Jo!»

«Og du vil det alligevel?»

«Ja! . . . hvis du ikke . . .» hun standsede et Øjeblik, Ordene kvaltes af de frembrydende Taarer. «Ja, jeg vil!» gjentog hun.

«Jeg skal da imorgen sende dig et Dokument, som du maa underskrive, og om en Uge erholder vi den kongelige Bevilling, der erklærer vort Ægteskab for opløst.»

Han gik atter hen og satte sig ved hendes Side.

«Vi vedbliver at være Sødskende,» sagde han i en blød Tone og tog hendes Haand mellem begge sine. «Jeg skal fortsætte at tilskrive dig hver Maaned, og du maa ligeledes underrette mig om alt, hvad du foretager dig. Kunde jeg nogensinde være dig til Hjælp eller give dig Raad, da véd du, at jeg er din bedste Ven i Verden!»

«Mama vil det ikke,» svarede Anna; «hun vil ikke, at vi skal skrive til hinanden.»

«Hun nægter det!» udbrød Olaf. — «Sig mig, faar jeg ikke se hende og sige hende Farvel?»

«Nej,» svarede hun, «Mama vil det ikke!»

Olaf drog Haanden hen over Øjnene. «Det gjør mig ondt . . . umaadelig ondt!» mumlede han. Da rejste han sig hurtigt som for at gaa bort; hun stod ogsaa op.

«Olaf,» sagde hun med bønlig Stemme, «lov mig Noget, inden du gaar . . .»

«Ja, Alt!»

«At du skal tænke paa det evige Liv, paa din Sjæls Frelse; jeg lider de grusomste Kvaler ved Tanken paa din aandelige Tilstand. Vend tilbage til din Barnetro, Ingen er lykkelig uden den! Vend tilbage til din Gud, al din Visdom hjælper dig ikke, hvis han er borte!»

«Anna,» svarede han, «lev lykkelig i din Overbevisning, jeg vil ikke rokke den; men lad ogsaa mig have Frihed til at beholde min, og tro ikke, at det Standpunkt, der misbilliges af Ens Samtid, altid derfor er forkasteligt. Husk, at da de første Hedninger gik over til Kristendommen, ansaas de af sine fordums Trosfæller for foragtelige Udskud, og da de dræbtes til Straf, kaldtes de af de Kristne for Martyrer. Da Johan Hus brændtes, fandt Katholikerne, at det kun var en retfærdig Straf for hans Frafald, medens de Reformerte i ham saa en Martyr for deres Sag. Om man nu i Norden istedetfor aandeligt at hudflette de Mænd, der har sine egne religiøse Anskuelser, endnu satte dem

paa Baalet, da vilde man ganske vist i Hadets Raseri lade mig levende opbrænde; — men hundrede Aar herefter eller maaske noget længere frem vilde Millioner af Mennesker i mig se en Martyr for Videnskabens Sandhed, til hvis Modtagelse mine Landsmænd endnu kun enkeltvis havde været modne!»

«Du er saa lærd, Olaf,» svarede hun; «men i dette Ene føler jeg, at du fejler.»

«Skal vi ikke gjenses mer?» spurgte han som uvillig til at fortsætte Striden om denne Sag.

«Nej, Mama liker det ikke . . . og jeg tror ogsaa, det er bedst saaledes.»

De holdt hinandens Hænder længe og stærkt.

«Farvel, Olaf, Gud være med dig!» stammede hun.

«Farvel, Farvel! . . . Behøver du mig engang, da er jeg altid din Ven, din Bror!»

De slap hinanden; han tog sin Hat og gik.

Anna blev længe staaende paa samme Plet midt i Rummet.

«Han elsker hende endnu!» mumlede hun med dirrende Stemme. «Og nu er han fri.»

Da Fru Bul atter traadte ind i Havestuen, kastede Datteren sig i hendes Arme.

«Nu? nu?» spurgte Moderen.

«Det er afgjort, alt er forbi.»

«Men du store Gud, det er da vel ikke muligt?» udbrød Fru Bul. «Jeg havde endnu haabet . . . Men hvilken rædsom Skandale, vi kan umuligt vise os mer i Norges Land, Folk vil se efter os i Gaderne og rynke paa Næsen ad os i Selskaberne!»

Men da hun saa Annas dybe Fortvivlelse, angrede hun sine haarde Udtalelser.

«Tag dig det ikke saa nær, søde Barn!» trøstede hun. «Du kan da vel vide, at Ingen vil falde paa at give dig Skylden, du som altid har været agtet og elsket af dine Omgivelser. Det er min Skyld det Hele; jeg burde have fulgt min Bror Professorens Raad og modsat mig dit Giftermaal med Olaf, efterat denne havde tilstaaet sine ugudelige Idéer; det er min Skyld, søde Barn, det føler jeg nok, og det skulde derfor heller aldrig kunne falde mig ind at bebrejde dig Noget.»

Samme Aften var Olaf atter færdig til at rejse hjem. Han skulde over Land gjennem Sverige tilbage til Kristiania. Da han vandrede frem og tilbage udenfor Jernbanestationen i Forventning om, at Billetkontoret skulde oplukkes, saa han to Mænd gaa lige forbi, saaledes at den Enes Arm næsten berørte hans. Den Forbigaaende saa op, og idet hans Øjne mødte Olafs, kom der et forlegent Udtryk i hans Ansigt. De to Mænd gjenkjendte hinanden: det var Redaktør Berg.

Olaf følte en stærk Lyst til at følge efter og tiltale denne Person, der paa en saa lumsk Maade havde listet sig ud af hans Hus; men derefter betænkte han sig og blev staaende. Han saa, hvorledes den Gejstlige standsede for at lytte til Bergs Tale og smilende slog ham paa Skulderen.

«Det er jo sandt,» tænkte Olaf, medens et spottende Smil svævede over hans Læber, «min fordums Ven agter jo at indtræde som Stridskjæmpe

i den orthodoxe Lejr; han er vel allerede i fuld Virksomhed!»

Der blev en livlig Bevægelse i Ventesalen, og alle de rejseklædte Personer trængte sig omkring den lille Loge, hvorigjennem Billetterne udleveredes. Olaf gik ogsaa ind, og en halv Time senere sad han i en bortilende Jernbanevogn.

FEMTE AFDELING.

I.

Da Olaf kom tilbage til Kristiania, kastede han sig med fornyet Iver over sine forskjellige Arbejder. Det store Hus var allerede for et Aar siden fuldfærdigt, og den Virksomhed, hvortil det var beregnet, var nu i fuld Gang. Over hundrede forældreløse Gutter og Piger mellem sex og ti Aar havde her fundet et Hjem. De sov tredive og tredive sammen i de store Sale med de hvide Træsenge nedover i lige Rækker, i den ene Etage Piger, i den anden Gutter. I Kjælderetagen var der indrettet store Kjøkkener, og midt mellem disse laa Spisehallen, hvori alle Børnene samledes til sine Maaltider. I et Rum fandtes Drejerbænke, Høvle og alt, hvad der henhører til Snedkerarbejdet; ved Siden heraf laa Træskjærer- og Straafletningsklassen. Hertil var føjet flere Læseværelser, hvor der gaves Undervisning fornemmelig i Regning, Naturfag og Verdenshistorie. Om Eftermiddagen legte man paa den store Plads bag Huset, hvor der var opstillet Træheste, Springebukke og alt, hvad der henhører til Legemsgymnastik, og om Sommeren rejste ofte Børnehjemmets hele Personale ud paa Landet, hvor

de lejrede sig i Skoven, legte, sang, botaniserte, fortalte Sagaer og Eventyr.

Flere af Ynglingeforeningens Medlemmer var Frilærere i Haandværkerklasserne; men alligevel krævede Anstaltens Vedligeholdelse saa store Udlæg, at Annas Medgift var smeltet sammen til en meget ringe Sum. Elevernes Arbejder blev solgte i en Butik inde i Hovedstaden, og paa Grund af de lave Priser søgte mange didhen, saaledes at Olaf nærede det Haab, at naar den sidste Rest af Kapitalen var opbrugt, skulde Indtægten af Varernes Salg være tilstrækkelig til at dække Udgifterne.

Religionsundervisningen lededes af den gamle Sognepræst B., der med særlig Iver udførte sin Gjerning; han frygtede nemlig Olafs Indflydelse paa de Unge og havde derfor sat sig det som en skjøn og alvorlig Opgave at modarbejde Fristeren indenfor hans eget Rige. Han havde selv meldt sig til denne Post som Frilærer, og da Olaf ikke efter Loven kunde opdrage Børnene uden at lade dem undervise i Statskirkens Lærdomme, fandt han, at han lige saa gjerne kunde modtage Sognepræstens Tilbud som en Andens.

En Gang om Ugen samlede Olaf alle sine Elever og forklarede dem de forskjellige Religioners Læresætninger, for at de skulde kjende alle de Maader, hvorpaa Menneskeaanden har søgt at tilfredsstille sin Tørst efter Sandhed. Naar de da engang blev voxne, kunde de selv vælge, hvad de fandt rettest. Disse kirkehistoriske Foredrag vakte megen Ængstelse hos den alvorlige Sognepræst

og bitter Forargelse hos utallige Andre, der beskyldte Olaf for at indøve disse uskyldige Sjæle i en syndig Tænkefrihed, som senere kunde friste dem til Frafald fra Statskirken.

Men alle de smaa Forældreløse saa imidlertid op til sin Velgjører med den mest respektfulde Kjærlighed. Naar han kom ind paa Legepladsen, samlede de sig i tætte Skarer omkring ham, berørte med Ærefrygt hans Klædning og Hænder og følte sig henrykte, naar han tiltalte dem med et venligt Spørgsmaal eller en Opmuntring til Flid. «Vær sandhedskjærlige, hæderlige og stræb efter at blive nyttige Statsborgere!» sagde han dem gjentagne Gange.

Der fandtes et lidet Parti af Mænd uden Statsembeder som Literater, Naturforskere og Kunstnere, hvoraf de fleste havde tilbragt længre Tid i europæiske Hovedstæder; disse saa i Olaf en Høvding for den moderne Aandsretning og hyldede ham med stortalende Begejstring.

Det norske Samfund var en Planteskole for Hykleri og gammeldags Fordomme, sagde de. Olaf var en Sandhedens Martyr, hvis rige Evner og dristige Tankeflugt hørte hjemme blandt en større Nation. Han burde forlade dette Folk, som endnu var for umodent og uvidende til at kunne skatte ham, og hellige sig til Undervisningen ved et andet Universitet; hvilket andet Land vilde ikke være stolt over at modtage ham, der allerede havde Plads blandt Nutidens fremragende Lærde!

Men Olaf lyttede aldrig til disse venskabelige Opfordringer.

«Norge har ingen Overflod af Aandskræfter,» svarede han; «jeg er ikke saa fejg, at Modgangen skræmmer mig bort fra min Nation, som tiltrods for sin Uvilje i høj Grad tiltrænger mig!»

Olaf var tilsyneladende rolig og tilfreds; men i hans Sjæl blev der kjæmpet mangen en strid Dyst. Han led under et knugende Ensomhedstryk; thi Naturens medfødte Higen efter Lykke gjorde sig tidt gjældende. Plejemoderens uforsonlige Vrede forfulgte ham som et ondt Mareridt, og dertil savnede han stedse Familielivets daglige Hygge. Olaf havde delt Annas Haab om, at Skilsmissen atter kunde føre dem nærmere sammen, og at de paanyt kunde begynde sit forrige Samliv som Bror og Søster; men i Stedet derfor havde den ganske udstødt ham af den Familie, til hvem han følte sig knyttet med de stærkeste Baand. I stille Timer kom alle de lyse Barndomsminder og flokkede sig kjærtegnende omkring hans Sind; da længtes han tilbage til det fredfulde Hjem, hvori han var voxet op, omringet af kvindelig Omhu, vogtet af kjærlige Øjne. Han længtes aldrig efter sin fraskilte Hustru, men desmere efter sin glade, fantasifulde Søster, efter sin brave, hjærtensgode Mor.

Men det var tabt — alt dette var tabt og borte! Hans Nætters Arbejde og den aabne Tilstaaelse af de Resultater, hvortil hans Gransken havde ført ham, havde kostet meget, ikke alene

Tabet af en hædret Embedspost, men hvad der var endnu værre: Tabet af deres Kjærlighed og Agtelse, der stod hans Hjærte nærmest. Hvor var denne Tanke dog saar!

Og hvad havde han vundet ved denne Frimodighed, denne fanatiske Kjærlighed til Sandheden?

Intet, ikke et eneste Øjebliks Lykke! Hvortil tjente det da Alt? Er den personlige Tilfredshed ikke ethvert levende Væsens naturlige Maal? Havde det ikke været bedre at stemme i med Mængden, at slaa Følge med den store Flok, der taler hinanden efter Munden, og som ikke umager sig med selv at tænke og forske? Da vilde han have beholdt sin Mors Kjærlighed, hele det gode Selskabs Agtelse, været ansat som Universitetslærer, levet i Ro og Velvære!

Nej, nej! Mængden vilde maaske have højagtet ham — nogle Enkelte foragtet ham — og han selv gjort det samme som disse Sidste. Han erindrede, hvilket Indtryk Bergs Opførsel havde gjort paa ham selv, for hvilken elendig Pjalt han havde ansét denne Mand, hvis Idéer var tilsalgs for materielle Goder, og selv skulde han følge et saadant Exempel? Nej aldrig, aldrig! heller uforstaaet og ene, men med Agtelse for sig selv. Heller skilt fra Mor og Søster end at leve som en Hykler ved deres Side, heller forskudt for Sandhed end hædret for Løgn!

Men var han da i Sandheden? Han fik stundom en Følelse af Uhygge, næsten af Rædsel: om det

alligevel var ham, som fejlede, som var forblindet? Om han vilde forsøge at gaa tilbage til Barnetroen, mon han ikke da vilde faa Stilhed og Fred? — Men nej, det var for sent! Tankerne kom atter med sine ironiske Spørgsmaal, sine dræbende Tvivl . . . Ikke tilbage; det var umuligt!

Olafs nye Bog blev ikke færdig, fordi han hertil nødvendigvis maatte gjøre Studier paa Island, og inden han var fuldstændig skilt fra Anna, havde han ikke havt Mod til at gjense disse Egne. Nu bestemte han sig til at udføre sit Forsæt den kommende Sommer; han vilde atter opsøge Sira Bjarnis Bolig og gjense Ingrid. Nu lagde han frit de Planer, hvorpaa han ikke forhen havde vovet at tænke: Han vilde ægte hende og føre hende med sig hjem; han saa hende allerede i Aanden stelle i hans lille, tarvelige Bolig, hun, Sagakvinden med den rene, stærke Pande og de klare Øjne, skulde vandre omkring herinde, og om Aftenen skulde de atter læse højt i de vakkre, islandske Eventyr. Han syntes ofte at høre hendes dybe, klangfulde Stemme tone omkring sig. O, da skulde Livet blive rigt, alle de skjønne Barnedrømme skulde da gaa i Opfyldelse, alle hans varme, lyse Længsler stilles tilfreds. Menneskenes Forfølgelser skulde ikke længre kunne formørke hans Sind — og Ingrid skulde lære at følge med i de klare Tanker, hun skulde staa ved hans Side som en Søsteraand. Men om hun ikke vil det? Nuvel, saa lad hende kun fortsætte sit blide Drømmeliv; Naturbarnet med den stærke Følelse vilde aldrig

lade Trosforskjellen kaste nogen Skygge over deres Samliv; for hende var Kjærligheden hellig, for hende var den Alt.

Men Præsten, mon han, hos hvem den mindste Tvivl om Mosebøgernes historiske Oprindelse, om Værdien af Kirkens Dogmer vakte en Rædsel, maaske større end et Indbrudstyveri eller et Mord, mon han vilde give sin Datter til en Mand, som han mistænkte for frie Grundsætninger?

Og atter kom denne smertelige Tanke: «Om jeg tabte Ingrid, hvortil hjalp mig da alt mit Studium? Tab af Lykke, og fra mine Landsmænds Side kun Utak og Misforstaaelse. Men nej!» tilføjede han, «i Trækket omkring hendes Mund, i den runde, faste Hage ligger der en udpræget Viljesstyrke; hun optager heller Kampen imod Slægt og Venner, end hun fornægter sit Hjærtes Tilbøjelighed.» Og i saadanne Stunder følte han sig saa glad, at Stemningen undertiden fik Udløb i Vers, f. Ex. dette:

Vi mødes skal — o hvilken Fryd!
Saa blir det atter Dag,
Og Solens varme Straalegyd
Da splitter Himlens Taagelag.
Om Aftnen Stjernehæren ser
Med tusend Smil herned og ler.

Vi mødes skal — o lyse Drøm!
Det grønnes, hvor jeg gaar;
Og Blomsterduftens Vellugtsstrøm
Omkring min hede Pande slaar.
Vor Graad og Længsel blev en Bro,
Som bandt imellem Hjærter to.

Vi mødes skal — o hvilken Fryd!
Hvor Jorden dejlig er!
Det toner højt med fager Lyd
Lig Barnelatter fjærnt og nær.
Og Himlens Fugle synger med:
Vi mødes skal — o Salighed!

Han morede sig med at fremfinde de faa Sager, som mindede om hans Rejse for fem Aar siden, de høje, forsnørte Læderstøvler, den korte Skindtrøje, Pigstaven og Hestesadlen, som blev kjøbt i Kjøbenhavn. Længe iforvejen var alt færdigt, og da Træernes Blade begyndte at titte frem, Knopperne at svulme, og Markerne at grønnes, drog Olaf atter til Danmark, indskibede sig paa den samme Dampbaad og stævnede imod Nord til den fristende Lykkeø. Overfarten var begunstiget af det herligste Vejr, og fjorten Dage senere dampede Skibet op mellem Fuglaskers høje Klippeøer og svingede ind i Faxafjord.

Olaf stod fremmest paa Dækket og stirrede imod Land med svulmende Hjærte og lysende Blik. Her knejsede endnu Esja med den snedækte Isse og de mørke Sider, og nedenfor laa Byen med de trange Gader og de lave Træhuse. I Havnen laa nogle Handelsjagter samt et franskt Orlogsfartøj, hvorfra der hørtes en rask Bevægelse, Latter og Liv, ledsaget af enkelte Toner fra et Horn.

Olaf skyndte sig iland og gjenfandt uden Vanskelighed Logishuset, hvor han forhen havde

boet, og hvis trivelige Værtinde modtog ham med et hjærteligt:

«Velkommen tilbage!»

Olaf udhvilte sig den første Nat; men den følgende Dag greb han strax Lejligheden til at begynde sin Udfart sammen med nogle Bønder, af hvem han kjøbte sine Heste. Det var to Brødre, som havde været i Handelsstaden for at bytte de indenlandske Varer med Kaffe, Sukker og Korn. Olaf red bagefter sine Vejvisere, som hver førte en anden Hest bag sig i en Rem og saaledes var efterfulgt af et halvt Dusin Dyr, belæssede med velproppede Sække. Det gik atter over Mosbakker, Grusgange, kolde, fossende Bække og uregelmæssige Lavamarker med en Rigdom af Farver og Former. Den hele Dag og det halve af Natten skulde Olaf fortsætte i samme Følge; men nogle Timers Vej fra Sira Bjarnis Gaard maatte han dreje af og ride alene videre til Præstens Bolig.

Naar Følget holdt stille for at hvile og drikke Brændevin, gjorde de to Brødre livlige Spørgsmaal om Nordmandens Person og Fædreland; men han viste sig ikke meget meddelsom; thi hans Sind var altfor opfyldt af ængstelig Spænding og glade Forhaabninger. Tiltrods for det videnskabelige Maal var det ogsaa med en vis Ligegyldighed, at Blikket strejfede omkring paa Sletter og Fjelde. Han skabte sig tusend Muligheder, maaske var hun syg? maaske uforsonlig? maaske gift! og

han følte Rejsens Møjsommeligheder tifold, fordi de gjorde ham Ventetiden saa martrende lang.

II.

Henover Fjeldsletten øverst paa en af de Klipper, som skraante brat nedover imod Havet, red fire Mænd: Sira Bjarni, John og to lejede Arbejdsfolk.

Præsten havde endnu det samme aabne, kraftige Ansigtsudtryk; men ellers havde disse sidste fem Aar forandret ham meget. Det korte, stride Skjæg var gulhvidt ligesom Haaret, medens talrige Rynker i Panden og omkring Øjnene tydede paa haarde Sjælestorme. Men endnu sad han med sin svære Overkrop rank som en Kjæmpe i Sadlen.

John saa tungsindig ud; hans Blik var som oftest sænket mod Jorden og havde ikke det samme lyse, ærlige Udtryk som forhen.

Det var en tindrende klar Sommermorgen, Himlen dybblaa, Vandet stille. Sira Bjarni, der skulde ud i Embedsforretning for at overhøre Sognets Skolebørn, vilde ride langsmed Stranden, men for at naa didned maatte han først over Fjeldet bag sin Bolig. Paa Vejen havde han truffet John, der skulde ud paa Fuglefangst og Æggesamling.

Kun paa enkelte Steder, hvor det var mere jævnt, kunde John styre sin Hest ind ved Siden af Præstens.

«Det er længe siden, du saa bort til os nu,» yttrede Bjarni.

«Ja, det er saa! Før var der lysere Tider.»

«Du har Ret; men Sorgen behøver ikke at skille os ad, tvertimod.»

«Datter din taaler mig ikke!» svarede John mørkt.

«Men,» indvendte Præsten, «eftersom vi ser, at Ingrid er syg, kan du vel ikke lægge Vægt derpaa.»

«Det gjør ondt alligevel!» svarede den unge Bonde. «Hun ænser mig kun af og til, og da ser hun paa mig med hadske Blikke.»

«Formodentlig foresvæver der hende endnu af og til en Erindring om, at det var dig, som fulgte Nordmanden, dengang Ulykken skete,» sagde Præsten.

Der gik en krampagtig Trækning over Johns brede, vejrbidte Ansigt; han saa ned og taug.

De red endnu fremover nogen Tid, da sagde John:

«Her skilles vore Veje, Sira Bjarni. Jeg skal ud til Brinken derborte, hvor Fars Fuglefjeld ligger.»

«Det er tidligt paa Morgenen,» svarede Præsten; «jeg følger med derbort for at se en Stund paa Arbejdet!»

Da de naaede didhen, gav John og hans to

Ledsagere sig strax ifærd med at aflæsse sine Jagtredskaber, store Hyssingnet, tykke Touge og Stænger. Gisles Fjeld, der var henved to hundrede Fod i Højden, skraante brat nedover imod Havet. Den mørke Stenvæg var fuldkommen skjult under hvide Uldtotter af den hækkende Fugl, og mellem disse det friske, saftige Grønne.

De tre Mænd skulde skiftes om at udføre Fangsten, og John gjorde Mine til at ville begynde; men da Forberedelserne alt var færdige, løsnede han atter Touget, hvormed han havde ombundet sit Liv, og rakte det til en Anden.

«Begynd du, Thorlejf!» sagde han til sin Fars Arbejdsmand, «jeg holder heller i Linen.»

Den Tiltalte viklede Touget om sig og blev derefter hisset ned langsmed Fjeldet. Under Nedhejsningen svingede han sig saaledes, at han med Fødderne stødte ud fra Væggen, for at Linen skulde holde sig lige og stram. Han lod det fine Net sejle frit ud i Luften, og de flyvende Fugle begyndte snart at indvikle sig deri.

Sira Bjarni var ogsaa stegen ned af Hesten for at iagttage Fangsten, medens John og den Anden holdt Touget fast. Da Thorlejf var træt, gjorde han et Ryk, hvorefter man halede ham op. John skulde nu atter til.

Præsten, der maatte videre for at udføre sin Embedsgjerning, steg tilhest og ønskede dem en god Fangst; men idet han drejede om, slap John pludselig atter Linen.

«Sira Bjarni!» raabte han efter den Bortridende.

Præsten vendte sig. «Nu, hvad vil du?»

«Aa, jeg vilde saa gjerne tale med dig,» svarede John. — «Hvil Jer, Kammerater!» raabte han til de to Andre, idet han nærmede sig Præsten, og da der var en nogenlunde jævn Flade omkring, kunde han uden synderlig Besværlighed gaa ved den Ridendes Side. Han lagde den ene Haand paa Hestemanken.

«Der er noget, som piner mig svært!» begyndte han langsomt.

Bjarni saa, at han var ualmindelig bleg.

«John, hvad fejler dig?» spurgte han.

«Aa, ser du, Sira, enkelte Erindringer kan gjøre ondt.»

«Ja vist; men man faar finde sig i Guds Vilje!» trøstede Præsten, som troede, at den Anden tænkte paa Ingrid.

«Hver Gang jeg i de senere Aar har mødt dig, har jeg tænkt paa at lette mit Sind ved at tale; men det har været saa vanskeligt.»

«Tal frejdigt, bedste Ven!» opmuntrede Bjarni. «Jeg er din Fars Ven og din Sjælesørger.»

«Ja!» — John trak pludselig i Tøjlen, saa Dyret holdt stille, og i det samme bøjede han sig nær indtil Rytteren. «Du husker Nordmanden, som styrtede ned i Revnen deroppe paa Bræen?» spurgte han.

«Om jeg erindrer det? Det skulde jeg vel

mene; det er jo Grunden til min Datters Ulykke,» svarede Præsten forbauset.

«Det var mig, som løsnede Touget, der bandt os sammen; det var mig, som dræbte ham!»

«I Himlens Navn, hvad siger du?» udbrød Præsten med gabende Mund og opspilte Øjne.

«Det var mig, som gjorde det for at hævne Ingrids Sorg,» gjentog John med en Stemme, som om han talte i Søvne.

«Den Herre Jesus holde sin Haand over dig!» sagde Præsten. «Du har begaaet en sort Forbrydelse, en djævelsk Synd, som kunde fordømme dig til den evige Ild i Helvede.»

«Ofte naar jeg hørte din Prædiken i Kirken,» vedblev den unge Bonde i en blød Tone, «naar du talte om Frelserens forsonende Død paa Korset, da tænkte jeg, at der maaske ogsaa kunde findes Tilgivelse for mig arme Synder, og flere Gange har jeg været paa Vejen til dig og til Hreppstyreren * for at anbetro, hvad der tyngede mig... men Aanden er villig og Kjødet skrøbeligt,» tilføjede han, «og det kom aldrig over mine Læber. Idag da jeg rejste ud paa Fuglefangst, havde jeg fast afgjort, at denne her skulde hjælpe mig af med Elendigheden,» og han pegte paa sin lange Jagtkniv; «men da du vilde ride bort, kom der en saadan Længsel over mig til at tale, ja jeg syntes ikke, jeg kunde faa Ro selv i Døden, saafremt jeg ikke først havde tilstaaet.»

---

* Øvrighedsperson.

«Nej, du havde sikkert aldrig faaet Fred!» forsikkrede Præsten med Rædsel. «Det var at føje Synd til Synd og vandre lige lukt ind i Satans Rige.»

John skalv ved Tanken herpaa.

«Men for den Angrende findes der altid Naade, saalænge der er Liv!» vedblev Bjarni.

«Angrende?» gjentog John. «Jeg véd ikke, om jeg angrer min Gjerning; thi ser du, Sira, om han atter stod for mig, denne troløse Bedrager, da tror jeg, at jeg styrtede mig over ham og slog ham ihjel som en Hund, saaledes som jeg saa ofte har gjort det i mine Drømme om Natten.»

«John, John!» udbrød Præsten forfærdet over det vilde Udtryk i hans Øjne; «du er syg eller besat af den Onde!»

«Begge Dele kanske!» mumlede den unge Mand med et uhyggeligt Smil omkring Læben.

Præsten betænkte sig et Øjeblik, overvældet af denne uventede Nyhed. John havde stedse i alle Henseender vist sig hæderlig og paalidelig, derfor følte Sira Bjarni en ligesaa stor Medlidenhed med ham som Forfærdelse over hans Forbrydelse.

«Kom, følg med mig nedover!» sagde Bjarni endelig i en bydende Tone.

«Hvorhen?»

«Til Hreppstyreren. Det er min Pligt at overlevere dig i Øvrighedens Hænder.»

«Som du vil!» svarede han. «Det er jo igrunden ligegyldigt, hvad enten det sker paa den ene eller den anden Maade. Jeg havde tænkt at

gjøre det af idag og under Fangsten at overskjære Linen, men det er fejgt at fly Straffen.»

«Ja, og syndigt!» tilføjede Præsten.

John gik tilbage til sine to Arbejdsfolk og sagde dem ganske roligt, at de kunde pakke sammen Touge og Net, da han agtede at ride tilbage med Sira Bjarni. Han steg derpaa selv til Hest og fulgte efter nedover til Dalen.

Præsten havde i Sindsbevægelsen glemt sin Embedsforretning og foresatte sig nu at ledsage John til Amtets Øvrighedsperson. Da de havde redet en lang Stund over de vanskelige Fjeldstier, hvor Grus og Stene ramlede under Hestenes Fødder, standsede de et Øjeblik, inden de begyndte paa den sumpagtige Mosslette, som laa mellem Præstens Bolig og Bjergskraaningen.

«Sira, jeg har en Bøn til dig,» sagde John; «jeg vilde saa gjerne se hende, inden jeg gik bort for bestandig.»

«Hvortil skulde det tjene?» spurgte Præsten uvilligt. «For det meste gjenkjender hun dig jo ikke.»

«Det vilde give mig Mod og Trøst,» sagde han i en bønlig Tone. «O, nægt mig ikke den sidste Glæde i Livet! . . . Det er for hendes Skyld, at Alt er skeet.»

«Jeg maa alligevel indom paa Gaarden for at lægge fra mig nogle Sager,» svarede Præsten endelig; «du kan da gaa ind og se hende, men blot et Øjeblik.»

«Tak!» stammede han.

De fortsatte snart sin besværlige Tur og nærmede sig mer og mer til Sira Bjarnis beskedne Bolig.

III.

Medens de to Islændere fortsatte Vejen, red Olaf ind paa Gaardspladsen, hvis bakkede Tuer allerede var bevoxede med friskt Græs.

Det var med blandede Følelser, han gjensaa dette Hus med de lave Mure af Jord og Sten, de smaarudede Vinduer højt oppe under Gavlene og Tagene dækkede af Tørv. Tre store, islandske Hunde løb gjøende imod ham; de havde for fem Aar siden været hans Venner, men kjendte ham nu ikke længre. Gaardsgutten, der var bleven voxen, stod ved Stenbænken og huggede i nogle Fugleskeletter, som brugtes til Brænde. En gammel Kvinde traadte ud af Fæstalden med en Mælkespand i Haanden, det var Tjenestepigen Astride. Baade hun og Gutten nærmede sig nysgjerrigt til Rytteren; men ingen af dem gjenkjendte ham ved første Øjekast; thi hans Haar og Skjæg var stærkt graasprængte, og hele Udtrykket var blevet ældre. Dog da han hilste: «Godmorgen!» og spurgte: «Bor Præsten her endnu?» da udstødte Astride et Skrig af Overraskelse og Forfærdelse. Hun troede at se Spøgelser ved højlys Dag.

«Men du døde jo deroppe i Isbjerget?» udbrød hun.

«Ikke ganske!» sagde han smilende og steg af Hesten. «Saa du gjenkjender mig virkelig?»

«Men hvorledes kom du da op?» spurgte baade hun og Gutten paa en Gang.

«Aa, det er en lang Historie!» svarede han utaalmodigt. «Den skal I faa senere.»

«Kors bevares, saa han lever endnu!»

«Er Sira Bjarni hjemme?» spurgte Olaf og nærmede sig langsomt Forsiden af Huset.

«Nej, han rejste ved Dagens Frembrud; han overhører Ungdommen i denne Uge.»

«Han lever godt?»

«Aa ja, saa vidt som muligt efter al denne Sorg,» svarede det gamle Tyende med et Suk.

«Har han da havt saa megen Sorg?»

«Ak ja, Vorherre har prøvet ham haardt; Datteren . . . aa ja . . . du forstaar nok . . .»

«Datteren?» gjentog Olaf ængsteligt og saa spændt paa Pigen; «hun er da ikke død? . . . død?» han kunde næsten ikke udtale det sidste Ord.

«Nej, nej; men Gud være mig syndige Sjæl naadig, naar jeg siger, at det maaske havde været bedre saa!»

Olaf blev greben af en forfærdelig Angst, han vidste ikke selv hvorfor.

«Tal! Skynd dig! Hvad er det?» udbrød han og greb Astride i Armen.

«Du kan nu selv se, om du forstaar det!»

svarede denne. «Hun er bleven lidt underlig i de sidste Aar siden din Afrejse.»

Medens Gaardsgutten havde taget sig af de udmattede Heste, gik Pigen bag Husene og ind i den mørke Gang, som førte til de forskjellige Rum. Hun standsede foran det midterste Værelse. Derinde stod Alt paa den samme Plads som forhen, langs den ene Væg Sengen med Edderdunsdynerne, ligeoverfor den store, rødmalte Kiste, indeholdende Præstens Ornat, paa Væggen under Vinduet det lille Spejl, det firkantede Bord midt i Rummet og endelig øverst i Hjørnet den gamle Væverstol.

Foran Spejlet stod en rank Skikkelse med Ryggen vendt imod Indgangen. Hun var iført den vakkre, islandske Højtidsdragt bestaaende af et sort Klædesliv, der foran paa Brystet ligesom omkring Haandleddene var rigt besat med Sølvblade. Kanten paa det foldede Klædesskjørt var udbroderet paa samme Maade, og omkring Livet sad et bredt, forgyldt Bælte. Paa det blonde stolte Hoved knejsede en hjelmdannet Hat, kantet med Sølvtraad og bundet op bagerst i Nakken. Fra dens øverste Spids hang et hvidt Tylslør, som slyngede sig maleriskt ned omkring Halsen.

Olaf kjendte denne slanke Vext, denne plastisk formede Nakke — det var hans skjønne, islandske Svane, det var Ingrid.

Medens han blev staaende i Døraabningen, gik Astride ind til hende.

«Idag atter i Højtidsdragt?» sagde den Gamle

i en mild, sørgmodig Tone, idet hun strøg den smudsige Haand henover Ingrids Hofte.

«Ja, ja! . . . O, forstyr mig ikke, jeg har saa liden Tid!» svarede den unge Pige og vedblev at se ind i Spejlet, medens hun fæstede en fin Sølvkjæde med et nedhængende Kors omkring Halsen. «Det er Mors Kors, som hun bar paa sin Bryllupsdag, det skal ogsaa jeg bære paa min. Han skal finde mig smuk, han skal ikke skamme sig for at føre den fremmede Pige ned til sit Hjemland blandt alle de fine Kvinder . . . Han kommer sikkert ikvæld,» tilføjede hun i en hemmelighedsfuld Tone, «jeg havde Brev inat . . . Han kommer ikvæld; da skal Kirken lyses op med store Kjerter . . . Blomsterne . . . o, saa mange dejlige Farver . . . hvor de dufter . . . Far skal vie os derhenne i Kirken! . . .»

Astride sukkede dybt. Olaf var bleven ligbleg; han kunde ikke røre sig af Pletten.

«Nu maa jeg arbejde!» fortsatte Ingrid og gik hen til Væverstolen uden endnu at have set, hvem der stod bag hende. Hun satte sig paa Trækrakken og begyndte at sysle med Væven.

«Der er kommen en Rejsende, som vil tale med dig!» sagde Astride og blev staaende ligeoverfor hende.

Ingrid hørte hende ikke, men vedblev i sine egne Drømmesyner:

«Jeg maa spinde og væve, Olaf kommer til næste Vaar, da skinner Solen, da smelter Sneen...

Havet aabner sig . . . o, han kommer . . . Jeg maa være færdig, han skrev det inat.»

«Her er en Fremmed, som du har ventet paa, og som vil tale med dig,» gjentog atter den gamle Pige.

«Jeg har ikke Tid. Der kommer ingen Fremmede hid til vor ensomme Dal . . . Olaf var den Eneste . . . Han var sendt af Gud for at hente mig . . . o, alle de Lys, alle de Lys og alle de dejlige Blomster! . . .»

Astride gik tilbage til Olaf og stødte ham sagte ud i den dunkle Gang.

«Der ser du,» hviskede hun, «saaledes er hun.»

«Ja, jeg forstaar!» mumlede han.

«Jeg tror knapt, Ingrid vil komme til at gjenkjende dig,» sagde hun og tog nogle Skridt som for at gaa ud; «gjør hun det, da er jeg ræd for, at Overraskelsen gjerne kunde dræbe hende.»

Men Olaf hørte ikke paa disse Ord eller paa hendes Opfordring til at gaa ind i Gjæstekammeret for at oppebie Sira Bjarnis Hjemkomst. Han knugede begge Hænder imod de bankende Tindinger og trykkede sit Ansigt tæt ind til den fugtige Jordvæg. Han kjendte sig selv paa Afsindighedens Grænse, aldrig havde han følt sig saa hjærtesyg og sønderknust.

I Stedet for at følge Astride vendte han om og gik ind i Storstuen.

«Ingrid!» hviskede han skjælvende, nærmede

sig lige til Væverstolen og bøjede sig ned over hende.

Da hun kjendte hans Aande paa sin Pande, løftede hun roligt Hovedet og saa paa ham med et aandsfraværende Blik.

«Goddag! Kjender du mig?» spurgte han i Dødsangst.

Hun fortsatte Arbejdet. «Ja, han skal finde mig færdig, jeg maa skynde mig!» sagde hun i samme Tone.

Da kastede han sig ned ved hendes Side og greb begge hendes Hænder, saaledes at han tvang hende til at vende sig lige imod ham.

«Ingrid, her er jeg, jeg er kommen for at hente dig! . . . Kjender du mig ikke? . . . Vi skal holde Bryllup, jeg skal føre dig over Havet til mit Hjem! . . .»

Hun hørte ikke hans Ord, men rejste sig hurtigt og trak sig frygtsomt tilbage op imod Væggen, som om hun skyede noget ondt.

Da hævede han begge sine Arme op over Hovedet, saa de næsten berørte det lave Tag:

«Findes der en Magt over Jorden, som forstaar min Kval,» bad han med dirrende Røst, «er det sandt, at der findes en Gud, som ser vore Sorger, saa aabenbar dig for mig i denne Stund og frels hende! . . . o frels hende! . . .»

Ingrid stirrede paa ham, medens han stod der talende med sig selv. Da holdt hun med Et Haanden for Øjnene og hviskede:

«Jeg hører hans Stemme . . . det lød som Musik!»

Hendes Haand sank atter ned; hun mødte hans varme, ængstelige Blik. «Olaf!» mumlede hun med et lyst Smil.

Han stormede ind paa hende. Hun vaklede, som om hun skulde tabe Bevidstheden og lænede sit Hoved imod hans Skulder.

«Tal, tal . . . at jeg kan høre din Røst!» bad hun med lukkede Øjne som i Drømme.

Han talte milde, kjærlige Ord. Hun saa paanyt op og drog langsomt sin Haand over hans Skjæg.

«Du er saa forandret,» sagde hun . . . «Og Arret i Panden? . . . Nej . . . nej, det er ikke dig . . . du er jo død . . . og jeg selv synes, at jeg har sovet i Uger, ja i Maaneder . . .»

Olaf fortalte hende, hvorledes John havde ladet ham ligge i Isspræk ken; men at han senere var bleven hejset op af nogle danske Videnskabsmænd.

Nu først syntes hun at tro paa Virkeligheden.

«O, hvor jeg er glad!» hviskede hun. «Den Herre Jesus være lovet, at jeg fandt dig igjen!»

«Ja, den Gud, som frelste, være lovet!» sagde Olaf og holdt hende fast. Aldrig forhen havde en lignende Salighedsjubel fyldt hele hans Væsen.

De hørte tunge, langsomme Skridt paa Jordgulvet ude i Gangen, og strax efter traadte Nogen ind i Rummet bag dem.

Olaf løftede Hovedet — det var John.

Begge kjendte hinanden ved første Øjekast;

men Johns Ansigt fik et Udtryk af Rædsel, som om han troede at se et Gjenfærd stige op af Graven.

«Du er en Smule overrasket over at se mig opstanden!» sagde Olaf og slap Ingrid.

Men da John hørte denne levende Stemme, forandredes hans Udtryk; i hans Øjne luede en feberagtig Ild; Mundvigerne fortrak sig.

«Ha . . . ha . . . ha! saa nu kommer du tilbage for at fejre Bryllup?» skreg han med ubændig Vildskab, greb efter den lange Kniv ved sin Side, styrtede sig i et Nu ind paa Olaf og borede den i hans Bryst.

Det Hele var gaaet saa hurtigt, at Ingrid ikke havde faaet Tid til at yttre et Ord.

Olaf tumlede omkring paa Gulvet, medens en mørk Blodstrøm sprudlede ud gjennem hans Skindtrøje.

Ingrid kastede sig ned ved hans Side og lagde Haanden paa den Saaredes Bryst for at holde Blodet tilbage. «Olaf, gjør det ondt? . . . Hvad? . . . Tal! . . . Jeg skal løfte dit Hoved! . . . Hjælp! Hjælp!» skreg hun. «Umenneske, gaa ud! bort! . . . Hjælp! . . . Hjælp! . . .»

Sira Bjarni havde opholdt sig nogle Øjeblikke ude paa Tunet for at spørge Tjenestegutten, hvem der ejede de fremmede Heste, og idet han efter modtagne Oplysninger skyndte sig ind gjennem Gangen, hørte han Datterens Raab. Det var et gruopvækkende Syn, som mødte ham ved Indtrædelsen i Kammeret: Den døde Mand paa Gulvet

og Datteren ved hans Side med sin smukke Højtidsdragt og sine Fingre tilsølede af Blodet, som strømmede ud af det dybe Saar.

«Hvad i Herrens Navn er her foregaaet?» udbrød Præsten forfærdet; men da han opdagede John med det gulblege Ansigt, de slapt nedhængende Arme og det uhyggelige Udtryk, forstod han Alt.

«Nu er det fuldbragt!» mumlede John hen for sig. «Nu kan jeg melde mig til Øvrigheden!» og han gik stille ud.

Den hvidhaarede Mand lagde sig paa Knæ ved Siden af den Saarede.

Ingrid løftede hans Hoved: «Olaf, tal! . . . Du lever endnu?» hviskede hun med Angst og Fortvivlelse.

«Det er forbi!» sagde Faderen og stod paanyt op. «Kom, Barn, du maa bort herfra!»

«Nej, jeg vil ikke forlade ham!» svarede hun med taarekvalt Stemme og trykkede hans Hoved imod sit Bryst.

Ogsaa Astride og Tjenestegutten var komne til. Præsten løsrev med Magt Ingrid fra den Døde og befalede Pigen at føre hende til hendes Kammer og lægge hende tilsengs.

Da Ingrid var kommen ind i sit eget Rum, lod hun sig afklæde som et viljeløst Barn. Hele hendes Legeme var som lammet efter de stærke Sindsrystelser, og da hun lagde sit Hoved paa Puden, faldt hun strax i en lang, blytung Søvn.

Bjarni sendte Gutten afsted for at hente Lægen

og tog derefter selv Plads paa Bænken ligeoverfor den Døde. Han erindrede sin Mistanke om dennes Vantro, og der kom en pludselig Angst over den hæderlige Præstemand; naar blot ikke Djævelen selv fremstillede sig lyslevende her i Stuen for at hente sit Bytte!

Bjarni slog gjentagne Gange Korsets Tegn for at afværge et saadant Besøg og aabnede hurtigt sin gamle Bibel, indbundet i brunt Skind og prydet med Sølvspænder. Han opslog Johannes Aabenbaring og begyndte med høj Røst at læse. Ved hvert Kapitels Slutning fremsagdes et Fadervor, og derefter paabegyndtes et nyt Kapitel.

Efterat have holdt ved paa samme Maade i henved en Time, blev han afbrudt af Budet, som kom tilbage fra Doktoren. Denne var paa en Langtur og ventedes først hjem sent paa Eftermiddagen. Da det blot var lidt over Dagmaal*, kunde der altsaa ikke være Tale om at lade Liget blive liggende paa Gulvet indtil Doktorens Ankomst.

«Vi faar se at stelle os lidt!» sagde Præsten og bad Gutten følge med sig ud i et Kot ved Siden af Fæhuset, hvor der opbevaredes Planker, Kvister, Ved og tørrede Fugleskrog. I det ene Hjørne stod en langstrakt Tingest indsvøbt i et smudsigt Lærred, og ovenover havde Edderkoppen spundet sine Net, medens Tøjet var dækket af tykke Støvlag. Præsten tog Klædet bort, og en

* Islandsk Betegnelse for Kl. 9 om Morgenen.

Ligkiste kom tilsyne. Da det var langt til Handelsstaden, hvor de fabrikeredes, havde nemlig Bjarni efter Landets Skik forsynet sig med en saadan til muligt Brug. Den bares ind i Gjæstekammeret og sattes ned midt paa Gulvet. De gik atter ind i Storstuen, afklædte den Fremmede, og idet Præsten tog fat under Skulderen og Gutten omkring Anklerne, bar de ham ud gjennem den mørke Gang og ind i Siderummet. Olaf blev lagt ned i den sorte Baare, hvis Bund var fyldt med Sand og Høvlspaaner, og efterat Præsten atter havde gjort Korsets Tegn som for at helliggjøre Stuen, lod han den Døde ene.

Da Astride havde vasket Blodpletterne af Gulvet, fremsatte hun Frokosten, og da baade Præsten og Gaardsgutten var trætte efter Anstrængelsen, spiste de med stor Appetit.

Ingrid vedblev imidlertid at sove til langt ud paa Eftermiddagen.

Endelig ankom Distriktslægen, som undersøgte Liget og gjorde nogle Optegnelser i sin Lommebog. Præsten meddelte ham Johns Tilstaaelser samme Morgen og beskrev det Syn, der havde mødt ham, da han nogle Øjeblikke efter John traadte ind i Huset.

Medens de to Mænd sad paa Træbænken ligeoverfor den Døde og samtalte, hver med sin Kridtpibe i Munden, traadte Ingrid ind. Hun var atter iført den sorte, tætsluttende Hverdagsdragt, som hun ikke havde baaret paa lang Tid. Den unge Pige lagde næppe Mærke til Lægens Nærværelse; hun

havde strax seet den Døde i Kisten, og idet hun lagde sig paa Knæ ved Siden af Liget, støttede hun sit Hoved imod dets Bryst og græd sagte.

De to Mænd blev længe siddende tause. Men tilsidst stod Doktoren op og traadte hen til hende.

«Jeg maa desværre atter afsted i Forretninger,» sagde han; «men inden jeg drager bort, kunde De maaske endnu give mig nogle Oplysninger, for at jeg kan meddele det Skete til Amtets Øvrighed.»

Ingrid saa op; derefter rejste hun sig og svarede med tilkjæmpet Ro paa de fremsatte Spørgsmaal.

Lægen iagttog hende skarpt; hvad hun fortalte, var klart og grejt, intet Spor af den forrige Forvirring.

«Kjender De denne Mands Familieadresse?» spurgte han. «Det vilde maaske være rigtigst øjeblikkelig at tilskrive dem.»

«Jeg véd blot, at han hed Olaf Falk og var fra Kristiania,» svarede hun, og Graaden begyndte paanyt.

«Saa!» sagde Lægen. «Da faar vi lade det indrykke i Aviserne dernede; Familien ønsker maaske, at han skal sendes hjem.»

«O nej,» udbrød hun da med Angst og Styrke, «tag ham ikke fra mig! . . . Han tilhører mig!» Og hun lagde sig paa Knæ ved Siden af Kisten og indtog paanyt sin forrige Stilling med Hovedet støttet imod den Dødes Bryst.

Doktoren vinkede Bjarni ud af Rummet, og da de stod paa Tunet, sagde han:

«For Deres Datters Skyld, tror jeg, det er bedst at begrave ham her; desuden vil der hengaa adskillige Uger, inden man faar Familiens Svar, og i Varmen kunde det være vanskeligt at opbevare Liget. Deres Datter har ogsaa Ret til at beholde ham; thi jeg nærer det glade Haab . . .»

«Om hvad?» spurgte Præsten spændt.

«At Gjensynet har helbredet hende.»

«Gud i Himlen!» udbrød Bjarni rystet, «bedrag mig ikke!»

«Nej, jeg tror det,» sagde den Anden; «men man maa nu vogte sig meget for at gjøre hende imod; det kunde let foraarsage et Tilbagefald.»

«Hvem skulde vel ville gjøre mit Barn imod?» sagde Præsten, som forhen ganske vist nødigt havde seet Antikristen begravet paa sin Kirkegaard. «Det er jo muligt, at han blev omvendt; Vorherre kunde da umuligt ville bruge en Satans Træl til at gjøre Undergærker!»

Lægen red hjemover, og Bjarni blev staaende tilbage med foldede Hænder. «Saa er jeg da endelig bleven bønhørt,» mumlede han, medens Taarerne trillede ned over hans haarde, brune Kinder og forsvandt i det hvide Skjæg. «Herre Jesus, hav Tak!»

IV.

Ja, Ingrid, hans Barn, skulde nok faa fri Raadighed til at gjøre Alt, hvad hun ønskede! Hun

vaskede Blodpletterne af Olafs Tøj og ophængte det som Relikvier paa Væggen i Gjæstekammeret. «Her skulde hans Minde fredes,» sagde hun, «aldrig skulde Nogen sove her mer.»

I den rødmalte Kiste, hvori Præstens Ornat opbevaredes, laa der ogsaa et Stykke fint Lærred, som Faderen engang havde faaet i Bytte for noget Uld og havde gjemt til Datterens Brudeudstyr. Heraf syede hun nu en Skjorte til Olaf, og medens hun arbejdede flittigt, sad hun ved hans Side for af og til at kunne se ned paa det smuktformede Ansigt, bleggult og ubevægeligt, som om det var skaaret i Elfenben. Selv om Natten vilde hun ikke forlade ham; naar hun følte sig altfor udmattet, kastede hun sig blot nogle Timer fuldt paaklædt paa den brede Gjæsteseng.

Den tredje Dag efterat den sørgelige Begivenhed havde fundet Sted, var Skjorten færdig. Hun klædte ham selv paa, foldede hans Hænder over Brystet, bøjede sig over ham og hviskede et langt Farvel.

Præsten lagde Laaget paa og spigrede sammen.

Udenfor paa Tunet stod der fem opsadlede Heste, og paa en af disse blev Kisten surret fast med tykke Touge, hvorefter Følget satte sig i Bevægelse.

Gaardsgutten red foran og førte efter sig i et Reb det Dyr, som bar Kisten; derpaa kom Bjarni i sin sorte Præstekjole, og sidst Kvinderne. Det gik langsomt frem over den ujævne Mosbakke, hvor Hestene humpede op og ned, saaledes at den ene

Side af Baaren ofte berørte Jordbunden, medens man hørte Liget indenfor kastes frem og tilbage imod Laaget. Men Kirken laa heldigvis kun ti Minutters Vej fra Præstens Bolig.

Kirken bestod af et lavt, aflangt Jordhus, hvis raadne Bjælketag var dækket med Tørv. Paa begge Langsider var der anbragt et Vindu tæt op under Gavlen; Forsiden var af tjærede Brædder, og den brede Dør kun lukket ved Hjælp af en Tougende, bundet fast omkring en tyk Træpind. Det eneste Tegn paa, at Bygningen, som lignede en faldefærdig Lade, var opført til kirkelig Brug, var et klodset Trækors paa den forreste Gavl. En lav Jordvold indhegnede Kirkegaarden, hvis Grave i Frastand saa ud som sædvanlige Mostuer. Her fandtes ingen Mindestene eller Kors; de eneste Prydelser var et Tæppe af fint Græs.

Foran Indgangen ventede en gammel Bonde, klædt i Egnens sædvanlige Dragt: kort Trøje med blanke Knapper og rund Floshat. Det var Klokkeren. Han pegte paa et Hul lige i Nærheden af Volden, hvor Olafs sidste Hvilested var tilberedt. De tre Mænd surrede nu Baaren løs og hissede den ned i Aabningen, hvorefter Præsten oplæste Begravelsesformularen og kastede tre Skuffer Jord ned paa Laaget. Derefter sang Følget en smuk, islandsk Salme, som afsluttede Ceremonien. Ingrid græd heftigt og vilde ikke forlade Kirkegaarden; men endelig fik Faderen hende med Mildhed overtalt til at ride tilbage med Astride.

Præsten, Klokkeren og Tjenestegutten tilkastede

saa ved fælles Arbejde Graven, hvorefter Brændevinshornet blev taget frem, for at de alle Tre kunde oplives med en rundelig Hjærtestyrkning.

Den følgende Dag gjorde Ingrid en lang Udflugt sammen med Tjenestegutten for at gjense de varme Springkilder, hvor hun havde havt sit første Møde med Olaf. Paa Tilbagevejen gjennem det fine saftigt grønne Krat plukkede hun en Mængde Kvister for heraf at binde Kranse og pryde Graven. Der fandtes ingen Blomster i hendes Dal; men hans Hvilested skulde alligevel holdes grønt og friskt under hendes Omhu.

Efter at de første voldsomme Udbrud af Fortvivlelse var forbi, tog Ingrid Sorgen med mere Stilhed og begyndte atter sin Gjerning i Huset; men hendes Aand forvirredes ikke mer som forhen.

En Eftermiddag indfandt Doktoren sig paanyt hos Præsten og oversatte en Artikel, som han havde skrevet paa Dansk og agtede at sende ned til en Avis i Kristiania:

«En yngre, norsk Videnskabsmand ved Navn Olaf Falk, 67 Tommer høj, stærkbygget, med mørkt Haar og Skjæg, kom for fem Aar siden til Z . . . i Island og opholdt sig her paa Grund af en Benskade i adskillige Uger hos den højærværdige Præst, Sira Bjarni i D. Sogn. Han forlod Præstegaarden for at fortsætte sine videnskabelige Granskninger og skulde i denne Hensigt først bestige en nærliggende Isbræ. Hans Vejviser kom om Aftenen tilbage og fortalte, at den Fremmede var styrtet ned i en Isrevne. Da Føreren, John Gisleson, var

en i alle Henseender agtet ung Islænder, betvivlede Ingen hans Udsagn. Ved Modtagelsen af dette Budskab blev Præstedatteren saa rystet, at hun senere blev et Offer for et stille Vanvid. For nogle Dage siden dukkede imidlertid Nordmanden atter op her i Sognet og meddelte, at han ganske vist var styrtet ned i Revnen, men at han var bleven frelst af nogle danske Rejsende. Den forhen nævnte John Gisleson, som overraskede Præstedatteren, hvem han engang havde ønsket at ægte, sammen med den Rejsende, styrtede sig nu i et Anfald af rasende Skinsyge ind paa denne og stak sin Kniv i hans Bryst. Olaf Falk døde øjeblikkelig og blev af Præsten begravet paa den herværende Kirkegaard. John har aabent tilstaaet, at han for fem Aar siden med Vilje lod den Fremmede styrte ned i Sprækken og afslog hans Raab om Hjælp, og at Grunden til denne Forbrydelse er Skinsyge i Anledning af den smukke Præstedatter.

Olaf Falk medførte tre islandske Heste, en Sadel, et Telt, et Thermometer, et Skrin fuldt af Maaleapparater, Syrer og lignende, et Gulduhr med Kjæde og to tusend Kroner dansk i rede Penge.

Da hans nærmere Adresse ikke kjendes, meddeles Ovenanførte i hans Fædrelands Aviser, for at det saaledes kan komme til Families og Venners Kundskab. Hans Efterladenskab opbevares hos Præsten i Sognet. Man henvende sig til Amtmanden i . . . med Fordringer og Oplysninger.

G . . . B . . ., Distriktslæge i D. Sogn paa Island.»

Da Sira Bjarni bifaldt denne Skrivelse, afsendtes den fra Reykjavik med førstgaaende Postdampskib. Syv Uger senere kom der Brev fra Enkefru Bul, den Afdødes Plejemor, som sagde, at Olafs to tusend Kroner skulde efter hans fraskilte Hustrus Vilje foræres til Præstens unge Datter.

Sira Bjarni blev jublende glad, aldrig forhen havde han holdt saa mange rede Penge i sin Haand; nu var han da rolig for Datterens Fremtid.

Ingrid forærte en Del af Summen til Istandsættelse af Kirken, hvis Bjælketag var fuldstændig faldefærdigt, og hvis hele Indre var ligesaa tarveligt som det Ydre: paa hver Side nogle smalle Bænke uden Rygstød, et Trægulv saa slidt, at det var ganske ujævnt, et simpelt Alterbord med en hvid Dug og Skammel foran, og en Prædikestol, som paa Grund af det lave Loft var bygget saaledes, at den øverste Kant rakte lige op til Tværbjælkerne i Taget.

Nu kom der nye, skinnende Bjælker i Tag og paa Gulv, ja hele den faldefærdige Dør blev borttaget, og der sattes en ny i Stedet. Langs med Bræddevæggene hang tre Mindetavler, over Johns Bedsteforældre og over Præstens Kone — dette var en Erstatning for Gravminderne paa Kirkegaarden — og her ophængtes ogsaa nu en med Olafs Navn og Dødsaar samt et længere Bibelsprog, Rammen var udskaaret af Sira Bjarni selv, som var en dygtig Træskjærer, og den sorte Plade med de hvide Bogstaver var skjærmet af et tyndt Glas.

Præsten, som endnu var en kraftig og livsfrisk

Natur, havde altsaa nu Udsigt til at sidde mange Aar i sit Kald, som han havde tænkt at fraflytte paa Grund af Kirkens daarlige Tilstand.

De tiloversblevne Penge gjemtes i den røde Kiste sammen med Alterbægret, Bibelen og Præstedragten. Datteren kunde nok endnu gifte sig, haabede Bjarni, og nu bragte hun jo ogsaa en rig Medgift. Men han vogtede sig vel for at udtale dette Ønske overfor Ingrid, der satte hele sin Livsopgave i at frede skjønt om Olafs Minde.

John skulde de aldrig gjense. Han havde selv opsøgt den øverste Embedsmand i Sognet og tilstaaet sin Forbrydelse. Men da man fandt formildende Omstændigheder, blev han ikke dømt til Døden, men til livsvarigt Strafarbejde. Da Amtets Øvrighed havde afsagt sin Kjendelse, oversendtes Sagen til Overretten i Reykjavik, der udtalte den samme Dom. John førtes altsaa bort fra sin Hjembygd, men viste intet Tegn paa Bedrøvelse; thi hans Hjærne var bleven saa sløv, at han for Fremtiden var ligegyldig for Alt, hvad der hændte ham.

V.

Anna havde tilbragt Aftenen i en glad Vennekreds, hvor Landsbypræsten, der var paa Besøg i

Kjøbenhavn, havde holdt et længre Foredrag over Kristenliv og Folkeliv; man havde sunget flere af Grundtvigs friske, herlige Sange, og Anna vendte hjem i en rolig, tilfreds Sindsstemning.

Paa Bordet i Dagligstuen laa en Pakke norske Blade; men da det var sent paa Natten, aabnede hun den ikke før efter Frokosten næste Morgen. Hendes Blik faldt da strax paa den sørgelige Meddelelse, som stod trykt paa første Side.

Da Fru Bul nogle Minutter senere traadte ind i Stuen, fandt hun sin Datter liggende bevidstløs tilbage i Sofaen. Moderen blev ude af sig selv af Angst, hun ringte paa Tjenestefolkene og befalte dem at bringe Eddike og Eau de Cologne. Efter megen Møje vaagnede endelig Anna, og man bragte hende strax tilsengs.

«Men, søde Barn, hvordan hændte dog dette? Var der Noget, som satte dit Sind i Bevægelse?» spurgte Fru Bul.

«Han er død!» hviskede Anna bleg som et Lig.

«Hvem? Hvem taler du om?» Fru Bul blev angst for, at Datteren fantaserte.

«Olaf er død . . .» svarede hun i samme Tone. «Se i Avisen!»

Moderen ilte ind i Dagligstuen og fandt endnu Bladet liggende paa Gulvet, hvor Anna havde tabt det.

«Min stakkels Gut . . . min prægtige Olaf!» udbrød hun med Taarer i Øjnene, og nu var al hendes forrige Modvilje glemt. «Hvor rædsomt, at

han skulde dø alene deroppe i det fremmede Land!»

Men hun havde ikke Tid til at overlade sig til sin Sorg; Datteren var jo syg og krævede hendes Pleje. Anna bad Moderen skrive til den islandske Læge; men efterat denne Samtale var forbi, aabnede hun i de følgende Dage ikke sine Læber uden til Enstavelsesord. Moderen maatte ud for at bestille Sørgekjoler, medens Anna gik omkring i Huset, bleg og stum som en Billedstøtte. Hun smagte knapt Mad, og alle Opfordringer til hende om at pleje sin Sundhed forblev frugtesløse. Fire Dage senere laa den unge Kone som et Bytte for den voldsomste Nervefeber, og i flere Uger havde hun kun enkelte lyse Øjeblikke, hvori hun kjendte sine Omgivelser. Først i Slutningen af September Maaned fik den Syge atter Lov til at forlade sit Sovekammer.

Høsten var ualmindelig vakker og mild. Om Formiddagen var det endnu varmt i Solen; Træerne omkring Huset ligesom i den store Allé bar endnu hele sin Løvrigdom, blot enkelte gule og røde Efteraarsfarver blandede sig mellem det Grønne.

Anna, der syntes endnu finere og mindre paa Grund af Magerheden efter sin Sygdom, blev hver Dag indhyllet i et varmt Lamaschavl og kjørt ud i Frederiksbergs dejlige Park. Her steg hun ned og spadserte nogle Minutter mellem de gamle, mægtige Træer; senere udstraktes Turen til den zoologiske Have, hvor hun morede sig med at iagttage alle de fremmede Dyr.

Naar Fru Bul talte med deres Læge, sagde denne:

«Deres Datter er nu frelst; men Bedringen gaar ikke saa hurtigt fremad, som jeg havde ønsket. Legeme og Sjæl danner tilsammen en Maskine, hvis forskjellige Dele er afhængige af hverandre, og hendes dybe Sorg er ikke saa hurtig at helbrede.»

Naar man hentydede til Fortiden, havde Anna stedse en Fornemmelse, som om man berørte et smerteligt Saar, og hun kom i den voldsomste Sindsbevægelse; af den Grund blev det snart en stiltiende Overenskomst mellem Mor og Datter ikke at nævne Olafs Navn.

Det var i Begyndelsen af November Maaned. Løvtræerne havde mistet sine Blade, som hvirvlede i gule Masser omkring i Alléer og Haver. Luften var bidende kold; Regnen strømmede ned fra den blygraa Himmel og piskede haardt imod Vinduesruderne.

Anna, som havde gjort en Kjøretur i lukket Vogn, var netop hjemkommen og sad i Nærheden af den hvide Svenskeovn i sin lille, hyggelige Dagligstue. Fru Bul var ude for at gjøre nogle Visitter i Staden.

Da ringte det paa Entrédøren, og strax efter traadte en ung Mand ind i Stuen.

Anna saa forbauset paa den Kommende, som hun ved første Øjekast ikke gjenkjendte.

«Goddag, kjære Kusine!» sagde han, traadte lige hen til hende og rakte hende Haanden.

«Det kan da umuligt være Edvard?» spurgte hun og stod op.

«Jo!» svarede han smilende. «Du finder mig formodentlig meget forandret? Far kjendte mig heller ikke igjen.»

Der var ogsaa foregaaet en betydelig Forandring med den unge Mands Ydre: det silkebløde Haar, som før havde hængt i Lokker nedover imod Skuldrene, var nu kort afklippet, saaledes at kun den nærmeste Haarvæxt dækkede Hovedet. Halvdelen af hans Ansigt skjultes under et langt Skjæg, medens Panden og det øverste af Kinderne var stærkt brunede af Afrikas glødende Sol. Øjnene havde endnu det samme drømmende Udtryk; men hele hans Person var kraftigere, end da han for fire Aar siden rejste ud for at begynde sin Missionsvirksomhed.

Anna bad ham tage Plads.

«Det var sandelig en glad Overraskelse,» sagde hun. «Jeg havde ingen Idé om, at du var i Evropa.»

«Jo, jeg har tilbragt hele Sommeren hjemme i Norge,» svarede han. «Jeg deltog i et Missionsmøde i Trondhjem; senere har jeg rejst omkring i de større Byer og holdt Foredrag over vor Virksomhed i Hedningeland for at bede mine Landsmænd om en varmere Tilslutning til vort store Værk.»

«Det er beundringsværdigt af dig!» svarede hun og begyndte derefter at spørge om hans Liv i Zululandet. Han fortalte hende om deres Skoler

og berettede adskillige Træk fra det anstrængende Liv dernede.

«Nu agter du vel at blive hjemme og virke for dit Land?» spurgte hun, da han taug.

«Blive hjemme!» udbrød han og stirrede forbauset paa hende. «Hvorledes kan du gjøre mig et saadant Spørgsmaal? Jeg har viet mit Liv til en Sag, som jeg aldrig skal svigte, indtil det behager Gud i sin uransagelige Visdom at kalde mig til sig og lade mig faa Del i den evige Glæde. For hver Dag bliver denne Gjerning mig mer og mer dyrebar. Naar vort Liv var udsat for Fare under Forfølgelser af vilde Dyr eller af de forbittrede Indfødte, da sendte jeg mine brændende Bønner til den Herre Jesus, som har lidt Korsfæstelsens grusomme Pinsler for vor Skyld; jeg takkede ham for Lidelsen; thi det forekom mig stedse, at den bragte mig nærmere til ham. Vort Liv dernede med alle sine Savn ligner de første Apostles, det er skjønt og rigt ... Uden at offre Alt kan man umuligt efterfølge Kristus!»

«Hvor længe bliver du i Kjøbenhavn?» spurgte Anna.

«Blot til i Eftermiddag,» svarede han.

«Kun til i Eftermiddag? Du har maaske været her i flere Dage uden at opsøge os?»

«Nej, jeg kom i Formiddag, og jeg rejste herned udelukkende for at træffe dig og gjøre dig et Spørgsmaal;» og medens han sad der foran hende med de brune Fingre foldede over Knæet og nedslagne Øjne, følte han den samme Forlegenhed,

som han i fordums Tider altid havde kjendt i sin Kusines Nærhed.

«Du er kommen hidned for at gjøre mig et Spørgsmaal?» sagde hun med et nysgjerrigt Udtryk i de store, brune Øjne.

«Du er jo fri nu?» begyndte han.

«Ja!» svarede hun med et Suk.

«Dine Ulykker har gjort mig meget ondt,» yttrede han. «Tro mig, jeg har bestandig lidt med dig og indesluttet dig i mine Bønner. Allerede før din Forlovelse var det, som om du altid fulgte mig, naar jeg gik til Gud.»

«I en tung Tid var du mig en Støtte,» svarede hun; «jeg skal aldrig glemme dig derfor.»

«Jeg har tænkt paa dig derude i den fremmede Verden,» vedblev han, «og jeg vilde ikke atter vende tilbage uden at have spurgt dig . . . ja, Anna, det var dette, om du vilde følge mig derned som min Hustru? Ogsaa du har følt Herrens Kald og vendt dig bort fra de verdslige Glæder; o, Anna, du kan ikke tænke dig, hvor megen Velsignelse der ligger i denne Virksomhed, som for de blinde Verdensbørn staar som noget saa afskrækkende!...»

Anna var bleven lige saa forlegen som han; hun famlede et Øjeblik efter Ord; men derefter svarede hun bestemt:

«Jeg takker dig for din Tillid; men jeg kan ikke; thi jeg elsker dig ikke!»

«Det kunde maaske komme senere,» yttrede han langsomt.

«At bygge vor Fremtid paa en Mulighed vilde

ikke være rigtigt,» svarede hun; «jeg har en altfor dyrekjøbt Erfaring i saa Henseende. Da Olaf ægtede mig, var det ogsaa med et saadant Haab; men det gik aldrig i Opfyldelse, og det kostede os Begge vor Livslykke.»

«Herre, din Vilje ske!» mumlede den unge Mand uden at løfte sit Blik for at se paa hende, som udtalte hans Dødsdom.

«Og desuden,» vedblev hun, «er ogsaa vore Anskuelser nu blevne altfor forskjellige.»

«Hvad mener du?» spurgte han med en vis Ængstelse.

«Du ser vor Opfyldelse af Gudsviljen i en fuldstændig Fornægtelse af alt Menneskeligt,» svarede hun; «jeg har i den sidste Tid begyndt at se den netop i Tilfredsstillelsen af det Menneskelige og Naturlige. Du tror at være Gud velbehagelig ved at sørge og lide, jeg derimod tror at vise min Taknemmelighed ved Glæde over alle Livets uskyldige Nydelser; du ser dit Kald i Virksomhed for Hedningene i fremmede Lande, jeg i at være til Nytte i de Forholde, hvori Herren selv har ladet mig fødes. Vort Maal er det samme, men Midlerne til at efterstræbe det er saa forskjellige, at vi aldrig vilde kunne leve roligt og lykkeligt sammen.»

«Anna, Anna, du svæver i en sørgelig Vildfarelse!» svarede han. «Allerede i Norge fortalte Far mig, at han gjennem Breve fra Tante havde hørt, at du havde gjort Bekjendtskab med flere grundtvigianske Familier, og at han troede dig

paavirket af deres Meninger. Det gjorde mig ondt at høre, at du, der engang var kommen paa Sandhedens Vej, kunde lade dig saaledes vildlede. Stifteren af denne Sekt var en begavet Digternatur, besjælet af en utæmmelig, syndig Ærgjerrighed; han vilde være Fører for et Parti, og . . .»

«Han var en Seer,» afbrød Anna ham med Varme, «Danmarks største Mand i vort Aarhundrede!»

«Nej, nej!» svarede han og rejste sig; «du er paa en gal Vej, det siger jeg dig atter og atter. Den Sekt, han dannede, tilhører ikke det rene, lutherske Kirkesamfund. Véd du da ikke, at denne Mand har været fræk nok til at udtale, at de hellige Evangelier var et Menneskeværk som enhver anden Historiebog og ikke skrevne af Gud selv? Hele denne Lære er syndig, den er et Frafald fra Kirken!»

«Jeg kjender ikke de skriftlærde Theologers stridende Meninger angaaende mine Venners Standpunkt,» svarede Anna; «men jeg føler, at Samværet med disse Mennesker gjør mig uendelig godt; det har givet mig et frejdigere Syn paa Livet, det har trøstet og opmuntret min lidende Sjæl; . . . jeg vilde ellers ganske vist være gaaet tilgrunde i al min Tvivl og Kamp.»

Den unge Missionær glemte Skuffelsen over Annas Afslag i sin Iver for at overbevise hende om hendes Fejltagelse.

«Der kan umuligt findes to Opfatningsmaader, som begge er lige sande,» sagde han; «er én Sand-

hed, da maa alle de andre være Løgn, hvis ikke, er det altsammen Menneskevildfarelser. Nej, ét Legeme og én Aand, én Herre, én Tro, én Daab, én Gud, vor fælles Fader!»

Han talte med Begejstringens Varme om den Lykke, som hans Overbevisning bragte ham, og om alle de verdslige Glæders Synd. Hans Røst blev kraftig, over hele hans Væsen laa der en forunderlig Adel, den som kommer af Troen paa skjønne Idéer og Viljen til at fyldestgjøre dem i Gjerning.

Men Anna kjendte blot en uklar Angst for atter at gribes af den strænge, pietistiske Aand, som for en kort Tid havde indvirket paa hende i Norge.

Edvard blev afbrudt ved Fru Buls Hjemkomst.

«Er det virkelig Edvard?» udbrød hun. «Gud være lovet, at du endelig er sluppen helskindet bort fra de halvvilde, rædsomme Mennesker! Det er da vel meget bedre at være her hjemme, ikke sandt?»

Anna gjorde hurtigt Tegn til Moderen.

«Edvard vender atter tilbage,» fortalte hun; «han har kun været paa et kort Besøg i Norge.»

Fru Bul havde indbudt en Veninde til Middag, og de religiøse Spørgsmaal blev ikke mer berørte.

Efter nogle Timers Forløb forlod Missionæren atter sin Tantes Hus for at rejse til Stavanger, hvorfra han skulde indskibe sig til Zululand. Idet han vandrede ned gjennem Haven, hvor Storm og Regn slog ham lige i Ansigtet, mumlede han med skjælvende Læber:

«Herre, hav Tak for Sorgen; den viser, at du elsker mig!»

Da Anna var bleven ganske helbredet, ønskede hun at vende tilbage til Norge; men Fru Bul modsatte sig dette paa det bestemteste. Med al sin Hjærtensgodhed var den gamle Frue temmelig svag overfor sine Omgivelsers Dom, og hendes Forfængelighed krympede sig ved Tanken paa alle de mulige Bemærkninger i Anledning af deres «Familieskandale», der naturligvis var bleven endnu større efter den islandske Doktors offentlige Hentydning til Olafs Venskab med Præstedatteren. Af Kjærlighed til Moderen føjede Anna sig i hendes Ønske og forblev i Danmark. Hun skrev til Sognepræst B. og bad denne antage sig Olafs Børnehjem, hvortil hun hvert Aar vilde skjænke en større Sum.

Den ærværdige Præst, hvis Haar var blevet hvidt under et anstrængende Arbejde i den orthodoxe Kirkes Tjeneste, afslog ikke den unge Enkes Opfordring, men samlede strax en Bestyrelsesforening af ældre Theologer, hvoriblandt ogsaa Professor Sten. Sognepræsten opfordrede endog sin Ven til at skrive en Artikel i et religiøst Blad over denne Guds alvise Styrelse, at en vantro Mands Hovmodsværk var blevet overgivet Kirkens trofaste Tjenere, saaledes at hvad der blev stiftet i Synd, blev til Frelse og Velsignelse; men Professoren vægrede sig haardnakket ved at efterkomme denne Opfordring og overlod alle offentlige Udtalelser til den nidkjære Præst.

Selv havde Professoren efter kort Tids Forløb atter begyndt sine Spekulationer, hvorfor han jo nu havde den Undskyldning, at han maatte stræbe efter ikke at paaføre Søsterdatteren noget Tab ved Olafs Kaution. Hans Anseelse i Publikums Øjne styrkedes naturligvis endnu mer, efterat han uden Godtgjørelse blev Medbestyrer af Olafs Stiftelser, som nu omdøbtes til det «Kristne Børnehjem» og den «Kristne Ynglingeforening.»

Fru Bul og hendes Datter skabte sig en hyggelig Omgangskreds i Kjøbenhavn. Anna havde atter faaet en levende Interesse for sin Tids Aandsrørelser og en stor Kjærlighed til Folkehøjskolens Vækst og Fremme. Baade i Ord og Gjerning begyndte hun at virke for dette Maal, og disse Interesser frelste hende fra at gaa tilgrunde under Sorgen over Olaf.

Redaktør Berg mødte hun af og til paa Gaden; men ingen af dem gjorde Tegn til Gjenkjendelse.

Efterat have skrevet i nogle religiøse Blade, som imidlertid ikke indbragte ham det ønskede pekuniære Udbytte, havde Berg det Held at stifte Bekjendtskab med en rig Ølbrygger, hvis Datter han ægtede. Han opgav sin journalistiske Virksomhed for at sætte sig ind i sin Svigerfars Forretninger, hvori han fandt at have opdaget et nyt Middel til at virke for Menneskeheden; thi den legemlige Kraft er jo ogsaa en af de vigtigste Betingelser for de sunde Idéers Fremskridt og Sejr.

Joh Olsen.